

Janya's Beauty Salon
85-03 Roosevelt Ave.
Jackson Heights NY 11372

• Threading Waxing • Facial Men & Women • Anti-Aging Facial
• Bleach • Hair Cut, Color and Style

Info: (718) 205-7832
(646) 764-3316

ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਗੱਡੀਆਂ, ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਟਰੱਕ ਅਤੇ ਘਰਾਂ ਦੀ ਇੰਜ਼ੋਰੈਂਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਤਜਰਬੇਕਾਰ ਓਂਕਾਰ ਸਿੰਘ ਬੌਬੀ ਨੂੰ ਚੰਗੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਅੱਜ ਹੀ ਕਾਲ ਕਰੋ

(ਸੈਲ): 718-757-7809
ਫੋਨ (ਦਫਤਰ): 516-439-5420
(ਫੈਕਸ): 516-439-5418

ਓਂਕਾਰ ਸਿੰਘ ਬੌਬੀ
ਪੰਜਾਬੀ ਭਰਾਵਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਹਰ ਪਲ ਹਾਜ਼ਰ

ਗੱਡੀਆਂ ਅਤੇ ਘਰਾਂ ਦੀ ਇੰਜ਼ੋਰੈਂਸ ਸਬੰਧੀ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਕੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਬੱਚਤ ਕਰੋ।

Address: 1st Park Ave., 2FL, Manhasset, NY 11030

Bandna's Beauty Salon
Open 7 days 10:00 am to 8:00 pm

• Threading • Eye Brows & Full Face • Full Body Waxing • Color • Highlights • Hair Styling • Henna Tattoos • Brazilian Keratin

• Hair Cut • Men's Hair Cut • Facial • Manicure • Pedicure

• Gift Certificates Available • Insurance • On Call

Tel: 718.335.1599 Cell: 917.463.8806
71-01 Northern Blvd Jackson Heights NY 11372

Twelfth Year in Publication ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਐਡੀਸ਼ਨ Price 50¢ Email: punjabtimes1@sbcglobal.net
ਸ਼ਿਕਾਗੋ, ਸੈਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਅਤੇ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਤੋਂ ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹਫਤਾਵਾਰ www.punjabtimesusa.com

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

Punjab Times, Vol 12, Issue 20, May 14, 2011 20451 N Plum Grove Rd. Palatine, IL 60074 Ph:847-359-0746, Fax:847-705-9388

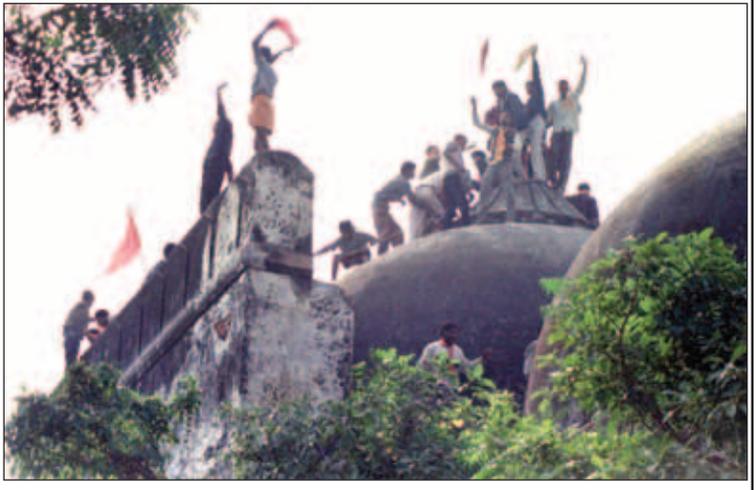
ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ: ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ 'ਕਾਰਨਾਮੇ' ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁਣੇ 'ਚ ਦੋ ਮੁੱਖ ਸੰਸਦੀ ਸਕੱਤਰ 'ਆਊਟ'

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ (ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਬਿਊਰੋ): ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਆਖਰੀ ਵਰ੍ਹੇ 'ਕਾਰਨਾਮੇ' ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਹਫ਼ਤੇ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਦੋ ਮੁੱਖ ਸੰਸਦੀ ਸਕੱਤਰਾਂ ਨੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ 'ਚ ਘਿਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਤੇ ਕਈ ਹੋਰ ਮੰਤਰੀਆਂ ਤੇ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਜਾਨ

ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੀ ਕੁਝਿੱਕੀ 'ਚ ਫਸੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਜਿਥੇ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਘਿਰੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਉਥੇ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਇਸ ਮੌਕੇ ਦਾ ਲਾਹਾ ਲੈਣ ਦੀ ਤਾਬਤਕ ਹਮਲੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਕੇ ਮੁੜ ਚੋਣਾਂ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਅਸਲ 'ਚ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚਲੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਭੰਡ ਕੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਲਾਹਾ ਲੈਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚਲੀ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਗੱਠਜੋੜ ਸਰਕਾਰ ਖੁਦ ਹੀ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਚੱਕਰਵਿਊ 'ਚ ਘਿਰ ਗਈ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਪੰਜ ਵਰ੍ਹੇ ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾ ਬੋਚ-ਬੋਚ ਕੇ ਆਪਣਾ ਦਾਮਨ ਬਚਾਉਂਦੀ ਰਹੀ ਪਰ ਆਖਰੀ ਵਰ੍ਹੇ ਸਭ ਕੁਝ ਬੇਨਕਾਬ ਹੋ ਗਿਆ। ਪਿਛਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਅਕਾਲੀ ਵਿਧਾਇਕ ਤੇ ਮੁੱਖ ਸੰਸਦੀ ਸਕੱਤਰ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਠੰਡਲ ਨੂੰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ 'ਚ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇਣਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮੱਕੜ ਦੇ ਭਤੀਜੇ ਵੱਲੋਂ ਜਲੰਧਰ 'ਚ ਇਕ ਹੋਟਲ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਰਕਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਮਾੜੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਲਈ ਅੰਨ੍ਹੇਵਾਹ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਵੰਡ ਕੇ ਲੋਕ ਦਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਕਈ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਵਿਧਾਇਕ ਬੇਨਕਾਬ ਹੋ ਗਏ।

ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂਚ ਬਿਊਰੋ (ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ.) ਵੱਲੋਂ ਮੁੱਖ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟੀ ਸਕੱਤਰ ਰਾਜ ਖੁਰਾਣਾ ਨੂੰ ਚਿਸ਼ਵਤਖੋਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇਣਾ ਪਿਆ। ਸ੍ਰੀ ਖੁਰਾਣਾ ਦੂਜੇ ਮੁੱਖ ਸੰਸਦੀ ਸਕੱਤਰ (ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 'ਤੇ)

1992 'ਚ ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਢਾਹ ਰਹੇ ਹਿੰਦੂ ਕਾਰ ਸੇਵਕ

-ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਵਿਵਾਦ- ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਸੰਘ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਝਟਕਾ ਜਗ੍ਹਾ 3 ਹਿੱਸਿਆਂ 'ਚ ਵੰਡਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਗਲਤ ਕਰਾਰ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ (ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਬਿਊਰੋ): ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ 13 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਅਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਲਖਨਊ ਬੈਂਚ ਵੱਲੋਂ ਅਜੁੱਧਿਆ 'ਚ ਝਗੜੇ ਵਾਲੇ ਰਾਮ ਜਨਮ ਭੂਮੀ-ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਸਥਾਨ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਵੰਡਣ ਬਾਰੇ ਦਿੱਤੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ 'ਹੈਰਾਨੀਕਨ' ਦੱਸਦਿਆਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਮਲ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਵਾਦਗ੍ਰਸਤ ਧਾਰਮਿਕ ਜਗ੍ਹਾ ਨੂੰ ਵੰਡਣਾ ਬੜਾ ਹੀ ਅਦਭੁੱਤ ਫੈਸਲਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨ

ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ 2.77 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਵੰਡ ਕੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇਕ ਨੇ ਵੀ ਵੰਡ ਕਰਨ ਜਾਂ ਵੰਡ ਉਪਰੰਤ ਹਿੱਸਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਦਰਖਾਸਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਦੋ ਜੱਜਾਂ-ਜਸਟਿਸ ਅਫਤਾਬ ਆਲਮ ਤੇ ਆਰ. ਐਮ. ਲੋਧਾ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਨਜ਼ਰਸਾਨੀ ਕਰਦਿਆਂ ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਵੀ ਦਿੱਤੇ ਕਿ ਇਸ ਝਗੜੇ ਵਾਲੀ ਧਾਰਮਿਕ ਥਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਲਗਦੀ 67 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੇਂਦਰੀ (ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 'ਤੇ)

CBI ਨੇ ਕਾਲੀਆ ਤੇ ਸਵਰਨਾ ਤੋਂ ਪੁੱਛ ਗਿੱਛ ਕੀਤੀ.. ਇੱਕ ਖਬਰ

ਆਪਾਂ ਤਾਂ ਕਦੇ ਖੁਰਾਨਾ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਰਿਸ਼ਵਤ ਲੈਣੀ ਤੇ ਦੂਰ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ !!

ਟੋਨੀ ਕਲੇਰ

Ad Space Available
Call: 847-359-0746
Fax: 847-705-9388

Dhillon Truck Stop
Dhillon Road Service
Interstate 40, exit 356, San Jon, NM
Gill Manj Gurdaspur Wale

ਪੰਜਾਬੀ ਚਾਬਾ

ਡੀਜ਼ਲ ਅਤੇ ਰੇਡ ਸਰਵਿਸ

New & Used Tires Oil Change

ਨਿਊ ਮੈਕਸੀਕੋ ਦੀ ਸਕੇਲ ਉਤੇ ਵੀ ਸਰਵਿਸ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ
Ph: 575-576-4111, 317-918-6776

Sonu Insurance Company

ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਅਤੇ ਟੈਕਸ ਸੇਵਾਵਾਂ

Auto, Home, Business, Construction liability and Worker's comp.

Ask for Master Mohinder Singh
Ph: 718-847-1878, 718-847-1885
Fax: 718-847-1879, Cell: 646-523-5092
e-mail: sonuinsurance@yahoo.com
116-19 101st Avenue (Above Sabzi Mandi)
S. Richmond Hill, NY 11419

ਸਿੱਖ ਫਾਰ ਜਸਟਿਸ ਵਲੋਂ ਸਿੱਖ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਕਾਨਫਰੰਸ 4 ਜੂਨ ਨੂੰ

ਹੇਵਰਡ (ਬਿਊਰੋ): ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਜਥੇਬੰਦੀ ਸਿੱਖ ਫਾਰ ਜਸਟਿਸ ਵਲੋਂ ਸਮੂਹ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਇਕ ਸਿੱਖ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਕਾਨਫਰੰਸ 4 ਜੂਨ 2011 ਨੂੰ ਇਥੇ ਰਾਜਾ ਸਵੈਟਸ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਵਿਚ ਕਰਵਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਫੈਸਲਾ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਇਕ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਲਿਆ ਗਿਆ।

ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ, ਇਨਸਾਫ ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕਰ ਰਹੀ ਸਿੱਖ ਫਾਰ ਜਸਟਿਸ ਨੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਦੁਆਉਣ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ ਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰੀ ਤੇ ਅਦਾਲਤੀ ਪੱਧਰ ਤੇ ਸਿੱਖ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ ਦਿਵਾਉਣ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿੱਚੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਸੰਘੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਕਮਲਨਾਥ ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਵਿਰੁਧ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਅਧੀਨ ਦੋ ਮੁਕੱਦਮੇ ਚਲਾਏ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਵੀ ਸਿੱਖ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਮਾਨਤਾ ਦਵਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਹਾਰਪਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਬਣਾਈ ਹੋਈ ਹੈ।

ਸਮੂਹ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਇਕ ਅਵਾਜ਼ ਨਾਲ ਸਿੱਖ ਫਾਰ ਜਸਟਿਸ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕਰਦਿਆਂ ਜਥੇਬੰਦੀ ਨੂੰ ਹਰ ਤਰਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਣ ਦਾ ਪੱਕਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਮਾਇਕ ਸਹਾਇਤਾ ਇਕੱਠੀ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਸਾਂਝੀ ਤਾਲਮੇਲ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਕਾਰਜ ਸ਼ੁਰੂ

ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿਚ ਸਮੂਹ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵੱਲੋਂ ਇਕ-ਇਕ, ਦੋ- ਦੋ ਮੈਂਬਰ ਦਿੱਤੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਯੂਥ ਆਫ ਅਮਰੀਕਾ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਐਮਿਤਸਰ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਪੰਚ ਪ੍ਰਧਾਨੀ, ਅਖੰਡ ਕੀਰਤਨੀ ਜਥਾ, ਗੁਰਮਤਿ ਚੇਤਨਾ ਲਹਿਰ, ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ, ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਗਤਕਾ ਦਲ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਫਰੀਮਾਂਟ, ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੈਨ ਹੋਜ਼ੇ, ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਟਾਕਟਨ ਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਅਲਸਬਰਾਂਟ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਅਮਰੀਕਨ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰੀ।

ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਫਾਰ ਜਸਟਿਸ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਅਟਾਰਨੀ ਗੁਰਪਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ, ਡਾ. ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬੈਨੀਵਾਲ, ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਮਾਨ, ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ, ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਹੋਠੀ, ਜਸਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਹਰਜਾਪ ਸਿੰਘ, ਕੁਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਿੱਝਰ, ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਮਾਨ, ਲਖਵੀਰ ਸਿੰਘ ਪਟਵਾਰੀ, ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਰਾਮ ਸਿੰਘ, ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਸਹਿ ਸੰਪਾਦਕ ਤੇ ਸਿੱਖ ਚਿੰਤਕ ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਆਲੋਅਰਖ, ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ, ਬਲਵਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ, ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰਾਏ ਤੇ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟਾਏ।

ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਸਭਾਵਾਂ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਨਿੱਤਰੀਆਂ

ਨਿਊ ਯਾਰਕ (ਬਿਊਰੋ): ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਇਲਾਕੇ ਦੀਆਂ 4 ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੇ ਪੀਪਲਜ਼ ਪਾਰਟੀ ਆਫ ਪੰਜਾਬ ਦੇ

ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਐਸ.ਐਸ.ਪੀ. ਤਲਬ

ਬਠਿੰਡਾ: ਪੰਜਾਬ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਬਠਿੰਡਾ 'ਚ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਕੁੱਟਮਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਐਸ.ਐਸ.ਪੀ. ਬਠਿੰਡਾ ਦੀ ਜ਼ੁਆਬਤਲਬੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਤਕਰੀਬਨ ਡੇਢ ਮਹੀਨੇ ਮਗਰੋਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਇਸ ਘਟਨਾ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ 17 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਬਠਿੰਡਾ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਹਾਜੀ ਰਤਨ 'ਚ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ ਬਾਦਲ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ 'ਚ ਅਕਾਲੀ ਲੀਡਰਾਂ ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ ਪੀ.ਟੀ.ਆਈ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਕੁੱਟਮਾਰ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਨੌਜਵਾਨ ਲੜਕੀਆਂ ਦੀਆਂ ਚੁੰਨੀਆਂ ਪਾੜ ਸੁੱਟੀਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਕੁੱਟਮਾਰ 'ਚ ਸਾਬਕਾ ਮੰਤਰੀ ਸਿਕੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਲੂਕਾ ਦਾ ਨਾਂ ਵੀ ਆਇਆ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪੰਜਾਬ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕੋਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਹੁਣ ਐਸ.ਐਸ.ਪੀ ਬਠਿੰਡਾ ਦੀ ਜ਼ੁਆਬਤਲਬੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਵੇਦ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗੁਪਤਾ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰ ਲਈ ਹੈ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਐਸ.ਐਸ.ਪੀ. ਬਠਿੰਡਾ ਤੋਂ ਸਾਰੀ ਘਟਨਾ ਦਾ ਜਵਾਬ 20 ਮਈ ਤੱਕ ਮੰਗਿਆ ਹੈ। ਅਗਲੀ ਪੇਸ਼ੀ 20 ਮਈ ਪਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਵਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਭੇਜਣੀ ਪਏਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਕੁੱਟਮਾਰ 'ਚ ਇਕ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਬਾਂਹ ਵੀ ਟੁੱਟ ਗਈ ਸੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਗੁਪਤਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਭੇਜੀ ਸੀ ਤੇ ਉਸ ਮਗਰੋਂ ਮੀਡੀਏ 'ਚ ਆਈਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਭੇਜੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ।

ਬਾਨੀ ਸ. ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਨਿੱਤਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਫੈਸਲਾ ਸ਼ਹੀਦ ਉਧਮ ਸਿੰਘ ਸਭਾ, ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ. ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੱਸਾ ਵਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਿਤੈਸ਼ੀ ਅਤੇ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਸਭਾ ਸੁਸਾਇਟੀਆਂ ਦੀ ਇਥੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਿੱਖ ਸੈਂਟਰ ਖਾਲਸਾ ਸਕੂਲ, ਕੁਈਨਜ਼ ਵਿਚ ਲੰਬੇ ਐਤਵਾਰ ਬੁਲਾਈ ਗਈ ਇਕ ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਸ਼ਹੀਦ ਉਧਮ ਸਿੰਘ ਸੁਸਾਇਟੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਨਿਊ ਯਾਰਕ, ਕਪੂਰਥਲਾ ਸੁਸਾਇਟੀ ਅਤੇ ਪੰਥਕ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ।

ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਵੱਖ ਵੱਖ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰੀ ਦੀ ਹੱਦ ਹੋ ਚੁਕੀ ਹੈ, ਸਿੱਖਿਆ ਤੇ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਬੁਰਾ ਹਾਲ ਹੈ ਅਤੇ ਅਮਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਹਾਲਤ ਇੰਨੀ ਨਿੱਘਰ

ਚੁਕੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦਾ। ਅਜਿਹੇ ਕਰਪਟ ਸਿਸਟਮ ਦੀ ਦਲਦਲ ਵਿਚੋਂ ਇਸ ਸਮੇਂ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਜੇ ਕੋਈ ਬਚਾਅ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਸਿਰਫ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਹੀ ਹੈ। ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਵਲੋਂ ਉਲੀਕੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਰਾਹੀਂ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਭਗਤਾਂ ਦੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦਾ ਸਹੀ ਲੋਕਰਾਜ ਕਾਇਮ ਹੋਣ ਦੀ ਆਸ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਨੇ ਵਤਨਪ੍ਰਸਤ ਅਤੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਬਣੀਆਂ ਸਭ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਬਾਦਲ ਦੀ ਪੀਪਲਜ਼ ਪਾਰਟੀ ਆਫ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਸਮਰਥਨ ਦੇਣ ਤਾਂ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਇਕ ਨਵੇਂ ਪੰਧ 'ਤੇ ਪਾਉਣ ਲਈ ਰਾਹ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਜਾਵੇ। ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੱਸਾ ਨਾਲ ਫੋਨ 347-249-2473 ਉਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸਾਕਾ ਨੀਲਾ ਤਾਰਾ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਯਾਦਗਾਰ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਪੰਚ ਪ੍ਰਧਾਨੀ) ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਨੂੰ ਮੰਗ ਪੱਤਰ ਦੇ ਕੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਕਾ ਨੀਲਾ ਤਾਰਾ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਸਮੂਹ 'ਚ ਯਾਦਗਾਰ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਬਣੇ ਹਾਲ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦ ਗੈਲਰੀ ਵਜੋਂ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬੜਾਪਿੰਡ, ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ, ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸਿਰਸਾ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਝਬਾਲ, ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ, ਰਾਜਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਜੂ ਤੇ ਹੋਰ ਆਗੂ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਦੋ ਸਫਿਆਂ ਦੇ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਸ਼ਹੀਦੀ

ਸਮਾਰਕ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਪਰ ਹੁਣ ਤਕ ਇਸ ਨੂੰ ਅਮਲ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਹ ਸ਼ਹੀਦੀ ਸਮਾਰਕ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਨੇੜੇ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ 'ਚ ਕਾਇਮ ਕੀਤੀ ਗਈ ਗੈਲਰੀ ਜੋ ਹੁਣ ਤਕ ਬੰਦ ਹੈ, ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਹੀਦ ਗੈਲਰੀ ਵਜੋਂ ਅਰੰਭ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਮੰਗ ਪੱਤਰ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਵੀ ਭੇਜੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਜੇਕਰ 27 ਮਈ ਤਕ ਸ਼ਹੀਦੀ ਗੈਲਰੀ ਕੌਮ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਯਾਦਗਾਰੀ ਬਣਾਉਣ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਠੋਸ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾ ਹੋਈ ਤਾਂ 30 ਮਈ ਤੋਂ ਸਮੂਹ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਪੰਥਕ ਰੂਪ ਰੇਖਾ ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿੱਢਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋਣਗੀਆਂ।

ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਵਿਚ ਕਬੱਡੀ ਦਾ ਮਹਾਂ ਕੁੰਭ 15 ਮਈ ਨੂੰ

ਨਿਊ ਯਾਰਕ (ਬਿਊਰੋ): ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਸਪੋਰਟਸ ਐਂਡ ਕਲਚਰਲ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ, ਪੰਜਾਬ ਵਲੋਂ ਆਪਣਾ 10ਵਾਂ ਕਬੱਡੀ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਆਉਂਦੀ 15 ਮਈ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਸਮੋਕੀ ਓਵਲ ਪਾਰਕ (125-27 ਸਟਰੀਟ), ਰਿਚਮੰਡ ਹਿੱਲ ਵਿਖੇ ਸਵੇਰੇ 9 ਵਜੇ ਤੋਂ ਸ਼ਾਮ 7 ਵਜੇ ਤੱਕ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਸ੍ਰੀ ਟੀ ਜੇ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਹੋਣਗੇ ਜਦੋਂਕਿ ਇੰਗਲੈਂਡ ਤੋਂ ਭਾਰਤੀ ਟੀਮ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਪਾਂਸਰ ਸ੍ਰੀ ਐਸ ਐਸ ਸਹੋਤਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹਿਮਾਨ ਹੋਣਗੇ। ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਨੂਪ ਸਿੰਘ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਅਤੇ ਚੀਫ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਵੜੈਚ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਦੌਰਾਨ ਕਬੱਡੀ ਦੀ ਕੁਮੈਂਟਰੀ ਪ੍ਰੋ. ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਖੇਡ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਬਾਬਾ ਬੋਹਤ ਪ੍ਰਿੰ. ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਕਰਨਗੇ। ਇਸ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਵਿਚ ਇੰਡੀਆ,

ਅਮਰੀਕਾ ਦੀਆਂ ਨਿਊ ਜਰਸੀ, ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਟੀਮਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੈਨੇਡਾ ਈਸਟ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵੈਸਟ ਦੀਆਂ ਟੀਮਾਂ ਕਬੱਡੀ ਦੇ ਜੌਹਰ ਵਿਖਾਉਣਗੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਮੂਹ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਇਸ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰ ਕੇ ਖੇਡਾਂ ਦਾ ਅਨੰਦ ਲੈਣ ਅਤੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਦੇ ਜਥੇਬੰਦੀ ਸਪਾਂਸਰਾਂ ਵਿਚ ਬਾਬਾ ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਧੰਨ ਧੰਨ ਬਾਬਾ ਬੁੱਢਾ ਸਾਹਿਬ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ, ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਨਿਧਾਨ ਸਿੰਘ ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਮਾਲਵਾ ਬ੍ਰਦਰਜ਼ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ, ਤਲਵੰਡੀ ਸੱਲਾ ਓਵਰਸੀਜ਼ ਵੈਲਫੇਅਰ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਸ਼ਹੀਦ ਉਧਮ ਸਿੰਘ ਸੁਸਾਇਟੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਮੂਹ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀਆਂ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

<p>ਸੇਲ: ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿਚ ਮਸ਼ਹੂਰ ਦਰਾਮਦਸੂਦਾ ਚੈਂਪੀਅਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ 100% ਦੁੱਰਮ ਕਣਕ ਦਾ ਆਟਾ</p> 	<p>ਸੇਲ: ਇੰਪੋਰਟਿਡ ਦੁੱਧ ਨੂੰ ਗਾੜ੍ਹਾ ਕਰਨ, ਖੋਏ ਦੀਆਂ ਮਿਠਾਈਆਂ, ਖੀਰ ਅਤੇ ਕੇਕ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਡੈਨੋ ਮਲਾਈਦਾਰ ਪਾਊਡਰ</p> 	<p>BUTTER Anchor VEGETARIAN CHEDDAR CHEESE</p> <p>ਇੰਡੀਆ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਪੈਰਾਬੁਆਇਲਡ ਬਾਸਮਤੀ ਚੌਲ</p> 	<p>ਚੈਂਪੀਅਨ ਆਟਾ ਚਪਾਤੀ, ਰੋਟੀ, ਕੇਕ, ਬ੍ਰੈਡ ਅਤੇ ਬੇਕਿੰਗ ਲਈ</p> 	<p>ਟਰਬੁਆਲ ਗਾਜਰ ਦਾ ਰਸ ਅੱਖਾਂ ਅਤੇ ਚਮੜੀ ਨੂੰ ਸਿਹਤਮੰਦ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ।</p> 	<p>ਜੁਲੀ: ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਅੰਬਾਂ ਦਾ ਸੁਰਬਤ</p> 	<p>ਸਿਹਤਮੰਦ ਖਾਓ ਮੀਡੋ ਬ੍ਰੈਡ ਕੋਲੈਸਟਰੋਲ ਮੁਕਤ ਵਨਸਪਤੀ ਘਿਓ ਵਰਤੇ</p>
---	--	--	---	--	--	---

Wholesale Supplies: AFN 908-486-0077/United Cash & Carry 917-682-5604/ P. West 718-272-6383
When in Queens, NY tune on your radio to 1620AM to listen Hindi songs 24 Hrs.

ਬਿਨ ਲਾਦਿਨ ਦੀ ਮੌਤ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀਆਂ ਚੁਲਾਂ ਹਿਲਾਈਆਂ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ/ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ (ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਬਿਊਰੋ): ਦਹਿਸ਼ਤਪਸੰਦ ਜਥੇਬੰਦੀ ਅਲ-ਕਾਇਦਾ ਦੇ ਮੁਖੀ ਉਸਾਮਾ ਬਿਨ ਲਾਦਿਨ ਦੀ ਮੌਤ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ 'ਵਖ਼ਤ' ਪਾਇਆ ਪਿਆ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਵੱਲੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਐਨ ਧਰ ਅੰਦਰ, ਫੌਜੀ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਬਿਨ ਲਾਦਿਨ ਦਾ 'ਸ਼ਿਕਾਰ' ਖੇਡਣ ਨਾਲ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਚੁਲਾਂ ਹਿੱਲ ਗਈਆਂ ਹਨ। 1947 ਵਿਚ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿਚ ਤਾਂ ਹੀਣਾ ਹੋਣਾ ਹੀ ਪਿਆ ਹੈ, ਹੁਣ ਇਸ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦ ਵਕਅਤ 'ਤੇ ਵੀ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਅਮਰੀਕਾ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਮਾਲੀ ਇਮਦਾਦ ਬੰਦ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਉਠਣ ਲੱਗ ਪਈਆਂ ਹਨ।

ਬਿਨ ਲਾਦਿਨ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੋ ਤੱਥ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਸ ਨਾਲ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਆਗੂਆਂ ਕੋਲ ਕਹਿਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬਿਨ ਲਾਦਿਨ ਦੇ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਸੱਤ ਸੰਗੀਤੀ ਜਿਉ-ਜਿਉ ਨਸ਼ਰ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ, ਤਿਉ-ਤਿਉ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਹਾਲਤ ਪਤਲੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਕਿਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੀ। ਉਧਰ ਅਮਰੀਕੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਇਹ ਦੁਹਰਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਲੋੜ ਪਈ ਤਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵੀ ਸੰਭਵ ਹਨ। ਹੋਰ ਤਾਂ ਹੋਰ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਰਾਕ ਓਬਾਮਾ, ਉਸਾਮਾ ਬਿਨ ਲਾਦਿਨ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਾ ਜਾਂ ਮਰਦਾ ਕਾਬੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੇ ਲੁਕਵੇਂ ਅਪਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਫੌਜੀ ਟਕਰਾਅ ਦਾ ਖਤਰਾ ਮੁੱਲ ਲੈਣ ਲਈ ਵੀ ਤਿਆਰ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਸਪੈਸ਼ਲ ਅਮਰੀਕੀ ਦਸਤਿਆਂ ਦਾ ਆਕਾਰ ਇੰਨਾ ਕੁ ਵੱਡਾ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਲੋੜ ਪੈਣ 'ਤੇ ਲੜ ਕੇ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਐਬਟਾਬਾਦ ਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਹੋਰ ਵੇਰਵੇ ਜਾਰੀ ਕਰਦਿਆਂ ਓਬਾਮਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ 'ਨਿਊਯਾਰਕ ਟਾਈਮਜ਼' ਕੋਲ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਦੋ ਟੀਮਾਂ ਤਿਆਰ-ਬਰ-ਤਿਆਰ ਸਨ। ਇਕ ਟੀਮ ਬਿਨ ਲਾਦਿਨ ਦੇ ਮਾਰੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦਫਨਾਉਣ ਲਈ ਸੀ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਉਸ ਦੇ ਜ਼ਿੰਦਾ ਫੜੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀ।

ਇਸ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ

1947 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਵੱਡੇ ਸੰਕਟ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਪਾਕਿ ਫੌਜ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਵੀ ਤਿਆਰ ਸੀ ਓਬਾਮਾ

ਮੰਤਰੀ ਰਹਿਮਾਨ ਮਲਿਕ ਨੇ ਬਹੁਤ ਨਿੱਮੋਬੁਣਾ ਹੋ ਕੇ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਸਿਰਫ 15 ਮਿੰਟ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ। ਇਹ ਫਿਰ ਵੀ ਨਾ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਕਿੱਥੇ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਦਬਾਅ ਇੰਨਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਖੁਫੀਆ ਏਜੰਸੀ ਆਈ.ਐਸ. ਆਈ. ਦੇ ਮੁਖੀ ਅਹਿਮਦ ਸੁਜਾਹ ਪਾਸ਼ਾ ਨੂੰ 'ਪੇਸ਼ੀ ਭਗਤਣ' ਅਮਰੀਕਾ ਜਾਣਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਇਹੀ ਨਹੀਂ, ਉਸ ਦੀ ਥਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਆਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਦਾ ਮੁਖੀ ਲਾਉਣ ਦੀਆਂ ਕਿਆਸਅਰਾਈਆਂ ਵੀ ਚੱਲ ਪਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਦੌਰ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਮੇਜਰ ਜਨਰਲ ਇਸਫਾਨਦਿਆਰ ਅਲੀ ਪਟੋਦੀ ਦਾ ਨਾਂ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਬਿਨ ਲਾਦਿਨ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਇਸ ਘਮਾਸਾਣ ਵਿਚ ਦੋ ਗੱਲਾਂ ਵੱਖ ਧਿਆਨ ਮੰਗਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਕ ਤਾਂ ਇਹ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਹੁਣ ਸੱਚ-ਮੁੱਚ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਫੜਨ/ਫੜਾਉਣ ਦਾ ਹੀਲਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਫੜਨ ਲਈ ਬਣਾਈ ਫੌਜ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਟੁਕੜੀ ਤਾਂ ਪਰਵੇਸ਼ ਮੁਸ਼ਰਫ ਦੇ ਵੇਲੇ ਹੀ ਭੰਗ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਦਰਅਸਲ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਫੌਜ ਅਤੇ ਆਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਨੇ ਇਹ ਮੰਨ ਲਿਆ ਸੀ ਕਿ ਬਿਨ ਲਾਦਿਨ ਹੁਣ ਸਿਰਫ ਤੇ ਸਿਰਫ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਹੀ ਸਿਰਦਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ

ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ ਨਿੱਤਰ ਰਹੇ ਜਹਾਦੀਆਂ ਦੀ ਚੜ੍ਹ ਮੱਚੀ। ਇਸ ਮੌਤ 'ਤੇ ਪੁੱਜ ਕੇ ਇਹ ਸਵਾਲ ਤਾਂ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਣੇ ਹੀ ਸਨ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਸਰਕਾਰ, ਫੌਜ ਜਾਂ ਆਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਨੂੰ ਬਿਨ ਲਾਦਿਨ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਖਬਰ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ?

ਦੂਜੀ ਗੱਲ ਇਹ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਵੱਲੋਂ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਭਿਅੰਕਰ ਡਰੋਨ ਹਮਲਿਆਂ ਦੀ ਬਾਹ ਨਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਸਰਕਾਰ, ਨਾ ਫੌਜ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਆਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਹੀ ਪਾ ਸਕੀਆਂ। ਅਮਰੀਕੀ ਖੁਫੀਆ ਤੰਤਰ ਨੂੰ ਉਸਾਮਾ ਦੇ ਟਿਕਾਣੇ ਬਾਰੇ ਮਾੜੀ-ਮੋਟੀ ਸੂਹ ਇਸ ਸਾਲ ਫਰਵਰੀ ਵਿਚ ਲੱਗ ਗਈ ਸੀ। ਹੁਣ ਵਾਲੀ ਵੱਡੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਲਗਾਤਾਰ ਡਰੋਨ ਹਮਲੇ ਕਰਕੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਆਵਾਮ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਬਾਰੇ ਹੀ ਪਤਾ ਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਡਰੋਨ ਹਮਲਿਆਂ ਦਾ ਉਤਨਾ ਤਿੱਖਾ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਜਿੰਨਾ ਕਿਸੇ ਆਜ਼ਾਦ ਮੁਲਕ ਨੂੰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਵੱਡੇ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਯੂਸੁਫ ਰਜ਼ਾ ਗਿਲਾਨੀ ਵੱਲੋਂ ਕੌਮੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਵਿਚ ਮਾਰੀਆਂ ਬੜ੍ਹਕਾਂ ਬੇਅਰਥ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰੋਸ ਨੂੰ ਗੋਲਿਆ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਹਾਲਾਂਕਿ ਜਨਾਬ ਗਿਲਾਨੀ ਵੱਲੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਅੱਗੇ ਰੱਖੇ ਸਵਾਲ ਸੁੱਟ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ

ਆਗੂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਇਸ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਭਿਅੰਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਨੇੜੇ-ਤੇੜੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪੁੱਜੇ ਹਨ। ਉਹ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਸਕੇ ਕਿ ਹੁਣ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਪੱਕਾ ਫੌਜੀ ਡੇਰਾ ਜਮਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲ ਗਿਆ ਹੈ।

ਉੱਜ, ਇਹ ਵੀ ਇਤਫ਼ਾਕ ਹੈ ਕਿ ਮਜ਼ਹਬ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਬਣੇ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਸੰਕਟ ਦਾ ਸੱਦਾ ਵੀ ਹੁਣ ਮਜ਼ਹਬ ਦੇ ਨਾਂ ਉੱਤੇ ਜਹਾਦ ਚਲਾ ਰਹੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੇ ਹੀ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਜਹਾਦੀਆਂ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤਾਂ ਦੀ ਫੌਜ ਅਤੇ ਆਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਵਿਚ ਘੁਸਪੈਠ ਹੁਣ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਛੁਪੀ ਹੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਕੁਫਰ ਵਿਰੋਧੀ ਕਾਨੂੰਨ ਕਾਰਨ ਮਜ਼ਹਬੀ ਜਨੂੰਨੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਪਾਇਆ ਧਮੱਚਤ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਹੁਣ ਦਰਪੇਸ਼ ਸੰਕਟ ਦੀ ਹੀ ਤਸਵੀਰ ਦਿਖਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਫੌਜ, ਆਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿਚ ਮਜ਼ਹਬੀ ਜਨੂੰਨੀਆਂ ਦਾ ਲਗਾਤਾਰ ਵਧ ਰਿਹਾ ਦਖ਼ਲ ਇਸ ਸੰਕਟ ਦਾ ਸਿਖਰ ਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਸੰਕਟ ਹੁਣ ਇੰਨਾ ਭਿਆਨਕ ਹੋ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਹੱਥ ਪਾਉਣ ਦੀ ਦਲੇਰੀ ਕੋਈ ਆਗੂ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾ ਰਿਹਾ।

ਅਣਖ ਲਈ ਕਤਲਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਜ਼ਰੂਰੀ: ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਫੋਕੀ ਅਣਖ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਕਤਲਾਂ ਨੂੰ ਹਰਿਆਣਾ ਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਈ ਹੋਰ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਇਕ ਰੁਝਾਨ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ 9 ਮਈ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਪਰਾਧ ਵਿਰਲੇ ਵਿਲੱਖਣ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਜਿਸ ਬਦਲੇ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣੀ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਜਸਟਿਸ ਮਾਰਕੰਡੇ

ਕਾਟਜੂ ਤੇ ਗਿਆਨ ਸੁਧਾ ਮਿਸ਼ਰਾ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਹਿਸ਼ੀ ਤੇ ਜਗੀਰੂ ਰੀਤਾਂ ਨੂੰ ਜੜ੍ਹੋ ਪੁੱਟਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜੋ ਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਇਕ ਧੱਬਾ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਧੱਕੜ ਤੇ ਅਸੰਭਿਅਕ ਵਤੀਰੇ ਤੋਂ ਡਰਾਵੇ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਫੋਕੀ ਅਣਖ ਦੀ ਖਾਤਰ ਕਤਲਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਉਂਤਾਂ ਬਣਾ ਰਹੇ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਫਾਂਸੀ ਦਾ ਫੰਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਧੀ ਦੇ ਕਤਲ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਸੁਣਾਈ ਸਜ਼ਾ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦਿਆਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਇਹ ਘਟਨਾ ਮਈ 2006 ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਵਾਪਰੀ ਸੀ।

ਬੈਂਚ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਈ ਹਿੱਸਿਆਂ ਜਿਵੇਂ ਹਰਿਆਣਾ, ਪੱਛਮੀ ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਵਿਚ ਅਣਖ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਕਤਲ ਆਮ ਗੱਲ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਅਕਸਰ ਪਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜੋਤਿਆਂ ਨੂੰ ਖਾਪ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੀ ਕਰੋਪੀ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਪੁਲੀਸ ਲਾਈਨਾਂ ਜਾਂ ਪ੍ਰੋਟੈਕਸ਼ਨ ਹੋਮਾਂ 'ਚ ਸ਼ਰਨ ਲੈਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਇ ਮੁਤਾਬਕ ਅਣਖ ਲਈ ਕਤਲ ਭਾਵੇਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਵਿਰਲੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਉਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣੀ ਬਣਦੀ ਹੈ।

ਰਾਹਤ ਫਤਿਹ ਅਲੀ ਖਾਨ ਦੇ ਮੈਨੇਜਰ ਦੀ ਮੌਤ

ਸ਼ਿਕਾਗੋ: ਗਾਇਕ ਰਾਹਤ ਫਤਿਹ ਅਲੀ ਖਾਨ ਦੇ ਭਾਰਤੀ ਮੈਨੇਜਰ ਚਿਤਰੇਸ਼ ਸ਼ੀਵਾਸਤਵਾ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਨੇੜੇ ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਵਿਚ ਇਕ ਕਾਰ ਹਾਦਸੇ ਦੌਰਾਨ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਉਹ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸੰਗੀਤ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਲਈ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਹਾਦਸੇ ਵਿਚ ਉਸ ਦੇ 4 ਸਹਿਯੋਗੀ ਗੁਲਾਮ ਮੁਸਤਫਾ, ਹਰਮਿੰਦਰ ਸਭਰਵਾਲ, ਮਾਰੂਫ ਅਲੀ ਅਤੇ ਦੀਪਕ ਕੁਮਾਰ ਵੀ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਏ। ਖਾਨ ਉਸ ਵਕਤ ਬਾਕੀ ਸਾਥੀਆਂ ਨਾਲ ਬੱਸ ਵਿਚ ਸਵਾਰ ਸੀ।

ਸ਼ੋਅ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਭਾਵੇਸ਼ ਪਟੇਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਖਾਨ ਨੇ ਕਾਰ ਵਿਚ ਹੀ ਆਉਣਾ ਸੀ ਪਰ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਉਹ ਬਾਕੀ ਸਾਥੀਆਂ ਨਾਲ ਬੱਸ ਵਿਚ ਹੀ ਬੈਠ ਗਏ। ਚਿਤਰੇਸ਼ ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਸੰਗੀਤਕਾਰ ਆਦੇਸ਼ ਸ਼ੀਵਾਸਤਵਾ ਦਾ ਵੱਡਾ ਭਰਾ ਸੀ ਤੇ ਫਤਿਹ ਅਲੀ ਖਾਨ ਨਾਲ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਮੈਨੇਜਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਸ਼ੈਲ ਗੈਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿਕਾਊ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਸਟੇਟ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਚੰਗਾ ਚਲਦਾ ਸ਼ੈਲ ਗੈਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਜਿਸ ਵਿਚ ਹਾਟ ਫੂਡ, ਡੈਲੀ ਅਤੇ ਬੀਅਰ/ਵਾਈਨ ਵੀ ਨਾਲ ਹੈ, ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਸਮੇਤ ਵਿਕਾਊ ਹੈ

Shell Gas Station For Sale

With Property

Golden Turn Key Business Opportunity in Pacific Northwest, Beautiful Town Cathlamet, On Scenic Highway Alongwith Columbia River

High Volume Traffic

With Hot Food, Deli and Beer/Wine.

Also Have A Good Rental Income

Please Serious Buyer Only

Call: 360-413-9277

Rising Sun Transport Roanoke, VA

ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਰ ਅਤੇ ਓਨਰ ਅਪਰੇਟਰ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ

ਈਸਟ ਕੋਸਟ ਤੋਂ ਵੈਸਟ ਕੋਸਟ

ਡਰਾਈ ਅਤੇ ਰੀਫਰ ਲੋਡ ਲੋਡ ਚੱਕਣ ਲਈ ਕੋਈ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਨਹੀਂ ਕਾਗਜ਼ ਪੂਰੇ ਕਰਨ 'ਤੇ ਤੁਰਤ ਭੁਗਤਾਨ

ਕਾਲ ਕਰੋ: ਹਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਮਥੌਡਾ

ਫੋਨ: 540-632-3671

Satwant Kaur Takk

Lose Weight Feel Great

ਦੇ ਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਿਚ 40 ਪੌਂਡ ਖਾਣ ਘਟਾਇਆ ਅਤੇ ਨਿਕਲੇ 12 ਸਾਲ ਤੋਂ ਮੇਰਾ ਖਾਣ ਉੱਚੀ ਹੈ।

Before: 165 Lbs.
After: 125 Lbs.
Lost 40 Lbs.

All Herbal, American Doctors' formulated and Guaranteed Results

ਅਮਰੀਕਨ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦਾ ਕੁਦਰਤੀ ਜੜੀ ਬੂਟਿਆਂ ਤੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਫਾਰਮੂਲਾ ਅਤੇ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਨਤੀਜੇ

Business Opportunity

International Company looking for serious people to work from home-part time or full time. Great earning potential, full training and support provided. To attend training in your area and For more info. call:

Surjit Singh or Satwant K. Takk Cell:
(416) 889-9886

Sukhpreet Kaur Indiana
Ph: 317-884-3557

www.safeandeasyweightloss.com
e-mail: sstakk@hotmail.com

ਪਹਿਲਵਾਨ ਦੁਸ਼ਯੰਤ ਸ਼ਰਮਾ ਕੁਸ਼ਤੀ ਸੰਘ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣੇ

ਨਿਊ ਯਾਰਕ (ਇਕਬਾਲ ਜੱਬੋਵਾਲੀਆ): ਪਹਿਲਵਾਨ ਦੁਸ਼ਯੰਤ ਸ਼ਰਮਾ ਦੇ ਭਾਰਤੀ ਰੈਸਲਿੰਗ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਉਤੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਖੇਡ ਅਤੇ ਕੁਸ਼ਤੀ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਭੇਜੀ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਲਈ ਹੋਈ ਚੋਣ ਸਮੇਂ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਪਹਿਲਵਾਨ ਨੂੰ 31 ਵੋਟਾਂ ਮਿਲੀਆਂ ਜਦੋਂ ਕਿ ਪਹਿਲਵਾਨ ਦੁਸ਼ਯੰਤ ਸ਼ਰਮਾ ਨੂੰ 41 ਵੋਟਾਂ ਹਾਸਲ ਹੋਈਆਂ।

ਦੁਸ਼ਯੰਤ ਸ਼ਰਮਾ ਇਸ ਸਮੇਂ ਜੰਮੂ ਵਿਚ ਐਸ ਪੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਭਾਰਤ ਦੇ ਦਸ ਸਾਲ ਨੈਸ਼ਨਲ ਚੈਂਪੀਅਨ ਰਹੇ ਹਨ। ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਕੁਸ਼ਤੀ ਵਿਚ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮੈਡਲ ਜਿੱਤੇ। ਫੋਨ 'ਤੇ ਗੱਲਬਾਤ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਚੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਫੋਨ ਕਾਲਾਂ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਆਈਆਂ। ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਬੈਠੇ ਪਹਿਲਵਾਨਾਂ ਅਤੇ ਖੇਡ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਪਹਿਲਵਾਨ ਦੁਸ਼ਯੰਤ ਸ਼ਰਮਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਨ ਉਤੇ ਵਧਾਈ ਭੇਜੀ ਹੈ। ਇਥੇ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਵਾਨ ਦੁਸ਼ਯੰਤ ਸ਼ਰਮਾ ਦਾ ਉਸਤਾਦ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹੈ ਜੋ ਪਹਿਲਵਾਨ ਬੁੱਧ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵੀ ਟਰੇਨਿੰਗ ਦਿੰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਖੇਡ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਨੇ ਆਸ ਜਤਾਈ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਰਮਾ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਕੁਸ਼ਤੀ ਦੀ ਖੇਡ ਨੂੰ ਨਵਾਂ ਹੁਲਾਰਾ ਮਿਲੇਗਾ ਅਤੇ 18 ਤੋਂ 21 ਮਈ ਤੱਕ ਉਜ਼ਬੇਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਹੋ ਰਹੀ ਏਸ਼ੀਅਨ ਚੈਂਪੀਅਨਸ਼ਿਪ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਰਹੇ 14 ਮੁੰਡੇ ਅਤੇ 7 ਕੁੜੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰ ਕੁਝ ਮਾਅਰਕੇ ਮਾਰਨਗੇ। ਪਹਿਲਵਾਨ ਦੁਸ਼ਯੰਤ ਸ਼ਰਮਾ ਖੁਦ ਇਸ ਟੀਮ ਨਾਲ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਡਿਪੋਰਟੇਸ਼ਨ ਕੇਸ ਅਟਾਰਨੀ ਪੰਨੂ ਨੇ ਮੁੜ ਖੁਲਾਇਆ

ਨਿਊ ਯਾਰਕ: ਅਟਾਰਨੀ ਗੁਰਪਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ ਨੇ ਡਿਪੋਰਟੇਸ਼ਨ ਬਾਰੇ 9ਵੇਂ ਸਰਕਟ ਦੇ ਆਖਰੀ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਸਿਆਸੀ ਸ਼ਰਨ ਵਾਲਾ ਕੇਸ ਮੁੜ ਖੁਲਾਉਣ ਵਿਚ ਸਫਲਤਾ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਬਦਲਿਆ ਨਾਂ) ਖਿਲਾਫ ਡਿਪੋਰਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਲਗਭਗ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਅਟਾਰਨੀ ਪੰਨੂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ।

ਅਟਾਰਨੀ ਪੰਨੂ ਨੇ ਦਫਤਰ ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਇਕ ਬਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਹਾਲ ਵਿਚ ਹੀ ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਭਾਲ ਵਿਚ ਛਾਪਾ ਮਾਰਿਆ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਪੁਲਿਸ ਜ਼ਿਆਦਤੀਆਂ ਦੇ ਡਰ ਕਾਰਨ ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਛੱਡਣਾ ਪਿਆ। ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਥਾਰਟੀ ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਡਿਪੋਰਟ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਸੀ। ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜਦੋਂ ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਅਟਾਰਨੀ ਪੰਨੂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਫੌਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਫ ਓ ਆਈ ਏ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਤੇ 6 ਹਫਤਿਆਂ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਮੁਕੱਮਲ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਫਾਇਲ ਹਾਸਿਲ ਕਰ ਲਈ ਜਿਸ ਦੀ ਨਜ਼ਰਸਾਨੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਟਾਰਨੀ ਪੰਨੂ ਨੇ ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਬਦਲੇ ਹੋਏ ਹਾਲਾਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਖੋਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜਾਨ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਖਤਰਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਹ ਬਿਨਾਂ ਪੜਤਾਲ ਦੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਬਾਰਡਰ ਪੈਟਰੋਲ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਫੜ ਲਿਆ ਤੇ

ਵਾਪਸ ਭੇਜਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਵਿਚ ਪਾ ਦਿੱਤਾ। ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੀ ਏ ਟੀ ਤਹਿਤ ਡਿਪੋਰਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਾਉਣ ਲਈ ਸ਼ਰਨ ਵਾਸਤੇ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਡਿਪੋਰਟ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਬੋਰਡ ਆਫ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਪੀਲ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਠੁਕਰਾ ਦਿੱਤਾ। 9ਵੇਂ ਸਰਕਟ ਨੇ ਵੀ ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਡਿਪੋਰਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਹੁਕਮ 'ਤੇ ਮੋਹਰ ਲਾ ਦਿੱਤੀ।

ਜਦੋਂ ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅਟਾਰਨੀ ਪੰਨੂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਭਾਲ ਵਿਚ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਹਾਲ ਵਿਚ ਹੀ ਛਾਪਾ ਮਾਰਿਆ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮਾਤਾ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਟਾਰਨੀ ਪੰਨੂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਮਰੀਕੀ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਲਾਅ ਅਨੁਸਾਰ ਬਦਲੇ ਹੋਏ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਉਸ ਦੇ ਡਿਪੋਰਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਰੱਦ ਕਰਕੇ ਕੇਸ ਮੁੜ ਖੋਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਅਟਾਰਨੀ ਪੰਨੂ ਨੇ ਬਦਲੇ ਹੋਏ ਹਾਲਾਤ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉਤੇ ਬੋਰਡ ਆਫ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਪੀਲਜ਼ ਅੱਗੇ ਕੇਸ ਮੁੜ ਖੋਲਣ ਲਈ ਤੁਰੰਤ ਮੋਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਅਟਾਰਨੀ ਪੰਨੂ ਨੇ ਬੋਰਡ ਆਫ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਪੀਲਜ਼ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਡਿਪੋਰਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਸਟੇਅ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਅਮਰੀਕੀ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਟਾਰਨੀ ਦਫਤਰ ਨੇ ਕੇਸ ਮੁੜ ਖੋਲਣ ਲਈ ਦਾਇਰ ਮੋਸ਼ਨ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਬੋਰਡ ਆਫ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਪੀਲਜ਼ ਤੇ 9ਵੇਂ ਸਰਕਟ ਅੱਗੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ

ਆਪਣੀ ਸ਼ਰਨ ਦਾ ਕੇਸ ਹਾਰ ਚੁਕਾ ਹੈ। ਬੋਰਡ ਨੇ ਕੇਸ ਮੁੜ ਖੋਲਣ ਦੀ ਮੋਸ਼ਨ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।

ਇਸ 'ਤੇ ਅਟਾਰਨੀ ਪੰਨੂ ਨੇ ਕੇਸ ਮੁੜ ਖੋਲਣ ਦੀ ਮੋਸ਼ਨ ਰੱਦ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਬੋਰਡ ਅੱਗੇ ਮੋਸ਼ਨ ਟ੍ਰਿਕਨਸੀਡਰ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੋਸ਼ਨ ਵਿਚ ਅਟਾਰਨੀ ਪੰਨੂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਮੰਨਦਿਆਂ ਬੋਰਡ ਨੇ ਆਖਿਰ ਕੇਸ ਮੁੜ ਖੋਲਣ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ।

ਬੋਰਡ ਆਖਿਰ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਡਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਰਜਿੰਦਰ ਦੀ ਜਾਨ ਨੂੰ ਖਤਰਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਡਿਪੋਰਟੇਸ਼ਨ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤੇ ਕੇਸ ਮੁੜ ਖੋਲਿਆ ਜਾਵੇ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਸ਼ਰਨ ਲਈ ਮੁੜ ਅਪਲਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਦੋਬਾਰਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਹੁਣ ਵਰਕ ਪਰਮਿਟ ਵੀ ਮਿਲ ਸਕਦਾ

ਹੈ ਤੇ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਡਰਦੇ ਮਾਰੇ ਛੁਪ ਕੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਅਟਾਰਨੀ ਪੰਨੂ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ ਸਭ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਹੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲੈਣ ਤੇ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਕੇਸਾਂ ਬਾਰੇ ਦੂਜੀ ਰਾਏ ਜਰੂਰ ਲੈਣ। ਡਿਪੋਰਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਸਟੇਅ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਕੇਸ ਮੁੜ ਖੋਲਣ ਲਈ ਮੋਸ਼ਨ ਵਥ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਵੀ ਹਰ ਇਕ ਦੇ ਕੇਸ ਦੇ ਤਬਾ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕਮਜ਼ੋਰ ਕੌਮਲਿੰਗ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਡਿਪੋਰਟ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਵੀ ਇਹ ਕੇਸ ਮੁੜ ਖੋਲੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਡਿਪੋਰਟ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਹਾਲਾਤ ਬਦਲੇ ਹੋਏ ਹਨ ਤਾਂ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਦੋਬਾਰਾ ਖੋਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪੀਪਲਜ਼ ਪਾਰਟੀ ਆਫ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਮਿਡਵੈਸਟ ਇਕਾਈ ਦਾ ਐਲਾਨ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਵਲੋਂ 14 ਨੂੰ

ਸ਼ਿਕਾਗੋ (ਬਿਊਰੋ): ਪੀਪਲਜ਼ ਪਾਰਟੀ ਆਫ ਪੰਜਾਬ ਵਲੋਂ ਇਕ ਸਮਾਗਮ ਇਥੇ 14 ਮਈ ਨੂੰ ਇੰਡੀਆ ਹਾਊਸ ਸਾਮਬਰਗ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮ 6 ਵਜੇ ਚੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਮਿਡਵੈਸਟ ਇਕਾਈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਇਕਾਈਆਂ ਦਾ

ਸੁੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੌਰੇ 'ਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜੁਲਾਈ ਮਹੀਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੌਰੇ 'ਤੇ ਆ ਰਹੇ ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ. ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੇ ਦੌਰੇ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਲਈ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੇਖ ਰੇਖ ਹੇਠ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਸਟੇਟਾਂ ਵਿਚ ਪਾਰਟੀ ਇਕਾਈਆਂ ਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਥਾਪਨਾ ਹੋ ਚੁਕੀ ਹੈ।

ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ

ਸੁੀ ਟਿਵਾਣਾ ਨੇ ਬਿਆਨ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਸਮੇਂ ਪੰਜਾਬ ਅਨਪੜ੍ਹਤਾ, ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ, ਨਸ਼ਾਖੋਰੀ ਅਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੀ ਜਿਸ ਦਲਦਲ ਵਿਚ ਫਸਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਉਸ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢਣ ਲਈ ਇਸ ਵੇਲੇ ਇਕੋ ਇਕ ਆਸ ਦੀ ਕਿਰਨ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਕਾਇਮ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਾਰਟੀ ਪੀਪਲਜ਼ ਪਾਰਟੀ ਆਫ ਪੰਜਾਬ ਹੀ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਲੀਨਾਏ, ਇੰਡੀਆਨਾ, ਵਿਸਕਾਂਸਿਨ, ਮਿਸ਼ੀਗਨ, ਓਹਾਇਓ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮਿਡਵੈਸਟ ਸਟੇਟਾਂ ਵਿਚ ਵਸਦੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ 14 ਮਈ ਨੂੰ ਹੋ ਰਹੇ ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਹੁਮ ਹੁਮਾ ਕੇ ਪਹੁੰਚਣ। ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਸੁੀ ਟਿਵਾਣਾ ਨਾਲ ਫੋਨ 219-670-4579, ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਬਸਰਾਓ ਫੋਨ 815-557-4991, ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੁੰਦਰ ਫੋਨ 269-615-0216, ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦਰਤ ਫੋਨ 317-557-4278 ਜਾਂ ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ ਬੋਧਾਰਾਏ ਨਾਲ ਫੋਨ 414-282-2363 ਉਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਏਗਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਉਘੇ ਆਗੂ ਅਤੇ ਹਾਸਰਸ ਕਲਾਕਾਰ ਸੁੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਹੋਣਗੇ।

ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਦੇ ਇਕ ਬੁਲਾਰੇ ਸੁੀ ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਟਿਵਾਣਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਵਸਦੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਵਿਚ ਸ. ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਵਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕਾਇਆ ਕਲਪ ਕਰਨ ਲਈ ਬਣਾਈ ਗਈ ਇਸ ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਤੀ ਬੋਹਦ ਉਤਸ਼ਾਹ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਲਾਲ ਸਿੰਘ, ਕੇਵਲ ਢਿੱਲੋਂ ਤੇ ਰਾਣਾ ਸੋਢੀ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣੇ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਲੰਮੀ ਉਡੀਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਖਰ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਕਾਂਗਰਸ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਮਿਤੀ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਹਿਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸੱਤ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਅੱਠ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ, ਸੱਤ ਮੈਂਬਰੀ ਮੈਨੀਫੈਸਟੋ ਕਮੇਟੀ, 33 ਮੈਂਬਰੀ ਕਾਰਜਕਾਰਨੀ ਕਮੇਟੀ ਤੇ ਕਾਰਜਕਾਰਨੀ ਕਮੇਟੀ ਲਈ 17 ਪੱਕੇ ਇਨਵਾਇਟੀ ਨਿਯੁਕਤ

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨਾਂ ਵਿਚ ਜੁਗਲ ਕਿਸ਼ੋਰ ਸ਼ਰਮਾ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ (ਸ਼ਹਿਰੀ), ਹਰਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਅਜਨਾਲਾ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ (ਦਿਹਾਤੀ), ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ ਨੂੰ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ, ਧਰਮ ਪਾਲ ਅਗਨੀਹੋਤਰੀ ਨੂੰ ਤਰਨਤਾਰਨ, ਅਰੁਣ ਵਾਲੀਆ ਨੂੰ ਜਲੰਧਰ (ਸ਼ਹਿਰੀ), ਚੌਧਰੀ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਜਲੰਧਰ (ਦਿਹਾਤੀ), ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪਰਮਾਰ ਨੂੰ ਕਪੂਰਥਲਾ, ਸੁੰਦਰ ਸ਼ਾਮ ਅਰੋੜਾ ਨੂੰ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ, ਸਤਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਨਵਾਂਸ਼ਹਿਰ,

(ਸ਼ਹਿਰੀ) ਤੇ ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਕੰਬੋਜ ਨੂੰ ਪਟਿਆਲਾ (ਦਿਹਾਤੀ) ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਮੈਨੀਫੈਸਟੋ ਕਮੇਟੀ ਵਿਚ ਸੂਬਾਈ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਧਾਇਕ ਦਲ ਦੀ ਆਗੂ ਬੀਬੀ ਰਾਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਭੱਠਲ ਸਮੇਤ ਮਨੀਸ਼ ਤਿਵਾੜੀ, ਅਸ਼ਵਨੀ ਕੁਮਾਰ, ਲਾਲ ਸਿੰਘ, ਅਰਵਿੰਦ ਖੰਨਾ ਤੇ ਕੇ.ਪੀ. ਸਿੰਘ ਰਾਣਾ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਕਮੇਟੀ ਦੀ 33 ਮੈਂਬਰੀ ਕਾਰਜਕਾਰਨੀ ਵਿਚ ਸਲਾਮਤ ਮਸੀਹ, ਸੁਨੀਲ ਦੁੱਤੀ, ਪ੍ਰਵੀਨ ਚੋਪੜਾ, ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਰਸੀ, ਤ੍ਰਿਪਤ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ, ਰਾਜਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਰਮਨ ਭੱਲਾ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਚੰਦ ਬੈਸ, ਕੁਲਦੀਪ ਨੰਦਾ, ਪਵਨ ਅਦਿਆ, ਸੰਤੋਸ਼ ਕਟਾਰੀਆ, ਰਾਮ ਲੁਭਾਇਆ, ਤੇਜਿੰਦਰ ਬਿੱਟੂ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਮਹੇ, ਰਾਕੇਸ਼ ਪਾਂਡੇ, ਹਰਬੰਸ ਕੌਰ ਢਿੱਲੋਂ, ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ, ਹਰਚੰਦ ਕੌਰ, ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੰਜਗਰਾਈ, ਮਾਈ ਰੂਪ ਕੌਰ, ਸੁਰਜੀਤ ਧੀਮਾਨ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਬੱਲੀਆਂ, ਰਣਇੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਲਾਲੀ, ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਧਰਮਸੇਤ, ਰਜੀਆ ਸੁਲਤਾਨਾ, ਬ੍ਰਿਜ ਲਾਲ ਗੋਇਲ, ਸੁਨੀਲ ਜਾਖੜ, ਰਿਪਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ, ਲਖਬਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਰਚਾ, ਘਣਸ਼ਿਆਮ ਗੁਪਤਾ, ਵਿਜੇ ਸਾਬੀ ਤੇ ਈਸ਼ਵਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮੈਂਬਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰਨੀ ਕਮੇਟੀ ਵਿਚ ਪੱਕੇ ਇਨਵਾਇਟੀਜ਼ ਵਿਚ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਭਿੰਡਰ, ਅਵਤਾਰ ਹੈਨਰੀ, ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਮਰਾ, ਗੁਰਜੀਤ ਕੌਰ, ਧਰਮਪਾਲ ਸੱਭਰਵਾਲ, ਐਮ.ਐਮ. ਕਚੀਮਾ, ਨਰੇਸ਼ ਠਾਕੁਰ, ਹੰਸਰਾਜ ਜੋਸ਼ਨ, ਕਬੀਰ ਦਾਸ, ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਅਸ਼ਵਨੀ ਕੁਮਾਰ ਪੱਪੂ, ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ, ਹੰਸਰਾਜ ਗੁਪਤਾ, ਸਰਦੂਲ ਸਿੰਘ, ਵੀਨਾ ਸੋਬਤੀ, ਮਨਜੀਤ ਬੱਲਬੁਟੀ ਤੇ ਅਸ਼ੋਕ ਸ਼ਰਮਾ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਕੋਆਰਡੀਨੇਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ, ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਕਾਂਗਰਸ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਧਾਇਕ ਦਲ ਦੇ ਆਗੂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਅੰਬਿਕਾ ਸੋਨੀ ਤੇ ਅਸ਼ਵਨੀ ਕੁਮਾਰ, ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ, ਪਰਵੀਨ ਰਾਸ਼ਟਰਪਾਲ, ਮਨੀਸ਼ ਤਿਵਾੜੀ ਤੇ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੇ.ਪੀ. ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

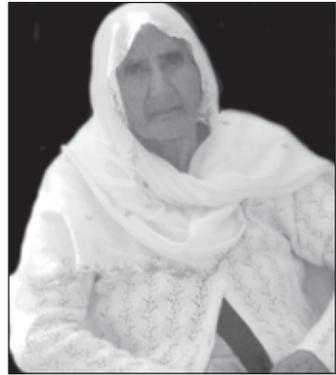
ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਗੁਲਚੈਨ ਸਿੰਘ ਚਰਕ ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਸੂਚੀ ਤਹਿਤ ਲਾਲ ਸਿੰਘ, ਚੌਧਰੀ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਰਾਣਾ ਕੰਵਰਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਕੇਵਲ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਅਸ਼ਵਨੀ ਸੋਢੀ, ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਰਕਾਰੀਆ ਤੇ ਰਾਣਾ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਸੋਢੀ ਨੂੰ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸੋਨੀ, ਗੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰਾਣਾ, ਅਰਵਿੰਦ ਖੰਨਾ, ਹਰਮਿੰਦਰ ਜੱਸੀ, ਰਮੇਸ਼ ਡੋਗਰਾ, ਅਰੁਣਾ ਚੌਧਰੀ, ਵਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਤੇ ਫਤਹਿ ਜੰਗ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਨੂੰ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਸੁਖਬਿੰਦਰ ਸੈਣੀ ਨੂੰ ਰੋਪੜ, ਗੁਰਦਾਸ ਗਿਰਧਰ ਨੂੰ ਮੁਕਤਸਰ, ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਬਠਿੰਡਾ (ਸ਼ਹਿਰੀ), ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭਲਾਰੀਆ ਨੂੰ ਬਠਿੰਡਾ (ਦਿਹਾਤੀ), ਜਗਮੀਰ ਸਿੰਘ ਗੱਗੋਵਾਲ ਨੂੰ ਮਾਨਸਾ, ਜਗਦਰਸ਼ਨ ਕੌਰ ਨੂੰ ਮੋਗਾ, ਸੁਭਾਸ਼ ਗਰੇਵਰ ਨੂੰ ਸੰਗਰੂਰ, ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਧੌਲਾ ਨੂੰ ਬਰਨਾਲਾ, ਅਨੂਪ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਗੁਪਤਾ ਨੂੰ ਫਰੀਦਕੋਟ, ਪਵਨ ਦੀਵਾਨ ਨੂੰ ਲੁਧਿਆਣਾ (ਸ਼ਹਿਰੀ), ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾਖਾ ਨੂੰ ਲੁਧਿਆਣਾ (ਦਿਹਾਤੀ), ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭਾਂਬਰੀ ਨੂੰ ਫਤਹਿਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ, ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮੁਹਾਲੀ, ਪ੍ਰੇਮ ਕੇ. ਪੁਰੀ ਨੂੰ ਪਟਿਆਲਾ

ਮਾਤਾ ਗੁਰਮੇਜ ਕੌਰ ਜੌਹਲ ਸੁਰਗਵਾਸ

ਫਰਿਜ਼ਨੋ (ਬਿਊਰੋ): ਅਮੈਰਿਕਨ ਸਿੱਖ ਆਰਗੇਨਾਈਜੇਸ਼ਨ ਦੇ ਆਗੂ ਭਾਈ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਰਪੰਚ ਦੇ ਮਾਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਢਾਡੀ ਸਵਰਗਵਾਸੀ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਧਰਮ ਪਤਨੀ ਮਾਤਾ ਗੁਰਮੇਜ ਕੌਰ ਜੌਹਲ ਲੰਬੀ 2 ਮਈ ਨੂੰ ਸਦੀਵੀ ਵਿਛੋੜਾ ਦੇ ਗਏ। ਉਹ 82 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਸਨ। ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਿਰਮੌਰ ਢਾਡੀ ਗਿਆਨੀ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਸੀਤਲ ਦੇ ਸਾਥੀ ਸਨ। ਧਰਮ ਸਿੰਘ (ਫਰਿਜ਼ਨੋ) ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਢਾਡੀ ਭਾਈ ਅਮਰਜੀਤ

ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਹਿੱਸਾ ਪਾਇਆ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਿਛੇ ਛੇ ਪੁੱਤਰ ਅਤੇ ਇਕ ਧੀ, 15 ਪੋਤੇ-ਪੋਤੀਆਂ, ਦੋਹਤੇ-ਦੋਹਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪੜਪੋਤੇ-ਪੜਦੋਹਤੀਆਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਪਰਿਵਾਰ ਛੱਡ ਗਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਕ ਧੀ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੰਡੀਆ ਵਿਚ ਸੁਰਗਵਾਸ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਧੀ ਪਰਿਵਾਰ ਸਮੇਤ ਕੈਨੇਡਾ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਮਾਤਾ ਜੀ ਦੀ ਅੰਤਿਮ ਅਰਦਾਸ 11 ਮਈ ਨੂੰ ਕਰਤਾਰਪੁਰ-ਕਪੂਰਥਲਾ ਰੋਡ 'ਤੇ ਜੌਹਲ ਫਾਰਮ ਹਾਊਸ (ਨਜ਼ਦੀਕ ਪਾੜਾ ਪਿੰਡ), ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੋ ਗਈ। ਭਾਈ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਭਾਈ ਧਰਮ

ਮਾਤਾ ਗੁਰਮੇਜ ਕੌਰ ਜੌਹਲ

ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮ "ਬਾਗੀ ਸੂਰਮੇ" ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਕਬੂਲ ਗੀਤ "ਪੱਤਾ ਪੱਤਾ ਸਿੰਘਾਂ ਦਾ ਵੈਰੀ" ਲਿਖਿਆ ਹੈ, ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਹਨ।

ਮਾਤਾ ਗੁਰਮੇਜ ਕੌਰ ਜੌਹਲ ਦਾ ਜਨਮ ਅਗਸਤ 1928 ਵਿਚ ਪਿੰਡ ਢਿੱਲਵਾਂ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਪੂਰਥਲਾ ਵਿਖੇ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਮਾਤਾ ਜੀ ਪੰਥ ਦੇ ਅਣਥੱਕ ਸੇਵਕ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 1978 ਤੋਂ ਆਖਰੀ ਸਵਾਸਾਂ ਤੱਕ ਪੰਥ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਵਧ

ਸਿੰਘ ਅੰਤਿਮ ਅਰਦਾਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੇ ਕਿਉਂਕਿ ਸਮੇਂ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰ ਇਜ਼ਹਾਰ ਆਲਮ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁਧ ਝੂਠਾ ਕੇਸ ਪਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਭਾਈ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ ਨਾਲ ਫੋਨ (559) 352-8687 ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਢਾਡੀ ਭਾਈ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ ਨਾਲ ਫੋਨ 91-98155-61057 ਰਾਹੀਂ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਕਨਿਸ਼ਕ ਦੁਖਾਂਤ: ਅਜੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਕਨਿਸ਼ਕ ਦੁਖਾਂਤ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਸਾਲ ਭਰ ਮਗਰੋਂ ਜਸਟਿਸ ਜੌਹਨ ਸੀ. ਮੇਜਰ ਤਸੱਲੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚਲੇ ਜਾਂਚ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਕੈਨੇਡਾ 'ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਵਧੀਕੀ' ਦਾ ਸੱਚ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਨਾਲ ਹੀ ਦੁੱਖ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਬੰਬ ਕਾਂਡ 'ਚ ਮਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕੋਲੰਬੀਆ ਸੂਬੇ ਦਾ ਸਰੀ ਖੇਤਰ ਹਾਲੇ ਵੀ ਮੁਲਪੰਥੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਗੜ੍ਹ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਗੁਪਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਰਾਲਿਆਂ ਸਮੇਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਈ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤ ਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕੋਲੰਬੀਆ ਦੇ ਸਰੀ ਖੇਤਰ 'ਚ ਮੁਲਪੁਸਤ ਸਿੱਖ, ਭਾਰਤ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਪਣਾ ਨੈੱਟਵਰਕ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਕਿਸੇ 'ਚ ਬਹੁਤ ਰਲਦੇ ਮਿਲਦੇ ਨਹੀਂ।

ਕੈਨੇਡਾ ਸਰਕਾਰ ਵਾਂਗ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਵੀ ਇਹ ਹੀ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਤੇ 23 ਜੂਨ 1985 ਨੂੰ ਕਨਿਸ਼ਕ ਜਹਾਜ਼ ਉਡਾਉਣ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ, ਜੂਨ 1984 'ਚ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਵੱਲੋਂ ਹਰਮੰਦਿਰ ਸਾਹਿਬ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ 'ਚ ਕੀਤੇ ਹਮਲੇ ਕਾਰਨ ਵਾਪਰੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਈ ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਵੀ ਸਮੇਤ ਮਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਨੇ ਇਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਜਸਟਿਸ ਮੇਜਰ ਅਨੁਸਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਇਕ ਬੋਰਡ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜੋ ਮਿਤਕਾਂ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀਆਂ ਸਲੈਬਾਂ ਤੈਅ ਕਰਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਦੁਖਾਂਤ ਦੇ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ 10 ਵਰ੍ਹੇ ਲੱਗੇ। ਜਦੋਂਕਿ 9/11 ਦੇ ਪੀੜਤਾਂ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ

ਕੈਨੇਡਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਵਧੀਕੀ ਦਾ ਖੁੱਲ੍ਹਿਆ ਭੇਤ

ਕਿ ਕਨਿਸ਼ਕ ਕਾਂਡ ਪੀੜਤਾਂ ਦੇ ਕਈ ਵਾਰਸ ਮਰ ਵੀ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਪਰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੇ ਦੂਜੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਕੰਮ ਹਾਲੇ ਅਮਲ 'ਚ ਹੈ।

ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਭਾਰਤ ਦੌਰੇ 'ਤੇ ਆਏ ਜਸਟਿਸ ਮੇਜਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸੁਰੱਖਿਆ ਢਾਂਚੇ 'ਚ ਬਹੁਤ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਆਈਆਂ ਹਨ। ਫਿਰ ਵੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡਿਆਂ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਹੋਰ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਿਸਾਲ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੈਲਗਰੀ ਦੇ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਹੁਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਨਿਸ਼ਕ ਕਾਂਡ ਦੇ ਦੁਹਰਾਅ ਦਾ ਖਦਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਭਾਵੀ ਅਤਿਵਾਦੀ ਹਮਲੇ ਟਾਲਣ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੇ ਖੁਫੀਆ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੂੰ ਰਲ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ

ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਨਿਸ਼ਕ ਬੰਬ ਕਾਂਡ 'ਚੋਂ ਰਿਹਾ ਹੋਏ ਰਿਪੁਦਮਨ ਸਿੰਘ ਮਲਿਕ ਵਿਰੁਧ ਵੱਖਰੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਮੁਫਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਹਾਇਤਾ ਮੰਗੀ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਵਕੀਲ ਕਰਨ ਜੋਗੇ ਪੈਸੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਮਗਰੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਕਾਫੀ ਪੈਸਾ ਸੀ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਹੁਣ ਫਰਾਡ ਲਈ ਉਸ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਜਾਂਚ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕਾਇਮ ਕਰਨ 'ਚ ਦੇਰੀ ਵੱਡਾ ਅੜਿੱਕਾ ਰਹੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਨੂੰ ਤਣ ਪੱਤਣ ਲੱਗਣ ਲਈ 20 ਸਾਲ ਲੱਗ ਗਏ। ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ 'ਚ ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹਿੰਗਾ ਕੇਸ ਰਿਹਾ। ਜਸਟਿਸ ਜੌਹਨ ਸੀ. ਮੇਜਰ ਨੇ ਮੰਦਭਾਗੇ ਕਨਿਸ਼ਕ ਬੋਇੰਗ ਦੇ ਕਪਤਾਨ ਦੀ ਵਿਧਵਾ ਅਮਰਜੀਤ ਕੌਰ ਭਿੰਡਰ ਨਾਲ ਵੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ।

ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅ (ਅਮਰੀਕਾ) ਦੀ ਕੇਂਦਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ

ਨਿਊ ਯਾਰਕ: ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ) ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ 11 ਮੈਂਬਰੀ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਕੌਮੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ. ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਇਕਾਈ ਦੀ ਕੌਮੀ ਕਾਰਜਕਾਰਨੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਇਕਾਈ ਦੇ ਕਨਵੀਨਰ ਸ. ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਖੜੋਂਦ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 11 ਮੈਂਬਰੀ ਕੇਂਦਰੀ ਕਮੇਟੀ ਵਿਚ ਸ. ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੁਲਾਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਮਰੀਕਾ ਇਕਾਈ, ਸ. ਰੇਸ਼ਮ ਸਿੰਘ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਸੀਨੀਅਰ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਸ. ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਜੋਗਾ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਸਕੱਤਰ ਜਨਰਲ, ਸ. ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸੰਧਰ ਮੈਂਬਰ ਨਿਊ ਯਾਰਕ, ਸ. ਦੀਪਇੰਦਰ

ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਮੈਂਬਰ ਓਰੇਗਨ ਸਟੇਟ, ਸ. ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਮੈਂਬਰ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ, ਸ. ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ ਮੈਂਬਰ ਨਿਊ ਜਰਸੀ, ਸ. ਰਮਿੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਮੈਂਬਰ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ, ਸ. ਇੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਮੈਂਬਰ ਸਿਆਟਲ ਅਤੇ ਸ. ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਖੜੋਂਦ ਨਿਊ ਜਰਸੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਆਲੋਅਰਖ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਕੌਮੀ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਹੋਣਗੇ। ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਛੇਤੀ ਹੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਜੂਨ ਦੇ ਅਖੀਰ ਤੱਕ ਸਟੇਟਾਂ ਦੇ ਯੂਨਿਟ ਵੀ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਣਗੇ। ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਖੜੋਂਦ ਨਾਲ ਫੋਨ 609-351-0321 ਉਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

Matrimonials

ਕੰਨਿਆ ਦੀ ਲੋੜ

Wanted US citizen girl for Kamboj Sikh boy, 25, 5'5", Bachelor in Architecture, raised in America went to school, college in New York, living with parents in New York and works with family business. Cast no bar. Call: 516.439.1208 or 347.920.9011

Seeking Jatt Sikh alliance for 27/5'-6" B.E, M.S girl. Placed with Bank of America, Contact: 704-930-1734, ppsd32@gmail.com.

Indian Attorney in 60s, 5'-6", slim looking for a sincere, educated, God fearing, companion. Caste no bar. Serious inquiries only. Contact: Ph: 323-573-9315, Email: singhb1@yahoo.com

ਵਰ ਦੀ ਲੋੜ

Wanted suitable match for Jatt Sikh US born, handsome, cleanshaven, 27/ 6'1", engineer (BSc. Engg.) boy, manager in a top US corporation. Educated, respected family, no demands. Please Contact: Sikh5family@gmail.com

ਜੱਟ ਸਿੱਖ ਢਿੱਲੋਂ, ਸੁਨੱਖੇ, 22, 5'11", ਦਸ ਸਾਲ ਦੇ ਟੂਰਿਸਟ/ਬਿਜਨਸ ਵੀਜ਼ੇ 'ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਪਾਸ ਰਹਿੰਦੇ ਲੜਕੇ ਲਈ ਅਮਰੀਕੀ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ: ਫੋਨ 812-677-6206 ਜਾਂ ਈਮੇਲ: dhillon196315@yahoo.com

ਖੂਬਸੂਰਤ ਕੰਬੋਜ ਸਿੱਖ ਉਮਰ 24 ਸਾਲ ਕੱਚ 5'6" ਸਟੂਡੈਂਟ ਵੀਜ਼ੇ 'ਤੇ, ਕੈਨੇਡਾ ਰਹਿੰਦੀ ਰਜਿਸਟਰਡ ਪ੍ਰੈਕਟੀਕਲ ਨਰਸ ਅਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ ਲੜਕੀ ਲਈ ਗੁਰਸਿੱਖ ਵਰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਫੋਨ: 780-200-8082, 91-98146-47417

Handsome Sikh Khatri 48/5'7", living in bay area California, never married, looking for a life-partner. Divorcee also be considered, caste no bar. Call : 408-712-3454.

Sikh match for Parjapat Sikh female, 30, 5'-6", working with US University on H1 visa, PhD (Molecular Biology) from US. Caste no bar, US/Canada preferred. Contact at 978-799-8948 (US), 91-98784-59056 (India), or piscoan100@yahoo.com

To Advertise with us call: 847-359-0746

ATM's & Credit Card Terminals at Lowest Prices! No Hidden Fees.

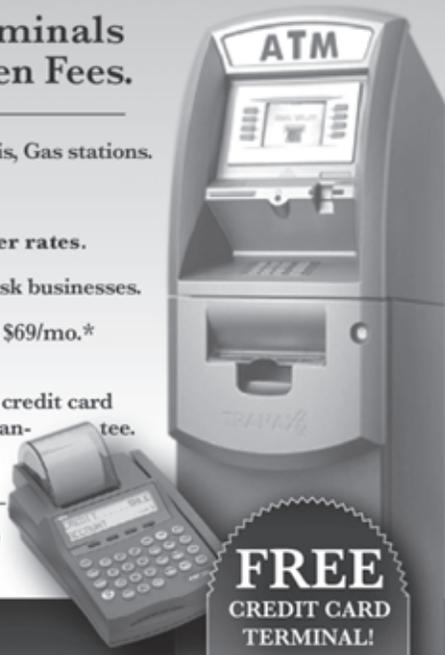
Merchant Accounts-Grocery, Motels, Limos/Taxis, Gas stations.
Credit card terminals -Verifone, Hypercom...
Transfer existing CC processing to us for lower rates.
99% approved same day. We specialize in high risk businesses.
ATMs - TRANAX/TRITON/WRG, starting at \$69/mo.*
(Perfect for retail stores, hotels, gas stations, etc.)

Need Money? We provide cash advance against credit card processing with NO collateral or personal guarantee.

Online Data Corp. is a registered ISO/MSP of Wells Fargo Bank N.A.
*Credit restrictions apply.

Call SAGAR HANDA at: 773-416-8526 or 773-935-VISA, SagarATM@yahoo.com

www.GoldCoastATM.com

FREE CREDIT CARD TERMINAL!

SYAN VIDEO PRODUCTION, INC.

Professional HD Video & Digital Photo Production

Multiple Camera Shooting / Digital Still Photography (with flush mount Album)

Live Video Display with Large Screens

DJ Service with Laser Lights

Call Toll Free : 1-888-RAJ- SYAN (725-7926)

(With 14 years Experienced)

SV PRODUCTION

734-261-0936 / 734-890-1767
E-mail: raj@syanvideo.com
or visit at: www.syanvideo.com

INDO US EXPRESS, INC.

Worldwide Couriers * Freight Forwards

Domestic & Local Delivery

We Thank Our Customers For Their Trust & Loyalty

17 Years of Excellent Customer Service

FOR COMPETITIVE RATES CALL

1-800-870-5845

PICK-UP & DELIVERY

ANYWHERE IN USA

43-50, 11th St., Suite No. 109, LIC, New York, N.Y. 11101

Tel: 212-447-5720 • Fax: 212-213-3622

www.indousexpress.com

Email: GSingh9070@aol.com • Cell: 1-347-538-7041

7 Days A Week

CALL ABOUT OUR SPECIAL RATES TO INDIA

Punjab Times

Established in 2000
12th Year in Publication

Published every Saturday
by **A B Publication Inc.**
20451 N Plum Grove Rd.
Palatine, IL 60074-2018

Ph:847-359-0746
Fax:847-705-9388

Editor:

Amolak Singh Jammu
Astt. Editor:
Jaspreet Kaur
Kuljeet Singh

Graphics:

Mandeep Singh

Our Columnists

Ashok Bhaura
Tarlochan Singh Dupalpur
Baljit Basi
Prof. Kulwant S. Romana

California Bureau:

Mann Mandeep
661-889-1927
Shiara Dhindsa
Photographer
661-703-6664

New York

Iqbal S. Jabowalia
917-375-6395

Circulation

Harbhajan Singh
917-856-5229

Photographer

Kamaljit Singh Viridi
Ph. 847-502-2703

Distributed in:

California, Illinois, Indiana, Michigan, Wisconsin, Ohio, Iowa, Mississippi, Arkansas, Texas, Nevada, Virginia, Oregon, Arizona, Georgia, Florida, Massachusetts, Washington, New York, Missouri

ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਪਰਚਾ ਮੰਗਵਾਉਣ ਲਈ
ਸਾਲਾਨਾ ਚੰਦਾ: 85 ਡਾਲਰ,
ਪੰਜ ਸਾਲ ਲਈ: 400 ਡਾਲਰ

ਨੋਟ: ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਛਪੇ ਲੇਖਾਂ ਵਿਚਲੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।
ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਛਪੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਤਾਈਦ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ।

Disclaimer

The views expressed in the articles published in the columns of Punjab Times are that of their writers, and it is not implied that Punjab Times endorses them.

Sameway Punjab Times does not necessarily endorses the claims made in the advertisements published in Punjab Times.

All disputes subject to Chicago jurisdiction.

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਸੰਘ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਝਟਕਾ

ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਕਵਾਇਰ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਦੇ ਉਪਰ ਵੀ ਕੋਈ ਵੀ ਧਾਰਮਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਲਖਨਊ ਬੈਂਚ ਨੇ 2.77 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਜਿਸ 'ਤੇ 6 ਦਸੰਬਰ 1992 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਖੜ੍ਹੀ ਸੀ, ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਵੰਡ ਕੇ ਇਕ ਹਿੱਸਾ ਮੁਸਲਮਾਨ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ, ਦੂਜਾ ਹਿੱਸਾ ਹਿੰਦੂ ਸਮੂਹ ਨੂੰ ਤੇ ਤੀਜਾ ਹਿੱਸਾ ਨਿਰਮੋਹੀ ਅਖਾੜੇ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸੰਘ ਪਰਿਵਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ (ਭਾਜਪਾ) ਦੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਕਿ 'ਮਸਜਿਦ' ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਥਾਂ 'ਤੇ ਰਾਮ ਜਨਮ ਅਸਥਾਨ ਸੀ, ਨੂੰ ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੰਨ ਲਿਆ ਹੈ।

ਪਿਛਲੇ 60 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਚੱਲਦੇ ਅਯੁੱਧਿਆ ਵਿਵਾਦ ਨੇ 6 ਦਸੰਬਰ 1992 ਨੂੰ ਵੱਖਰਾ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਭਾਜਪਾ ਨੇਤਾ ਲਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਡਵਾਨੀ ਦੀ ਰਾਮ ਜਨਮ ਭੂਮੀ ਨੂੰ 'ਮੁਕਤ' ਕਰਾਉਣ ਵਾਲੀ 'ਰੱਬ ਯਾਤਰਾ' ਅਯੁੱਧਿਆ 'ਚ ਪਹੁੰਚੀ ਸੀ ਤੇ 'ਕਾਰ ਸੇਵਕਾਂ' ਦੇ

ਇਕ ਵੱਡੇ ਇਕੱਠ ਨੇ 15ਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿਚ ਬਣੀ ਤਕਰੀਬਨ 500 ਸਾਲ ਪੁਰਾਣੀ ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਨੂੰ ਢਾਹ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇਸ ਦੇ ਕਈ ਹਿੱਸਿਆਂ 'ਚ ਫਿਰਕੂ ਦੰਗੇ ਤੇ ਤਣਾਅ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਾਪਰੀਆਂ ਤੇ ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਨੂੰ ਢਾਹਣ ਦਾ ਮਸਲਾ ਅਦਾਲਤ 'ਚ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਮਸਜਿਦ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰਲੇ ਵੱਡੇ ਗੁੰਬਦ ਦੇ ਅੰਦਰ 60 ਕੁ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ 'ਰਾਮ ਲੱਲਾ' ਦੀਆਂ ਮੂਰਤੀਆਂ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਸਥਾਪਤ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਕੁਝ ਚਿਰ ਮਸਜਿਦ ਨੂੰ ਤਾਲੇ ਦੀ ਲੋੜ ਰਹੇ ਪਰ ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਦਿਨ-ਬ-ਦਿਨ ਗਹਿਰਾ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਗਿਆ। ਲਖਨਊ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਰੁਧ ਕਈ ਪਾਰਟੀਆਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਪਹੁੰਚੀਆਂ ਸਨ ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਰੁਧ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਨਿਰਮੋਹੀ ਅਖਾੜਾ, ਅਖਿਲ ਭਾਰਤ ਹਿੰਦੂ ਮਹਾਂ ਸਭਾ, ਜਮਾਤ-ਏ-ਉਲਾਮਾ-ਏ-ਹਿੰਦ, ਸੁੰਨੀ ਸੈਂਟਰਲ ਵਕਫ਼ ਬੋਰਡ ਤੇ ਭਗਵਾਨ ਰਾਮ ਵਿਰਾਜਮਾਨ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ 'ਤੇ 9 ਮਈ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ।

ਮੁਸਲਿਮ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਵਕਫ਼ ਬੋਰਡ ਤੇ ਜਮਾਤ-ਏ-ਉਲਾਮਾ ਹਿੰਦ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 'ਵੰਡ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ' ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦਿਆਂ ਆਪਣੀ ਅਪੀਲ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸਬੂਤਾਂ ਤੇ ਜ਼ਮੀਨੀ ਸੱਚਾਈ ਸਮੇਂ ਆਸਥਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦਲੀਲ ਸੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 'ਧਾਰਮਿਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ' ਨੂੰ ਗਲਤ ਆਧਾਰ ਬਣਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਮਸਜਿਦ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਹੀ ਭਗਵਾਨ ਰਾਮ ਦਾ ਜਨਮ ਹੋਇਆ।

ਇਸ ਕੇਸ ਵਿਚ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਧਾਰਮਿਕ ਥਾਂ ਨੂੰ ਵੰਡਣ ਨਾਲ ਅਯੁੱਧਿਆ ਝਗੜੇ ਦਾ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਕਿਉਂਕਿ ਤਿੰਨੋਂ ਦਾਅਵੇਦਾਰ-ਮੁਸਲਿਮ ਭਾਈਚਾਰਾ, ਹਿੰਦੂ ਬਰਾਦਰੀ ਤੇ

ਨਿਰਮੋਹੀ ਅਖਾੜਾ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ 2.77 ਏਕੜ ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਪੂਰਨ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵੰਡ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਤਾਂ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਹੋਰ ਉਲਝਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਗਲੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਅਜੇ ਕੋਈ ਤਾਰੀਖ ਨਹੀਂ ਮਿਥੀ। ਉਪਰ ਰਾਮ ਜਨਮ ਭੂਮੀ-ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਮਾਲਕੀ ਹੱਕ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਾਰਟੀਆਂ ਰਾਮ ਲੱਲਾ ਵਿਰਾਜਮਾਨ, ਹਿੰਦੂ ਮਹਾਸਭਾ ਤੇ ਸੁੰਨੀ ਵਕਫ਼ ਬੋਰਡ ਸਮੇਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਨੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇਸ ਹੁਕਮ 'ਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਜ਼ਾਹਿਰ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ 2.77 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵੰਡ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ।

ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਲਈ ਕਾਂਗਰਸੀ ਸਰਗਰਮ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਵਫ਼ਦ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਭਵਨ 'ਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਮੰਗ ਪੱਤਰ ਦੇ ਕੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਗਠਜੋੜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ 'ਚ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੀ ਆਗੂ ਬੀਬੀ ਰਾਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਭੱਠਲ, ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਤੇ ਹੋਰ ਸੀਨੀਅਰ ਪਾਰਟੀ ਆਗੂਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰਤ ਵਫ਼ਦ ਨੇ ਰਾਜਪਾਲ ਸ਼ਿਵਰਾਜ ਪਾਟਿਲ ਨੂੰ ਮੰਗ ਪੱਤਰ ਸੌਂਪ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਜ ਵਿਚ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਖਤਰਨਾਕ ਮੋੜ 'ਤੇ ਪੁੱਜ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਵਸਥਾ ਵੀ ਲੀਹੋਂ ਲਹਿ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 356 ਤਹਿਤ ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਕੈਪਟਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਆਪਣੇ ਖਤਰਨਾਕ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਤੇ ਸੂਬੇ 'ਚ ਅਮਨ-ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਹਾਲਤ ਬਦਤਰ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਕ ਮੁੱਖ ਪਾਰਲੀਮਾਨੀ ਸਕੱਤਰ ਸੋਹਨ ਸਿੰਘ ਠੰਡਲ ਨੂੰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ 'ਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਤੇ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਰਿਸ਼ਵਤ ਲੈਣ ਦਿੱਤਾ

ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਚਾਰ ਮੰਤਰੀਆਂ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਾਲੀਆ, ਸਵਰਨਾ ਰਾਮ, ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ ਰਣੀਕੇ ਤੇ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੋਹਾੜ ਦੇ ਨਾਂ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜ ਰਹੇ ਹਨ। ਬੰਗਾ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਵਿਧਾਇਕ ਮੋਹਨ ਲਾਲ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਭਤੀਜੇ ਦੇ ਕਤਲ ਦੇ ਦੋਸ਼ 'ਚ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਦਕਿ ਆਦਮਪੁਰ ਤੋਂ ਵਿਧਾਇਕ ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮੱਕੜ ਦਾ ਭਤੀਜਾ ਕਤਲ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਮਾਹੌਲ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਬਣਿਆ ਹੈ। ਕੈਪਟਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੂਬੇ 'ਚ ਕਾਨੂੰਨ ਤੇ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਹਾਲਤ ਇੰਨੀ ਗੰਭੀਰ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਕਿ ਇਥੋਂ ਮਾਓਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਹਥਿਆਰ ਸਪਲਾਈ ਹੋਣ ਲੱਗੇ ਹਨ। ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਕਾਲ 'ਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਚ 65 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸੂਬੇ 'ਚ ਕੋਈ ਵੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਮਹਿਸੂਸ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ। ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੂਬੇ ਸਿਰ ਚੜ੍ਹੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦਾ ਬੋਝ ਹੱਦ ਪਾਰ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਲਗਾਤਾਰ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈ ਕੇ ਸੂਬੇ ਨੂੰ ਦੀਵਾਲੀਏਪਣ ਵੱਲ ਧੱਕ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਸੂਬਾ ਵਿੱਤੀ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਹੈ।

ਆਗਾਮੀ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਮੁੱਖ ਮੁੱਦਾ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ: ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਬਾਦਲ

ਜਲੰਧਰ: ਪੀਪਲਜ਼ ਪਾਰਟੀ ਆਫ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਗਾਮੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਮੁੱਦਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਨੂੰ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਰਤੀ ਭਰ ਵੀ ਸਹਿਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੋਵੇਂ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਇਕ-ਦੂਜੇ 'ਤੇ ਚਿੱਕੜ ਸੁੱਟ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਵੱਧ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰੀ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਜ਼ੋਰ ਲਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਹਾਲਤ 'ਚ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਬਾਰੇ ਆਪਣੀ ਸਥਿਤੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਬਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਬਾਦਲ ਨੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਬਾਰੇ ਜਾਰੀ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਵੀ ਕਿਸੇ ਆਗੂ ਦਾ ਨਾਂ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਹੁਦਿਆਂ ਨਾਲ ਮੁਖਾਤਬ ਹੋ ਕੇ ਹੀ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ, ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਮੰਤਰੀ, ਸਾਬਕਾ ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਸਾਬਕਾ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਮੰਤਰੀ, ਸਾਬਕਾ ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਮੰਤਰੀ

ਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਿਧਾਇਕ ਤੇ ਮੁੱਖ ਸੰਸਦੀ ਸਕੱਤਰਾਂ 'ਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਗੰਭੀਰ ਦੋਸ਼ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਬਣਿਆ ਸੰਗਠਨ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰੀਆਂ ਵਿਰੁਧ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ। ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਬਾਦਲ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਇਕਜੁੱਟਤਾ ਨਾਲ ਕਥਿਤ ਤਾਕਤਵਰ ਅਖਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਰੁਧ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਉਣ ਤਾਂ ਜੋ ਸੂਬੇ ਨੂੰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੀ ਚੁੰਗਲ 'ਚੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਅੰਨ੍ਹੀ ਲੁੱਟ ਵਾਲਾ ਰਾਜ ਜਲਦੀ ਹੀ ਅੱਖੋਂ ਓਹਲੇ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਗੁਰੂਆਂ, ਪੀਰਾਂ ਦੇ ਆਉਣ ਦੀ ਵੱਡੀ ਮਹਾਨਤਾ ਨੂੰ ਇਥੋਂ ਦੇ ਸੂਝਵਾਨ ਲੋਕ ਜਾਣ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਜੋ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੀ ਚੱਲ ਰਹੀ ਵੱਡੀ ਚੱਕੀ ਵਿਚ ਹੁਣ ਨਹੀਂ ਪਿਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਭਲੇ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਅਣਗਿਣਤ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਦਾ ਏਜੰਡਾ ਤਿਆਰ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਹਰ ਵਰਗ ਦੀ ਭਲਾਈ ਅਤੇ ਮਾਣ ਸਤਿਕਾਰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

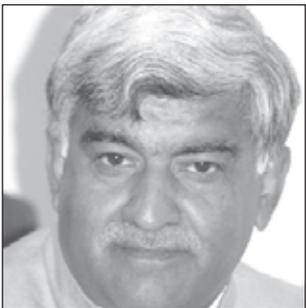
ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ: ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ 'ਕਾਰਨਾਮੇ' ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣੇ ਸ਼ੁਰੂ

ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਦੌਰਾਨ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਕਾਰਨ ਅਸਤੀਫਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਉਸ ਵੇਲੇ ਹੋਰ ਗੰਭੀਰ ਬਣ ਗਿਆ ਜਦੋਂ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਦਲ ਦੇ ਨੇਤਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਾਲੀਆ ਤੇ ਭਲਾਈ ਮੰਤਰੀ ਚੌਧਰੀ ਸਵਰਨਾ ਰਾਮ ਦੇ ਨਾਂ ਵੀ ਇਸ ਕੇਸ ਨਾਲ ਜੁੜ ਗਏ। ਉੱਚ ਸਿਹਤ ਮੰਤਰੀ ਲਕਸ਼ਮੀ ਕਾਂਤਾ ਚਾਵਲਾ 'ਤੇ ਵੀ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਹੀ ਸਾਬਕਾ ਵਿਧਾਇਕ ਜਗਦੀਸ਼ ਰਾਜ ਸਾਹਨੀ ਨੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਏ ਸਨ।

ਰਾਜਪੁਰਾ ਤੋਂ ਭਾਰਤੀ ਭਾਜਪਾ ਵਿਧਾਇਕ ਖੁਰਾਣਾ ਨੂੰ 1.5 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਰਿਸ਼ਵਤ ਮੰਗਣ

ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਵਿਚਕਾਰ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨਾਂ 'ਤੇ ਹੋਈ ਗੱਲਬਾਤ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਤੇ ਛਾਪਾ ਮਾਰਨ ਵੇਲੇ ਬਣਾਈ ਵੀਡੀਓ ਵੀ ਦਿਖਾਈ।

ਉੱਚ ਹਾਜ਼ੇਗੀਣੀ ਹਾਲਤ ਉਸ ਵੇਲੇ ਬਣ ਗਈ ਜਦੋਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਉੱਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਤਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਖੁਰਾਣਾ ਦੀ ਹਮਆਇਤ 'ਤੇ ਆ ਗਏ ਪਰ ਭਾਜਪਾ ਆਗੂ ਆਪਣੇ ਵਿਧਾਇਕ ਤੋਂ ਪਾਸਾ ਵੱਟਣ ਲੱਗ ਪਏ। ਸ. ਬਾਦਲ ਨੇ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਕਨਪੁਤਲੀ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ ਦੀ ਇਹ ਸਿਆਸੀ ਸਾਜਿਸ਼ ਵੀ

ਰਾਜ ਖੁਰਾਣਾ

ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਾਲੀਆ

ਸਵਰਨਾ ਰਾਮ

ਦੇ ਦੋਸ਼ ਹੇਠ ਦਲਾਲ ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਮੇਤ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਅਨੁਸਾਰ ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਮੁੱਖ ਪਾਰਲੀਮਾਨੀ ਸਕੱਤਰ ਰਾਜ ਖੁਰਾਣਾ ਰਾਹੀਂ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਾਲੀਆ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰ ਲਈ ਹੈ ਤੇ ਦੋ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਰਿਸ਼ਵਤ ਦੇਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਮੰਤਰੀ ਉਸ ਵਿਰੁਧ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਠੱਪ ਕਰਵਾ ਦੇਵੇਗਾ। ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਾਲੀਆ ਤੇ ਚੌਧਰੀ ਸਵਰਨਾ ਰਾਮ ਤੋਂ ਵੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਕਾਲੀਆ ਕੋਲੋਂ ਸਵਾ ਘੰਟਾ ਤੇ ਸਵਰਨਾ ਰਾਮ ਕੋਲੋਂ ਤਕਰੀਬਨ ਦੋ ਘੰਟੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਤਫਤੀਸੀ ਟੀਮ ਨੇ ਦੋਵਾਂ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤੇ ਮੁੱਖ ਪਾਰਲੀਮਾਨੀ ਸਕੱਤਰ ਖੁਰਾਣਾ, ਉਦਯੋਗ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਡੀਲਰ ਦਵਿੰਦਰ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ

ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਪਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਭਾਜਪਾ ਵਿਧਾਇਕ ਅਨਿਲ ਜੋਸ਼ੀ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਪੇ ਭੁਗਤਣਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਆਖਿਰ ਵੋਟਾਂ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਅਕਸ ਨੂੰ ਵੀ ਪੈਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਤੋਂ ਵਿਧਾਇਕ ਜਗਦੀਸ਼ ਸਾਹਨੀ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਖੁਰਾਣਾ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ.ਡੀ. ਵਿਚ ਸੱਚਾਈ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੁਸਾਇਟੀਆਂ ਨੂੰ "ਚੋਂਜ ਆਫ ਲੈਂਡ ਯੂਜ਼" ਦੇਣ ਦਾ ਹੱਕ ਮੰਤਰੀ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਾਲੀਆ ਕੋਲ ਹੈ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿਚ ਸੱਚਾਈ ਹੈ। ਉਪਰ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਕੇਂਦਰੀ ਆਗੂਆਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਦੋਂ ਇਹ ਅਕਾਲੀਆਂ ਲਈ ਚੰਗੀ ਹੈ ਪਰ ਜਦੋਂ ਖੁਦ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸਾਜਿਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਆਨਰੇਰੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ

ਬੀਬੀ ਨਵਦੀਪ ਕੌਰ (ਡਾ.)

ਸ੍ਰੀ ਸੰਨੀ ਧੂੜ (ਮਿਸ਼ੀਗਨ)

ਪ੍ਰੋ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਮਦੇਵ

ਸ. ਸਵਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢਿਲੋਂ

ਸ. ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ

ਸ. ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦਿਓਲ

ਡਾ. ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਬਸਰਾਨ

ਸ. ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ

ਸ. ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਹੀ

ਸ੍ਰੀ ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਟਿਵਾਣਾ

ਸ. ਜੈਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੱਠਲ

ਸ. ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਬੋਧਾਰਾਏ

ਸ. ਜਗਦੀਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਕਲੇਰ (ਮਿਲਵਾਕੀ)

ਸ. ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦਰੜ

ਸ. ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਸ

ਸ. ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਭੁਰਾ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ

ਸ੍ਰੀ ਹੋਪੀ ਹੀਰ

ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਜਬਰਦਸਤ ਝਟਕਾ, ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਸਵਾ ਅੱਠ ਕਰੋੜ ਦਾ ਨਵਾਂ ਬੋਝ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਆਖਰੀ ਵਰ੍ਹੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਜਬਰਦਸਤ ਝਟਕਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਿਜਲੀ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਚਲੰਤ ਮਾਲੀ ਸਾਲ ਲਈ ਬਿਜਲੀ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਦਿਆਂ ਖਪਤਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਸਿੱਧੇ 'ਤੇ ਤੌਰ ਸਾਲਾਨਾ ਸਵਾ ਅੱਠ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਾ ਬੋਝ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਦਰਾਂ ਵਿਚ ਵਾਧੇ ਨਾਲ ਨਿਗਮਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਲੀ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ 1387.34 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਵਾਧੂ ਮਾਲੀਆ ਮਿਲੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ 557 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਬੋਝ ਸਰਕਾਰੀ ਖਜ਼ਾਨੇ 'ਤੇ ਵਧ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ 830 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਜੇਬਾਂ ਵਿਚੋਂ

ਨਿਕਲਣਗੇ।

ਸਰਕਾਰੀ ਖਜ਼ਾਨੇ 'ਚੋਂ ਇਸ ਸਾਲ ਖੇਤੀ ਖੇਤਰ, ਦਲਿਤਾਂ ਤੇ ਗਰੀਬੀ ਰੇਖਾ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਰਹਿੰਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਮੁਫਤ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦਾ ਭਾਰ ਵਧ ਕੇ 4257.87 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਹੈ। ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਬਿਜਲੀ ਦਰਾਂ ਦਾ ਵਾਧਾ 9.19 ਫੀਸਦੀ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਬਿਜਲੀ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਭਾਰ ਗਰੀਬਾਂ 'ਤੇ ਪਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ 100 ਯੂਨਿਟ ਤੱਕ ਬਿਜਲੀ ਫੂਕਣ ਵਾਲੇ ਖਪਤਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਬਿਜਲੀ ਦਰਾਂ ਦਾ ਭਾਰ 11.90 ਫੀਸਦੀ ਤੱਕ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕਮਿਸ਼ਨ

ਦੀ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਰੋਮਿਲਾ ਦੂਬੇ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸੋਧੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਦਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ 100 ਯੂਨਿਟ ਤੱਕ ਬਿਜਲੀ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ 3 ਰੁਪਏ 11 ਪੈਸੇ ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ 3 ਰੁਪਏ 48 ਪੈਸੇ ਪ੍ਰਤੀ ਯੂਨਿਟ, 101 ਤੋਂ 300 ਤੱਕ 4 ਰੁਪਏ 52 ਪੈਸੇ ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ 4 ਰੁਪਏ 88 ਪੈਸੇ ਤੇ 300 ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਖਪਤ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀ ਯੂਨਿਟ 5 ਰੁਪਏ 19 ਪੈਸੇ ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ 5 ਰੁਪਏ 56 ਪੈਸੇ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਗਰੀਬ ਖਪਤਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਜੇਕਰ 11.90 ਫੀਸਦੀ ਦਾ ਬੋਝ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਹੋਰਾਂ ਖਪਤਕਾਰਾਂ 'ਤੇ 7.13 ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 7.96 ਫੀਸਦੀ ਤੱਕ ਦਾ ਬੋਝ ਪਾਇਆ ਹੈ।

ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਦੂਜੀ ਮਾਰ ਖੇਤੀ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਪਾਈ ਹੈ। ਔਸਤਨ 9.19 ਫੀਸਦੀ ਦੇ ਵਾਧੇ ਦੇ ਉਲਟ ਖੇਤੀ ਖੇਤਰ ਲਈ ਇਹ ਵਾਧਾ 11.56 ਫੀਸਦੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਖੇਤੀ ਖੇਤਰ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਮੁਫਤ ਬਿਜਲੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਅਦਾਇਗੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸਬਸਿਡੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਬਿਜਲੀ ਨਿਗਮ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਵਾਰੀ ਖੇਤੀ ਖੇਤਰ ਲਈ ਸਬਸਿਡੀ ਦਾ ਭਾਰ ਵਧ ਕੇ 3879.86 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸੁਖਬੀਰ-ਕਾਲੀਆ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦਿਆਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਬਿਲ ਲਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ 603 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੁੱਲ 3023 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਹੀ ਸਬਸਿਡੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਬਿਜਲੀ ਨਿਗਮਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਚਲੰਤ ਮਾਲੀ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਸਬਸਿਡੀਆਂ ਦਾ ਕੁੱਲ ਭਾਰ 4257.86 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਦਲਿਤਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ 365.90 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੇ ਗਰੀਬੀ ਰੇਖਾ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਰਹਿੰਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ 12.01

ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਸਬਸਿਡੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

ਤੀਜੀ ਮਾਰ ਉਦਯੋਗਾਂ ਨੂੰ ਪਈ ਹੈ। ਛੋਟੇ ਉਦਯੋਗਾਂ ਲਈ ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਭਾਰ 4 ਰੁਪਏ 14 ਪੈਸੇ ਪ੍ਰਤੀ ਯੂਨਿਟ ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ 4 ਰੁਪਏ 47 ਪੈਸੇ ਪ੍ਰਤੀ ਯੂਨਿਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਾਧਾ 7.97 ਫੀਸਦੀ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਰਮਿਆਨੇ, ਵੱਡੇ, ਜਨਰਲ ਉਦਯੋਗਾਂ ਤੇ ਫਰਨੈੱਸ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀ ਯੂਨਿਟ ਦਾ ਭਾਰ 4 ਰੁਪਏ 58 ਪੈਸੇ ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ 4 ਰੁਪਏ 95 ਪੈਸੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਕਿ 8.08 ਫੀਸਦੀ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਉਦਯੋਗਾਂ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਭਾਰ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੇ ਇਹ

ਉਦਯੋਗਾਂ ਲਈ ਵੀ ਮਾਰੂ ਸਾਬਤ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਰੇਲਵੇ ਟਰੈਕ ਲਈ 5 ਰੁਪਏ 41 ਪੈਸੇ ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ 5 ਰੁਪਏ 78 ਪੈਸੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਵਾਧਾ ਸਭ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਹੈ ਜੋ ਕਿ 6.84 ਫੀਸਦੀ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਦੁਰਗਿਆਨਾ ਮੰਦਿਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਲਈ 2000 ਯੂਨਿਟ ਤੱਕ ਤਾਂ ਮੁਫਤ ਬਿਜਲੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਉਸ ਤੋਂ ਉਪਰਲੀ ਖਪਤ 'ਤੇ 10 ਫੀਸਦੀ ਵਾਧਾ ਕਰਦਿਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਯੂਨਿਟ 3 ਰੁਪਏ 69 ਪੈਸੇ ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ 4 ਰੁਪਏ 6 ਪੈਸੇ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਬਿਜਲੀ ਦਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਪਹਿਲੀ ਅਪਰੈਲ ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

Brand new convenience store for Sale/Lease in Indianapolis.

ਨਵਾਂ ਨਕੋਰ ਕਨਵੀਨੀਐਂਸ ਸਟੋਰ ਵਿਕਾਊ ਹੈ

New convenience store having Walk in Cooler, Lottery, Money Order, ATM, Air machine and everything in place for the new owner. On one of the busiest streets in town, Corner lot, having good parking

Store for sale with property \$269000/-

For Lease \$50000/- Rent \$1200/-

CONTACT: Harry Singh

Ph: 317-213-8408

To Advertise with us call: 847-359-0746

Restaurant Help Wanted

ਫਲੋਰਿਡਾ 'ਚ ਇਕ ਭਾਰਤੀ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਲਈ ਹੈਲਪਰ ਸਟਾਫ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

ਚੰਗੀ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਸਹੂਲਤਾਂ ਅਸੀਂ ਹੈਲਪਰ ਨੂੰ ਟਰੇਂਡ ਕਰਾਂਗੇ ਅਤੇ ਯੋਗ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਪਾਂਸਰ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ: 850-510-3046

ਨੈਸ਼ਨਲ ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਸਕੂਲ

ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ

ਜੋਰਦਾਰ ਮੰਗ 'ਤੇ ਹੁਣ ਯੂਬਾ ਸਿਟੀ ਲੋਕੇਸ਼ਨ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ

* ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਸਕੂਲ

ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ

* ਲਾਇਸੈਂਸ ਲੈਣ ਉਪਰੰਤ ਕੰਮ/

ਜੋਬ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ

* ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦਾ ਵੀ ਖਾਸ ਪ੍ਰਬੰਧ

* 2-3 ਹਫਤਿਆਂ ਵਿਚ

ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਰ

ਬਣੋ

National Truck Driving School

Call For Special Price

Kashmir S. Thandi

Office: (866) 933-3038

Balhar S. Ranu Cell: 916-502-7733

Yuba City Ph: 530-383-2785

4585 Pell Dr. Sacramento CA, 95838

ਮਰਦਾਨਾ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦਾ ਹੱਲ ਆਯੁਰਵੈਦ ਦੇ ਸੰਗ

ਮਰਦਾਨਾ ਤਾਕਤ ਲਈ ਸਿਹਤ ਰੀਯੋਗ ਕੋਰਸ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਨਸ਼ਾਹੀ ਤਿੱਲਾ (ਸੁਪਰ ਪਾਵਰ)

ਇਕ ਹਫਤਾ ਦਵਾਈ ਖਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੁਸੀਂ ਗ੍ਰਹਿਸਥ ਜੀਵਨ ਦਾ ਭਰਪੂਰ ਅਨੰਦ ਉਠਾ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੋਵੇ-ਗਲਤ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਸ਼ੂਗਰ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਵਧਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਕਾਰਨ।

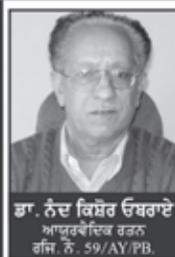
ਹਿਰੇ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ	ਮੋਟਾਪਾ ਘਟਾਓ	ਸਿਹਤ ਬਣਾਓ
ਵਾਲਾਂ ਦਾ ਝੜਨਾ	ਸ਼ੂਗਰ ਕੰਟਰੋਲ	ਇਸਤਰੀ ਰੋਗ

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਮਸ਼ਹੂਰ ਫਾਰਮੇਸੀ ਜਿੱਥੇ ਮਰਦਾਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਪਿਛਲੇ 50 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਤਸੱਲੀਬਖ਼ਸ਼ ਇਲਾਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਨਸਾਂ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਹਿਨਸ਼ਾਹੀ (ਸੁਪਰ ਪਾਵਰ) ਤੇਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਮਰਦਾਨਾ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਠੀਕ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਬੁਢਾਪੇ ਵਿਚ ਜਵਾਨੀ ਵਰਗੀ ਤਾਕਤ ਦੁਬਾਰਾ ਹਾਸਿਲ ਕਰੋ।

ਪੂਰਾ ਕੋਰਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੁਬਾਰਾ ਦਵਾਈ ਖਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ।

ਡਾ. ਨੰਦ ਕਿਸ਼ੋਰ ਓਬਰਾਏ ਆਯੁਰਵੈਦਿਕ ਡਾਕਟਰ ਰਜਿ. ਨੰ. 59/AY/PB

ਅੱਜਕਲ੍ਹ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਭੈੜੀਆਂ ਆਦਤਾਂ ਵਿਚ ਫਸ ਕੇ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਤਰਨਾਕ ਅਤੇ ਗੁਪਤ ਰੋਗਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਔਰਤ ਦੇ ਕਾਬਿਲ ਨਾ ਰਹਿਣਾ, ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ, ਮਸਾਨੇ ਦੀ ਗਰਮੀ, ਪਿਸ਼ਾਬ ਦਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਆਉਣਾ, ਖੂਨ ਨਾ ਬਣਨਾ, ਖਾਂਦਿਆਂ ਪੀਂਦਿਆਂ ਸੁੱਕਦੇ ਜਾਣਾ ਆਦਿ ਤਮਾਮ ਤਕਲੀਫਾਂ ਤੋਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਉਣ ਲਈ ਸਾਡੀ 50 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਅਜਮਾਈ ਹੋਈ ਦਵਾਈ ਅਤੇ ਸੁਪਰ ਪਾਵਰ ਤੇਲ ਦੇ ਕੋਰਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ। ਇਸ ਦੇ ਕੁਝ ਦਿਨ ਵਰਤਣ ਨਾਲ ਸੁਪਨਦੋਸ਼ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਰਦਾਨਾ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਵਾਈ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਗਏ ਗੁਜ਼ਰੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਫਿਰ ਤੋਂ ਜਵਾਨੀ ਦੀ ਝਲਕ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੀ ਹੈ।

Surajvanshi Pharmacy (R)

MANUFACTURE & EXPORTER OF HERBAL PRODUCTS

25, New Model Town, Jalandhar (Punjab) INDIA.

Contact : Dr. Shweta Oberoi E-mail : shweta077@yahoo.com

Mobile : 98155-33933 Fax : 0091-181-5062627

ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਕੰਪਲੈਕਸ 127 ਕੈਮਰਿਆਂ ਨਾਲ ਲੈਸ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਕੰਪਲੈਕਸ ਵਿਖੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਤੇ ਚੌਕਸੀ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਮੰਤਵ ਨਾਲ ਇਥੇ ਤਕਰੀਬਨ ਡੇਢ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਨਾਲ 127 ਸੀ.ਸੀ.ਟੀ.ਵੀ. ਕੈਮਰੇ ਲੱਗ ਗਏ ਹਨ ਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕੰਟਰੋਲ ਰੂਮ ਵੀ ਕਾਇਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਚੌਕਸ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ

ਤਕਰੀਬਨ ਡੇਢ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਖਰਚੇ

ਵੱਲੋਂ ਇਥੇ ਸੀ.ਸੀ.ਟੀ.ਵੀ. ਕੈਮਰੇ ਲਾਉਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਮਗਰੋਂ ਅਮਲ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਨੇਪਰੇ ਚਾੜ੍ਹਨ ਲਈ ਲੰਮਾਂ ਸਮਾਂ ਲੱਗ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕੰਪਲੈਕਸ ਵਿਖੇ 127 ਸੀ.ਸੀ.ਟੀ.ਵੀ. ਕੈਮਰੇ ਲਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਤੇ ਕਮਰਿਆਂ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੇਖਣ ਵਾਸਤੇ ਪਰਿਕਰਮਾ ਵਿਚ ਗੁ: ਝੰਡਾ ਬੁੰਗਾ ਨੇੜੇ ਵੱਖਰਾ ਕੰਟਰੋਲ ਰੂਮ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਤਜਰਬੇ ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਕੰਟਰੋਲ ਰੂਮ ਵਿਚ ਲੱਗੀਆਂ ਅੱਠ ਐਲ.ਸੀ.ਡੀ. ਸਕਰੀਨਾਂ ਤੇ ਹੋਰ ਉਪਕਰਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਕੰਪਲੈਕਸ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਕੈਮਰਿਆਂ ਵਿਚ ਚਾਰ ਅਜਿਹੇ ਆਈ.ਆਰ. (ਇਨਫਰਾਰੈਡ) ਕੈਮਰੇ ਵੀ

ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜੋ ਹਨੂਰੇ ਵਿਚ ਵੀ ਤਸਵੀਰ ਲੈਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋਣਗੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 11 ਕੈਮਰੇ ਆਉਟ ਡੋਰ ਜ਼ੂਮ ਵਾਲੇ ਹਨ ਜੋ 360 ਡਿਗਰੀ 'ਤੇ ਘੁੰਮਦਿਆਂ ਦੂਰ ਤਕ ਨਿਗ੍ਰਾ ਰੱਖਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਪੰਜ ਕੈਮਰੇ ਇਨ ਡੋਰ ਪੀ.ਟੀ. ਜ਼ੈਡ ਤੇ 101 ਕੈਮਰੇ ਆਉਟ ਡੋਰ ਬਾਕਸ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਹ ਕੈਮਰੇ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ

ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਕੰਪਲੈਕਸ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਲਾਏ ਕੈਮਰੇ

ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਸਿੱਧੇ ਪ੍ਰਸਾਰਣ ਦੌਰਾਨ ਕੋਈ ਵਿਘਨ ਨਾ ਪਵੇ।

ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਦੀ ਤਕਨੀਕੀ ਪੱਖੋਂ ਦੇਖ-ਰੇਖ ਕਰ ਰਹੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ

ਕੰਟਰੋਲ ਰੂਮ ਦਾ ਕੰਮ ਵੀ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਤੇ ਕੈਮਰਿਆਂ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਵਾਸਤੇ 6 ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਇਕ ਨਿੱਜੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਏਜੰਸੀ ਵਿਨਟੇਜ ਸਕਿਓਰਿਟੀ ਸਲਿਊਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼

ਸਿਖਲਾਈ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਵੀ ਲਾਂਚ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਸੀ.ਸੀ.ਟੀ.ਵੀ. ਕੈਮਰਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੂੰ ਲਾਵਾਰਿਸ ਚੀਜ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਚੌਕਸ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਪਵਿੱਤਰ ਸਰੋਵਰ ਦੀ ਵੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸਨਾਨ ਸਮੇਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਡੂੰਘੇ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਜਾਣ 'ਤੇ ਇਹ ਕੈਮਰੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੂੰ ਚੌਕਸ ਕਰਨਗੇ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਜ਼ਾਨੇ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਸਮੇਂ ਹੋਰਾਫੇਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਵੀ ਇਹ ਕੈਮਰੇ ਚੌਕਸ ਕਰਨਗੇ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਥੇਦਾਰ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪੱਖੋਂ ਚੌਕਸੀ ਅਹਿਮ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਹਿਤ ਸੀ.ਸੀ.ਟੀ.ਵੀ. ਕੈਮਰੇ ਲਾਏ ਗਏ ਹਨ ਤੇ ਜਲਦੀ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਧੀਵਤ ਉਦਘਾਟਨ ਕਰਕੇ ਕੰਮ ਅਰੰਭ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਥੇ ਤਾਇਨਾਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਤੇ ਹੋਰ ਅਮਲੇ ਨੂੰ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਿਖਲਾਈ ਦੇ ਕੇ ਵਧੇਰੇ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਹੰਗਾਮੀ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਣ। ਸੀ.ਸੀ.ਟੀ.ਵੀ. ਕੈਮਰਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀ ਸੂਚਨਾ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਤਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਾਕੀ ਟਾਕੀ ਸੈੱਟ ਵੀ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪੰਜਾ ਸਾਹਿਬ 'ਚ ਮਰਿਆਦਾ ਭੰਗ

ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਕੇਅਰ ਟੇਕਰ ਨੇ ਮੀਟ ਰਿੰਨੁਆ

ਲਾਹੌਰ: ਸਿੱਖਾਂ ਤੋਂ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨਾਂ ਦੇ ਕਸਟੋਡੀਅਨ ਔਕਾਫ ਬੋਰਡ 'ਤੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪੰਜਾ ਸਾਹਿਬ ਹਸਨ ਅਬਦਾਲ 'ਚ ਸਿੱਖ ਮਰਿਆਦਾ ਦੇ ਉਲਟ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਏ ਹਨ। ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪਵਿੱਤਰ ਅਸਥਾਨ 'ਤੇ ਮਾਸ, ਆਂਡੇ ਰਿੰਨੂ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਹਸਨ ਅਬਦਾਲ ਦਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਸਭ ਤੋਂ ਪਵਿੱਤਰ ਮੁਕਾਮ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਆਗੂ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਔਕਾਫ ਬੋਰਡ ਵਿਰੁੱਧ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਬੋਰਡ ਕੁਤਾਹੀਆਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਥਾਂ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਅਣਡਿੱਠ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ 'ਚ ਮੀਟ ਰਿੰਨੂਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ

ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿੱਖੀ 'ਚ ਮੀਟ-ਆਂਡੇ ਤੇ ਤੰਬਾਕੂ ਦੀ ਉਦੋਂ ਹੀ ਮਨਾਹੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਇਸਲਾਮ 'ਚ ਸੂਰ ਦੇ ਮਾਸ ਦੀ ਹੈ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪੰਜਾ ਸਾਹਿਬ ਸੇਵਾਦਾਰ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਥਾਨਕ ਮੁਸਲਿਮ ਸਟਾਫ ਨਾਲ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਕੇਅਰ ਟੇਕਰ ਨੇ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਅੰਦਰ ਮਾਸ ਪਕਾਇਆ। ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਸਟਾਫ ਦੇ ਇਕ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਰਸੋਈ 'ਚ ਮੀਟ ਨਾਲ ਰੰਗੇ ਚੌਥੀ ਫਤ ਲਿਆ ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਿਗਰਾਨ ਮਮਰੂਜ਼ ਖਾਨ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਸੁਣੀ। ਮਗਰੋਂ ਔਕਾਫ ਬੋਰਡ ਦੇ ਵਧੀਕ ਸਕੱਤਰ ਤੇ ਡਿਪਟੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਨੇ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾ ਕੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦਾ ਸਾਰਾ ਸਟਾਫ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਮੁਅੱਤਲ ਤਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਪਰ ਔਕਾਫ ਬੋਰਡ ਨੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਕਤਲ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਦੋ ਔਰਤਾਂ ਸਣੇ ਪੰਜ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ

ਨਵਾਂਸ਼ਹਿਰ: ਢਾਈ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਪਿੰਡ ਸਹਾਬਪੁਰ 'ਚ ਹੋਏ ਕਤਲ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਵੱਲੋਂ ਦੋ ਔਰਤਾਂ ਸਮੇਤ ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ 26 ਨਵੰਬਰ 2008 ਨੂੰ ਪੁਲੀਸ ਥਾਣਾ ਸਦਰ ਵਿਚ ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ ਪਤਨੀ ਤੀਰਥ ਵਾਸੀ ਸਹਾਬਪੁਰ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਸ਼ਰੀਕ ਆਪਣੇ ਘਰ ਦੀ ਵੰਡ ਵਿਚ ਮਿਲੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੇਕੇ ਘਰ ਦੱਸਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਭਰਾ ਹਰਮੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਵਾਸੀ ਭੱਜਲਾਂ ਪਿੰਡ ਸਹਾਬਪੁਰ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਆਇਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕੁਲਦੀਪ ਪੁੱਤਰ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ, ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਗੁਰਦਿਆਲ, ਗੁਰਦੀਪ ਕੌਰ ਪਤਨੀ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਤੇ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੁੱਟਮਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਪੁਲੀਸ ਵਲੋਂ ਇਸ ਖਿਲਾਫ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਤੇ ਤਿੰਨ-ਤਿੰਨ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਮਤਰੇਏ ਪਿਉ ਨੇ ਸੱਤ ਸਾਲਾ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਭੱਠੀ 'ਚ ਸੁੱਟਿਆ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਮਤਰੇਏ ਪਿਉ ਵੱਲੋਂ ਸੱਤ ਸਾਲਾ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਅੱਗ ਦੀ ਭੱਠੀ ਵਿਚ ਸੁੱਟ ਕੇ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਪੁਲੀਸ ਅਨੁਸਾਰ ਜੰਡਿਆਲਾ ਗੁਰੂ ਵਾਸੀ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਵਰ੍ਹੇ ਦਸੰਬਰ ਵਿੱ ਜੰਡਿਆਲਾ ਗੁਰੂ ਥਾਣੇ ਵਿਖੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਸੱਤ ਸਾਲਾ ਬੇਟਾ ਪ੍ਰਭਦੀਪ ਸਿੰਘ 20 ਦਸੰਬਰ ਤੋਂ ਲਾਪਤਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਪੁਲੀਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰਭਦੀਪ ਨੂੰ ਫਿਰੋੜੀ ਦੇ ਲਾਲਚ ਹੇਠ ਅਗਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਅਗਵਾਕਾਰਾਂ ਨੇ ਉਸਦੇ ਘਰ ਫੋਨ ਕਰਕੇ ਦੋ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਫਿਰੋੜੀ ਵਜੋਂ ਮੰਗੇ ਹਨ। ਪੁਲੀਸ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਇਸੇ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿਚ ਹੀ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਜਦੋਂ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰ ਅਗਵਾਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮੰਗੀ ਗਈ ਫਿਰੋੜੀ ਦੇਣ ਲਈ ਗਏ ਤਾਂ ਫਿਰੋੜੀ ਲੈਣ ਲਈ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਇਸ 'ਤੇ ਪੁਲੀਸ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਪੈ ਗਿਆ। ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਪੁਲੀਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣਾ ਗੁਨਾਹ ਛੁਪਾਉਣ

ਲਈ ਅਗਵਾ ਦਾ ਡਰਾਮਾ ਰਚਿਆ ਹੈ। ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਲੈ ਕੇ ਜਦੋਂ ਪੁੱਛ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰਭਦੀਪ ਸਿੰਘ ਉਸ ਦਾ ਮਤਰੇਆ ਪੁੱਤਰ ਸੀ ਤੇ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਡਰ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਵੱਡਾ ਹੋ ਕੇ ਉਸ ਦੀ ਸਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਵਾਰਸ ਬਣੇਗਾ। ਇਸੇ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਰਾਹ ਵਿਚੋਂ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾ ਲਈ। ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਲੋਹੇ ਦੀ ਢਲਾਈ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਆਪਣੀ ਯੋਜਨਾ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਨੇ ਸੱਤ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਮਾਸੂਮ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਅੱਗ ਦੀ ਭੱਠੀ ਵਿਚ ਸੁੱਟ ਕੇ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਆਪਣਾ ਇਸ ਗੁਨਾਹ ਲੁਕਾਉਣ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਬੱਚੇ ਦੇ ਅਗਵਾ ਹੋਣ ਦਾ ਡਰਾਮਾ ਰਚਿਆ। ਪ੍ਰਭਦੀਪ ਦੀ ਮਾਂ ਰਜਵੰਤ ਕੌਰ ਨੇ ਪਰਮਜੀਤ ਖਿਲਾਫ ਸਖ਼ਤ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਰਮਜੀਤ ਨਾਲ ਉਸ ਦਾ ਦੂਜਾ ਵਿਆਹ ਸੀ। ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਦੋ ਬੱਚੇ ਹਨ।

ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਪਰਿਕਰਮਾ ਸੌਰ ਊਰਜਾ ਨਾਲ ਜਗਮਗਾਏਗੀ

ਪੇਡਾ ਵੱਲੋਂ 25 ਕਿਲੋਵਾਟ ਦਾ ਸੌਰ ਊਰਜਾ ਪਲਾਂਟ ਕਾਇਮ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਪਰਿਕਰਮਾ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਨਿਵਾਸ ਤੋਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਾਬਾ ਅਟੱਲ ਰਾਏ ਤਕ ਜਾਂਦੇ ਰਸਤੇ ਦੀਆਂ ਸਮੁੱਚੀਆਂ ਲਾਈਟਾਂ ਹੁਣ ਸੂਰਜੀ ਊਰਜਾ ਨਾਲ ਜਗਣਗੀਆਂ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਸਮੂਹ ਸਥਿਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਸਰਾਂ ਦੀ ਛੱਤ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਐਨਰਜੀ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਏਜੰਸੀ (ਪੇਡਾ) ਵੱਲੋਂ 25 ਕਿਲੋਵਾਟ ਦਾ ਸੂਰਜੀ ਊਰਜਾ ਪਲਾਂਟ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਹ ਸੂਰਜੀ ਊਰਜਾ ਪਲਾਂਟ ਲਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਪੰਜ ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਆਰੰਭ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤੇ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ ਇਸ ਪਲਾਂਟ ਦੀ ਸਥਾਪਤੀ ਦਾ ਕੰਮ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਸਿਰਫ ਇਸ ਨੂੰ ਇਕ ਕੇਬਲ ਰਾਹੀਂ ਹੇਠਾਂ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕੰਟਰੋਲ ਰੂਮ ਨਾਲ ਜੋੜਨਾ ਬਾਕੀ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਨੂੰ ਚਾਲੂ ਕਰਨ ਲਈ ਉਦਘਾਟਨ ਦੀ ਉਡੀਕ ਹੈ। ਪੇਡਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਸੂਰਜੀ ਊਰਜਾ ਪਲਾਂਟ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਲਗਪਗ ਤਕਰੀਬਨ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਜਲਦੀ ਹੀ ਇਸ ਦੇ

ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਕੰਪਲੈਕਸ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਲਾਇਆ ਸੌਰ ਊਰਜਾ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ

ਉਦਘਾਟਨ ਉਪਰੰਤ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਸੂਰਜੀ ਊਰਜਾ ਨਾਲ ਲਾਈਟਾਂ ਜਗਣੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ। 25 ਕਿਲੋਵਾਟ ਸੂਰਜੀ ਊਰਜਾ ਦੇ ਵਧੇ ਨਾਲ ਇਸ ਰੂਹਾਨੀ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਦੂਜੀ ਬਿਜਲੀ

ਦਾ ਬੋਝ ਕੁਝ ਘਟੇਗਾ। ਇਸ ਕੰਮ ਦੀ ਦੇਖ-ਰੇਖ ਕਰ ਰਹੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸੂਰਜੀ ਊਰਜਾ ਨਾਲ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਪਰਿਕਰਮਾ ਵਿਚ ਕਾਇਮ 65 ਟਿਊਬਾਂ ਤੇ

ਸਰਵਾਂ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਰਸਤੇ ਵਿਚ 35 ਟਿਊਬਾਂ ਜਗਣਗੀਆਂ। ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਟਿਊਬਾਂ ਦਾ ਕੁੱਲ ਲੋਡ 18 ਕਿਲੋਵਾਟ ਦੇ ਕਰੀਬ ਹੈ ਜਦੋਂਕਿ ਇਥੇ 25 ਕਿਲੋਵਾਟ ਸੂਰਜੀ ਊਰਜਾ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਹੋਵੇਗੀ। ਬਾਕੀ ਸੂਰਜੀ ਬਿਜਲੀ ਨੂੰ ਸਰਾਵਾਂ ਦੇ ਕਮਰਿਆਂ ਵਿਚ ਟਿਊਬਾਂ ਜਗਾਉਣ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 90 ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਕੰਮ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਤੇ ਜਲਦੀ ਹੀ ਉਦਘਾਟਨ ਉਪਰੰਤ ਇਥੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਸੂਰਜੀ ਊਰਜਾ ਨਾਲ ਲਾਈਟਾਂ ਜਗਮਗਾਉਣਗੀਆਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਲੰਗਰ ਘਰ ਵਿਖੇ ਵੀ ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰ ਲੀਟਰ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਗਰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਾਲਾ ਸੂਰਜੀ ਊਰਜਾ ਪਲਾਂਟ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

ਪੇਡਾ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਭਾਈ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਲਾਏ ਗਏ 25 ਕਿਲੋਵਾਟ ਦੇ ਇਸ ਸੂਰਜੀ ਊਰਜਾ ਪਲਾਂਟ ਦਾ ਸਾਰਾ ਖਰਚਾ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਕ 10 ਕਿਲੋਵਾਟ ਦਾ ਪਲਾਂਟ ਸ੍ਰੀ ਦੁਰਗਿਆਨਾ ਮੰਦਿਰ ਵਿਖੇ ਵੀ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਵਰਲਡ ਸਿੱਖ ਕੌਂਸਲ ਵੱਲੋਂ ਮੂਲ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀ ਵਰਲਡ ਸਿੱਖ ਕੌਂਸਲ-ਅਮਰੀਕਾ ਰੀਜ਼ਨ ਨੇ 2003 ਵਿਚ ਜਾਰੀ ਹੋਏ ਮੂਲ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਨੂੰ ਹੀ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਜਨਰਲ ਡਾ. ਤਰੁਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 2003 ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਮਾਨਤਾ ਨਾਲ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੈਲੰਡਰ ਹੀ ਅਸਲੀ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਹੈ। ਇਹ ਕੈਲੰਡਰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਰੁੱਤਾਂ ਤੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਠੀਕ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਸ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਵਿਚ ਗੁਰਪੁਰਬਾਂ ਦੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਤਰੀਖਾਂ ਸਥਿਰ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਹੀ ਯਾਦ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੂਲ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਵਿਚ ਗੁਰਪੁਰਬਾਂ ਦੀਆਂ ਤਰੀਖਾਂ ਸੂਰਜੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਨੁਸਾਰ ਕੱਢੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕਦੇ ਵੀ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਦੀ ਥਾਂ ਮੂਲ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਨੂੰ ਹੀ ਅਸਲੀ ਕੈਲੰਡਰ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਿਸ਼ਵ ਦੇ ਸਮੂਹ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮੂਲ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਨੂੰ ਹੀ ਅਪਨਾਉਣ।

ਕਾਲਾ ਸੰਘਿਆ ਡਰੇਨ 'ਚੋਂ ਜ਼ਹਿਰਾਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੀ ਪਹਿਲ

ਜਲੰਧਰ: ਕਾਲਾ ਸੰਘਿਆ ਡਰੇਨ ਵਿਚ ਪੈ ਰਹੀਆਂ ਜ਼ਹਿਰਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਰਾਜਸਥਾਨ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਕਦਮ ਅੱਗੇ ਵਧਾਏ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ 8 ਮੈਂਬਰੀ ਵਫ਼ਦ ਨੇ ਵੀ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਇਹ ਜ਼ਹਿਰਾਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਮੰਗ ਪੱਤਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਵਫ਼ਦ ਨੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕਾਲਾ ਸੰਘਿਆ ਡਰੇਨ ਤੋਂ ਚਿੱਟੀ ਵੇਈ ਰਾਹੀਂ ਪੈ ਰਹੀਆਂ ਜ਼ਹਿਰਾਂ ਆਖਰ ਨੂੰ ਸਤਲੁਜ ਦਰਿਆ 'ਚੋਂ ਹੋ ਕੇ ਨਹਿਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਚਾਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ ਕੈਂਸਰ ਪੈਦਾ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਵਫ਼ਦ ਨੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਇਹ ਚਿਤਾਵਨੀ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਹਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਨਾ ਰੋਕਿਆ ਤਾਂ ਵਾਤਾਵਰਣ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸੰਤ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸੀਚੇਵਾਲ ਵੱਲੋਂ 18 ਮਈ ਨੂੰ ਕਾਲਾ ਸੰਘਿਆ ਡਰੇਨ ਬੰਦ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਅੰਦੋਲਨ ਵਿਚ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਲੋਕ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ।

ਇਸ ਵਫ਼ਦ ਵਿਚ ਗੰਗ ਕੈਨਾਲ ਸਿਸਟਮ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ, ਗੰਗ ਨਹਿਰ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ, ਕਿਸਾਨ ਸੰਘਰਸ਼ ਸੰਮਤੀ ਦੇ ਆਗੂ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਸ਼ਿਵ ਲਾਲ, ਨੱਥਾ ਸਿੰਘ,

ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਤੇ ਗੁਰਮੇਜ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਸ. ਬਰਾੜ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਤਲੁਜ ਦਰਿਆ ਦਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਤ ਪਾਣੀ ਹਰੀਕੇ ਪੱਤਣ ਤੋਂ ਨਿਕਲਦੀਆਂ ਦੋ ਨਹਿਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਜਿਹੜੀ ਰਾਜਸਥਾਨ ਨੂੰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਪਾਣੀ ਵੀ ਬਿਲਕੁਲ ਕਾਲੇ ਰੰਗ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਇਕ ਹਜ਼ਾਰ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਲੰਬੀ ਨੈੱਟਵਰਕ ਵਾਲੀ ਨਹਿਰ 'ਤੇ ਕਿਧਰੇ ਵੀ ਕੋਈ ਟਰੀਟਮੈਂਟ ਪਲਾਂਟ ਨਹੀਂ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਲੋਕ ਇਸ ਨਹਿਰ ਦਾ ਦੂਸ਼ਿਤ ਪਾਣੀ ਬਿਨਾਂ ਟਰੀਟ ਕੀਤਿਆਂ ਹੀ ਪੀਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹਨ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਲੋਕ ਕੈਂਸਰ, ਕਾਲਾ ਪੀਲੀਆ, ਗੁਰਦਿਆਂ ਦੇ ਰੋਗ ਤੇ ਹੋਰ ਚਮੜੀ ਦੇ ਰੋਗਾਂ ਨਾਲ ਪੀੜਤ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਬੀਕਾਨੇਰ ਦੇ ਕੈਂਸਰ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਹਰ ਸਾਲ 6000 ਦੇ ਕਰੀਬ ਕੈਂਸਰ ਨਾਲ ਪੀੜਤ ਮਰੀਜ਼ ਦਾਖਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 1500 ਮਰੀਜ਼ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਾਲਵਾ ਖਿੱਤੇ 'ਚੋਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤੇ 4500 ਮਰੀਜ਼ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਚਾਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ 'ਚੋਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਥੇ ਇਸ ਨਹਿਰ ਦਾ ਪਾਣੀ ਪੀਣ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੰਤ ਸੀਚੇਵਾਲ ਨੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਲੋਕਾਂ

ਪਲੀਤ ਪਾਣੀ ਬਣ ਰਿਹਾ ਹੈ ਰੋਗਾਂ ਦਾ ਘਰ

ਜ਼ਹਿਰਾਂ ਨਾਲ ਭਰੀ ਕਾਲਾ ਸੰਘਿਆ ਡਰੇਨ।

ਦੇ ਧਿਆਨ 'ਚ ਇਹ ਗੱਲ ਲਿਆਂਦੀ ਸੀ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਪਾਣੀ ਉਥੋਂ ਦੇ ਲੋਕ ਪੀਂਦੇ ਹਨ, ਉਸ ਵਿਚ ਜਲੰਧਰ ਸ਼ਹਿਰ ਤੋਂ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੀਆਂ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਤੇ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਦਾ ਜ਼ਹਿਰੀਲਾ ਪਾਣੀ ਮਿਲਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸੰਤ ਸੁਖਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੀਚੇਵਾਲ, ਸੰਤ ਬਲਦੇਵ ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ, ਗਾਜੀਪੁਰ ਤੋਂ ਸੰਜੀਵ ਕੁਮਾਰ, ਤਲਵੰਡੀ ਮਾਧੋ ਤੋਂ ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਮੰਗ ਪੱਤਰ ਲੈਣ ਮਗਰੋਂ ਲੈਦਰ ਇੰਡਸਟਰੀ ਵਾਲਿਆਂ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਉਹ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਸਹਿਯੋਗ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਹੇ। ਜ਼ਹਿਰਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਤੋਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹੱਥ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਕੰਟਰੋਲ ਬੋਰਡ ਵੱਲੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਬਾਰੇ ਉਹ ਜਲਦੀ ਹੀ ਮੀਟਿੰਗ ਕਰਕੇ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਹੱਲ ਕੱਢਣਗੇ। ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਤੋਂ ਆਏ ਵਫ਼ਦ ਨੂੰ ਵੀ ਇਹ ਕੋਈ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਹ ਜ਼ਹਿਰਾਂ ਕਦੋਂ ਤੱਕ ਰੋਕ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ।

ਨਕਸਲੀ ਆਗੂ ਹਰਭਿੰਦਰ ਜਲਾਲ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ. ਮਾਓਵਾਦੀ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨਿਟ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਹਰਭਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜਲਾਲ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਨਕਸਲੀ ਆਗੂ ਨੂੰ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਵਿੰਗ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੈੱਲ ਨੇ ਮੰਗਲਵਾਰ ਲੁਧਿਆਣਾ-ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਖਰੜ ਮਾਰਗ ਨੇੜਿਉਂ ਫੜ ਕੇ ਮੁਹਾਲੀ ਪੁਲੀਸ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸੂਤਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਨਕਸਲੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਪੰਜ ਮੈਂਬਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਰਭਿੰਦਰ ਜਲਾਲ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨਿਟ ਦਾ ਸਕੱਤਰ ਸੀ ਤੇ ਉਹ ਦੂਜੇ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਨਕਸਲੀਆਂ ਦਰਮਿਆਨ ਮੁੱਖ ਸੁਤਰਧਾਰ ਸੀ। ਪੁਲੀਸ ਹੁਣ ਤੱਕ ਤਿੰਨ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਤੇ ਦੋ ਹੋਰਾਂ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਕਿਸਾਨ ਆਗੂ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਫੂਲ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਨਕਸਲੀ ਆਗੂ ਨੂੰ ਖਰੜ ਪੁਲੀਸ ਦੇ

ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ. ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਭਾਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਅਧੀਨ ਖਰੜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੂੰ ਘੜ੍ਹਿਆਂ ਨਜ਼ਦੀਕ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਦੀ ਬੱਸ ਵਿਚੋਂ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਕੋਲੋਂ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਮੌਕੇ ਮਾਓਵਾਦੀ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਲਿਟਰੇਚਰ, ਇਕ ਪਿਸਤੌਲ ਤੇ ਕਾਰਤੂਸ ਬਰਾਮਦ ਹੋਏ ਹਨ। ਉਸ ਕੋਲੋਂ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਫੋਟੋ ਵਾਲਾ ਸ਼ਨਾਖ਼ਤੀ ਕਾਰਡ ਵੀ

ਮਿਲਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਸ ਦਾ ਨਾਂ ਤੇ ਪਤਾ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਵਿਅਕਤੀ ਹੁਣ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਮਾਓਵਾਦੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਨੂੰ ਫੈਲਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਲਾਲ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਦੱਸਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਪਿਸਤੌਲ ਉਸ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਅਦਾਲਤੀ ਕੰਪਲੈਕਸ ਵਿਚ ਮਾਓਵਾਦੀ ਜ਼ਿੰਦਾਬਾਦ ਦੇ ਨਾਅਰੇ ਵੀ ਲਗਾਏ।

ਪਾਕਿ 'ਚ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ

ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ: ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚਲੇ ਹਿੰਦੂ ਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਅਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਹੇਠ ਰਹਿ ਰਹੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਸੂਬੇ ਦੇ ਹਸਨ ਅਬਦਾਲ ਸ਼ਹਿਰ 'ਚ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕਾਰਨ ਰੋਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ

ਕੀਤਾ। ਇਸ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਦੀ 4 ਮਈ ਨੂੰ ਦੁਕਾਨ ਤੋਂ ਘਰ ਪਰਤਦੇ ਹੋਏ ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰ ਕੇ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹਿੰਦੂਆਂ ਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਉਸ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਬਾਹਰ ਰੋਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਜਿਥੇ ਲਾਸ਼ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਲਈ ਲਿਆਂਦੀ ਹੋਈ ਸੀ।

ਰਣੀਕੇ ਦੀ ਭਰਜਾਈ ਤੇ ਭਤੀਜੇ ਸਮੇਤ ਪੰਜ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕੇਸ ਦਰਜ

ਜਲੰਧਰ: ਪਸ਼ੂ ਪਾਲਣ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ ਰਣੀਕੇ ਦੀ ਭਰਜਾਈ ਰਾਜਪਿੰਦਰ ਕੌਰ ਤੇ ਭਤੀਜੇ ਸਤਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸਮੇਤ ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦਾ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਨਹਿਰੀ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਐਸ.ਡੀ.ਓ. ਨਰੇਸ਼ ਗਰਗ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰਕੇ ਜਲੰਧਰ ਲਿਆਂਦਾ। ਇਥੋਂ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਅਲਫਾ ਰਬੜ ਫੈਕਟਰੀ ਦੇ ਮਾਲਕ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜਲੰਧਰ ਦੇ ਪੁਲੀਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ 2000 ਵਿਚ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਸੈਕਟਰ 39 ਡੀ 'ਚ ਰਾਜਪਿੰਦਰ ਕੌਰ ਪਤਨੀ ਮਰਹੂਮ ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਰਣੀਕੇ ਵਾਸੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ 29 ਲੱਖ 'ਚ ਪਲਾਟ ਦੀ ਜਨਰਲ ਪਾਵਰ ਅਟਾਰਨੀ ਲਈ ਸੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਖਰੀਦੇ ਹੋਏ ਪਲਾਟ 'ਚ 2008 ਵਿਚ

ਉਸਾਰੀ ਕਰਾਉਣ ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਨਹਿਰੀ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਐਸ.ਡੀ.ਓ. ਨਰੇਸ਼ ਗਰਗ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਹ ਪਲਾਟ ਉਸ ਨੇ ਖਰੀਦਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਨਰੇਸ਼ ਗਰਗ ਨੇ ਕੁਝ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿਖਾਏ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਰਾਜਪਿੰਦਰ ਕੌਰ ਵੱਲੋਂ ਸਨ। ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਲਾਟ ਦੀ ਖਰੀਦ-ਫਰੋਖਤ ਸਮੇਂ ਸਾਰਾ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਜਲੰਧਰ 'ਚ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਉਸ ਨਾਲ ਪਲਾਟ ਖਰੀਦਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਰਾਜਪਿੰਦਰ ਕੌਰ ਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਧੋਖਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤੇ ਪਲਾਟ ਦੇ ਥਾਂ ਵੇਚ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਰਾਜਪਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਨਰੇਸ਼ ਗਰਗ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨਿਰਮਲਾ ਤੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸਤਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਵਿਰੁੱਧ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦਾ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ।

ਮਜੀਠੀਆ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀਆਂ ਮਨਮਰਜ਼ੀਆਂ ਅੱਗੇ ਸਾਰੇ ਬੇਵਸ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਅੱਠ ਸਹਿਕਾਰੀ ਖੰਡ ਮਿੱਲਾਂ ਵਿਚ ਬਿਜਲੀ ਉਤਪਾਦਨ ਦੇ ਕੋ-ਜੈਨਰੇਸ਼ਨ ਪਲਾਂਟ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਲਮਕ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਘਾਟੇ ਵਿਚ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਖੰਡ ਮਿੱਲਾਂ ਨੂੰ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਝੱਲਣਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਲਾਂਟਾਂ ਦੇ ਚੱਲਣ ਵਿਚ ਦੇਰੀ ਦੀ ਮੁੱਖ ਵਜ੍ਹਾ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਾ ਕਰਾਉਣਾ ਹੈ। ਖੰਡ ਮਿੱਲਾਂ ਵਿਚ ਚਾਰ ਖੰਡ ਮਿੱਲਾਂ ਵਿਚ ਪਲਾਂਟ ਲਾਉਣ ਦਾ ਠੇਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੇ ਕੁੜਮਾਂ-ਮਜੀਠੀਆ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੰਪਨੀ 'ਸਰਾਯਾਜ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ' ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਮਜੀਠੀਆ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਸਰਾਯਾਜ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਵੱਲੋਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖੰਡ ਮਿੱਲ ਵਿਚ ਕੋਈ ਪ੍ਰਗਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਸੂਗਰਫੈੱਡ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਕੰਪਨੀ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਕੰਮ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਬਾਕੀ ਦੇ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਵੀ ਢਿੱਲ ਦਿਖਾਉਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਨਿਕਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਖੰਡ ਮਿੱਲਾਂ 'ਚੋਂ ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ ਹੁਣ ਦੂਰ ਹੈ। ਸੀ। ਉਪਰ ਸੂਗਰਫੈੱਡ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਚਾਰ ਖੰਡ ਮਿੱਲਾਂ ਦਾ ਠੇਕਾ ਮਜੀਠੀਆ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੰਪਨੀ ਕੋਲ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਵਿਭਾਗ ਦੂਜੇ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਵੀ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਕੈਪਟਨ ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ

ਨੇ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਵਿਭਾਗ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਹੀ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ 12 ਜਨਵਰੀ 2009 ਨੂੰ ਕੀਤੇ ਸਮਝੌਤੇ ਤਹਿਤ ਸਰਾਯਾਜ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਨੂੰ ਅਜਨਾਲਾ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ, ਨਵਾਂਸ਼ਹਿਰ ਤੇ ਬਟਾਲਾ ਦੀਆਂ ਸਹਿਕਾਰੀ ਖੰਡ ਮਿੱਲਾਂ ਲਈ ਠੇਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਏ.ਟੂ ਜੈਡ ਇਨਫਰਾਸਟ੍ਰਕਚਰ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਗੁੜਗਾਉਂ ਨੂੰ ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ, ਮੋਰਿੰਡਾ ਤੇ ਨਕੋਦਰ ਦੀਆਂ ਖੰਡ ਮਿੱਲਾਂ ਦਾ ਠੇਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਲੁਧਿਆਣਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚਲੀ ਬੁੱਢੇਵਾਲ ਖੰਡ ਮਿੱਲ ਦਾ ਠੇਕਾ ਪੂਰਵ ਇਨਫਰਾਸਟ੍ਰਕਚਰ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟਸ ਲਿਮਟਿਡ

ਖੰਡ ਮਿੱਲਾਂ ਵਿਚ ਬਿਜਲੀ ਪਲਾਂਟ ਨਾ ਲਾਏ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਸਮਝੌਤੇ ਤਹਿਤ ਕੋ-ਜੈਨਰੇਸ਼ਨ ਪਲਾਂਟ 31 ਅਗਸਤ 2010 ਤੱਕ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣੇ ਸਨ। ਠੇਕੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਤੈਅ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ 6 ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਸਮਾਂ ਲੰਘ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਅਜੇ ਤੱਕ ਵੀ ਕੋਈ ਵੱਡੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਦੇਰੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਵਾਤਾਵਰਨ

ਮੰਤਰਾਲੇ, ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਰੋਕਥਾਮ ਬੋਰਡ ਤੇ ਹੋਰ ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗਾਂ ਤੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀਆਂ ਦਾ ਨਾ ਮਿਲਣਾ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਪਰ ਇੱਕ ਹੀ ਕੰਪਨੀ ਵੱਲੋਂ ਚਾਰ ਖੰਡ ਮਿੱਲਾਂ ਵਿਚ ਕੁਝ ਵੀ ਨਾ ਕਰਨਾ, ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਵੀ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਬਾਰੇ ਚੁੱਪ ਧਾਰੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਮਾਮਲਾ ਮਜੀਠੀਆ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਠੇਕੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਛੋਟ ਦਾ ਸਮਾਂ ਜੇ ਕਿ 15 ਸਾਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਸ ਦਾ ਸਮਾਂ 1 ਸਤੰਬਰ 2010 ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣਾ ਸੀ।

ਸੂਗਰਫੈੱਡ ਦੇ ਸੂਤਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਨਕੋਦਰ, ਮੋਰਿੰਡਾ, ਬੁੱਢੇਵਾਲ ਤੇ ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ਦੀਆਂ ਖੰਡ ਮਿੱਲਾਂ ਵਿਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੇ ਕੋ-ਜੈਨਰੇਸ਼ਨ ਪਲਾਂਟਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਰਨੀ ਹੈ, ਨੇ ਕਾਫੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਕੰਮ ਕਰ ਲਿਆ ਇਸ ਕੰਮ ਵਿਚ ਉਸਾਰੀ, ਮਕੈਨੀਕਲ ਤੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰੀਕਲ ਦਾ ਕੰਮ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਸੂਤਰਾਂ ਦਾ ਦੱਸਣਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਇਕ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਪ੍ਰਤੀ ਖੰਡ ਮਿੱਲ 50 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣੇ ਸਨ। ਇਹ ਰਾਸ਼ੀ 11 ਅਪਰੈਲ 2009 ਤੱਕ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣੀ ਸੀ। ਇਸ ਤਾਰੀਖ ਤੱਕ ਕੁੱਲ 16 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਏ ਜਾਣੇ ਸਨ। ਸਰਾਯਾਜ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰਾਈ। ਇਸ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਰੁਖ਼ ਦੇਖਦਿਆਂ ਦੂਜੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਨਖਰੇ ਕਰਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਠੇਕੇ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਸ਼ਰਤਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਕੋ-ਜੈਨਰੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਬਿਜਲੀ ਜੇ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਮਾਰਕੀਟ ਵਿਚ ਵੇਚਣੀ ਸੀ, ਦਾ 5.50 ਤੋਂ 10.25 ਫੀਸਦੀ ਤੱਕ ਹਿੱਸਾ ਮਿੱਲ ਨੂੰ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਸਹਿਮਤੀ ਪੱਤਰ ਮੁਤਾਬਕ ਮੋਰਿੰਡਾ ਖੰਡ ਮਿੱਲ ਵਿਚ 25 ਤੇ ਬਾਕੀ ਖੰਡ ਮਿੱਲਾਂ ਵਿੱਚ 20 ਮੈਗਾਵਾਟ ਤੱਕ ਦੀ ਬਿਜਲੀ ਉਤਪਾਦਨ ਦੇ ਯੂਨਿਟ ਲਗਾਏ ਜਾਣੇ ਹਨ। ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਗੰਨੇ ਦੀ ਖੋਈ ਖੰਡ ਮਿੱਲਾਂ ਨੇ ਮੁਫ਼ਤ ਦੇਣੀ ਹੈ। ਅਜਨਾਲਾ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ, ਨਵਾਂਸ਼ਹਿਰ ਤੇ ਮੋਰਿੰਡਾ ਤੋਂ 50 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਆਮਦਨ ਖੰਡ ਮਿੱਲਾਂ ਨੂੰ ਹੋਣੀ ਹੈ। ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ, ਬਟਾਲਾ, ਬੁੱਢੇਵਾਲ ਤੇ ਨਕੋਦਰ ਤੋਂ 25 -25 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਆਮਦਨ ਹੋਣੀ ਹੈ।

ਮਜੀਠੀਆ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਕਰੋੜਾਂ ਦਾ ਚੂਨਾ ਲਾਇਆ:ਪੰਚ ਪ੍ਰਧਾਨੀ

ਲੁਧਿਆਣਾ (ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਬਿਊਰੋ): ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਪੰਚ ਪ੍ਰਧਾਨੀ) ਨੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਵਿਭਾਗ ਵੀ ਹੈ, ਉਪਰ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਤੇ ਉੱਪ ਮੁਖ ਮੰਤਰੀ ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਦੇ ਸਹੁਰਾ ਮਜੀਠੀਆ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਆਰਥਿਕ ਲਾਭ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਹਿਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗ ਅਧੀਨ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਖੰਡ ਮਿੱਲਾਂ ਵਿਚ ਬਿਜਲੀ ਪਲਾਂਟ ਲਾਉਣ ਦੇ ਠੇਕੇ ਦੇਣ ਤੇ ਇਸ ਕੰਮ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਪੱਖਪਾਤ ਤੇ ਭਾਈ-ਭਤੀਜਾਵਾਦ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਂਦੇ ਹੋਏ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਦਾ ਚੂਨਾ ਲਾਇਆ ਹੈ।

ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਕੌਮੀ ਪੰਚ ਕਮਿੱਕਰ ਸਿੰਘ ਮੁਕੰਦਪੁਰ, ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬੜਾ ਪਿੰਡ, ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਈਸ਼ਤ ਤੇ ਜਥੇਬੰਧਕ ਸਕੱਤਰ ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਖੰਡੂਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਅੱਠ ਸਹਿਕਾਰੀ ਖੰਡ ਮਿੱਲਾਂ ਵਿਚ ਬਿਜਲੀ ਉਤਪਾਦਨ ਦੇ ਕੋ-ਜੈਨਰੇਸ਼ਨ ਪਲਾਂਟ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਜਨਾਲਾ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ, ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ ਤੇ ਬਟਾਲਾ ਸਥਿਤ ਚਾਰ ਦਾ ਠੇਕਾ ਬਿਕਰਮ ਮਜੀਠੀਆ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲੀ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਕੰਪਨੀ ਸਰਾਯਾਜ ਨੂੰ 12 ਜਨਵਰੀ 2009 ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਹੋਏ ਸਮਝੌਤੇ ਤਹਿਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੇ ਇਹ ਕੰਮ 31 ਅਗਸਤ 2010 ਤਕ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਸੀ ਤੇ

ਹਰ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਪ੍ਰਤੀ ਮਿੱਲ 50 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣੇ ਸੀ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਦੂਜੀਆਂ ਮਿੱਲਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਦੀ ਸਟੇਜ ਤਕ ਪਹੁੰਚ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਪਰ ਮਜੀਠੀਆ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਨਾ ਹੀ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਕੋਈ ਪੈਸਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਇਆ ਹੈ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟਾਂ ਉੱਪਰ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਜਿਥੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਰੋੜਾਂ ਦਾ ਘਾਟਾ ਪਿਆ ਹੈ ਉਥੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇਸ ਕੁਤਮਾਚਾਰੀ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਬਿਜਲੀ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿਚ ਅੜਿੱਕਾ ਵੀ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਦਾਬੇ ਕਾਰਨ ਬਾਦਲ ਨੇ 'ਨਸ਼ਾ ਰੋਕਥਾਮ ਬੋਰਡ' ਬਣਾਇਆ

ਲੁਧਿਆਣਾ: ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਯੂਥ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਰਵਨੀਤ ਸਿੰਘ ਬਿੱਟੂ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਨਸ਼ਾ ਮੁਕਤ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਰੱਖੀ ਭੁੱਖ ਹੜਤਾਲ ਅੱਗੇ ਗੋਬੇ ਟੇਕਦਿਆਂ 'ਪੰਜਾਬ ਨਸ਼ਾ ਰੋਕਥਾਮ ਬੋਰਡ' ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਹਾਮੀ ਭਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਬਿੱਟੂ ਨੇ ਛੇ ਮਈ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਬੋਰਡ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਇਸ ਰਸਮੀ ਐਲਾਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੀ ਭੁੱਖ ਹੜਤਾਲ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਬੋਰਡ ਦੇ ਗਠਨ ਬਾਰੇ ਸੂਚਨਾ ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਫੈਕਸ ਸੁਨੇਹੇ ਰਾਹੀਂ ਭੇਜੀ ਗਈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਅਡੀਸ਼ਨਲ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਐਸ. ਆਰ. ਕਲੇਰ ਭੁੱਖ ਹੜਤਾਲ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਪੁੱਜੇ ਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਵੱਲੋਂ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਇਹ ਫੈਕਸ ਸੁਨੇਹਾ ਮਾਈਕ ਤੋਂ ਉੱਥੇ ਜੁੜੇ ਕਾਂਗਰਸ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ।

ਬੀਬੀ ਹਰਨਾਮ ਕੌਰ, ਐਮਪੀ ਰਵਨੀਤ ਬਿੱਟੂ ਦੀ ਭੁੱਖ ਹੜਤਾਲ ਕਰਵਾਉਂਦੀ ਹੋਈ

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸ. ਬਿੱਟੂ ਵੱਲੋਂ ਨਸ਼ਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਰੱਖੀ ਭੁੱਖ ਹੜਤਾਲ ਦੇ 5ਵੇਂ ਦਿਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਕਾਫੀ ਖਰਾਬ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਡਾਕਟਰੀ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਉਣ ਤੋਂ ਮਨ੍ਹਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਬੇਹੋਸ਼ ਹੋਣਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੈ ਪਰ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਉਣਾ ਨਹੀਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਬੈਠੇ ਹੋਰ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਦਿਨ-ਬ-ਦਿਨ ਖਰਾਬ ਹੁੰਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਯੂਥ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਮੰਗ ਸੀ ਕਿ ਸੂਬੇ ਵਿਚੋਂ ਨਸ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਨਸ਼ਾ ਰੋਕੂ ਬੋਰਡ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ

ਜਾਵੇ ਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਹਾਊਸ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਪ੍ਰਵਾਨ ਤਾਂ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ ਪਰ ਕੋਈ ਵੀ ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਜਾਰੀ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਕਾਂਗਰਸੀਆਂ ਨੇ ਭੁੱਖ ਹੜਤਾਲ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀ। ਸ. ਬਿੱਟੂ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਤੇ ਇਰਾਦਿਆਂ ਉਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਚਿੰਨ੍ਹ ਲਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲ ਵੇਖ ਰਹੇ ਹਨ

ਪਰ ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ ਵੱਲੋਂ ਸਿਰਫ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਸਿਵਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਕਾਂਗਰਸੀਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਪੂਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਪਿੰਡ ਮਕਬੂਲਪੁਰਾ ਤੋਂ ਪੁੱਜੀ ਬੀਬੀ ਹਰਨਾਮ ਕੌਰ ਨੇ ਸ. ਬਿੱਟੂ ਸਣੇ ਹੜਤਾਲ 'ਤੇ ਬੈਠੇ 11 ਯੂਥ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਨਾਰੀਅਲ ਦਾ ਪਾਣੀ ਪਿਲਾਇਆ। ਇਥੇ ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਬੀਬੀ ਹਰਨਾਮ ਕੌਰ ਦੇ ਛੇ ਪੁੱਤਰ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਆਦੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ

ਕੇਂਦਰ ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਹਿ ਦੇ ਰਿਹੈ: ਬਾਦਲ

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ 'ਪੰਜਾਬ ਨਸ਼ਾ ਰੋਕਥਾਮ ਬੋਰਡ' ਦੇ ਰਸਮੀ ਐਲਾਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰੀ ਦਾ ਸਾਰਾ ਭਾਂਡਾ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਸਿਰ ਭੰਨਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਸ਼ਾ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ। ਸਗੋਂ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਜਦਕਿ ਭੁੱਕੀ ਰਾਜਸਥਾਨ ਤੋਂ ਇੱਥੇ ਪਹੁੰਚਦੀ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਵਾਉਣਾ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਬਿੱਟੂ ਨੂੰ ਭੁੱਖ ਹੜਤਾਲ 'ਤੇ ਬੈਠਣ ਦੀ ਥਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਗੱਲਬਾਤ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਮਸਲੇ ਸੁਲਝਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸ. ਬਾਦਲ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਗੱਠਜੋੜ ਸਰਕਾਰ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹੈ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਹਰ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੀ ਆਈ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਨਸ਼ਾ-ਮੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹਰ ਬਣਦਾ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਨਸ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਪਿੰਡਾਂ 'ਚ ਖੇਡ ਕਲੱਬ ਬਣਾ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਮਾਰੂ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਜਗ੍ਹਾ-ਜਗ੍ਹਾ ਕੈਂਪ ਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਇਸ ਦੁਨੀਆ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਰਹੇ ਤੇ ਸੱਤਵਾਂ ਲੜਕਾ ਵੀ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਆਦੀ ਹੋ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਨਸ਼ੇ ਕਾਰਨ 455 ਔਰਤਾਂ ਵਿਧਵਾ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਬੀਬੀ ਹਰਨਾਮ ਕੌਰ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਨਸ਼ਿਆਂ ਖਿਲਾਫ ਆਰੰਭ ਕੀਤੀ ਭੁੱਖ ਹੜਤਾਲ ਬਾਰੇ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਚ ਬਿੱਟੂ ਨੂੰ ਅਸੀਸਾਂ ਦੇਣ ਲਈ ਹਾਲੇ ਪੁੱਜੀ ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਫੈਕਸ ਸੁਨੇਹਾ ਆ ਗਿਆ। ਸੁਨੇਹੇ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ

ਬੋਰਡ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਗਠਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸ. ਬਿੱਟੂ ਨੇ ਵੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਨਵੇਂ ਯੁਗ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਕਦਮ ਨਾਲ ਡਰੱਗ ਮਾਰੀਏ ਨੂੰ ਨੱਥ ਪਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਬੋਰਡ ਵਿਚ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ ਜੱਜ, ਆਈ. ਏ. ਐਸ. ਤੇ ਸਾਬਕਾ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਲਏ ਜਾਣ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦਾਮਨ ਸਾਫ਼ ਹੋਵੇ।

ਕੈਪਟਨ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਰਾਜ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਪੈਰਵੀ

ਲੁਧਿਆਣਾ: ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਰਾਜ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਵਿਚ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਸਾਰੇ ਹੱਦ ਬੰਨ੍ਹੇ ਟੱਪ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਅੰਠ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟੀ ਸਕੱਤਰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ ਫਸੇ ਹੋਏ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਸਪੀਕਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ, ਸਨਅਤੀ ਮੰਤਰੀ, ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਸੰਸਦੀ ਸਕੱਤਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੀ ਇਹ ਹਨੁਕੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ।

ਕੈਪਟਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਦੋ ਵਿਧਾਇਕ ਕਤਲ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਰਾਜ ਵਿਚ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਕੋਈ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਰਾਜ ਲਾਗੂ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੱਤ ਮਈ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਸਿਟੀ ਸੈਂਟਰ ਘੁਟਾਲੇ ਸਬੰਧੀ ਪੇਸ਼ੀ ਭੁਗਤਣ ਆਏ ਸਨ। ਕੈਪਟਨ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਬਠਿੰਡਾ ਦੇ ਕਾਟਨ ਰਿਸਰਚ ਸੈਂਟਰ ਦੀ 25 ਕਿੱਲੋ ਜ਼ਮੀਨ ਕੋਡੀਆਂ ਦੇ ਭਾਅ ਵੇਚ ਕੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਧੋਖਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜਲੰਧਰ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬ ਮੈਡੀਕਲ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ ਸਰਵਿਸਜ਼ ਨੂੰ ਤੇ ਹੁਣ ਏ. ਪੀ. ਜੇ. ਸਕੂਲ ਨੂੰ

ਜ਼ਮੀਨ ਕੋਡੀਆਂ ਦੇ ਭਾਅ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੁੱਛਾ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੋਡੀਆਂ ਦੇ ਭਾਅ ਵੇਚ ਕੇ ਖਜ਼ਾਨੇ ਨੂੰ ਰਗੜਾ ਲਾਇਆ ਸੀ। ਹੁਣ ਵੀ ਇਹ ਉਸੇ ਲੀਹ ਉਤੇ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦਾ ਰਿਸਰਚ ਸੈਂਟਰ ਵੇਚਣਾ ਤਕਰੀਬਨ ਤੈਅ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਉਪ ਕੁਲਪਤੀ ਡਾ. ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੰਗ ਨੇ ਹਾਮੀ ਨਹੀਂ ਭਰੀ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਡਾ. ਕੰਗ ਦੀ ਛੁੱਟੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਟੈਕਸ ਵਾਪਸ ਲੈ ਕੇ ਤੇਲ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਸਹੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਅਮਰੀਕਾ ਨਾਲੋਂ ਕਿਸੇ ਗੱਲੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ: ਜਨਰਲ

ਲਖਨਾਊ: ਅਮਰੀਕਾ ਵੱਲੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਅਲ-ਕਾਇਦਾ ਮੁਖੀ ਓਸਾਮਾ ਬਿਨ ਲਾਦਿਨ ਖਿਲਾਫ ਕੀਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤੀ ਥਲ ਸੈਨਾ ਦੇ ਮੁਖੀ ਜਨਰਲ ਵੀ. ਕੇ. ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਦੇ ਤਿੰਨ ਅੰਗ ਵੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹਨ। ਇੱਥੇ ਸੈਨਿਕ ਸਕੂਲ ਦੇ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਆਏ ਜਨਰਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਦੇ ਅਜਿਹੀ ਚੁਣੌਤੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਤਾਂ ਸਾਡੀਆਂ ਤਿੰਨੋਂ ਸੈਨਾਵਾਂ (ਜਲ, ਥਲ ਤੇ ਵਾਯੂ) ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਰੱਥ ਹਨ।

ਅਮਰੀਕੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤੀ ਹਵਾਈ ਫੌਜ ਦੇ ਮੁਖੀ ਏਅਰ ਚੀਫ ਮਾਰਸ਼ਲ ਪੀ. ਵੀ. ਨਾਇਕ ਨੇ ਵੀ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਭਾਰਤ ਕੋਲ ਵੀ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਹੈ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦੱਸਿਆ। ਲਾਦਿਨ ਦੀ ਮੌਤ ਮਗਰੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਸ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਦਾ ਲੱਕ ਟੁੱਟ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਬੜੀ ਵਧੀਆ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਲਾਦਿਨ ਦੇ ਮਰਨ ਮਗਰੋਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੌਕਸ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ (ਲਾਦਿਨ) ਇਕ ਵੱਡੇ ਗਰੁੱਪ ਦਾ ਮੁਖੀ ਸੀ ਤੇ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਗਰੁੱਪ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਕੁਝ ਕਰੇ। ਇਸ ਲਈ ਭਾਰਤ ਸਣੇ ਸਾਰੇ ਆਪਣੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ।

ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਹੱਤਿਆ ਕੇਸ: ਕਮਲਜੀਤ ਮੁੜ ਪੁਰਾਣੇ ਬਿਆਨਾਂ 'ਤੇ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ

ਪਟਿਆਲਾ: ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬੀਬੀ ਜਗੀਰ ਕੌਰ ਦੀ ਧੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਉਰਫ ਰੋਜ਼ੀ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਗਵਾਹ ਕਮਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬਿਆਨ ਮੁੜ ਤੋਂ ਲਏ ਜਾਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਆਰੰਭ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇਥੇ ਸੀ. ਬੀ. ਆਈ. ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਉਸ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ 12 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਦੀ ਮੌਤ ਬਾਰੇ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਹੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤੀਆਂ ਕਈ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਵੀ ਵੀ ਹਾਮੀ ਭਰੀ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸੀ. ਬੀ. ਆਈ. ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਤੋਂ ਧਾਰਾ 313 ਅਧੀਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਮੁੜ ਤੋਂ ਗਵਾਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸਵਾਲ ਗਵਾਹੀਆਂ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਪੁੱਛੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਆਪਣੇ ਵਕੀਲ ਐਡਵੋਕੇਟ ਅਰੁਣ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਗਲਾ ਨਾਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਪੁੱਜੇ ਕਮਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਸੀ. ਬੀ. ਆਈ. ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਦੀ ਮੌਤ ਬਾਰੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਪਾਈ ਗਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਪਾਈ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਸਤਖਤ ਉਸ ਦੇ ਹੀ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅੱਜ

ਸੀ. ਬੀ. ਆਈ ਵੱਲੋਂ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਦੇ ਗਰਭਵਤੀ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਵੀ ਉਸ ਨੇ ਹਾਂ ਵਿਚ ਦਿੱਤਾ। ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦੌਰਾਨ ਕਮਲਜੀਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗਰਭਵਤੀ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਟੈਸਟ ਮੌਕੇ ਪਰਚੀ ਬਣਵਾਉਣ ਵੇਲੇ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਦਾ ਨਾਂ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਵਜੋਂ ਲਿਖਵਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੇ ਬਿਆਨ ਸਹੀ ਸਨ ਜਾਂ ਫਿਰ ਇਹ ਬਿਆਨ ਦਰੁਸਤ ਹਨ? ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਅੱਜ ਵਾਲੇ ਬਿਆਨਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਕਿਹਾ। ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਭ ਗੱਲਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰੀ ਹੋਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਕਮਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਪਿੱਛੇ ਸਿਆਸੀ ਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਦਬਾਅ ਹੋਣ ਦੀ ਗੱਲ ਆਖੀ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਦਲਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਵੇਸੀ ਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ੀ ਤੋਂ ਛੋਟ ਮਿਲੀ ਹੋਈ ਸੀ ਜਦਕਿ ਬੀਬੀ ਜਗੀਰ ਕੌਰ ਸਮੇਤ ਬਾਕੀ ਮੁਲਜ਼ਮ ਆਪਣੇ ਵਕੀਲਾਂ ਨਾਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਪੁੱਜੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਸੀ. ਬੀ. ਆਈ. ਦੇ ਜੱਜ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਕੇਸ ਦੀ ਅਗਲੀ ਪੇਸ਼ੀ 13 ਮਈ ਪਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਸ ਦਿਨ ਵੀ ਕਮਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬਿਆਨ ਹੋਣਗੇ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਕਮਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਵਕੀਲ ਰਾਹੀਂ 21 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਮੁੜ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਆਪਣਾ ਸ਼ਾਸਨ ਹੀ ਡਗਮਗਾਇਆ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਜੇਬਾਂ 'ਚੋਂ ਡੰਡੇ ਦੇ ਜ਼ੋਰ 'ਤੇ ਪੈਸਾ ਘੜਵਾਉਣ ਵਜੋਂ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਕੋਲ ਤਕਰੀਬਨ 50 ਫੀਸਦੀ ਥਾਣਿਆਂ ਦੀ ਅਪਣੀ ਕੋਈ ਜਗ੍ਹਾ ਜਾਂ ਸਥਾਨ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਪੁਲਿਸ ਥਾਣੇ ਕਿਰਾਏ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਰਕਾਰੀ ਸਥਾਨਾਂ ਵਿਚ ਚਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਦਕਿ ਕਈ ਥਾਣੇ 'ਤੇ ਥਾਣਿਆਂ ਲਈ ਨਿੱਜੀ ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸਥਾਨਾਂ ਉਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਵੀ ਪੁੱਜ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਵੇਲੇ ਸੂਬੇ ਅੰਦਰ ਕੁੱਲ 355 ਥਾਣੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਸ ਵੇਲੇ 152 ਥਾਣਿਆਂ ਕੋਲ ਅਪਣੀ ਕੋਈ ਜਗ੍ਹਾ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਥਾਣੇ ਕਈ ਹੋਰ ਸਰਕਾਰੀ ਤੇ ਗੈਰ ਸਰਕਾਰੀ ਸਥਾਨਾਂ ਤੋਂ ਚਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਬਜਟ ਅਰਬਾਂ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਹੁਣ ਤੱਕ ਪੁਲਿਸ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਥਾਣਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਗੌਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ

50 ਫੀਸਦੀ ਥਾਣੇ ਕਿਰਾਏ ਦੀਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ 'ਚ!

ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਤਣਾਅ ਕਾਰਨ ਸੁੱਤੇ ਪਏ ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮ।

ਅਨੁਸਾਰ ਪੁਲਿਸ ਕੋਲ ਥਾਣਿਆਂ ਲਈ ਘਟੋ-ਘਟੋ 40 ਫੀਸਦੀ ਆਪਣੀ ਜਗ੍ਹਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਵਿਚ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਅਫਸਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਤਾਂ ਵਧਦੀ ਗਈ ਪਰ ਥਾਣਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਨਾ ਸੋਚਿਆ। ਪੰਜਾਬ

ਵਿਚ ਆਪਣੀ 40 ਫੀਸਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਸਿਰਫ 12 ਫੀਸਦੀ ਹੈ ਜੋ ਬਾਕੀ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੈ। ਖਾਤਕੁਵਾਦ ਦੌਰਾਨ ਕਈ ਆਰਜ਼ੀ ਥਾਣੇ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ

ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਠੀਕ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਆਰਜ਼ੀ ਥਾਣੇ ਬੰਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਹੁਣ ਦੀ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਿਸੇ ਗਲਤ ਭਰਮ-ਭੁਲੇਖੇ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਫਾਇਦੇ ਲਈ 249 ਥਾਣਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 355 ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿੱਤੀ ਜਦਕਿ ਕਈ ਪੁਲਿਸ ਚੌਕੀਆਂ ਨੂੰ ਥਾਣਿਆਂ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕਾਇਮ ਕੀਤੇ ਆਮ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਸੁਧਾਰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਅੰਦਰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 70 ਦੇ ਕਰੀਬ ਹੋਰ ਥਾਣੇ ਕਾਇਮ ਕੀਤੇ ਜਾਣ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਥਾਣਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕਿਆਂ ਦੇ ਪੈਟਰਨ 'ਤੇ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪਰ ਥਾਣਿਆਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਛੱਤ ਦੇਣ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦਾ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਇਸ ਵੇਲੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਤੇ ਜਲੰਧਰ 'ਚ ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਸਮੇਤ 25 ਪੁਲਿਸ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਬਣਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ

ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਤੇ ਜਲੰਧਰ 'ਚ ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਪਰਾਧ ਘਟਿਆ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵਧਿਆ ਹੈ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਮੁਹਾਲੀ ਪੁਲਿਸ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਵੀ ਤਿੰਨ ਥਾਣੇ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਕੇਂਦਰਾਂ ਵਿਚ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਵੇਲੇ ਹੋਰ ਕੇਂਦਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨੇ ਪੈਂਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਬਾਰੇ ਮੁਹਾਲੀ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਕੌਂਸਲਰ ਕੁਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪਾ ਦਿੱਤੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਹਾਲੀ ਪੁਲਿਸ ਸਮੇਤ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਸਨ ਕਿ ਥਾਣਿਆਂ ਨੂੰ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਕੇਂਦਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਕੇ ਕੇਂਦਰ ਜਨਤਾ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਪਰ ਹਾਲੇ ਵੀ ਮੁਹਾਲੀ ਸਮੇਤ ਬਾਕੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਹਿਲਜੁਲ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਉਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲ ਦੇਖ ਰਹੇ ਹਨ।

2-ਜੀ ਸਪੈਕਟ੍ਰਮ ਘੁਟਾਲਾ: ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਵੀ ਰਾਜਾ ਦਾ ਸਾਬ ਛੱਡਿਆ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਡੀ.ਐਮ.ਕੇ. ਦੀ ਐਮ.ਪੀ. ਕਨੀਮੋੜੀ ਨੇ 2-ਜੀ ਕੇਸ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਖਿਲਾਫ ਛੇ ਮਈ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਅਦਾਲਤ 'ਚ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਘੁਟਾਲੇ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਸਾਬਕਾ ਦੂਰਸੰਚਾਰ ਮੰਤਰੀ ਏ. ਰਾਜਾ ਸਿਰ ਮਤਿਆ ਜੋ ਕਿ ਕਨੀਮੋੜੀ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਹੀ ਆਗੂ ਹੈ ਤੇ ਜੇਲ੍ਹ 'ਚ ਬੰਦ ਹੈ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਜੱਜ ਓ.ਪੀ. ਸੈਣੀ ਨੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾ ਨਬੋਤਾ ਹੋਣ ਤੱਕ ਸਥਿਤੀ ਜਿਉਂ ਦੀ ਤਿਉਂ ਰੱਖੀ ਜਾਵੇ। ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਐਮ. ਕਰੁਣਾਨਿਧੀ ਦੀ 43 ਸਾਲਾ ਧੀ ਅਦਾਲਤ 'ਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਸਮੇਂ ਕਾਫੀ ਘਬਰਾਈ ਹੋਈ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੀ ਸੀ ਜਦਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਜੇਠਮਲਾਨੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਮੁੱਚੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਏ. ਰਾਜਾ ਵੱਲੋਂ ਬੁਣੀ ਗਈ ਸੀ ਤੇ ਕਨੀਮੋੜੀ ਦੀ ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਭੂਮਿਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕਨੀਮੋੜੀ ਦਾ ਪਤੀ ਅਰਵਿੰਦਨ ਤੇ ਟੀ.ਆਰ. ਬਾਲੂ ਸਣੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ 11 ਐਮ.ਪੀ. ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਅਦਾਲਤ ਪੁੱਜੇ ਸਨ। ਕਨੀਮੋੜੀ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚਣ ਤੇ ਕਲਾਇਗਨਾਰ ਟੀ.ਵੀ. ਲਈ ਰਿਸ਼ਵਤ ਲੈਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਰਾਜਾ ਤੇ ਕਈ ਕਾਰਪੋਰੇਟ

ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਮੁਖੀ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਸਨ ਤੇ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਜੇਠਮਲਾਨੀ ਨੇ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦਾ ਹੋਰਾ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਡੀ.ਐਮ.ਕੇ. ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਤੇ ਐਮ.ਪੀ. ਟੀ.ਕੇ.ਐਸ. ਇਲਾਹੁੱਦੀਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਰਾਜਾ ਨੂੰ ਤਿਆਗ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਠਮਲਾਨੀ ਡੀ.ਐਮ.ਕੇ. ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਜੁੜੇ ਹੋਏ। ਉਹ ਕਨੀਮੋੜੀ ਦਾ ਬਚਾਅ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਰਾਜਾ ਦਾ ਬਚਾਅ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਕਰਨਗੇ। ਉਧਰ ਆਸਿਫ ਬਲਵਾ ਤੇ ਰਾਜੀਵ ਅਗਰਵਾਲ ਦੇ ਵਕੀਲ ਵਿਜੇ ਅਗਰਵਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਖਿਲਾਫ ਵੈਰ ਭਾਵ ਅਪਣਾ ਰਹੀ ਹੈ ਜਦਕਿ ਕਨੀਮੋੜੀ ਤੇ ਸ਼ਰਦ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ। ਸ੍ਰੀ ਜੇਠਮਲਾਨੀ ਨੇ ਦਲੀਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਨੀਮੋੜੀ ਦਾ ਘੁਟਾਲੇ 'ਚ ਉੱਕਾ ਰੋਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਦੁਰਭਾਗ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਰੁਣਾਨਿਧੀ ਦੀ ਧੀ ਤੇ ਇਕ ਐਮ.ਪੀ. ਹੈ। ਕਲਾਇਗਨਾਰ ਟੀ.ਵੀ. ਵਿਚ ਉਸ ਦਾ ਹਿੱਸਾ 20 ਫੀਸਦੀ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਕੋਈ ਇਕ ਵੀ ਜਾਹਰ

ਕਨੀਮੋੜੀ ਨੇ ਸਾਰਾ ਦੋਸ਼ ਰਾਜਾ ਸਿਰ ਮਤਿਆ

ਕਾਰਵਾਈ ਦਿਖਾਓ ਜੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਜੋੜਦੀ ਹੋਵੇ। ਟੀ.ਵੀ. ਦੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਕੰਮਕਾਜ ਵਿਚ ਉਸ ਦਾ ਕੋਈ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਕੇਸ ਬਾਰੇ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਤੇ ਐਨਫੋਰਸਮੈਂਟ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਦੀ ਇਕ ਸਾਂਝੀ ਟੀਮ 2-ਜੀ ਸਪੈਕਟ੍ਰਮ ਕੇਸ ਵਿਚ 200 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਦੀ ਪੈੜ ਕੱਢਣ ਲਈ 15 ਮਈ ਨੂੰ ਮਾਰੀਸ਼ਸ ਤੇ ਸਾਈਪ੍ਰਸ

ਰਵਾਨਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੇ ਦੋ ਅਫਸਰ ਏ.ਡੀ. ਅਫਸਰ ਨਾਲ 15 ਮਈ ਨੂੰ ਮਾਰੀਸ਼ਸ ਜਾਣਗੇ। ਉਹ ਕਲਾਇਗਨਾਰ ਟੀ.ਵੀ. ਨੂੰ ਹੋਈਆਂ ਅਦਾਇਗੀਆਂ ਦੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਪੈੜ ਨੱਪਣ ਲਈ ਫੋਰ ਸਾਈਪ੍ਰਸ ਜਾਣਗੇ। ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤੀ ਬੈਨ-ਪੱਤਰ ਭੇਜੇ ਸਨ।

ਕਨੀਮੋੜੀ ਵੀ ਕਸੂਤੀ ਫਸੀ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: 2-ਜੀ ਘੁਟਾਲੇ 'ਚ ਘਿਰੀ ਡੀ.ਐਮ.ਕੇ. ਦੀ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਕਨੀਮੋੜੀ ਦੀ ਕਿਸੇ ਪਾਸਿਓਂ ਵੀ ਜਾਣ ਛੱਟਦੀ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੀ ਤੇ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਅੌਰਤ ਹੋਣ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਰਹਿਮ ਲਈ ਪਾਈ ਅਰਜ਼ੀ ਬਾਰੇ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਰਾਖਵਾਂ ਰੱਖ ਲਿਆ ਹੈ। ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੇ ਇਹ ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪਰਦੇ ਦੇ ਪਿੱਛੋਂ ਕਲਾਇਗਨਾਰ ਟੀ.ਵੀ. ਦਾ ਅਸਲ 'ਚ ਕੰਟਰੋਲ ਉਹੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਟੀ.ਵੀ. ਨੂੰ ਬਲਵਾ ਸਮੂਹ ਤੋਂ 200 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਮਿਲੇ ਹਨ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਓ.ਪੀ. ਸੈਣੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਕਨੀਮੋੜੀ ਤੇ ਕਲਾਇਗਨਾਰ ਟੀ.ਵੀ. ਦੇ ਐਮ.ਡੀ. ਸ਼ਰਦ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ 14 ਮਈ ਨੂੰ ਸੁਣਾਉਣਗੇ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਇਕ ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਆਵੇਗਾ। ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਯੂ.ਯੂ. ਲਲਿਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਲਾਇਗਨਾਰ ਟੀ.ਵੀ. ਦਾ ਕੰਟਰੋਲ ਕਨੀਮੋੜੀ ਕੋਲ ਹੈ।

ਹਸਨ ਅਲੀ ਖਿਲਾਫ ਹੋਰ ਸ਼ਿਕੰਜਾ ਕੱਸਿਆ

ਮੁੰਬਈ (ਬਿਊਰੋ): ਐਨਫੋਰਸਮੈਂਟ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਟੈਕਸ ਚੋਰ ਪੁਣੇ ਦੇ ਘੋੜਿਆਂ ਦੇ ਵਪਾਰੀ ਹਸਨ ਅਲੀ ਖਾਨ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗੀ ਕਾਸੀਨਾਥ ਟਪੂਰੀਆ ਨੂੰ ਕਾਲੇ ਧਨ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਖਾਨ (53) 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਹਨ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਜ਼ਿਉਰਿਖ ਵਿਚ ਯੂਨੀਅਨ ਬੈਂਕ ਆਫ ਸਵਿਟਜ਼ਰਲੈਂਡ ਵਿਚ ਅੱਠ ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਖਾਨ ਨੂੰ ਲੰਘੀ ਸੱਤ ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਮੁੰਬਈ 'ਚੋਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਖਾਨ ਤੇ ਕਈ ਹੋਰਾਂ ਧਨ ਕੁਬੇਰਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਝਾੜਝੰਬ ਕੀਤੀ ਸੀ ਤੇ ਬੋੜੀ ਦੇਰ ਮਗਰੋਂ ਕੋਲਕਾਤਾ ਦੇ ਇਕ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਟਪੂਰੀਆ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਦੋਵੇਂ ਇਸ ਸਮੇਂ ਮੁੰਬਈ ਦੀ ਇਕ ਜੇਲ੍ਹ 'ਚ ਬੰਦ ਹਨ। ਏ. ਡੀ ਮੁਤਾਬਕ ਖਾਨ ਨੇ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਰਿਆਸਤ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਸ਼ਾਸਕ ਨਿਜ਼ਾਮ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪੁਰਾਤਨ ਚੀਜ਼ਾਂ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸਲਾਰ ਜੰਗ ਅਜਾਇਬਘਰ 'ਚੋਂ ਚੋਰੀ ਕਰਕੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ 50 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਵਿਚ ਵੇਚਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਕਬੂਲ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ 2007 ਵਿਚ ਹਸਨ ਅਲੀ

ਖਾਨ ਕੇਸ ਦੀ ਦਿੱਲੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਐਨਫੋਰਸਮੈਂਟ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਦੇ ਇਕ ਅਫਸਰ ਅਮਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਏਜੰਸੀ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਹਸਨ ਅਲੀ ਖਾਨ ਦੇ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਵੀ ਪੜਤਾਲ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਵਪਾਰੀ ਅਦਨਾਨ ਖਾਸੋਗੀ ਦੇ ਕਾਲੇ ਧਨ ਨੂੰ ਸਫੇਦ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ। ਖਸੋਗੀ ਦੇ ਕਈ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਦੱਸੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਖਾਨ ਖਿਲਾਫ ਕਾਲੇ ਧਨ ਨੂੰ ਸਫੇਦ ਬਣਾਉਣਾ, ਹਵਾਲਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਨ, ਨਕਦੀ ਤੇ ਬੇਸ਼ਕੀਮਤੀ ਅਸਾਸੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਭਿਜਵਾਉਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਹਨ। ਉਸ 'ਤੇ ਜਾਅਲੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁੰਬਈ ਤੇ ਪਟਨਾ ਤੋਂ ਪਾਸਪੋਰਟ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਹਨ। ਜਾਅਲੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਕ ਪਾਸਪੋਰਟ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਪੁੱਛੁਚੇਰੀ ਦੇ ਉਪ ਰਾਜਪਾਲ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਵੀ ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵਿਚ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਤੇ ਖਾਨ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਅਮਰੀਕਾ ਵੱਲੋਂ ਪਾਕਿ ਨੂੰ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਸਖਤੀ ਦੀ ਹਦਾਇਤ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ: ਓਬਾਮਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਅਤਿਵਾਦ ਵਿਰੁੱਧ ਆਪਣੀ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਤਾ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਠੋਸ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕੀ ਕਾਂਗਰਸ ਮੈਂਬਰਾਂ ਤੇ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਉਠਾਏ ਸਵਾਲਾਂ ਕਾਰਨ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਮਾਰਕ ਟੋਨਰ ਨੇ ਬਿਆਨ 'ਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਆਪਣੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਤੇ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਤਾ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਪਨਾਹ ਲਈ ਬੈਠੇ ਅਤਿਵਾਦੀ ਸੰਗਠਨਾਂ ਖਿਲਾਫ ਠੋਸ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰੇ। ਅਤਿਵਾਦ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਹੋਂਦ ਲਈ ਖਤਰਾ ਹੈ। ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਅਲ-ਕਾਇਦਾ ਤੇ ਹੋਰ ਅਤਿਵਾਦੀ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਹੱਥੋਂ ਮੌਤ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ 9/11 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਮਰੀਕਾ ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅਤਿਵਾਦ ਵਿਰੁੱਧ ਸਾਂਝੀ ਲੜਾਈ ਲੜ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਸਫਲਤਾ ਵੀ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅੰਦਰ ਜਾ ਕੇ ਕੀਤੇ ਇਸ ਹਮਲੇ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕਾਤਲ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ। ਉਹ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਵੀ ਅਮਰੀਕਾ, ਯੂਰਪ, ਏਸ਼ੀਆ ਤੇ ਅਫਰੀਕਾ ਦੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬੇਗੁਨਾਹ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜਾਨ ਲਈ ਖਤਰਾ ਬਣ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਉਧਰ ਆਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਮੁਖੀ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਜਨਰਲ ਅਹਿਮਦ ਸੁਜਾ ਪਾਸਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਚ ਓਬਾਮਾ ਬਿਨ ਲਾਦਿਨ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਬਾਰੇ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇਣ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਕਿਆਸਅਰਾਈਆਂ ਲਗਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਪਾਸਾ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਕਾਰਨ ਅਸਤੀਫਾ

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਇਕ ਮਦਰੱਸਾ ਜਿੱਥੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਧਾਰਮਿਕ ਕੱਟੜਤਾ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ

ਦੇਣਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। 'ਡਾਅਨ' ਅਖ਼ਬਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਸਾ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਬਾਰੇ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਬੇਭਰੋਸਗੀ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਗਏ ਹਨ। ਵਿਦੇਸ਼ ਦੌਰੇ ਤੋਂ ਇਕ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਫੌਜ ਮੁਖੀ ਜਨਰਲ ਅਸ਼ਫਾਕ ਪਰਵੇਜ਼ ਕਿਆਨੀ ਦੀ ਫੌਜ ਦੇ ਕਰੋਪਸ ਕਮਾਂਡਰਾਂ ਨਾਲ ਹੋਈ ਮੀਟਿੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਰੀ ਬਿਆਨ 'ਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਫੌਜ ਨੇ ਲਾਦਿਨ ਬਾਰੇ ਖੁਫ਼ੀਆ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਾਸਲ ਨਾ ਕਰ ਸਕਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਅਸਫਲਤਾ ਕਬੂਲੀ ਹੈ। ਫੌਜ ਨੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਵੀ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਤੇ ਫੌਜ ਨੇ ਜਨਤਾ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਕਾਬਲੀਅਤ ਬਾਰੇ ਸੰਸਿਆ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦਾ ਵੀ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਡਾਅਨ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਾਸਾ ਨੇ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ ਵਿਚ ਸੀ.ਆਈ.ਏ. ਦੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਮੁਖੀ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਤਿਵਾਦ ਖਿਲਾਫ ਲੜਾਈ 'ਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵੱਲੋਂ

ਪਾਏ ਯੋਗਦਾਨ ਦਾ ਚੇਤਾ ਦਿਵਾਇਆ ਤੇ ਲਾਦਿਨ ਨੂੰ ਕੂਰੀਅਰ ਬਾਰੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਤੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਲਾਦਿਨ ਦੀ ਫੁਪਣਗਾਹ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਪਰ ਇਸ ਖਬਰ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ ਹੈ। ਉਧਰ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਭਾਵੇਂ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਇਹ ਸਾਬਤ ਹੋਵੇ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਫੌਜ ਜਾਂ ਸੂਰੀਆ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਅਧਿਕਾਰੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਚ ਲਾਦਿਨ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਬਾਰੇ ਜਾਣਦੇ ਸਨ ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਬੇਗੁਨਾਹੀ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਜਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਸਕੱਤਰ ਸਲਮਾਨ ਬਸ਼ੀਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਆਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਜਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਅਲ-ਕਾਇਦਾ ਨਾਲ ਮਿਲਵਰਤਣ ਦੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਹਨ।

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਝਾੜਝੰਬ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨਕਸਲੀਆਂ ਦੇ ਟਾਕਰੇ ਲਈ ਕਬਾਇਲੀਆਂ ਨੂੰ ਹਥਿਆਰ ਦੇ ਕੇ ਸਪੈਸ਼ਲ ਪੁਲਿਸ ਆਫੀਸਰ (ਐਸ.ਪੀ.ਓਜ਼) ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਨੀਤੀ 'ਤੇ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਅਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਝਾੜਝੰਬ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਜੇ ਇਹ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਲੋਕ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੀ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋ ਗਏ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਖਤਰਨਾਕ ਹਾਲਤ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਜਸਟਿਸ ਬੀ. ਸੁਦਰਸ਼ਨ ਰੈਡੀ ਤੇ ਐਸ.ਐਸ. ਨਿੰਜਰ 'ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇਸ ਨੀਤੀ ਦੀ ਅਲੋਚਨਾ ਕਰਦਿਆਂ ਤਰਕ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਬਾਇਲੀਆਂ ਨੂੰ

ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਭਰਤੀ ਕੀਤੇ ਸਲਵਾ ਜੁਡੂਮ ਕਾਰਕੁਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਤਿੱਖੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ।

ਹਥਿਆਰ ਦੇ ਕੇ ਖਤਰਨਾਕ ਚਾਲ ਖੇਡ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਜੇ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋ ਗਏ ਤਾਂ ਫਿਰ ਰੱਬ ਵੀ ਇਸ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਬਚਾ ਸਕੇਗਾ। ਬੈਂਚ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅੱਗ ਨਾਲ ਨਾ ਖੇਡਣ

ਦੀ ਮੱਤ ਦਿੰਦਿਆਂ ਸਵਾਲ ਕੀਤੇ ਕਿ ਉਹ (ਸਰਕਾਰ) ਸੋਚਦੀ ਹੈ ਕਿ ਨਕਸਲੀਆਂ ਨਾਲ ਲੜਾਈ 'ਚ ਇਹ ਅਸਰਦਾਇਕ ਹਨ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ। ਤੁਸੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋ ਕਿ ਇਹ

ਕਤਲ ਕੇਸ 'ਚ ਬਸਪਾ ਵਿਧਾਇਕ ਸਣੇ 10 ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ

ਲਖਨਊ: ਲੋਕ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਮਨੋਜ ਕੁਮਾਰ ਗੁਪਤਾ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿਚ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਸ਼ੇਖਰ ਤਿਵਾੜੀ ਤੇ ਨੌਂ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ 6 ਮਈ ਨੂੰ ਇੱਥੋਂ ਦੀ ਸੈਸ਼ਨ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਹੈ। 2008 ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਮਾਇਆਵਤੀ ਦੇ ਜਨਮ ਦਿਨ 'ਤੇ ਚੰਦਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਤਿਵਾੜੀ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਪਤਾ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਵਿਰੋਚਰ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਵਿਧਾਇਕ ਦੀ ਪਤਨੀ ਵਿਭਾ ਤਿਵਾੜੀ ਨੂੰ ਵੀ ਸਬੂਤ ਮਿਟਾਉਣ ਦੇ ਜੁਰਮ ਵਿਚ ਢਾਈ ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਹੈ। ਜੱਜ ਨੇ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ 68000-68000 ਰੁਪਏ ਤੇ ਵਿਭਾ ਨੂੰ 4500 ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਮਿੱਤਰ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਦੀ ਪਤਨੀ ਸ਼ਸੀ ਗੁਪਤਾ ਨੇ ਔਰੰਗਾਬਾ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿਚ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰਾਈ ਸੀ।

ਐਸ.ਪੀ.ਓਜ਼ ਦੀ ਭਰਤੀ ਅੱਗ ਨਾਲ ਖੇਡ ਵਾਲੀ ਗੱਲ

ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਝਾੜਝੰਬ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਜੇ ਇਹ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਲੋਕ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੀ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋ ਗਏ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਖਤਰਨਾਕ ਹਾਲਤ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਜਸਟਿਸ ਬੀ. ਸੁਦਰਸ਼ਨ ਰੈਡੀ ਤੇ ਐਸ.ਐਸ. ਨਿੰਜਰ 'ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇਸ ਨੀਤੀ ਦੀ ਅਲੋਚਨਾ ਕਰਦਿਆਂ ਤਰਕ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਬਾਇਲੀਆਂ ਨੂੰ

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

ਸਨਿਚਰਵਾਰ, 14 ਮਈ 2011

ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦਾ ਭਾਂਡਾ

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵੀ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦਾ ਭਾਂਡਾ ਉਛਲ ਗਿਆ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਆਗੂ ਰਾਜ ਖੁਰਾਣਾ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਸੰਸਦੀ ਸਕੱਤਰ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਛੱਡਣਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਅਜੇ ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਬਾਦਲ) ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੁੱਖ ਸੰਸਦੀ ਸਕੱਤਰ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਨੰਡਲ ਨੂੰ ਵੱਢੀ ਦੇ ਇਕ ਕੇਸ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਅਹੁਦਾ ਛੱਡਣਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਭਾਜਪਾ ਆਗੂ ਰਾਜ ਖੁਰਾਣਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜ਼ੱਦ ਵਿਚ ਦੋ ਹੋਰ ਭਾਜਪਾ ਆਗੂ-ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਾਲੀਆ ਤੇ ਸਵਰਨਾ ਰਾਮ, ਵੀ ਆ ਗਏ ਹਨ। ਡੇਢ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਵੱਢੀ ਦਾ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਲਈ ਪੱਖਾਂ ਤੋਂ ਅਹਿਮੀਅਤ ਹਾਸਲ ਕਰ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਧਿਰ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨਾਲ ਤਾਂ ਜੁੜਿਆ ਹੀ ਹੋਇਆ ਹੈ; ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਦੇ ਅਰੰਭ ਵਿਚ ਹੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵੀ ਹੋਣੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਇਹ ਮਾਮਲੇ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਧਿਰ ਲਈ ਸੂਝ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਸਿਆਸੀ ਮਾਹਿਰ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਭਵਿੱਖਵਾਣੀਆਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਆਉਂਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਬਾਦਲ) ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਗਠਜੋੜ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਫਿਰ ਕਾਇਮ ਹੋਣੀ ਔਖੀ ਲੱਗ ਰਹੀ ਹੈ। ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਸਿਆਸੀ ਉਥਲ-ਪੁਥਲ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ ਦੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਚਿਰੋਕਣੀਆਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹਨ।

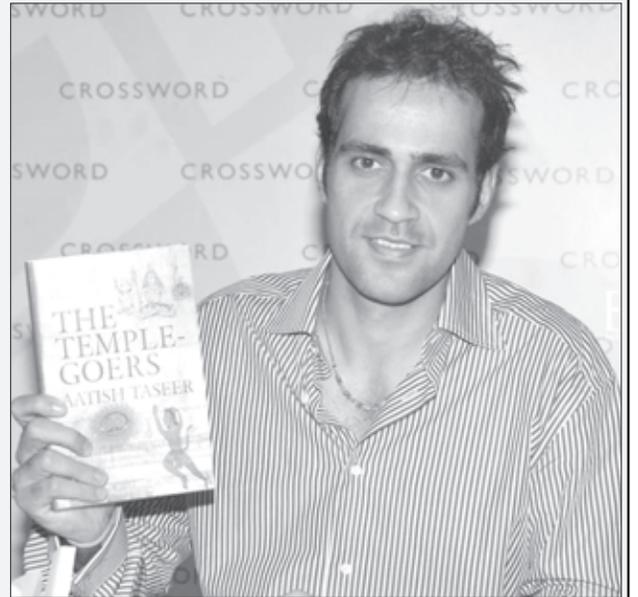
ਦਰਅਸਲ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਸਿਆਸੀ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਕਦੀ ਵੀ ਸੰਜੀਦਗੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਲਿਆ। ਸੁਬਾਈ ਸਿਆਸਤ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਹ ਗੱਲ ਦੇਸ਼ ਪੱਧਰ ਦੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਉੱਤੇ ਵੀ ਬਰਾਬਰ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। 1997 ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਸ. ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਗੱਦੀ ਉੱਤੇ ਬੈਠੇ ਸਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਫ਼ਸਰ ਦੀ ਦੱਸ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਬੰਦੇ ਨੂੰ 25 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਿਆ ਇਨਾਮ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਐਲਾਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਾਦਲ ਨੇ ਆਪਣਾ ਉਹ ਸਾਰਾ ਕਾਰਜਕਾਲ ਤਾਂ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਹੀ, ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦੂਜਾ ਕਾਰਜਕਾਲ ਵੀ ਸਮਾਪਤੀ ਵੱਲ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਅਜੇ ਤੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਬੰਦਾ ਨਹੀਂ ਬਿਆਇਆ ਜਿਸ ਨੂੰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਫ਼ਸਰ ਦਾ ਨਾਂ ਦੱਸਣ ਉੱਤੇ ਇਨਾਮ ਮਿਲਿਆ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਗੱਲ ਇਕੱਲੇ ਬਾਦਲ ਦੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਮੁੱਖ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸੱਤਾ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸੱਤਾ ਦੇ ਦਾਬੇ ਹੇਠ ਜੋ ਸਿਆਸਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਤੰਤਰ ਫੁੱਟਦਾ ਹੈ ਤੇ ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਕੋਈ ਧਿਰ ਸੱਤਾ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਇਸ ਤੰਤਰ ਨੂੰ ਫੌੜਦੀ-ਫੌੜਦੀ ਨਹੀਂ। ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਬਾਦਲਾਂ ਖਿਲਾਫ ਦਾਇਰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਸਮਾਂ ਪਾ ਕੇ ਖਾਰਜ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਇੰਟਰਨੈਟ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਜੇ ਲੁੱਟ ਮਚਾਈ ਸੀ, ਉਸ ਦਾ ਅਜੇ ਤੱਕ ਕੋਈ ਹਿਸਾਬ-ਕਿਤਾਬ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ।

ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਸਮਾਜ ਸੁਧਾਰਕ ਅੰਨਾ ਹਜ਼ਾਰੇ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਖਿਲਾਫ ਜੋ ਮੁਹਿੰਮ ਚਲਾਈ ਸੀ, ਉਸ ਦਾ ਜੋ ਹਸਰ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਾਂ ਅਗਾਂਹ ਹੋਣਾ ਹੈ, ਉਹ ਸਭ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ। ਲੋਕਪਾਲ ਬਿੱਲ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਬਣੀ ਕਮੇਟੀ ਪਿੱਛੇ ਹੀ ਐਨਾ ਰੌਲਾ ਪਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਤੱਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਇਕ ਵੀ ਮੀਟਿੰਗ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਿਰੇ ਨਹੀਂ ਚੜ੍ਹ ਸਕੀ। ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਅੰਨਾ ਹਜ਼ਾਰੇ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਅਖਬਾਰਾਂ ਅਤੇ ਟੀ.ਵੀ. ਚੈਨਲਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹਰ ਪਾਸੇ ਚਰਚਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜਲੰਧਰ ਵਿਚ ਇਕ ਸਮਾਗਮ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਪੁੱਛਣ 'ਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿੱਧੀ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਨੰਡਲ ਅਤੇ ਰਾਜ ਖੁਰਾਣਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਉਭਰਨ ਨਾਲ ਉਹ ਖਾਮੋਸ਼ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਐਤਕੀਂ ਬੋਲਣ ਦੀ ਵਾਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਦਲ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਵੀ ਮੰਗ ਲਿਆ। ਜਦੋਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਭਖਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਾਮੋਸ਼ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਬਾਰੇ ਪਹੁੰਚ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਖਮਿਆਜ਼ਾ ਆਵਾਮ ਨੂੰ ਭੁਗਤਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਤ ਇੰਨੇ ਵਿਕਰਾਲ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਾਧਾਰਨ ਕੰਮ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਵੀ ਵੱਢੀ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਇਹ ਗੱਲ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਅੰਦਰ ਬਹੁਤ ਡੂੰਘੀ ਉਤਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਰਵਾਉਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਵੱਢੀ ਤਾਂ ਦੇਣੀ ਹੀ ਪੈਣੀ ਹੈ। ਇੰਨੇ ਵਿਕਰਾਲ ਹਾਲਾਤ ਕੋਈ ਇਕ-ਅੱਧੇ ਦਿਨ ਜਾਂ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੋਏ। ਦਰਅਸਲ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੁੱਦਿਆਂ ਬਾਰੇ 'ਹਊ-ਪਰੇ' ਕਰਨ ਦੀ ਨੀਤੀ ਅਪਨਾਈ ਜਾਂਦੀ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਸ ਨਾਲ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਹੀ ਬਣਨੇ ਸਨ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਹੀ ਸੱਤਾ ਬਦਲਣ ਨਾਲ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਘਟਦਾ ਨਹੀਂ, ਬੰਦ ਹੋਣਾ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਅੰਨਾ ਹਜ਼ਾਰੇ ਦੀ ਲੜਾਈ ਵੀ ਅਜੇ ਸਿਰਫ ਲੋਕਪਾਲ ਬਿੱਲ ਦਾ ਖਰੜਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਬਿੱਲ ਫਿਰ ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਜੇ ਦੁਰਗਤ 'ਮਹਾਨ ਦੇਸ਼ ਭਾਰਤ' ਵਿਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ; ਉਸ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਦੱਸਣ-ਪੁੱਛਣ ਦੀ ਸ਼ਾਇਦ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਤੱਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਆਖੀ ਇਹ ਗੱਲ ਸਹੀ ਜਪਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅੰਨਾ ਹਜ਼ਾਰੇ ਵਰਗੇ ਲੋਕ ਅਸਲ ਵਿਚ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਖਿਲਾਫ ਉਠ ਰਹੇ ਜਾਂ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਰਹੇ ਰੋਹ ਤੇ ਰੋਸ ਲਈ ਵਾਲਵ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਕੁ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰ ਮਾਮਲਾ ਆਪਣੀ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਟਿਕਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨਾ ਸਿਆਸੀ ਆਗੂਆਂ ਅਤੇ ਸਿਆਸੀ ਤੰਤਰ ਦੀ ਇੱਛਾ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਸਾਰਾ ਦਾਰੋਮਦਾਰ ਆਵਾਮ ਉੱਤੇ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਬੁਰਿਆਈ ਖਿਲਾਫ ਆਪਣੀ ਕਿੰਨੀ ਤਾਕਤ ਲਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨ: ਬਦਕਾਰ ਫੌਜ, ਬਦਹਾਲ ਦੇਸ਼

ਆਤਿਸ਼ ਤਾਸੀਰ (ਜਨਮ 1980) ਭਾਰਤ ਦੀ ਨਾਮੀ ਪੱਤਰਕਾਰ ਤਵਲੀਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਪੀਪਲਜ਼ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸਿਰਕੱਢ ਆਗੂ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਰਹੇ ਮਰਹੂਮ ਸਲਮਾਨ ਤਾਸੀਰ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਹੈ। ਤਵਲੀਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸਲਮਾਨ ਤਾਸੀਰ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਹੀ ਇਕੱਠੇ ਰਹੇ ਅਤੇ ਫਿਰ ਜੁਦਾ ਹੋ ਗਏ। ਆਤਿਸ਼ ਤਾਸੀਰ ਦਾ ਜਨਮ ਲੰਡਨ (ਇੰਗਲੈਂਡ) ਵਿਚ ਅਤੇ ਪਾਲਣ-ਪੋਸ਼ਣ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਹੋਇਆ। ਉਹ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਵਾਰੀ-ਵਾਰੀ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਲੰਡਨ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਹਨੇ 'ਟਾਈਮ ਮੈਗਜ਼ੀਨ' ਵਿਚ ਨੌਕਰੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ 'ਪ੍ਰਾਸਪੈਕਟਸ ਮੈਗਜ਼ੀਨ' ਲਈ ਬਤੌਰ ਫਰੀਲਾਂਸਰ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਉਹਨੇ ਸਾਅਦਤ ਹਸਨ ਮੰਟੋ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਉਰਦੂ ਤੋਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤੀਆਂ। ਉਸ ਦਾ ਸਵੈ-ਜੀਵਨੀ ਦੇ ਅੰਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਨਾਵਲ 'ਸਟਰੇਜਰ ਟੂ ਹਿਸਟਰੀ: ਏ ਸੰਨ' ਜਰਨੀ ਬਰੂ ਇਸਲਾਮਿਕ ਲੈਂਡਸ' ਚਰਚਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣਿਆ। 'ਟਰੈਵਲਜ਼ ਵਿਚ ਦਿ ਮੈਂਗੋ ਕਿੰਗ' ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਜਾਗੀਰਦਾਰੀ ਬਾਰੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਇਕ ਹੋਰ ਨਾਵਲ 'ਦਿ ਟੈਂਪਲ ਗੋਇਰਜ਼' ਦੀ ਵੀ ਵਾਹਵਾ ਚਰਚਾ ਹੋਈ। ਹੁਣ ਉਸ ਦਾ ਨਵਾਂ ਨਾਵਲ 'ਨੂਨ' ਛੇਤੀ ਹੀ ਛਪ ਰਿਹਾ ਹੈ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਆਤਿਸ਼ ਤਾਸੀਰ

ਆਤਿਸ਼ ਤਾਸੀਰ

ਨਕਾਬ ਲਹਿ ਗਿਆ ਹੈ, ਤੇ ਜੋ ਸੱਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ, ਉਹ ਇੰਨਾ ਭਿਆਨਕ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਕੋਈ ਮੂੰਹ ਭੁਆਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਹੁਣ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਖਣਾ ਹੀ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤੋਂ ਦਹਿਸ਼ਤ ਖ਼ਿਲਾਫ ਜੰਗ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਹੈ, ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਦਾ ਚਿਹਰਾ ਸਾਫ-ਸਪਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿਚ ਤੱਕਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਤੇ ਇਹ ਚਿਹਰਾ ਕਿਸੇ ਦਾੜ੍ਹੀ ਵਾਲੇ ਜਹਾਦੀ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਫੌਜ ਦੇ ਵਰਦੀਧਾਰੀ ਅਫ਼ਸਰ ਦਾ ਹੈ।

ਪਿਛਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਜੋ ਕੁਝ ਵਾਪਰਿਆ, ਆਉਂਦੇ ਸਮੇਂ ਬਾਰੇ ਰਤਾ ਕੁ ਦਿਲ-ਗੁਰਦੇ ਨਾਲ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ: ਉਸਮਾ ਬਿਨ ਲਾਇਨ ਆਪਣੀ ਕਿਸੇ ਬੇਵਕਫੀ ਕਰਕੇ ਐਬਟਾਬਾਦ 'ਚ ਰਹਿੰਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮਿਲਿਆ। ਉਹ ਫੌਜੀ ਛਾਉਣੀ ਵਾਲੇ ਉਸ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਫੌਜ ਦੀ ਮਹਿਮਾਨ-ਨਿਵਾਜ਼ੀ ਮਾਣਦਾ ਕਾਬੂ ਆਇਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਲਈ ਇਸ ਫੌਜ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਏਜੰਸੀਆਂ ਉੱਤੇ ਚੁਫੇਰਿਓਂ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਝੜੀ ਲੱਗ ਗਈ ਹੈ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਫੌਜ ਖ਼ਿਲਾਫ ਚਾਲਬਾਜ਼ੀਆਂ ਜਿਹੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਬਹੁਤ ਲੰਬੀ-ਚੌੜੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕੀਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀਆਂ, ਦੇਵਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ; ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਬਦਤਰ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਵੇਚਣ ਦਾ ਲਾਹੇਵੰਦ ਧੰਦਾ ਕਰਨ; ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਹਿਣ ਮੁਤਾਬਕ 2008 ਦੇ ਮੁੰਬਈ ਹਮਲੇ ਕਰਵਾਉਣ ਤੱਕ ਵਰਗੇ ਦੋਸ਼ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਗੁਆਂਢੀ ਦੇਸ਼-ਭਾਰਤ ਤੇ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ, ਚੀਕ-ਚੀਕ ਕੇ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆ ਵਿਚ ਜਹਾਦ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਫੌਜ ਹੈ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਧਾਰਨਾ ਅਤੇ ਹਕੀਕਤ ਵਿਚਕਾਰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਰਹੇ ਖੋੜੇ ਜਿਹੇ ਫ਼ਰਕ ਸਦਕਾ ਇਹ ਫੌਜ ਵਧ-ਫੁੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਐਬਟਾਬਾਦ ਵਿਚ ਬਿਨ ਲਾਇਨ ਦਾ ਮਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਅਹਿਮ ਹੈ: ਇਹ ਉਸ ਪਲ ਦੀ ਝਲਕ ਹੈ ਜਦੋਂ ਧਾਰਨਾ ਅਤੇ ਹਕੀਕਤ ਇਕ-ਮਿਕ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਤੇ ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਹਕੀਕਤ ਦੀ ਭਿਅੰਕਰਤਾ ਦੇਖੋ ਜ਼ਰਾ: ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆ ਵਿਚ ਅਮਨ ਦੀ ਦੁਸ਼ਮਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਲੈਂਸ ਵਿਸ਼ਾਲ (ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ) ਫੌਜ ਹੁਣ ਬੇਪਰਦ ਹੋ ਗਈ ਸਾਰੇ ਜੰਗ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ। ਪੱਛਮੀ ਦੋਸ਼ਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ ਜਿਹੜੀ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਦੀ ਲਹਿਰ ਉਠ ਰਹੀ ਹੈ, ਇਹ (ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਫੌਜ) ਉਸ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਅਤੇ ਰਾਖੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਬਣ ਗਈ ਹੈ।

ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਹੁਤ ਮਾੜਾ ਪਿਆ। ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਖੁੱਲ੍ਹੇਆਮ ਰੋਹ ਨਜ਼ਰ ਆਇਆ ਅਤੇ ਖੋੜੀ ਬੋਚੈਨੀ ਵੀ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲੀ ਕਿ ਅਮਰੀਕੀ ਫੌਜਾਂ ਦੀ ਵਾਪਸੀ 'ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਰੁਖ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਵੀ ਕੂਟਨੀਤਕ ਸਬੰਧਾਂ ਵਿਚ ਠੰਢ ਲਗਾਤਾਰ ਪੱਸਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ

ਚੰਗੇ ਫੌਜੀ ਸਬੰਧ ਵੀ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਵੀ ਪੈਰ ਫੂਕ-ਫੂਕ ਕੇ ਧਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਸਿਵਲੀਅਨ ਹਕੂਮਤ (ਜੋ ਮੇਰੇ ਖ਼ਿਆਲ ਮੁਤਾਬਕ ਬਿਨ ਲਾਇਨ ਬਾਰੇ ਹਨੇਰੇ 'ਚ ਸੀ) ਹੁਣ ਨਿੱਮੋਝੂਣੀ ਹੋਈ ਪਈ ਹੈ।

ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿਚ ਫੌਜ ਦੀ ਜਿੰਨੀ ਵੱਧ ਤੋੜੋ-ਤੋੜੋ ਹੋਵੇਗੀ, ਦੇਸ਼ ਅੰਦਰ ਇਸ ਦੇ ਓਨੇ ਹੀ ਵੱਧ ਖੁੱਖਾਰ ਹੋਣ ਦਾ ਖਤਰਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਹ ਕਿਸੇ ਬਾਹਰੀ ਤਾਕਤ ਨਾਲੋਂ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਨੁਕਸਾਨ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। 1947 ਵਿਚ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਦੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਲਈ ਇਕ ਗ਼ੈਰ-ਵਿਚਾਰਕ ਸੁਪਨ-ਸੰਕਲਪ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਨੀਂਹ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪਰਛਾਵੇਂ ਅਤੇ ਵੱਖਰੀ ਜਗ੍ਹਾ ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਤ ਕਰਦਾ-ਕਰਦਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਖਿਧ ਸਾਬਤ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਤੇ ਲਾਈਆਂ ਆਸਾਂ-ਉਮੀਦਾਂ ਛਾਈ-ਮਾਈ ਹੋ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਫੌਜ ਅੱਗੇ ਆ ਗਈ। ਇਸ (ਫੌਜ) ਨੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਕਈ ਤਬਾਹਕੁਨ ਜੰਗਾਂ ਵਿਚ ਝੋਕ ਦਿੱਤਾ। ਸਿਵਲੀਅਨ ਹਕੂਮਤ ਦੀ ਜੱਖਣਾ ਪੁੱਟ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਬਰੈਡ ਬਣਾਉਣ ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਡੀਲਿੰਗ ਜਿਹੇ ਧੰਦੇ ਅਪਨਾ ਕੇ ਆਰਥਿਕ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਵੀ ਦਾਖਲ ਹੋ ਗਈ ਤੇ ਹੁਣ ਇਹ ਫੌਜ ਹਰ ਸਾਲ ਕੌਮੀ ਬਜਟ ਦਾ ਚੌਥਾ ਹਿੱਸਾ ਹੱਥ ਲੈਂਦੀ ਹੈ।

ਦੇਸ਼ ਭਾਵੇਂ ਲਗਾਤਾਰ ਤਹਿਸ-ਨਹਿਸ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ ਪਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਫੌਜ ਠਾਠਾ ਮਾਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਅਜਿਹੀ ਪਹਿਰੇਦਾਰ ਬਣ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਪਰਜੀਵੀ ਤਰੱਕੀ ਖਾਹਿਸ਼ਾਂ ਦੀ ਫਿਰੋਤੀ ਰਾਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਫਿਰ 1980ਵਿਆਂ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਵੈਰ ਮਘਦਾ ਰੱਖਣ ਲਈ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਅੰਦਰ ਨਫਰਤੀ ਇਸਲਾਮਿਕ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਫੈਲਾਈ ਗਈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਫੌਜ ਨੇ ਅੱਜ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮੁਸਲਿਮ ਜਗਤ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਿਸ਼ਾਹੀਣ ਦੇਸ਼ ਬਣਾ

ਦੇਸ਼ ਭਾਵੇਂ ਲਗਾਤਾਰ ਤਹਿਸ-ਨਹਿਸ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ ਪਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਫੌਜ ਠਾਠਾ ਮਾਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਅਜਿਹੀ ਪਹਿਰੇਦਾਰ ਬਣ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਪਰਜੀਵੀ ਤਰੱਕੀ ਖਾਹਿਸ਼ਾਂ ਦੀ ਫਿਰੋਤੀ ਰਾਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਫਿਰ 1980ਵਿਆਂ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਵੈਰ ਮਘਦਾ ਰੱਖਣ ਲਈ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਅੰਦਰ ਨਫਰਤੀ ਇਸਲਾਮਿਕ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਫੈਲਾਈ ਗਈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਫੌਜ ਨੇ ਅੱਜ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮੁਸਲਿਮ ਜਗਤ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਿਸ਼ਾਹੀਣ ਦੇਸ਼ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਦਹਿਸ਼ਤਵਾਦ ਤਾਂ ਸਮੱਸਿਆ ਦੀ ਮਹਿਜ਼ ਇਕ ਕੜੀ ਹੈ; ਜ਼ਮੀਨੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਇੰਤਹਾ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਖੌਫ਼ ਹੈ ਤੇ ਅਰਾਜਕਤਾ ਦਾ ਆਲਮ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਦਹਿਸ਼ਤਵਾਦ ਤਾਂ ਸਮੱਸਿਆ ਦੀ ਮਹਿਜ਼ ਇਕ ਕੜੀ ਹੈ; ਜ਼ਮੀਨੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਇੰਤਹਾ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਖੌਫ਼ ਤੇ ਅਰਾਜਕਤਾ ਦਾ ਆਲਮ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਇਸ ਵੇਲੇ ਗਰੇਹਾਂ, ਅਗਵਾ, ਕਤਲੋਗਾਰਤ ਅਤੇ ਬਲਾਤਕਾਰਾਂ ਦਾ ਅੱਡਾ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਮਾਜ ਦਾ ਤਾਣਾ-ਬਾਣਾ ਲੀਰੋ-ਲੀਰ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।

ਬੇਨਜ਼ੀਰ ਭੁੱਟੋ ਦੇ ਕਤਲ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਵਿਰੋਧ ਦੀ ਸੂਰ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਾਲ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਸਲਮਾਨ ਤਾਸੀਰ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਗਾਰਡ ਨੇ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਕਤਲ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਇਕ ਬੰਦੇ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਕਾਰੇ ਵਜੋਂ ਸਾਬਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਰ ਇਕ ਹਫ਼ਤੇ ਬਾਅਦ ਹੀ ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਕਾਤਲ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ 40000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਹਜ਼ੂਮ ਸਭਕਾਂ 'ਤੇ ਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਲਸਕਰ-ਏ-ਤੋਇਬਾ ਨੇ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਗਰੁਪ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਫੌਜ ਨੇ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਪਾਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਫਰਤ ਦੇ ਧਾਰਨੀ ਇਸ ਗਰੁਪ ਨੂੰ ਅੱਜ-ਕੱਲ੍ਹ ਇਸ ਨੇ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਛੱਡਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਆਗੂ ਹਾਫਿਜ਼ ਸਈਦ ਨੇ ਇਸੇ ਹਫ਼ਤੇ ਉਸਮਾ ਬਿਨ ਲਾਇਨ ਨਮਿਤ ਦੁਆ ਕਰਵਾਈ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਅੱਜ-ਕੱਲ੍ਹ ਡਰ ਅਤੇ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਜੋ ਮਾਹੌਲ ਹੈ, ਉਸ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਾਲ ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਦੇ ਮਾਮੂਲੀ ਜਿਹੇ ਹਿੰਸੇ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਮੈਂ ਜਦੋਂ ਇਹ ਲੇਖ ਲਿਖਣ ਲੱਗਿਆ ਤਾਂ ਖੋੜੀ ਦੇਰ ਪਹਿਲਾਂ ਮੇਰੀ ਇਕ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਦੋਸਤ ਦਾ ਫੋਨ ਆਇਆ। ਸਾਰੀ ਗੱਲਬਾਤ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਨੇ ਮੈਥੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਮੈਂ ਕਦੇ ਇਹ ਸੋਚਿਆ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਲੇਰ ਅਤੇ ਬੇਬਾਕ ਸਟੈਂਡ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਸਾਡਾ ਇਕ ਸਾਂਝਾ ਜਾਣਕਾਰ ਇੰਨੀ ਦੇਰ ਚੁੱਪ ਕਿਉਂ ਰਿਹਾ? ਮੈਂ ਕਿਹਾ-ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ। ਸ਼ਾਇਦ ਉਹ ਡਰ ਗਏ ਹੋਣ। ਦਰਅਸਲ, ਉਸ ਦੇ ਇਕ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਗਵਾਕਾਰਾਂ ਨੇ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਉਹ ਅੱਗੇ ਤੋਂ ਖਾਮੋਸ਼ ਨਾ ਰਿਹਾ ਤਾਂ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਮਰਿਆ ਸਮਝ ਲਵੇ।

ਬਿਨ ਲਾਇਨ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਪਿਛੋਕੜ ਇਹੀ ਹੈ; ਤਹਿਸ-ਨਹਿਸ, ਬਦਹਵਾਸ ਅਤੇ ਖੂਨ ਨਾਲ ਲਬ-ਪਬ ਦੇਸ਼ ਜਿਸ ਦੀ ਫੌਜ ਕਦਮ-ਬ-ਕਦਮ ਜਹਾਦ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਨਵੇਂ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਜਨਮ ਦੀ ਪਛਾਣ ਮਹਿਜ਼ ਰਾਜ ਪਲਾਟੇ ਜਾਂ ਇਨਕਲਾਬ ਰਾਹੀਂ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਅਜਿਹੀ ਗਹਿਰੀ ਘੁਸਪੈਠ ਰਾਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਛੇਤੀ ਹੀ ਇਹ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਾਉਣਾ ਅਸੰਭਵ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਕਿੱਥੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਦਹਿਸ਼ਤਵਾਦ ਕਿੱਥੋਂ ਖਤਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਐਬਟਾਬਾਦ 'ਚ ਫੌਜ ਦੇ ਮਹਿਮਾਨ ਦੀ ਇਕ ਤਾਜ਼ਾ ਖਬਰ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨਵਾਂ ਰਾਜ ਹੋਂਦ 'ਚ ਆ ਚੁਕਾ ਹੈ।

ਠਾਹ-ਸੋਟਾ

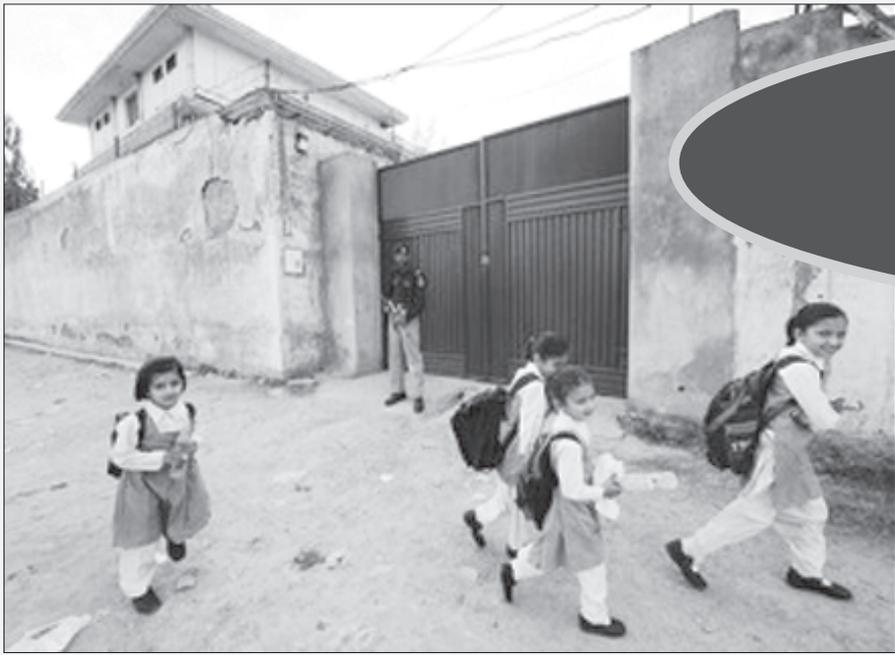
-ਚਾਚਾ ਬੋਲਿਆ

ਕਿਹਾ ਸੱਚ ਸਿਆਣਿਆਂ ਨੇ!

ਵੰਡ ਬਹਿੰਦੀ ਨਾ ਲੜਦੀਆਂ ਬਿੱਲੀਆਂ ਦੀ, ਦਾਅ ਬਾਂਦਰ ਦਾ ਜਾਂਦਾ ਏ ਲੱਗ ਏਦਾਂ।
ਟੁੱਟ ਪਵੇ ਬਘਿਆੜ ਜਦ ਲੋਲਿਆਂ 'ਤੇ, ਟਲਦਾ 'ਮੈਨੂੰ ਕੀ' ਸਮਝ ਕੇ ਜੱਗ ਏਦਾਂ।
ਬੁਰਫ਼ਾਗਰਦੀ ਦੇ ਬੁਰੇ ਮਾਹੌਲ ਅੰਦਰ, ਜੀਵੋ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੰਦਾ ਸਲੱਗ ਏਦਾਂ।
ਹਰ ਥਾਂ ਚੌਧਰੀ ਬਣਦਾ ਏ ਮਲਕ ਭਾਗੋ, ਭਾਈ ਲਾਲੋ ਤੋਂ ਹੁੰਦਾ ਨਹੀਂ ਤੱਗ ਏਦਾਂ।
ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ ਮਿਟਾਉਣ ਦੇ ਨਾਮ ਹੇਠਾਂ, ਆਪਣਾ ਸਿੱਕਾ ਜਮਾਉਂਦਾ ਏ ਠੱਗ ਏਦਾਂ।
ਬਲਦੇ ਭਾਂਬੜ 'ਤੇ ਛਿੜਕ ਕੇ ਤੇਲ ਦੇਖੋ, ਅਹਿਮਕ ਸਮਝਦਾ ਬੁਝੇਗੀ ਅੱਗ ਏਦਾਂ!

ਲੁਕਣਗਾਹਾਂ

ਐਬਟਾਬਾਦ ਦੀ ਵਜ਼ੀਰਿਸਤਾਨ ਹਵੇਲੀ ਜਿੱਥੇ ਉਸਾਮਾ ਬਿਨ ਲਾਦਿਨ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

ਉਸਾਮਾ ਬਿਨ ਲਾਦਿਨ

ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬੱਬਰ

ਅਬੀਮਲ ਗੁਜ਼ਮਾਨ ਗੰਜਾਲੋ

ਉਸਾਮਾ ਬਿਨ ਲਾਦਿਨ ਬਾਰੇ ਰਹੱਸ ਹੁਣ ਇਕ-ਇਕ ਕਰਕੇ ਖੁੱਲ੍ਹ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਾਰਾ ਜੱਗ ਉਸ ਬਾਰੇ ਮੀਡੀਆ ਵਿਚ ਨਿੱਤ ਦਿਨ ਆ ਰਹੀਆਂ ਨਵੀਆਂ ਕਥਾ-ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੰਦਾਂ ਹੇਠ ਉਂਗਲ ਰੱਖ ਕੇ ਪੜ੍ਹ-ਸੁਣ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਕਸੂਤੀ ਹਾਲਤ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਫਿਲਹਾਲ ਉਸ ਕੋਲ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਉਸਾਮਾ ਦੇ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿਚ ਰੋਜ਼ ਹੀ ਇਸ ਦਾ ਨਵਾਂ ਜਵਾਬ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਵਾਲਾਂ ਦੀ ਝੜੀ ਤੋਂ ਅੱਕੇ ਹੋਏ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਲੀਡਰਾਂ ਕੋਲ ਜਿਹੜਾ ਆਖਰੀ ਹਥਿਆਰ ਸੀ, ਉਹ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਰਤ ਲਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਮਰੀਕੀ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਹੀ ਪੁੱਛ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬਿਨ ਲਾਦਿਨ ਨੂੰ ਚੜ੍ਹਤ ਆਖਰ ਕਿਸ ਨੇ ਦਿਵਾਈ ਸੀ? ਜਦੋਂ ਰੂਸੀ ਫੌਜ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫਸੀ ਹੋਈ ਸੀ ਤਾਂ ਬਿਨ ਲਾਦਿਨ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹ, ਹਥਿਆਰ ਅਤੇ ਡਾਲਰ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਹੀ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਵੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਲਈ ਬਿਨ ਲਾਦਿਨ ਦੀ ਮੌਤ ਆਫ਼ਤ ਬਣ ਕੇ ਟੱਕਰੀ ਹੈ। 'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼' ਦੇ ਪਾਠਕਾਂ ਲਈ ਇੱਥੇ ਅਸੀਂ ਬਿਨ ਲਾਦਿਨ ਦੀ ਲੁਕਣਗਾਹ ਬਾਰੇ ਉਚੇਚੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਚੱਲੀ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਲਹਿਰ ਦੌਰਾਨ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਚ ਬੱਬਰ ਖਾਲਸਾ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਦੇ ਮੁਖੀ ਭਾਈ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬੱਬਰ ਅਤੇ ਪੀਰੂ ਦੇ ਮਿਸਾਲੀ ਮਾਓਵਾਦੀ ਲੀਡਰ ਅਬੀਮਲ ਗੁਜ਼ਮਾਨ ਉਰਫ਼ ਗੰਜਾਲੋ ਦੀ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਲੀਮਾ ਵਿਚ ਬਣਾਈਆਂ ਲੁਕਣਗਾਹਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਭਾਈ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬੱਬਰ ਵੀ 5 ਸਾਲ ਪਟਿਆਲੇ ਅਰਬਨ ਅਸਟੇਟ ਵਿਚ ਰਿਹਾ ਸੀ; ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੰਜਾਲੋ ਵੀ ਆਪਣੇ ਤੋਂ ਫੜੇ ਜਾਣ ਤੱਕ ਆਪਣੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦਾ ਕੰਮ ਨਿਸ਼ਚੈ ਚਲਾਉਂਦੇ ਰਹੇ।-ਸੰਪਾਦਕ

ਲਾਦਿਨ ਦਾ ਟਿਕਾਣਾ ਵਜ਼ੀਰਿਸਤਾਨ ਹਵੇਲੀ

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਫੌਜੀ ਅਕੈਡਮੀ ਨੇੜਲੇ ਸ਼ਹਿਰ ਐਬਟਾਬਾਦ ਵਿਚ ਜਿਸ ਹਵੇਲੀ ਵਿਚ ਉਸਾਮਾ ਬਿਨ ਲਾਦਿਨ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ 'ਵਜ਼ੀਰਿਸਤਾਨ ਹਵੇਲੀ' ਵਜੋਂ ਵੱਧ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੈ। ਇਸ ਹਵੇਲੀ ਵਾਲੀ ਸੜਕ ਉਤੇ ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਸਾਬਕਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਪਰਵੇਜ਼ ਮੁਸ਼ਰਫ਼ ਜੌਗਿੰਗ ਵੀ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਹਵੇਲੀ ਅਸਲ ਵਿਚ ਵਜ਼ੀਰਿਸਤਾਨ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ 2 ਭਾਈਆਂ-ਅਰਸ਼ਦ ਖਾਨ ਅਤੇ ਤਾਰਿਕ ਖਾਨ, ਦੀ ਹੈ। ਅਰਸ਼ਦ ਖਾਨ ਚਾਲੀਆਂ ਦੇ ਨੇੜੇ-ਤੇੜੇ ਹੈ ਅਤੇ ਤਾਰਿਕ ਖਾਨ ਦੀ ਉਮਰ 30 ਕੁ ਸਾਲ ਹੈ। ਦੋਵੇਂ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਬੰਦੇ ਹਨ।

ਐਬਟਾਬਾਦ ਦੇ ਗਲੀਆਂ-ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਗੋਤਾ ਆਮ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਆਪਣੀ ਬੀਵੀ-ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਇਹ ਅਕਸਰ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵੱਲ ਨਿਕਲਦੇ ਸਨ। ਅਮਰੀਕੀ ਫੌਜੀਆਂ ਦੀ ਇਸ ਹਵੇਲੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਬੜੀ ਲੰਬੀ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਕਮਾਂਡਰ ਵਿਲੀਅਮ ਐਚ ਮੈਕ-ਰਵੈਨ (ਜਿਸ ਨੇ ਇਰਾਕ ਵਿਚ ਸੱਦਾਮ ਹੁਸੈਨ ਨੂੰ ਵੀ ਜਾ ਲੱਭਿਆ ਸੀ) ਨੇ ਇਹ ਸੂਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੱਢ ਲਈ ਸੀ ਕਿ ਬਿਨ ਲਾਦਿਨ, ਕੂਰੀਅਰ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਸਾਰੇ ਸੰਪਰਕ ਕਾਇਮ ਰੱਖ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਇਸ ਲਈ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਹੀ ਉਸ ਕੂਰੀਅਰ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਇਸ ਬੰਦੇ ਵੱਲੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਇਕ ਫੋਨ-ਕਾਲ ਸੁਣਨ 'ਤੇ ਹੀ ਉਸ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੀ; ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਅਮਰੀਕੀ ਫੌਜ ਟੱਕਰਾਂ ਮਾਰ-

ਮਾਰ ਬੱਕ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਈਆਂ ਕੁਝ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੋਈ ਅਬੂ ਅਹਿਮਦ ਅਲ-ਕੁਵੈਤੀ ਨਾਂ ਦਾ ਸ਼ਖ਼ਸ ਬਿਨ ਲਾਦਿਨ ਦਾ ਕੂਰੀਅਰ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਅਲ ਕਾਇਦਾ ਦੇ ਤੀਜੇ ਨੰਬਰ ਦੇ ਲੀਡਰ ਖਾਲਿਦ ਸ਼ੇਖ਼ ਮੁਹੰਮਦ ਜੋ ਰਾਵਲਪਿੰਡੀ ਤੋਂ ਫੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਹਸਨ ਗੁਲ ਨੇ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਸੂਹ ਮਤਾਬਕ ਕੂਰੀਅਰ ਦੀ ਨੇੜਤਾ ਫਰਾਜ਼ ਅਲੀਬੀ ਨਾਲ ਹੈ ਜੋ ਮਈ 2005 ਵਿਚ ਫੜਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਮਰੀਕੀ ਫੌਜ ਸਹਿਜੇ-ਸਹਿਜ ਅਲ-ਕੁਵੈਤੀ ਤੱਕ ਜਾ ਪੁੱਜੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਹੀ ਬਿਨ ਲਾਦਿਨ ਦਾ ਟਿਕਾਣਾ ਲੱਭਿਆ।

ਠੇਕੇਦਾਰ ਸੁਰਜਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕੋਠੀ

ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬੱਬਰ ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਅਰਬਨ ਅਸਟੇਟ-ਫੇਜ਼ ਇਕ ਦੀ ਇਕ ਕੋਠੀ ਵਿਚ ਤਕਰੀਬਨ 5 ਸਾਲ ਰਿਹਾ। ਇਹ ਕੋਠੀ ਨਾਭੇ ਵਾਲੀਆਂ ਬੀਬੀਆਂ ਵਜੋਂ ਮਸ਼ਹੂਰ 2 ਭੈਣਾਂ ਵਿਚੋਂ ਵੱਡੀ, ਜਵਾਹਰ ਕੌਰ ਦੇ ਨਾਂ ਸੀ। ਇਹ ਕੋਠੀ ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁਖੀ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਕਿਹਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਐਨ ਸਾਹਮਣੇ ਸੀ। ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਕਿਹਰ ਸਿੰਘ ਭਾਵੇਂ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੇ ਵੱਡੇ ਬੈਰ-ਖਵਾਹ ਮੰਨਦੇ ਸਨ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਅਗਸਤ 1992 ਵਿਚ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬੱਬਰ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਮਾਰੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਹੀ ਇਲਾਮ ਹੋਇਆ ਕਿ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬੱਬਰ ਉਸ ਦੇ ਗੁਆਂਢ ਵਿਚ ਹੀ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਠੇਕੇਦਾਰ ਸੁਰਜਨ ਸਿੰਘ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਇਹ ਕੋਠੀ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬੱਬਰ ਨੇ 1986

ਵਿਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਪਰਤਣ ਪਿੱਛੋਂ ਬੀਬੀ ਜਵਾਹਰ ਕੌਰ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਖਰੀਦੀ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਇਹ ਇਲਾਕਾ ਨਵਾਂ-ਨਵਾਂ ਹੀ ਵੱਸਣ ਲੱਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਭਾਅ ਵੀ ਕੋਈ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਹੀਂ ਸਨ।

ਬੀਬੀ ਜਵਾਹਰ ਕੌਰ ਨਾਲ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬੱਬਰ ਦਾ ਮੇਲ ਸ਼੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਹੀ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਪਹਿਲਾਂ-ਪਹਿਲ ਜਦੋਂ ਬੀਬੀਆਂ ਦੇ ਜਥੇ ਦੇ ਮੁਖੀ ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਉਹ ਬੜੇ ਲੋਹੇ-ਲਾਖੇ ਹੋਏ ਪਰ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬੱਬਰ ਵੱਲੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਇਕ ਵਾਰ ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਉਤੇ ਕੀਤੀ ਫਾਇਰਿੰਗ ਨਾਲ ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਦਾ ਸਾਹ ਸੂਤਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਹ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਕੁਸ਼ਕ ਨਾ ਸਕੇ।

ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬੱਬਰ ਦਾ ਦਹਿਸ਼ਤ ਜਮਾਉਣ ਦਾ ਇਹ ਆਪਣਾ ਸਟਾਈਲ ਸੀ। ਇਹੀ ਰੰਗ ਉਸ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਕੰਪਲੈਕਸ ਵਿਚ ਸੰਤ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਿੰਧੀ ਟੱਕਰ ਲੈ ਕੇ ਦਿਖਾਇਆ ਸੀ।

ਪਟਿਆਲੇ ਵਾਲੀ ਕੋਠੀ ਵਿਚੋਂ ਸਰਗਰਮੀ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਵੀ ਉਸ ਦਾ ਆਪਣਾ ਹੀ ਢੰਗ ਸੀ। ਉਸਾਮਾ ਬਿਨ ਲਾਦਿਨ ਵਾਂਗ ਘਰ ਵਿਚ ਹੀ ਰਹਿਣ ਦੀ ਥਾਂ ਉਹ ਫੇਰਾ-ਤੋਰਾ ਰੱਖਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਤੱਕ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਗੂਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇਕ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਕਰਕੇ ਹੀ ਹੋਈ ਸੀ।

ਮਰੀਤਾ ਗਰੀਦੋ ਲੋਕਾ ਦਾ ਡਾਂਸ ਹਾਊਸ

ਪੀਰੂ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ (ਸ਼ਾਈਨਿੰਗ ਪਾਥ) ਦਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਅਬੀਮਲ ਗੁਜ਼ਮਾਨ ਉਰਫ਼ ਗੰਜਾਲੋ (ਜਨਮ 3 ਦਸੰਬਰ 1934) ਵੀ 1992 ਵਿਚ ਸਤੰਬਰ ਮਹੀਨੇ ਦੀ 12 ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਲੀਮਾ ਤੋਂ ਮਸ਼ਹੂਰ ਡਾਂਸਰ ਮਰੀਤਾ ਗਰੀਦੋ ਲੋਕਾ ਦੇ ਘਰ ਦੀ ਉਪਰਲੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਤੋਂ ਫੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਿਆਸੀ ਅਤੇ ਰਣਨੀਤਿਕ ਮਾਹਿਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਉਸ ਵੇਲੇ ਅਬੀਮਲ ਗੁਜ਼ਮਾਨ ਉਰਫ਼ ਗੰਜਾਲੋ ਦੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿਚ ਇੰਨਾ ਜ਼ੋਰ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਉਹ ਕੁਝ ਦੇਰ ਹੋਰ ਕਾਬੂ ਨਾ ਆਉਂਦਾ ਤਾਂ ਉਹਨੇ ਤਖਤਾ ਉਲਟਾ ਦੇਣਾ ਸੀ। ਖੁਫੀਆਂ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੂੰ ਸੂਹ ਮਿਲੀ ਕਿ ਗੰਜਾਲੋ ਲੀਮਾ ਵਿਚ ਹੀ ਕਿਤੇ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਛਾਣ-ਬੀਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਗੱਲ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਆਈ ਕਿ ਪੌਸ਼ ਏਰੀਏ ਦੇ ਡਾਂਸ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੀ ਤਾਂ ਇਕ ਔਰਤ ਹੈ ਪਰ ਘਰ ਦਾ ਕੂੜਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ। ਵਧੇਰੇ ਘੋਖ ਕਰਨ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਇਸ ਕੂੜੇ ਵਿਚੋਂ ਧੱਫੜਾਂ 'ਤੇ ਲਾਉਣ ਵਾਲੀ ਦਵਾਈ ਦੀ ਖਾਲੀ ਟਿਊਬ ਲੱਭ ਗਈ ਤਾਂ ਪੱਕਾ ਹੀ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਗੰਜਾਲੋ ਇਸੇ ਘਰ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਗੰਜਾਲੋ ਨੂੰ ਧੱਫੜਾਂ ਦੀ ਅਕਸਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ। ਪੂਰੀ ਤਿਆਰੀ ਨਾਲ ਮਾਰੇ ਛਾਪੇ ਦੌਰਾਨ ਘਰ ਦੀ ਦੂਜੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਤੋਂ ਗੰਜਾਲੋ, ਲੋਰਾ ਜ਼ਬਰਾਨੋ, ਐਲਨਾ ਇਪਰਾਗੁਏਰਾ ਸਣੇ ਅਹਿਮ ਲੀਡਰਾਂ ਫੜੇ ਗਏ। ਫੌਜੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਿਲਾਫ ਕੇਸ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ। ਤੀਜੇ ਦਿਨ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਸਾਰੇ ਲੀਡਰ ਅਜੇ ਵੀ ਉਮਰ ਕੈਦ ਕੱਟ ਰਹੇ ਹਨ।

ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬੱਬਰ ਆਪਣੇ ਹੋਰ ਬੱਬਰ ਭਾਈਆਂ ਨਾਲ।

ਕਮਾਂਡ ਸੈਂਟਰ ਸੀ ਬਿਨ ਲਾਦਿਨ ਦਾ ਘਰ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ: ਉਸਾਮਾ ਬਿਨ ਲਾਦਿਨ ਦੀ ਐਬਟਾਬਾਦ ਵਾਲੀ ਫੁਪਣਗਾਹ ਅਲਕਾਇਦਾ ਦਾ "ਸਰਗਰਮ ਕਮਾਂਡ ਤੇ ਕੰਟਰੋਲ ਸੈਂਟਰ" ਸੀ। ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਲਾਦਿਨ ਦੀਆਂ ਪੰਜ ਵੀਡੀਓਜ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਦਿਆਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਟਿਕਾਣੇ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਦੌਰਾਨ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ।

ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਖੁਫੀਆ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਅਲਕਾਇਦਾ ਮੁਖੀ ਦੇ ਰਹਿਣ-ਸਹਿਣ ਅਤੇ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਬਾਰੇ ਕਈ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਚਾਨਣਾ ਪਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਕੇਵਲ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦਾ ਰਣਨੀਤਕ ਚਿੰਤਕ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਅਪਰੇਸ਼ਨਲ ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਤੇ ਅਲਕਾਇਦਾ ਦੇ ਅਹਿਮ ਫੈਸਲੇ

ਵੀ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਅਮਰੀਕਾ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਪੰਜ ਵੀਡੀਓਜ਼ ਵਿਚ ਆਵਾਜ਼ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਬੋਲ ਤੇ ਸੁਨੇਹੇ ਹੋਰ ਨਾ ਫੈਲਣ। ਨਵੀਆਂ ਵੀਡੀਓਜ਼ ਵਿਚਲੇ ਲਾਦਿਨ ਦੇ ਕੇਸ ਤੇ ਦਾੜ੍ਹੀ ਸਫੇਦ ਹਨ ਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਇਸ ਘਰ ਦੇ ਇਕ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਟੀ.ਵੀ. 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਬਾਰੇ ਚੱਲ ਖਬਰਾਂ ਹੀ ਦੇਖ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਭੂਰੇ ਰੰਗ ਦੇ ਕੰਬਲ ਵਿਚ ਲਿਪਟੇ ਉਸਾਮਾ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਰਿਮੋਟ ਕੰਟਰੋਲ ਹੈ। ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਟੇਬਲ 'ਤੇ ਪਿਆ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਲਾਦਿਨ ਦੇ ਘਰੋਂ ਬਰਾਮਦ ਸਮੱਗਰੀ ਕਿਸੇ ਵੱਡੇ ਅਤਿਵਾਦੀ ਤੋਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ

ਬਰਾਮਦ ਹੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੱਗਰੀ ਤੋਂ ਅਲਕਾਇਦਾ ਵਿਚਾਲੇ ਦਿੱਤੇ ਲਏ ਜਾਂਦੇ ਸੁਨੇਹੇ ਤੇ ਸੰਚਾਰ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਸੀ.ਆਈ.ਏ. ਨੇ ਇਸ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਾਚਣ ਲਈ ਟਾਸਕ ਫੋਰਸ ਲਾਈ ਹੈ। ਪਹਿਲੀਆਂ ਪੰਜ ਵੀਡੀਓਜ਼ ਨੂੰ ਲਾਦਿਨ ਨੇ 'ਅਮਰੀਕੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਸੁਨੇਹਾ' ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਖੁਫੀਆ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਹੈ ਕਿ ਇਹ 9 ਅਕਤੂਬਰ ਤੋਂ 5 ਨਵੰਬਰ, 2010 ਦਰਮਿਆਨ ਬਣੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਦੂਜੀ ਵੀਡੀਓ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਨਾ ਆਪਣੀ ਦਾੜ੍ਹੀ ਕੱਟੀ ਹੋਈ ਹੈ ਤੇ ਨਾ ਰੰਗੀ ਹੋਈ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕੰਮ ਉਹ ਬਾਹਰ ਆਪਣੀਆਂ ਫਿਲਾਂ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਹੀ ਕਰਦਾ ਸੀ।

ਐਬਟਾਬਾਦ ਨੇੜੇ ਇਕ ਹੋਰ ਫੁਪਣਗਾਹ ਵੀ ਸੀ

ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ: ਉਸਾਮਾ ਬਿਨ ਲਾਦਿਨ ਐਬਟਾਬਾਦ ਦੇ ਜਿਸ ਘਰ ਵਿਚ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਨੇੜੇ ਇਕ ਹੋਰ ਘਰ ਵੀ ਸੀ ਜਿਹੜਾ ਉਸ ਦਾ ਟਿਕਾਣਾ ਸੀ।

ਲਾਦਿਨ ਦੀ 29 ਸਾਲਾ ਪਤਨੀ ਅਮਾਲ ਅਹਿਮਦ ਅਬਦੁਲ ਫੱਤਾਹ ਮੁਤਾਬਕ ਲਾਦਿਨ ਢਾਈ ਸਾਲ ਦੇ ਕਰੀਬ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਚੱਕ ਸਾਹ ਮੁਹੰਮਦ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਰਿਹਾ। ਇਹ ਪਿੰਡ ਐਬਟਾਬਾਦ ਦੀ ਮੁੱਖ ਸੜਕ 'ਤੇ ਸ਼ਹਿਰ ਹਰੀਪੁਰ ਤੋਂ 2 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੱਖਣ-ਪੂਰਬ ਵੱਲ ਹੈ ਅਤੇ ਐਬਟਾਬਾਦ ਤੋਂ 34 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਹੈ। ਇਹ ਖਬਰ 'ਨਿਊਯਾਰਕ ਟਾਈਮਜ਼' ਨੇ ਦੋ ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਲਿਖੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ

ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਨਸ਼ਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਲਾਦਿਨ ਨੇ ਹਰੀਪੁਰ ਤੇ ਐਬਟਾਬਾਦ ਵਿਚ ਸਾਢੇ ਸੱਤ ਸਾਲ ਦਾ ਸਮਾਂ ਬਿਤਾਇਆ ਹੈ।

'ਡਾਅਨ' ਅਖਬਾਰ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਲਾਦਿਨ 2005 ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਪੋਤਿਆਂ ਨਾਲ ਐਬਟਾਬਾਦ ਦੇ ਬਿਲਾਲ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਆਇਆ ਸੀ। ਅਮਾਲ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਲਾਦਿਨ ਨੂੰ ਗੁਰਦਿਆਂ ਦੇ ਗੰਭੀਰ ਰੋਗ ਕਾਰਨ ਡਾਇਲਿਸਿਸ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤਾਲਿਬਾਨ ਦੇ ਰਾਜ ਦੌਰਾਨ ਲਾਦਿਨ ਦਾ ਦੋ ਵਾਰ ਗੁਰਦੇ ਦਾ ਅਪਰੇਸ਼ਨ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਹੁਣ ਉਹ ਤੰਦਰੁਸਤ ਸੀ।

ਲਾਦਿਨ ਦੀ ਮੌਤ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚਾਲੇ ਤਣਾਅ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੀ

■ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਖ਼ਬਰਦਾਰ

■ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਦੇ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਮੋੜਿਆ ਤੁਰੰਤ ਜਵਾਬ

ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ: ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਐਬਟਾਬਾਦ ਵਰਗੇ ਕੋਈ ਅਪਰੇਸ਼ਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਖ਼ਬਰਦਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਮਾਮਲੇ ਬਾਬਤ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਬੜੇ ਭਿਆਨਕ ਤੇ ਮਾਰੂ ਹੋਣਗੇ।

ਵਿਦੇਸ਼ ਸਕੱਤਰ ਸਲਮਾਨ ਬਸ਼ੀਰ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਫੌਜ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਭੜਕਾਊ ਬਿਆਨ ਦਾਗ ਕੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਏਜੰਡੇ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਨਾ ਕਰਨ ਤਾਂ ਚੰਗਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ 9/11 ਅਤੇ ਮੁੰਬਈ ਹਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਇਕੋ-ਜਿਹੇ ਮੰਨਣ ਜਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਤੁਲਨਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਟਾਲਾ ਵੱਟਿਆ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਇਸ ਹੱਕ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਕਿ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸ ਨੇ ਅਲ-ਕਾਇਦਾ ਦੇ ਬਾਨੀ ਬਿਨ ਲਾਦਿਨ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਮਾਰਿਆ ਹੈ, ਭਾਰਤ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰੇ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਤਰਜਮਾਨ ਮਾਰਕ ਟੋਨਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ

ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚਲੀ ਅਜਿਹੀ ਵਿਲੱਖਣ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਉਹ ਬਾਈ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਸਕੱਤਰ ਸਲਮਾਨ ਬਸ਼ੀਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਜੇਕਰ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਇਕਪਾਸਤ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਨਕਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹਨੂੰ ਪਿੱਛੋਂ ਹੀ ਪਤਾ ਲੱਗੇਗਾ ਕਿ

ਜੇ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋਈ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਮੂੰਹ-ਤੋੜ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਨਾਬ ਬਸ਼ੀਰ ਦੀ ਇਹ ਟਿੱਪਣੀ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਦੇ ਮੁਖੀ ਜਨਰਲ ਵੀ.ਕੇ. ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਆਈ ਹੈ। ਜਨਰਲ ਵੀ.ਕੇ. ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵੀ ਐਬਟਾਬਾਦ ਵਿਚ ਹੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਵਰਗੀ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ।

ਜਨਾਬ ਬਸ਼ੀਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਫੌਜੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਲਾਸ਼ਕਰ-ਏ-ਤੋਇਬਾ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਜਿਹੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਫਿਕਰ ਵਾਲੀਆਂ ਹਨ।

ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਹ ਰੁਝਾਨ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਏਜੰਡੇ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਗੰਭੀਰ ਉਸਾਰੂ ਪਹੁੰਚ ਦੀ ਲੋੜ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ, ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਸੰਵਾਦ ਦੇ ਰਾਹ 'ਤੇ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਗ੍ਰਿਹ ਸਕੱਤਰਾਂ ਦੀ ਹੋਈ ਮੀਟਿੰਗ ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ।

ਮਨਮੋਹਨ ਵੱਲੋਂ ਓਬਾਮਾ ਨਾਲ ਗੁਫ਼ਤਗੂ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਰਾਕ ਓਬਾਮਾ ਨਾਲ ਟੈਲੀਫੋਨ 'ਤੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਹਿੰਦ-ਅਮਰੀਕਾ ਸਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਖਿੱਤੇ ਵਿਚ ਅਜੋਕੇ ਹਾਲਾਤ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੀਤਾ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਓਸਾਮਾ-ਬਿਨ-ਲਾਦਿਨ ਦੇ ਮਾਰੇ ਜਾਣ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਸ ਗੱਲਬਾਤ ਨੂੰ ਅਹਿਮੀਅਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਉਹ ਵੱਡੀ ਕੁਤਾਹੀ ਕਰ ਬੈਠਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਡੇ ਆਪਣੇ ਖਿੱਤੇ ਵਿਚ ਬੜੇ ਦਬਕੇ ਮਾਰੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਰਹੱਦ ਪਾਰੋਂ ਫੌਜ ਅਤੇ ਹਵਾਈ ਸੈਨਾਵਾਂ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਅਫਸਰਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਆ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਦੁਹਰਾਈ ਵੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ

ਯੂਸਫ਼ ਰਜ਼ਾ ਗਿਲਾਨੀ ਨੇ ਭਾਂਡਾ ਅਮਰੀਕਾ ਸਿਰ ਭੰਨਿਆ

ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ: ਅਮਰੀਕੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿਚ ਉਸਾਮਾ ਬਿਨ ਲਾਦਿਨ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਮਾਰੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਕਸੂਤੇ ਫਸੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਯੂਸਫ਼ ਰਜ਼ਾ ਗਿਲਾਨੀ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਕਰਾਰੇ ਹੱਥੀਂ ਲੈਂਦਿਆਂ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਬਿਨ ਲਾਦਿਨ ਦੀ ਚੜ੍ਹਤ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਕੌਣ ਹੈ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਮੌਕੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਇਕਪਾਸਤ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਤਿੱਖੀ ਨੁਕਤਾਚੀਨੀ ਕੀਤੀ।

ਸ੍ਰੀ ਗਿਲਾਨੀ ਨੇ ਕੌਮੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨੀਤੀਆਂ ਵਿਚ ਖਾਮੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਗਲਤੀਆਂ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਉਤੇ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਮੜ੍ਹੇ ਜਾ ਸਕਦੇ। ਅਲਕਾਇਦਾ ਦੀ ਜੰਮਣ-ਭੌਣਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸਾਮਾ ਬਿਨ ਲਾਦਿਨ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਜਾਂ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਆਉਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਖੁਫ਼ੀਆ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੀ ਨੁਕਤਾਚੀਨੀ ਕੀਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੰਨੀ ਦੇਰ ਬਿਨ ਲਾਦਿਨ ਬਾਰੇ ਸੂਹ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਖੁਫ਼ੀਆ ਏਜੰਸੀ ਆਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਅਤੇ ਫੌਜ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਨੂੰ ਕੌਮੀ ਅਸਾਸਾ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਵੱਲੋਂ ਦਹਿਸ਼ਤਪਸੰਦੀ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਵਿੱਢੀ ਮੁਹਿੰਮ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਣ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਵੀ ਕੀਤਾ ਕਿ ਬਿਨ ਲਾਦਿਨ ਦੀ ਸੂਹ ਕੱਢਣ ਵਿਚ ਆਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਹੀ ਸਹਾਈ ਹੋਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਲਕਾਇਦਾ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਨਾਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਫਿਰ ਦਹਿਸ਼ਤਜ਼ਦਾ ਹੋਏ ਅਮਰੀਕੀ ਸਿੱਖ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ: ਉਸਾਮਾ ਬਿਨ ਲਾਦਿਨ ਦੇ ਮਾਰੇ ਜਾਣ ਮਗਰੋਂ ਉਹਦੀ ਪਗਤੀ ਵਾਲੀ ਤਸਵੀਰ ਥਾਂ-ਥਾਂ ਦਿਖਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚਲੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੇ ਫਿਕਰ ਜਾਹਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਫਿਰ ਹਮਲਿਆਂ ਦਾ ਦੌਰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ 9/11 ਦੇ ਹਮਲਿਆਂ ਮਗਰੋਂ ਹੋਇਆ ਸੀ।

'ਸਿੱਖ ਕੌਂਸਲ ਆਠ ਰਿਲੀਜ਼ਨ ਐਂਡ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ' (ਐਸ.ਸੀ.ਓ.ਆਰ.ਈ.) ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਰਾਜਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਫਿਕਰਮੰਦ ਹਨ ਕਿ ਉਸਾਮਾ ਦੀਆਂ ਪੱਗ ਵਾਲੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਟੀ.ਵੀ. ਅਤੇ ਇੰਟਰਨੈੱਟ 'ਤੇ ਆਮ ਦਿਖਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਕਈਆਂ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਭੰਬਲਭੂਸਾ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਫਿਰਦੇ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਭੜਕ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਸ. ਰਾਣਾ ਸਿੰਘ ਸੋਢੀ ਜਿਸ ਦਾ ਛੋਟਾ ਭਰਾ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਨਫਰਤੀ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹਦੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਸਮਝ ਸੀ ਕਿ ਇਕ ਮੁਲਕ ਦੀ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿਚ ਜੇ ਅਸੀਂ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਛੇਤੀ-ਛੇਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਜਲਦੀ ਹੀ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੋਰ ਸਕੇ ਸਬੰਧੀ ਗੁਆਉਣੇ ਪੈਣਗੇ।

ਨਿਊਯਾਰਕ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚ ਐਨਾਟਮੀ ਦੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਅਤੇ ਲੇਖਕ ਡਾ. ਜੇ. ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਕ ਸਿੱਖ ਦੀ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿਚ ਉਹ ਬਹੁਤ ਫਿਕਰ ਵਿਚ ਹਨ।

ਮਿੱਟੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਬਿਨ ਲਾਦਿਨ ਦਾ ਆਸ਼ਿਆਨਾ

ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ: ਐਬਟਾਬਾਦ ਦਾ ਉਹ ਘਰ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਸਾਮਾ ਬਿਨ ਲਾਦਿਨ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਨੂੰ ਹੁਣ ਢਾਹ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਕਿ ਇਹ ਘਰ ਜਹਾਦੀਆਂ ਲਈ 'ਤੀਰਥ ਅਸਥਾਨ' ਬਣ ਜਾਵੇ ਤੇ ਉਹ ਇਥੋਂ 'ਆਸ਼ੀਰਵਾਦ' ਲੈ ਕੇ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਖੌਫ਼ਜ਼ਦਾ ਕਰਨ। ਲੋਕ ਇਸ ਘਰ ਦੀਆਂ ਕੰਧਾਂ ਤੇ ਗੋਟਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਲੱਗ-ਲੱਗ ਕੇ ਤਸਵੀਰਾਂ ਖਿਚਵਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਪਾਕਿ ਦੀਆਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਏਜੰਸੀਆਂ ਇਸ ਘਰ 'ਤੇ ਛੇਤੀ ਬੁਲਡੋਜ਼ਰ ਫੇਰ ਦੇਣਗੀਆਂ।

ਇਹ ਘਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਮਿਲਟਰੀ ਅਕੈਡਮੀ ਤੋਂ ਸਿਰਫ਼ 800 ਮੀਟਰ ਦੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਹੈ ਤੇ ਫੌਜ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਪਾਕਿ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੇ 2007 ਵਿਚ ਲਾਲ ਮਸਜਿਦ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਮਗਰੋਂ ਇਸ ਮਸਜਿਦ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇਮਾਰਤ ਜਾਮੀਆ ਹਫਸਾ ਡੇਗ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਘਰ ਬੜਾ ਸੋਚ-ਸਮਝ ਕੇ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਤੇ ਇਹ ਸੋਖਿਆ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਘਰ ਦੀਆਂ ਕੰਧਾਂ ਐਨੀਆਂ ਉੱਚੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਹਵਾ ਨੂੰ ਵੀ ਫਾਲ ਮਾਰ ਕੇ ਘਰ ਵਿਚ ਜਾਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ 7 ਕਨਾਲ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਤਿੰਨ ਹਿੱਸੇ ਹਨ। ਇਕ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਛੱਡ ਕੇ ਖੇਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ।

ਇਕ ਵਿਚ ਇਮਾਰਤ ਖੜ੍ਹੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤੇ ਉਤਰ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਫੇਰ ਖੇਤੀ ਲਈ ਥਾਂ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ। ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੂਰ ਮੁਹੰਮਦ ਨੂੰ 2005 ਵਿਚ ਘਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ਦ ਖਾਨ ਨੇ 7.5 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਿੱਤੇ ਸਨ।

ਉਸਾਮਾ ਦਾ ਘਰ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਾ ਠੇਕੇਦਾਰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ: ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲਾਂ ਨੇ ਉਸ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੂੰ ਜਾ ਦਬੋਚਿਆ ਜਿਸ ਨੇ ਅਲ-ਕਾਇਦਾ ਦੇ ਆਗੂ ਉਸਾਮਾ ਬਿਨ ਲਾਦਿਨ ਦੇ ਬਹੁ-ਕਰੌੜੀ ਘਰ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਸ਼ਖ਼ਸ ਦਾ ਨਾਂ ਗੁਲ ਮੁਹੰਮਦ ਹੈ ਜੋ ਗੁਲ ਮਦਾਰ ਜਾਂ ਮਿੰਠੂ ਰਾਮ ਵਜੋਂ ਵੀ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। 45-50 ਸਾਲ ਦੇ ਮੁਹੰਮਦ ਨੂੰ ਬਿਲਾਲ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚੋਂ ਉਹਦੇ ਘਰੋਂ ਚੁੱਕ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਉਹ ਖ਼ੈਬਰ-ਪਖ਼ਤੂਨਵਾ ਸੂਬੇ ਦੇ ਬੱਟਾਰਗਰਾਮ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਹੈ।

ਲਾਦਿਨ ਦੀ ਯਮਨੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਘਰ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ: ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਰਾਜਦੂਤ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਹੱਥੋਂ ਮਾਰੇ ਗਏ ਅਲ ਕਾਇਦਾ ਮੁਖੀ ਉਸਾਮਾ ਬਿਨ ਲਾਦਿਨ ਦੀ ਵਿਧਵਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ

ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛ ਪਤਾਲ ਖ਼ਤਮ ਹੋਣ ਮਗਰੋਂ ਜਲਦੀ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਵਾਪਸ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਬਿਨ ਲਾਦਿਨ ਦੀ 29 ਸਾਲਾ ਯਮਨੀ ਪਤਨੀ ਅਮਾਲ ਅਹਿਮਦ ਅਬਦੁੱਲ ਫਤਾਹ ਉਸ ਵੇਲੇ ਉਸ ਘਰ ਵਿਚ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਅਮਰੀਕੀ ਬਲਾਂ ਨੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ। ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੇ ਬਚਾਅ ਲਈ ਅੱਗੇ ਆਈ ਅਮਾਲ ਦੇ ਪੈਰ ਵਿਚ ਗੋਲੀ ਲੱਗੀ ਸੀ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਹਿਰਾਸਤ ਅਧੀਨ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਯਮਨ ਵਿਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਉਪ ਰਾਜਦੂਤ ਨੇ 'ਯਮਨ ਟਾਈਮਜ਼' ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਲਾਦਿਨ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਹਨ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਘਰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਉਸਾਮਾ ਦੀ ਮੌਤ 21ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੀ ਤੀਜੀ ਵੱਡੀ ਖ਼ਬਰ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ: ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਬਲਾਂ ਵੱਲੋਂ ਅਲ-ਕਾਇਦਾ ਦੇ ਮੁਖੀ ਉਸਾਮਾ ਬਿਨ ਲਾਦਿਨ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦੇਣ ਦੀ ਘਟਨਾ ਬੜੀ ਚਰਚਿਤ ਰਹੀ। ਇਹ ਖ਼ਬਰ ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੀ ਸ਼ਾਹੀ ਸ਼ਾਦੀ ਦੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਨੂੰ ਵੀ ਪਾਰ ਕਰਕੇ 21ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੀ ਤੀਜੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਖ਼ਬਰ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਖ਼ੁਲਾਸਾ ਉਚੇਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਰਵਾਏ ਸਰਵੇਖਣ ਤੋਂ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਸਰਵੇਖਣ ਆਸਟਿਨ ਦੀ ਗਲੋਬਲ ਲੈਂਗੂਏਜ ਮਾਨੀਟਰ ਨੇ ਕਰਵਾਇਆ ਹੈ। ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸਾਮਾ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਤੀਜੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਰਹੀ ਹੈ। ਚੀਨ ਦਾ ਪਹਿਲੇ ਪੰਜ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ੁਮਾਰ ਵਿਸ਼ਵ ਦੀ ਨੰਬਰ ਇਕ ਖ਼ਬਰ ਅਤੇ ਬਰਾਕ ਓਬਾਮਾ ਦਾ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਚੁਣੇ ਜਾਣਾ ਦੂਜੇ ਨੰਬਰ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਹੈ। ਵਿਕੀਲੀਕਸ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਚੌਥੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ, ਪ੍ਰਿੰਸ ਵਿਲੀਅਮ ਤੇ ਕੇਟ ਮਿਡਲਟਨ ਦਾ 29 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਵਿਆਹ 5ਵੀਂ ਅਹਿਮ ਖ਼ਬਰ ਤੇ 2009 ਵਿਚ ਮਾਈਕਲ ਜੈਕਸਨ ਦੀ ਅਚਾਨਕ ਮੌਤ ਛੇਵੇਂ ਸਥਾਨ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਹਨ।

ਚੀਨ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਲਈ ਮਾਰਿਆ ਹਾਅ ਦਾ ਨਾਅਰਾ

ਪੇਇਚਿੰਗ: ਉਸਾਮਾ ਬਿਨ ਲਾਦਿਨ ਦੀ ਪੈੜ ਨੱਪਣ ਵਿਚ ਅਸਫ਼ਲ ਰਹਿਣ ਕਾਰਨ ਚੁਫੇਰਿਓ ਆਲੋਚਨਾ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਣ 'ਤੇ ਚੀਨ ਆਪਣੇ ਭਾਈਵਾਲ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਬਚਾਅ ਲਈ ਅੱਗੇ ਆਇਆ ਹੈ। ਚੀਨ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਆਲਮੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਵਿਰੋਧੀ ਉਪਰਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਹਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਰੋਸ ਕੀਤਾ ਦਰਕਿਨਾਰ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ: ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਪੁੱਛੇ ਬਗ਼ੈਰ ਐਬਟਾਬਾਦ ਵਿਚ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਰੋਸ ਨੂੰ ਦਰਕਿਨਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਰਾਕ ਓਬਾਮਾ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸਾਮਾ ਬਿਨ ਲਾਦਿਨ ਵਿਰੁੱਧ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਉਹਦੀ ਛੁਪਣਗਾਰ 'ਤੇ ਜਾ ਕੇ

ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਕੀਤਾ ਖ਼ਬਰਦਾਰ

ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਕਪਾਸਤ ਫੌਜੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ ਮੁਆਫੀ ਨਹੀਂ ਮੰਗੇਗਾ; ਸਗੋਂ ਜੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਦਹਿਸ਼ਤਪਸੰਦਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਲੋੜ ਪਈ ਤਾਂ ਐਬਟਾਬਾਦ ਜਿਹਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਪਰੇਸ਼ਨ ਦੁਬਾਰਾ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਵ੍ਹਾਈਟ ਹਾਊਸ ਦੇ ਸੈਕਟਰੀ ਜੇਅ ਕਾਰਨੀ ਨੇ ਓਬਾਮਾ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲਾਦਿਨ

ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਇਕ ਨੰਬਰ ਦਾ ਦੁਸ਼ਮਣ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਬੜੇ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਲੋਕ ਮਾਰੇ ਸਨ। ਸੋ ਕੋਈ ਮੁਆਫੀ ਨਹੀਂ। ਅਮਰੀਕਾ, ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਕੇ ਸ਼ੱਕੀ ਦਹਿਸ਼ਤਪਸੰਦਾਂ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਕਾਰਨੀ ਨੇ ਇਹ ਟਿੱਪਣੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵੱਲੋਂ ਅਮਰੀਕੀ ਕਮਾਂਡੋ

ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਰੋਸ ਪ੍ਰਗਟਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਅਤੇ ਇਕਪਾਸਤ ਗੈਰ-ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਚਿਰਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਗੱਲ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਚਿਤਾਰ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਵੱਡੇ ਦਹਿਸ਼ਤਪਸੰਦਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਣਾ ਜਾਰੀ

ਰੱਖਣਗੇ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਠੋਸ ਖੁਫ਼ੀਆ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲੇ। ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਘੋਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਹੀਂ। ਜੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਲ-ਮੱਠ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਅਮਰੀਕੀ ਕਾਨੂੰਨਸਾਜ਼ਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਲਈ ਅਮਰੀਕੀ ਇਮਦਾਦ ਰੋਕਣ ਦੀ ਮੰਗ ਉਭਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਓਬਾਮਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਇਮਦਾਦ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗੀ। ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਮਾਰਕ ਟੋਕਰ ਨੇ ਉਸਾਮਾ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਾਂ ਵਿਚ ਤਣਾਅ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਮਦਾਦ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅਜੇ ਵੀ ਦਹਿਸ਼ਤਵਾਦ ਦੀ ਅਲਾਮਤ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਇਮਦਾਦ ਜਾਰੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਲਾਦਿਨ ਦੇ ਡੇਰੇ ਬਾਰੇ ਪਾਕਿ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੋਣ ਦੇ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ: ਪੈਂਟਾਗਨ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ: ਪੈਂਟਾਗਨ ਦੇ ਇਕ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਹਾਲੇ ਤਕ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਠੋਸ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਜਿਸ ਤੋਂ ਇਹ ਸਾਬਤ ਹੋ ਸਕੇ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਫੌਜ ਨੂੰ ਮਾਰੇ ਗਏ ਅਲਕਾਇਦਾ ਮੁਖੀ ਉਸਾਮਾ ਬਿਨ ਲਾਦਿਨ ਦੇ ਐਬਟਾਬਾਦ ਵਿਚਲੇ ਟਿਕਾਣੇ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਸੀ।

ਰੱਖਿਆ ਨੀਤੀ ਬਾਰੇ ਉਪ ਮੰਤਰੀ ਮਿਸ਼ੇਲ ਫਲੋਰਨੋਏ ਨੇ ਪੈਂਟਾਗਨ ਵੱਲੋਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਾਲੇ ਤਕ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਜਿਸ ਤੋਂ ਇਹ ਸਿੱਧ ਹੋ ਸਕੇ ਕਿ

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਲਾਦਿਨ ਦੇ ਐਬਟਾਬਾਦ ਵਿਚ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਸੀ।

ਓਬਾਮਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਅਫਗਾਨ-ਪਾਕਿ ਨੀਤੀ ਦੇ ਤਿੰਨ ਘਾਤਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਸ੍ਰੀ ਫਲੋਰਨੋਏ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਹੋਰ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਬਕ ਵੇਰਵੇ ਮੰਗੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਸੁਆਲ ਉਠਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਬਿਨ ਲਾਦਿਨ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕਿਸੇ ਦੀ ਇਮਦਾਦ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਫੌਜੀ ਟਿਕਾਣੇ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਨੇੜੇ ਕਿਵੇਂ ਗਿਆ? ਛੇਤੀ ਹੀ ਮਸਲੇ ਦੀ ਤਹਿ ਫਤ ਲਈ ਜਾਵੇਗੀ।

ਚੋਣਾਂ ਵੇਲੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਬੱਦਲ ਵਰ੍ਹੇ

ਆਖਰੀ ਵਰ੍ਹੇ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਹਲੂਣਾ, ਕਾਂਗਰਸੀ ਕੈਂਪ ਖੁਸ਼

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ-ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਗੱਠਜੋੜ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੇ ਆਖਰੀ ਵਰ੍ਹੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਕਸੂਤੀ ਫਸ ਗਈ ਹੈ। ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂਚ ਬਿਊਰੋ (ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ.) ਵੱਲੋਂ ਮੁੱਖ ਪਾਰਲੀਮਾਨੀ ਸਕੱਤਰ ਰਾਜ ਖੁਰਾਣਾ ਨੂੰ ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਦਲ ਦੇ ਨੇਤਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਾਲੀਆ ਤੇ ਭਲਾਈ ਮੰਤਰੀ ਚੌਧਰੀ ਸਵਰਨਾ ਰਾਮ ਦੇ ਨਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋਵੇਂ ਭਿਆਲ ਪਾਰਟੀਆਂ ਸੰਕਟ ਵਿਚ ਫਸੀਆਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਬਾਦਲ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਨੇਤਾ ਤੇ ਮੁੱਖ ਸੰਸਦੀ ਸਕੱਤਰ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਠੰਡਲ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ 3 ਸਾਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਿਹਤ ਮੰਤਰੀ ਲਕਸ਼ਮੀ ਕਾਂਤਾ ਚਾਵਲਾ 'ਤੇ ਵੀ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਹੀ ਸਾਬਕਾ ਵਿਧਾਇਕ ਜਗਦੀਸ਼ ਰਾਜ ਸਾਹਨੀ ਨੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮੱਕੜ ਦੇ ਭਤੀਜੇ ਵੱਲੋਂ ਜਲੰਧਰ ਵਿਚ ਇਕ ਹੋਟਲ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਘਟਨਾ ਨੇ ਵੀ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਨਮੋਸ਼ੀ ਵਿਚ ਧੱਕ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਆਮ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਇਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸਮਾਂ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਇਕਾਈ ਦੇ ਨੇਤਾ ਜਿਥੇ ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਚਿੰਤਤ ਲੱਗ ਰਹੇ ਹਨ, ਉੱਥੇ ਉਹ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਦੀ ਚੁੱਪ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਵੀ ਫਿਕਰਮੰਦ ਹਨ। ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਇਕਾਈ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਤੇ ਹਿਮਾਚਲ ਪਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ਼ਾਂਤਾ ਕੁਮਾਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਾਰਟੀ 'ਤੇ ਪਿਆ ਇਹ ਸੰਕਟ ਮੰਦਭਾਗਾ ਹੈ।

ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤ ਵਿਚ ਰਾਜ ਖੁਰਾਣਾ

ਪੁਰਾਣੇ ਤੌਰ ਤਰੀਕਿਆਂ ਕਾਰਨ ਫੁਟ ਜਾਂਦੇ ਨੇ ਮੁਲਜ਼ਮ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂਚ ਬਿਊਰੋ (ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ.) ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੁਣ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਏਜੰਸੀ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਮਹਿਸੂਸ ਫੋਨ ਟੈਪਿੰਗ 'ਤੇ ਟੋਕ ਰੱਖ ਕੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰੀਆਂ ਉਪਰ ਸ਼ਿਕੰਜਾ ਨਹੀਂ ਕੱਸ ਸਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਫੋਨ ਟੈਪ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤੇ ਅਕਸਰ ਮੁਲਜ਼ਮ ਇਸ ਕਾਰਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬਰੀ ਹੋਣ 'ਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸੰਸਦੀ ਸਕੱਤਰ (ਵਿੱਤ) ਰਾਜ ਖੁਰਾਣਾ ਨੂੰ ਇਕ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਸਮੇਤ ਡੇਢ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਰਿਸ਼ਵਤ ਮੰਗਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤਹਿਤ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੂੰ ਜਿਥੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਧਾਰਾ 164 ਦੇ ਬਿਆਨ ਕਲਮਬੰਦ ਕਰਵਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਉਥੇ ਠੋਸ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਕੇਵਲ ਫੋਨ ਟੈਪਿੰਗ ਉਪਰ ਟੋਕ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕਦੀ। ਨਿਰਾਪਾਲਿਕਾ ਅਜਿਹੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ। ਅਜਿਹੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਕਰਨ ਵਿਚ ਮਾਤੀ-ਮੋਟੀ ਤਕਨੀਕੀ ਕੁਤਾਹੀ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੇ ਬਚਾਅ ਦਾ ਵਸੀਲਾ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਭਾਜਪਾ ਵਿਧਾਇਕ ਰਾਜ ਖੁਰਾਣਾ ਆਇਆ ਅੜਿੱਕੇ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂਚ ਬਿਊਰੋ (ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ.) ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਪਾਰਲੀਮਾਨੀ ਸਕੱਤਰ (ਵਿੱਤ) ਤੇ ਰਾਜਪੁਰਾ ਤੋਂ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ (ਭਾਜਪਾ) ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਰਾਜ ਖੁਰਾਣਾ ਨੂੰ 1.5 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਰਿਸ਼ਵਤ ਮੰਗਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਹੇਠ ਮੁਹਾਲੀ ਦੇ ਚਰਚਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਮੇਤ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰ, ਉਦਯੋਗ ਤੇ ਵਣਜ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਾਲੀਆ ਤੇ ਮੰਤਰੀ ਸਵਰਨਾ ਰਾਮ ਦੇ ਨਾਂ ਵੀ ਬੋਲਦੇ ਹਨ। ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਅਨੁਸਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਆਟੋਮੋਬਾਈਲ ਮਕੈਨਿਕਸ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਰਜਿਸਟਰਾਰ, ਫਰਮਜ਼ ਐਂਡ ਸੁਸਾਇਟੀਜ਼ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਧਮਕਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਪਿੰਡ ਬਿਸ਼ਨਪੁਰਾ 'ਚ 14 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਵੇਚਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਉਚ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਹੋਈ ਹੈ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦਾ ਕੰਟਰੋਲ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਲੈ ਰਹੀ ਹੈ। ਦਵਿੰਦਰ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਕੋਲੋਂ ਇਸ ਦੇ ਇਵਜ਼ ਵਜੋਂ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਰਿਸ਼ਵਤ ਮੰਗੀ ਸੀ। ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਅਨੁਸਾਰ ਦਵਿੰਦਰ ਨੇ

ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਖੁਰਾਣਾ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਕੇ ਲਿਜਾ ਰਹੇ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਅਧਿਕਾਰੀ

ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਮੁੱਖ ਪਾਰਲੀਮਾਨੀ ਸਕੱਤਰ ਰਾਜ ਖੁਰਾਣਾ ਰਾਹੀਂ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਾਲੀਆ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰ ਲਈ ਹੈ ਤੇ ਦੋ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਰਿਸ਼ਵਤ ਦੇਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਮੰਤਰੀ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਠੱਪ ਕਰਵਾ ਦੇਵੇਗਾ। ਦਵਿੰਦਰ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਡਰਾਉਣ ਲਈ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਇਕ ਕਾਪੀ ਵੀ ਦਿਖਾਈ ਸੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਨੁਸਾਰ ਫਿਰ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸ ਨੇ ਸੌਦਾ ਡੇਢ ਕਰੋੜ ਵਿਚ ਤੈਅ ਕੀਤਾ।

ਦਵਿੰਦਰ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਰਿਸ਼ਵਤ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਰਾਜ ਖੁਰਾਣਾ ਦੀ ਇਥੇ ਸੈਕਟਰ-39 ਸਥਿਤ ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ (925) 'ਚ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਰਾਜ ਖੁਰਾਣਾ ਨੇ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸੋਢੀ ਨਾਲ ਵੀ ਇਸ ਬਾਰੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੇ ਇਸ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਿਰੁੱਧ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਵਿਰੋਧੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਤਹਿਤ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ.

ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰਿਸ਼ਵਤ ਮੰਗਣ ਦੀ ਇਹ ਸਾਰੀ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸੂਤਰ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੇ ਇਥੇ ਸੈਕਟਰ-30 ਸਥਿਤ ਦਫਤਰ ਆਪਣੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਲੈ ਕੇ ਗਿਆ ਤਾਂ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਟੀਮ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਤੇ ਦਵਿੰਦਰ ਦੀ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ 'ਤੇ ਹੋਈ ਪੂਰੀ ਗੱਲਬਾਤ ਟੇਪ ਕਰ ਲਈ ਸੀ। ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਅਨੁਸਾਰ ਦਵਿੰਦਰ ਨੇ ਫੋਨ ਰਾਹੀਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਰਾਜ ਖੁਰਾਣਾ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ 'ਤੇ ਰਿਸ਼ਵਤ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇਣ ਲਈ ਸੱਦਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਰਾਜ ਖੁਰਾਣਾ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੂਤਰ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੇ ਰਾਜ ਖੁਰਾਣਾ ਕੋਲੋਂ ਰਿਸ਼ਵਤ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਦੀ ਕੋਈ ਬਰਾਮਦਗੀ ਨਹੀਂ ਪਾਈ ਹੈ ਜਦਕਿ ਰਿਸ਼ਵਤ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਰਾਸ਼ੀ ਦਵਿੰਦਰ ਕੋਲੋਂ ਬਰਾਮਦ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹੀ ਗਈ ਹੈ। ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਹੀ 15 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤੇ 9 ਬਲੈਕ ਚੈੱਕ (1.35 ਕਰੋੜ) ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਹਨ ਜੋ ਰਿਸ਼ਵਤ ਵਜੋਂ ਹਾਸਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਦਰਅਸਲ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੇ ਇਹ ਦਵਿੰਦਰ ਦੀ ਕਾਲੇ ਰੰਗ ਦੀ ਲਗਜ਼ਰੀ ਪੋਰਸ਼ ਕਾਰ (ਸੀ.ਐਚ.-23ਟੀ-7032) ਵਿਚੋਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਇਹ ਕਾਰ ਰਾਜ ਖੁਰਾਣਾ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੀ ਸੀ।

ਇੰਝ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦਾ ਮਾਮਲਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਸਿਰਦਰਦੀ ਬਣਿਆ 1.50 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਰਿਸ਼ਵਤ ਲੈਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਪੰਜਾਬ ਆਟੋ-ਮੋਬਾਈਲ ਮਕੈਨਿਕਸ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਜ਼ੀਰਕਪੁਰ (ਮੁਹਾਲੀ) ਦੀ ਪਿੰਡ ਬਿਸ਼ਨਗੜ੍ਹ (ਡੇਰਾਬਸੀ) 'ਚ 14 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਦੁਫਤਰ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ। ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਮੈਂਬਰ ਨੇ ਜਦੋਂ ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਟੀਮ ਵਿਰੁੱਧ ਸਰਕਾਰ-ਦਰਬਾਰੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਮਾਮਲਾ 1.50 ਕਰੋੜ ਦੀ ਰਿਸ਼ਵਤ ਲੈਣ ਤੱਕ ਪੁੱਜ ਗਿਆ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਅਨੁਸਾਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ 147 ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਸਾਲ 1981 ਵਿਚ ਪਿੰਡ ਬਿਸ਼ਨਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ 14 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦੀ ਸੀ। ਫਿਰ 135 ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਵੇਚਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਪਰ ਸਾਲ 2007 ਦੌਰਾਨ ਵਿਵਾਦ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਮਾਮਲਾ

ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਕੇਸ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜ਼ਮੀਨ 130 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਵੇਚ ਕੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇਹ ਰਾਸ਼ੀ ਵੰਡ ਦਿੱਤੀ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਕੁਝ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਵਿਰੁੱਧ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਇਸੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਖੁਰਦ-ਬੁਰਦ ਕਰਨ ਲਈ ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਡੇਢ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਰਿਸ਼ਵਤ ਮੰਗ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਅਨੁਸਾਰ ਦਵਿੰਦਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ

ਰਿਸ਼ਵਤ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਰਾਜ ਖੁਰਾਣਾ ਰਾਹੀਂ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਾਲੀਆ ਨੂੰ ਜਾਣੀ ਸੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਅਖੀਰ 4-5 ਮਈ ਦੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਇਥੇ ਸੈਕਟਰ-39 ਵਿਖੇ ਖੁਰਾਣਾ ਦੇ ਘਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਰਿਸ਼ਵਤ ਲੈਣ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਹੋਇਆ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਇਸ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਸਾਲ 2003-04 ਦੌਰਾਨ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਧਣ ਕਾਰਨ ਕੁਝ ਗਲਤ ਅਨੁਸਾਰਾਂ ਦੀ ਇਸ ਜ਼ਮੀਨ ਉਪਰ ਅੱਖ ਆ ਗਈ। ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀ ਇਥੇ ਪਲਾਟ ਖਰੀਦ ਕੇ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਕਰਾਉਣ ਲੱਗ ਪਏ। ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਅਨੁਸਾਰ ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਬਿਨਾਂ ਖੁਦ ਹੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਉਪਰ ਕਾਬਜ਼ ਹੋ ਗਏ। ਫਿਰ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ 1 ਮਾਰਚ, 2008 ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ

ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਸਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸੋਢੀ, ਕੁਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੋਢੀ ਤੇ ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਸੈਣੀ ਖਿਲਾਫ ਇਥੇ ਮਨੀਮਾਜਰਾ ਥਾਣਾ ਵਿਖੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਹੋਇਆ। ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹੁਣ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਹੀ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਵੱਲੋਂ ਫੜੇ ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਕਥਿਤ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਕਰਕੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਗਤਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਮੌਕੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਫਰਮਜ਼ ਐਂਡ ਸੁਸਾਇਟੀਜ਼ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਵੀ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਜਾਂ ਕੇ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦਾ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਬਣਾਇਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਮੁਤਾਬਕ ਉਹ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਸਮੁੱਚੇ ਘਪਲੇ ਦੀ ਕਿਸੇ ਉੱਚ ਏਜੰਸੀ ਤੋਂ ਜਾਂਚ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ।

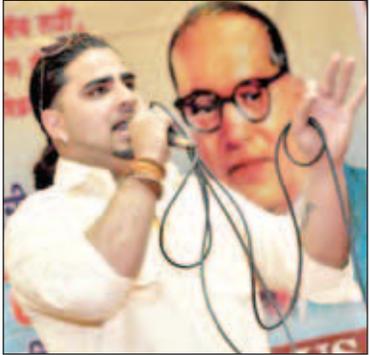
ਵਿਚੋਲੇ ਦਵਿੰਦਰ ਦੇ ਕਈ ਅਫਸਰਾਂ ਤੇ ਆਗੂਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧ
ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਵੱਲੋਂ ਰਾਜ ਖੁਰਾਣਾ ਦੇ ਕੇਸ ਦੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਗੱਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ ਕਿ ਵਿਚੋਲੀਏ ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕਈ ਆਈ.ਪੀ.ਐਸ. ਤੇ ਆਈ.ਏ.ਐਸ. ਅਫਸਰਾਂ ਨਾਲ ਫੋਨ 'ਤੇ ਲੰਮੀ ਗੱਲਬਾਤ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸ਼ਖਸ ਕਈ ਸਿਆਸੀ ਆਗੂਆਂ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿਚ ਵੀ ਸੀ। ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੇ ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਕੁਝ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪਤਤਾਲ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਾਲੀਆ ਸਵਰਨਾ ਰਾਮ

ਡਾ. ਅੰਬੇਦਕਰ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ 'ਤੇ ਪਹਿਰਾ ਦੇਣ ਦਾ ਸੱਦਾ

ਨਿਊ ਯਾਰਕ (ਇਕਬਾਲ ਜੱਬੋਵਾਲੀਆ): ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਵੈਲਫੇਅਰ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਵਲੋਂ ਭਾਰਤ ਰਤਨ, ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾ ਡਾ. ਭੀਮਾ ਰਾਓ ਅੰਬੇਦਕਰ ਦਾ 120ਵਾਂ ਜਨਮ ਦਿਨ ਇਥੇ ਬੜੀ ਸੁਰਧਾ ਭਾਵਨਾ ਅਤੇ ਧੂਮ ਧਾਮ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਫਰੈਸ਼ ਮੀਡੋ ਦਾ ਗੁਜਰਾਤੀ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਹਾਲ ਦੁਰੋਂ ਨੇੜਿਓਂ ਆਏ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕਾਂ ਨਾਲ ਖਰਾਖਰ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਹਾਲ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕੁਰਸੀਆਂ ਭਰ ਜਾਣ ਪਿਛੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਕੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਅਨੰਦ ਮਾਣਨਾ ਪਿਆ। ਲੋਕ ਗਾਇਕਾ ਨਰਿੰਦਰ ਮਾਵੀ ਅਤੇ ਲਾਡੀ ਬਸਰਾ ਦੇ ਮਿਊਜ਼ੀਕਲ ਗਰੁਪ

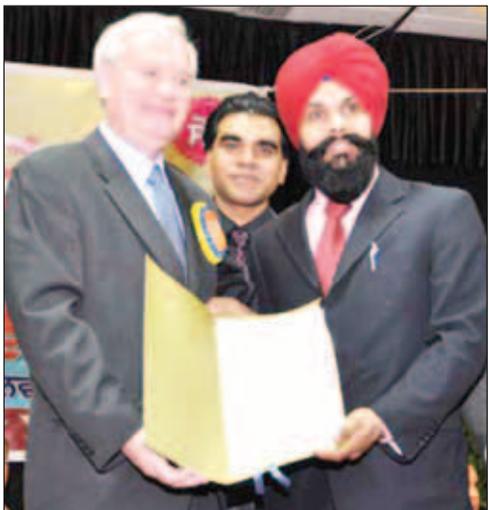
ਵਲੋਂ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਡਾ. ਅੰਬੇਦਕਰ ਸਬੰਧੀ ਗਾਏ ਗੀਤਾਂ ਦਾ ਆਏ ਸੱਜਣਾਂ ਨੇ ਚੰਗਾ ਅਨੰਦ ਮਾਣਿਆ। ਨਾਲੋਂ ਨਾਲ ਚਾਹ-ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਲੰਗਰ ਅਤੁੱਟ ਚਲਦਾ ਰਿਹਾ। ਬੱਚਿਆਂ ਵਾਸਤੇ ਠੰਡਿਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਬੰਦੋਬਸਤ ਸੀ। ਵੱਡੇ ਮੇਲੇ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਰੌਣਕਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ।
ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਦੇ ਸਟੇਟ ਸੈਨੇਟਰ ਟੋਨੀ

ਆਸਥਾ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਅਤੇ ਡਾ. ਅੰਬੇਦਕਰ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਡਾ.

ਗੀਤ ਨਹੀਂ ਸੁਣਨੇ ਚਾਹੀਦੇ। ਕੁਝ ਬਣਨ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਦੂਜੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਚਲਣਾ ਪਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਯੂ ਪੀ ਵਿਚ ਮਾਇਆਵਤੀ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪੰਡਤਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨਾਲ ਲਿਆ। ਡਾ.

ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੰਮਾ ਭੂਖਣੀ, ਤਖਤ ਸ੍ਰੀ ਕੇਸਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਵਾਲੇ ਭਾਈ ਬਘੇਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਸੰਸਥਾ ਵਾਲੇ ਸ. ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਡਾ.

ਅਵੇਲਾ ਉਚੇਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰਨ ਲਈ ਪਹੁੰਚੇ। ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਵਿਚ ਕੈਨੇਡਾ ਤੋਂ ਡਾ. ਕੇਵਲ ਕੈਲੇ, ਇੰਗਲੈਂਡ ਤੋਂ ਸੀ ਐਸ ਗੁਰੂ ਅਤੇ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਤੋਂ ਐਸ. ਅਸ਼ੋਕ ਭੌਰਾ ਉਚੇਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਪੂਰੀ

ਅੰਬੇਦਕਰ ਨੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਨੂੰ ਹੀ ਅੱਗੇ ਤੋਰਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੱਜ ਦੇ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਸੁਣੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਇਥੇ ਹੀ ਛੱਡ ਕੇ ਨਾ ਜਾਇਓ, ਕੁਝ ਨਾਲ ਵੀ ਲੈ ਕੇ ਜਾਇਓ। ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਵੱਖ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਜਾਤ-ਪਾਤ ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਬਣਾ ਕੇ ਗਾਏ

ਅੰਬੇਦਕਰ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਨਫਰਤ ਕਰਨ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਤੋੜਨ ਦੀ। ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਨੇ ਡਾ. ਅੰਬੇਦਕਰ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ 'ਤੇ ਚਲਣ ਦਾ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ।
ਡਾ. ਅੰਬੇਦਕਰ ਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ

ਅੰਬੇਦਕਰ ਨੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਹੀ ਸੁਨੇਹਾ ਸਭ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ।
ਸਵੇਰੇ 11 ਵਜੇ ਤੋਂ ਸ਼ਾਮ 6 ਵਜੇ ਤਕ ਦੂਰੋਂ ਨੇੜਿਓਂ ਆਏ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਮੇਲਾ ਲੱਗਾ ਰਿਹਾ।
(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 18 'ਤੇ)

International Sports & Cultural Organization of Punjab, Inc.

10th KABADDI TOURNAMENT

SUNDAY, MAY 15, 2011 125-127 St. Smokey Oval Park Atlantic Ave., Richmond Hill, NY

ਦੇਵੀ ਸਿੰਘ ਮਹਾਰਾਜਾ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਦੁਨੀਆਵਿੱਚ ਭਰੋਸੇ ਦੀ ਕਵਾਚਮੂੜੇ ਦੇ ਵਧੀ ਕਾਰਜਕਮ ਕੇ ਕਰੀਬੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਰਕੇ 10 ਵਿਚਾਰੀ ਕਮ ਕਾਰਜਕਮ ਦੇ ਕਰੀਬੀ ਚੋਰ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇ ਦੇ ਚੋਰੀ ਚੋਰ ਦੇ ਚੋਰ ਸਿੰਘ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਕਾਰਜ ਕਰਕੇ ਕਰੀਬੀ ਚੋਰ ਦੇ ਚੋਰ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਰੁੱਧ ਰੋਗ ਦੇ ਸਹਾ ਕਾਰਜਕਮ ਕਰਕੇ ।

FREE ADMISSION 9:00 AM to 7:00 PM INDIA USA N.Y. N.J. EAST & WEST CANADA

Principal Sarwan Singh

Gold Patron SANTOKH S.

Sponsor of Indian Team

Professor Makhan Singh

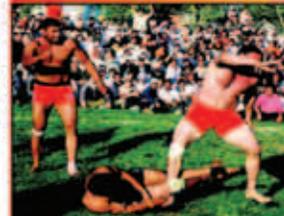
Legislative Affairs MOHINDER S. TANEJA

Main Guest from UK S.S. SAHOTA

CHIEF GUEST T.J. SINGH GILL

1st Prize: Dhan Dhan Baba Buddha Sahib Ji Association

2nd Prize: Dhan Dhan Baba Buddha Sahib Ji Association

International Sports & Cultural Organization of Punjab Inc.

Best Stopper & Best Raider Sponsors Family & Friends In the memory of Late Kashmir S. Dhilon

Diamond Sponsors: Shromani Akali Dal Mann, Amritsar

Grand Sponsors: Sikh Association of Staten Island & J.K. Petroleum

1st Prize: Dhan Dhan Baba Buddha Sahib Ji Association

2nd Prize: Dhan Dhan Baba Buddha Sahib Ji Association

Best Stopper & Best Raider Sponsors Family & Friends In the memory of Late Kashmir S. Dhilon

Diamond Sponsors: Shromani Akali Dal Mann, Amritsar

Grand Sponsors: Sikh Association of Staten Island & J.K. Petroleum

- Diamond Sponsors:**
- Patti Construction
 - Kulwinder Kumar Sharma
 - Binder, Five Star
 - Sukhdev Singh Thind
 - Happy, Jai Hind Auto Care
 - Big Apple Arun Kumar
 - Master Swaran Singh
 - Avatar Singh Jaggi
 - Krishan Singh
 - Jaswinder Singh
 - Ranjit Singh
 - Gurmali Singh Garcha
 - Kikkar & Bikkar Singh
 - Chattar Singh
 - Karnail Singh
 - Balkar Singh
 - Bhima Phelwan
 - Jatinder Bobby
 - Ranbir Singh
 - Hardeep Singh
 - Pat & Dev
 - Boneey
 - Ranbir Singh
 - Arandeep Singh
 - Asa Singh

- Sushant Singh
- Shiromani Akali Dal Mann, Amritsar
- Shaheed Utham Singh, Mississippi
- Shaheed Utham Singh, New York
- Sant Prem Singh Sikh Cultural Society
- Baba Banda Singh Bahadur Int'l. Society Inc.
- Gus, Myatic Brokerage and Peducary Inc.
- Balbir & Makhan Singh Sandhu, Gasco Petroleum
- Ashok Kumar, Jackson Heights Merchants' Association

- President: Arjan Singh
- Vice President: Jagan Singh
- General Secretary: G. Kaur
- Chief Director: Jagan Singh
- Dr. Vice President: R.S. Kumar
- Secretary: G. Kaur
- Joint Secretary: G. Kaur
- Legislative Affairs: G. Kaur
- Members: G. Kaur

SPECIAL THANKS FOR THE CITY OF NY PARKS & RECREATIONS DEPT. AND NYC DEPT. OF POLICE 100 PCT (POLICE STATION)

Medical Care

B.SURINDER SANDHU M.D.

RAMSHYAMPHOTO.COM

AMAR PRINTING

TOWING INC. 24 HRS. SERVICE FLAT BED SERVICE

KUMAR Special Rates Yellow, Black, 4x4 & Most Cars 1-800-306-4902

Westward Towing Inc. 24 HRS. SERVICE FLAT BED SERVICE

PAITAN CONSTRUCTION CO. INC.

ਮਨੀਲਾ 'ਚ ਫਿਰੋਜ਼ੀ ਲਈ ਪੰਜਾਬਣ ਅਗਵਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਮਨੀਲਾ 'ਚ ਫਿਰੋਜ਼ੀ ਲਈ ਪੰਜਾਬਣ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਬਾਅਦ 'ਚ ਅਗਵਾ ਕੀਤੀ ਪੰਜਾਬਣ ਨੂੰ ਅਗਵਾਕਾਰਾਂ ਨੇ 21 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਫਿਰੋਜ਼ੀ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਿਹਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਮੁਟਿਆਰ ਜਲੰਧਰ ਨੇੜਲੇ ਪਿੰਡ ਸਿੰਧਵਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਦੀ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਅਗਵਾਕਾਰਾਂ ਨੇ ਮਨੀਲਾ ਦੇ ਨੇੜਲੇ ਸ਼ਹਿਰ ਮੀਕਵਾਈਨ ਤੋਂ ਅਗਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਤੇ ਛੱਡਣ ਬਦਲੇ 50 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਆਖਰ 21 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਵਿਚ ਸੌਦਾ ਤੈਅ ਹੋ ਗਿਆ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਇਸ ਦੇ ਪਤੀ ਤੇ ਦਿਓਰ ਨੂੰ ਵੀ ਅਗਵਾਕਾਰਾਂ ਨੇ ਅਗਵਾ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਦੋਵਾਂ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਬਦਲੇ ਅਗਵਾਕਾਰਾਂ ਨੇ ਦੋ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਕੁਝ ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਹੀ ਪੁਲਿਸ ਨਾਲ ਹੋਏ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਸੱਤ ਅਗਵਾਕਾਰਾਂ ਵਿਚੋਂ 6 ਅਗਵਾਕਾਰ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ। ਮਨੀਲਾ ਵਿਚ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਘਟਨਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਪੁਲਿਸ ਨਾਲ ਹੋਏ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਅਗਵਾਕਾਰ ਮਾਰੇ ਗਏ ਹੋਣ। ਉਕਤ ਪੰਜਾਬਣ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਘਟਨਾ ਨਾਲ ਉਥੇ ਵਸਦੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਦਰਿਦਰ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਥੇ ਸ਼ਾਹੂਕਾਰਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਇਕ ਹਫ਼ਤੇ ਤੋਂ ਆਪਣਾ ਕੋਈ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਤੇ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਕਦੇ ਵੀ ਅਗਵਾ ਹੋਣ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਸਤਾਉਣ ਲੱਗ ਪਈ ਹੈ।

ਅਬੂਧਾਬੀ 'ਚ ਵੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਦਸਤਾਰਾਂ ਲੁਹਾਈਆਂ

ਰਈਆ: ਹੁਣ ਅਰਬ ਦੇਸ਼ ਅਬੂਧਾਬੀ ਵਿਚ ਕੰਮ ਲਈ ਗਏ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਦਸਤਾਰਾਂ ਉਤਰਵਾ ਕੇ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ ਦੀ ਹੋਈ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚ ਰੋਸ ਪਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਥੋਂ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੇ ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਦਸਤਾਰਾਂ ਉਤਰਵਾ ਕੇ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ ਵਿਰੁਧ ਜਲਦੀ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ। ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਬੂਧਾਬੀ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਹਵਸਾਨ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਚੈਕ ਪੋਸਟਾਂ 'ਤੇ ਪਿਛਲੇ ਇਕ ਹਫ਼ਤੇ ਤੋਂ ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਦਸਤਾਰਾਂ ਉਤਰਵਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਇਸ ਕਾਰਨ ਉਥੇ ਗਏ ਪੰਜਾਬੀ ਨੌਜਵਾਨ ਕਾਫੀ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਬੂਧਾਬੀ ਵਿਚ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨ ਪੱਗ ਬੰਨ੍ਹਦੇ ਹਨ। ਅਬੂਧਾਬੀ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ਹਿਰ ਬੰਦਾ ਜਾਹਿਦ, ਬੁਹਾਰਾਕਾ, ਤਾਰੀਕ ਤੱਕ ਤਿੰਨ ਪੁਲਿਸ ਚੈਕ ਪੋਸਟਾਂ ਹਨ। ਹਵਸਾਨ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਗੈਸ ਸੋਧਣ ਵਾਲੀ ਰਿਫਾਇਲਰੀ 'ਚ ਪੁੱਜਣ ਲਈ ਭਾਰਤੀ ਕਾਮੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੈਕ ਪੋਸਟਾਂ ਕੋਲੋਂ ਲੰਘਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਰ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਮੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਜਦੋਂ ਉਹ ਤਿਆਰ ਹੋ ਕੇ ਆਪਣੇ ਕੰਮਾਂ 'ਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਚੈਕ ਪੋਸਟਾਂ 'ਤੇ ਰੋਕ ਕੇ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਦਸਤਾਰਾਂ ਲਾਹ ਕੇ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਰਾਮੂਵਾਲੀਆਂ ਨਾਲ ਲਗਾਤਾਰ ਰਾਬਤਾ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਥੇਦਾਰ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮੱਕਤ ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਤਲਾਸ਼ੀ ਬਹਾਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਦਸਤਾਰਾਂ ਉਤਰਵਾਉਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਬੰਦ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਆਉਣ।

ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵਿਸਰੇ ਭਾਈ ਘਨੱਈਆ

ਸ੍ਰੀ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ: ਅੱਠ ਮਈ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵ ਰੈਡ ਕਰਾਸ ਦਿਵਸ ਤਹਿਤ ਹਰੇਕ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰਲੇ ਸਵੈ-ਸੇਵਕ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਆ ਗਿਆ ਪਰ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਅਣਗੌਲਿਆ ਪੱਖ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਸਰ ਹੈਨਰੀ ਡੁਨਾਟ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰੈਡ ਕਰਾਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਤੋਂ 200 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹੋ ਸੇਵਾ ਸ੍ਰੀ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ 'ਭਾਈ ਘਨੱਈਆ' ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਕੁਝ ਕਰਨਾ ਤਾਂ ਦੂਰ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਬਲਕਿ ਕਿਸੇ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਤੱਕ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਕੁਝ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਪਿੰਡ ਮੋਹੀਵਾਲ 'ਚ ਭਾਈ ਘਨੱਈਆ ਦੇ ਵੇਲੇ ਦੀਆਂ ਸੱਤ ਬਾਉਲੀਆਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਖਸਤਾ ਹਾਲ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਅਣਗੌਲੇ ਪੱਖ ਵੱਲ ਨਹੀਂ ਤੱਕਿਆ ਹੈ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਭਾਈ ਘਨੱਈਆ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਬਣੇ ਸਥਾਨ ਦੀ ਸਾਰ ਲਈ ਹੈ।

ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਫੌਜਾਂ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਪਹਾੜੀ ਰਾਜਿਆਂ ਨਾਲ ਸ੍ਰੀ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਨਾਲ ਲੱਗਦੀਆਂ ਸ਼ਿਵਾਲਿਕ ਦੀਆਂ ਪਹਾੜੀਆਂ ਵਿਚ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਦੌਰਾਨ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਫੌਜੀਆਂ ਨੂੰ ਭਾਈ ਘਨੱਈਆ ਪਾਣੀ ਪਿਲਾਉਣ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦੇ ਸਨ ਤੇ ਮੱਲ੍ਹਮ-ਪੱਟੀ ਵੀ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਭਾਈ ਘਨੱਈਆ ਪਿੰਡ ਮੋਹੀਵਾਲ 'ਚ ਇਤਿਹਾਸਕ ਬਾਉਲੀਆਂ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ 'ਚ ਕਿਲ੍ਹਾ ਅਨੰਦਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬਾਉਲੀ ਸਹਿਤ ਹੋਰ ਸਥਾਨਕ ਖੂਹਾਂ

ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਭਰ ਕੇ ਲਿਆਉਂਦੇ ਸਨ। ਉਕਤ ਬਾਉਲੀਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਆਸ-ਪਾਸ ਦੇ ਕਿਸੇ

ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਸੀ। ਪਿੰਡ ਮੋਹੀਵਾਲ 'ਚ ਬਣੀਆਂ ਸੱਤ ਬਾਉਲੀਆਂ ਵਿਚੋਂ

ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੀ ਪਾਣੀ ਨਿਕਲਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਤੇ ਭਾਈ ਘਨੱਈਆ ਆਪਣੀ ਮਸ਼ਕ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਭਰ ਕੇ ਜਲ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ।

ਉਕਤ ਸਥਾਨ ਜਿੱਥੇ ਅੱਜ-ਕੱਲ੍ਹ ਭਾਈ ਘਨੱਈਆ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਮੰਜੀ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਲਾਭ ਸਿੰਘ ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਕਿਲ੍ਹਾ ਅਨੰਦਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਬਾਬਾ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਯੂ.ਕੇ. ਵਾਲਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਵਿਖੇ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਚਾਰ ਹੀ ਬਾਉਲੀਆਂ ਬਾਕੀ ਰਹਿ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇੱਥੋਂ ਕੁਝ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਕਿਲ੍ਹਾ ਤਾਰਾਗੜ੍ਹ 'ਚ 500 ਬ੍ਰਹਮਗਿਆਨੀ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਾਉਲੀਆਂ ਤੋਂ ਭਾਈ ਘਨੱਈਆ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਤੇ ਬੱਕੇ-ਟੁੱਟੇ ਬ੍ਰਹਮਗਿਆਨੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੀ ਮਸ਼ਕ ਰਾਹੀਂ ਪਾਣੀ ਪਿਲਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਪੁੰਜ ਭਾਈ ਘਨੱਈਆ ਸ੍ਰੀ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਪਹਾੜੀ ਰਾਜਿਆਂ ਦੀਆਂ ਫੌਜਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਜੰਗ 'ਚ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸੈਨਿਕਾਂ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਵੀ ਪਿਲਾਉਂਦੇ ਸਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੱਲ੍ਹਮ-ਪੱਟੀ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ।

ਰਕਾਬਗੰਜ ਗੁਰੂਘਰ ਦੇ ਸੁੰਦਰੀਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਸਿਆਸਤ ਦੀ ਭੇਟ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਰਕਾਬਗੰਜ ਦੇ ਸੁੰਦਰੀਕਰਨ ਤੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਬਣਾਇਆ 300 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਸਿਆਸਤ ਦੀ ਭੇਟ ਚੜ੍ਹ ਗਿਆ ਹੈ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਦਾ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ 14 ਮਈ ਨੂੰ ਰੱਖਣਾ ਸੀ ਪਰ ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਦਿਨ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦੇ ਜਦਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਆਉਣ ਵਾਸਤੇ ਹਾਮੀ ਭਰੀ ਸੀ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਦਿੱਲੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਕੋਈ ਹੋਰ ਤਰੀਕ ਦੇ ਦੇਣ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸੰਸਦ ਭਵਨ ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਹੋਰ ਕਈ ਦਫਤਰਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਦਿੱਲੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਇਸ ਸੁੰਦਰੀਕਰਨ ਤੇ ਵਿਕਾਸ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਲਈ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਬਿਹਤਰ ਨਕਸ਼ਾਨਵੀਸ ਤੇ ਯੋਜਨਾਕਾਰ

ਸੱਦੇ ਸਨ।

ਇਸ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਦਾ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਸਣੇ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਕਈ ਹੋਰ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ

ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਿਹਾਜ਼ ਤੋਂ ਠੀਕ ਨਹੀਂ, ਜਦਕਿ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੇ ਖੁਫੀਆ ਏਜੰਸੀਆਂ ਮੌਕੇ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਨੂੰ ਹਰੀ ਝੰਡੀ ਦੇ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿਚ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚਲੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ

ਧੜੇਬੰਦੀ ਆ ਗਈ ਹੈ। ਸੂਤਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਲਈ ਪੈਸਾ ਸਿਰਫ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਸਿੱਖ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਸਿੱਖ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਦਾ ਵਿਚਾਰ 1995 ਵਿਚ ਆਇਆ ਸੀ ਉਦੋਂ ਦਿੱਲੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਯੋਜਨਾ ਬਾਰੇ ਤਤਕਾਲੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਐਸ.ਬੀ. ਚਵਾਨ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੇ ਖੁਫੀਆ ਏਜੰਸੀਆਂ, ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਟਰੈਫਿਕ ਪੁਲਿਸ ਸਣੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਸ਼ਾਖਾਵਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ। ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਭੇਜ ਕੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵੱਡੇ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਦਾ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਿੱਖ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਰਖਵਾਉਣਾ ਠੀਕ ਨਹੀਂ।

ਮੰਤਰੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਤੋਂ ਦੂਰੀ ਰੱਖ ਰਹੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੇ ਜਿਹਾ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਹੈ, ਉਹ

ਡਾ. ਅੰਬੇਦਕਰ ਦੇ 120ਵੇਂ ਜਨਮ ਦਿਨ 'ਤੇ ਸਮਾਗਮ

ਸਮਾਗਮ ਲਈ ਆਪਣਾ ਬਾਜ਼ਾਰ ਕੈਸ਼ ਐਂਡ ਕੈਰੀ ਵਾਲੇ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ ਤੇ ਦੀਪਕ ਭਾਰਦਵਾਜ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਫਾਰਮਜ਼ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਸਹਿਯੋਗ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੀ। ਜਸਵਿੰਦਰ ਜੌਹਲ ਅਤੇ ਦੀਪਕ ਭਾਰਦਵਾਜ ਨੇ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਬੜੀ ਤਸੱਲੀ ਨਾਲ ਅਨੰਦ ਮਾਣਿਆ।

ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੌਰਾਨ 25 ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਭਾਸ਼ਣ ਮੁਕਾਬਲੇ ਅਤੇ ਲਿਖਤੀ ਟੈਸਟ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਪਹਿਲਾ, ਦੂਜਾ ਅਤੇ ਤੀਜਾ ਸਥਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ

ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਦੋਂਕਿ ਬਾਕੀਆਂ ਨੂੰ ਟਰਾਫੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਇਕ ਲੜਕੀ ਰੁਪਿੰਦਰ ਗੁਰੂ, ਇਕ ਖਿਡਾਰੀ ਬੱਚੇ ਅਤੇ ਕੁਝ ਸਕਾਲਸ਼ਿਪ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ

ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੁਲੇਕ ਅਤੇ ਮੈਡਲ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਟਾਈਮਜ਼ ਤੋਂ ਚੰਗੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰ ਕੇ ਸਕਾਲਰਸ਼ਿਪ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਦੀਪ ਕੁਮਾਰ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਬਾਬਾ ਨਾਜਰ ਸਿੰਘ ਦੇ

ਬੇਟੇ ਗਗਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਪਾਇਲਟ ਬਣਨ ਕਰ ਕੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੂਰੋ-ਨੇੜਿਓਂ ਆਏ ਸਭ ਲੋਕਾਂ ਅਤੇ ਕਵਰੇਜ ਲਈ ਮੀਡੀਏ ਅਤੇ ਫੋਟੋ ਤੇ ਵੀਡੀਓ ਦੀ ਮੁਫਤ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੀਟੂ ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫਰ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ।

ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ, ਕੈਸ਼ੀਅਰ ਭੋਲਾ ਕਲੇਰ, ਸੈਕਟਰੀ ਚਰਨਜੀਤ

ਤਸਵੀਰਾਂ: ਮਹਿੰਦਰਾ ਮੀਡੀਆ

ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਵਸਦੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਮਈ ਨੂੰ ਹੋਈ ਲੌਂਗ ਆਈਲੈਂਡ ਮੈਰਾਥਨ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੁਲ 42 ਸਿੱਖ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਈਆਂ ਨੇ 13.1 ਮੀਲ ਅਤੇ ਕਈਆਂ ਨੇ 10 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੀ ਮੈਰਾਥਨ ਵਿਚ ਦੌੜ ਲਾਈ। ਸਿੱਖਸ ਇਨ ਅਮੈਰਿਕਾ ਠੱਪੇ ਵਾਲੀ ਸ਼ਰਟ ਪਾਈ ਕੈਫੇਰਾ ਨਾਂ ਦੇ ਪਟਕਾ ਬੰਨੀ ਅਤੇ ਗਲ ਵਿਚ ਖੰਡਾ ਪਾਈ ਸਿੱਖ ਟੀਮ ਦੇ ਇਕ ਮੈਂਬਰ ਨੇ 32.34 ਮਿੰਟਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਮੈਰਾਥਨ ਪੂਰੀ ਕਰਕੇ ਜਿੱਤ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਮੈਰਾਥਨ ਮੌਕੇ ਦੀ ਇਕ ਤਸਵੀਰ।

ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ, ਬਿਨ ਲਾਦਿਨ ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ

ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਪਿੜ

ਜਤਿੰਦਰ ਪਨੂੰ

ਉਸਾਮਾ ਬਿਨ ਮੁਹੰਮਦ ਬਿਨ ਅਵਦ ਬਿਨ ਲਾਦਿਨ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਉੱਥੇ ਦੀ ਬੋਲੀ ਵਿਚ 'ਬਿਨ' ਦਾ ਭਾਵ 'ਫਲਾਣੇ ਦਾ ਪੁੱਤਰ' ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਲਾਦਿਨ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਅਵਦ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਮੁਹੰਮਦ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਸੀ। ਰਾਜਿਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜਦੀ ਬੰਸ ਵਾਲੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਰਿਵਾਜ ਆਮ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਵਡੇਰਾ ਰਾਜ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਨੇੜੇ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਦਾ ਨਾਂ ਅਗਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਦਾ 'ਗੋਤਰ' ਜਾਂ 'ਸਰਨੇਮ' ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਏਥੇ ਵੀ ਇਹੋ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸਮਾਂ ਪਾ ਕੇ ਰਾਜ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਵਾਲਾ ਉਸਾਮਾ ਨਾਂ ਦਾ ਬੰਦਾ ਰਾਜਾਂ ਲਈ ਦਹਿਸ਼ਤ ਬਣ ਗਿਆ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਰਗਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮਹਾਂ-ਸ਼ਕਤੀ ਅਖਵਾਉਂਦਾ ਦੇਸ਼ ਉਸ ਦੀ ਮਾਰ ਹੋਣ ਕਈ ਵਾਰ ਆਇਆ ਤੇ ਜਦੋਂ ਉਸਾਮਾ ਨੂੰ ਮਾਰ ਲਿਆ, ਇਕੱਲੇ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦੇਣ ਦੀ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਸੰਸਾਰ ਜੰਗ ਜਿੰਨਾ ਵੱਡਾ ਕੰਮ ਕਿਹਾ ਜਾਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਆਖਰ ਕਿਉਂ? ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਕਦੇ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਬੰਦਾ ਸੀ, ਪਿੱਛੋਂ ਮਰਨ ਤੇ ਮਾਰਨ ਦੀ ਧਾਰ ਕੇ ਤੁਰ ਪਏ ਜਨੂੰਨੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਫੌਜ ਦਾ ਮੁਖੀ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਹੜੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਲਈ ਖਤਰਾ ਬਣਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ।

ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਉਹ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ, ਇਹ ਅਹਿਮ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦੇਣਾ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਕਿੱਨੀ ਕੁ ਵੱਡੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਕੁਝ ਹੋਰ ਮੁੱਦੇ ਵਿਚਾਰਨ ਵਾਲੇ ਹਨ।

ਪਹਿਲਾ ਮੁੱਦਾ ਤਾਂ ਇਹੋ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਖਾਂਦੇ-ਪੀਂਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਬੱਚਾ ਹੋ ਕੇ ਪਹਾੜਾਂ ਅਤੇ ਜੰਗਲਾਂ ਦੇ ਵਸੋਬੇ ਤੇ ਹਰ ਵਕਤ ਮੌਤ ਨਾਲ ਅੱਖ-ਮੱਟਕੇ ਦੇ ਰਾਹ ਕਿਉਂ ਪਿਆ? ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਉਹ ਜਿਸ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਨੇ ਪਾਇਆ ਗਿਆ, ਉਥੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਵੱਲ ਆਪਣੇ ਧਰਮ ਦੇ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਦਾ ਪਾਠ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦੀ ਥਾਂ ਇਹੋ ਕੁਝ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਕਿ ਫਲਾਣੇ ਵਕਤ ਸਾਡੇ ਵੱਡਿਆਂ ਨੇ ਫਲਾਣੇ ਥਾਂ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਤੇ ਹੁਣ ਫਲਾਣੇ ਥਾਂ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਬਣ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੇਣ ਦਾ ਵਕਤ ਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੂਸਰੇ ਧਰਮ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਚੱਲਦੇ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਪਾਠ ਚੜ੍ਹਾਈ ਜਾਣੀ ਆਮ ਗੱਲ ਹੈ। ਉਥੇ ਦੂਸਰੇ ਧਰਮ ਦਾ ਕੋਈ ਹੁੰਦਾ ਨਹੀਂ, ਸਿਰਫ ਆਪਣੇ ਧਰਮ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਉਹ ਕੋਈ ਕਿੱਤੂ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਕਈ ਵਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕੁਝ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਸਾਰਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਪਰ ਉਹ ਸੋਚਦੇ ਹਨ ਕਿ ਬੱਚਾ ਵੱਡਾ ਹੋ ਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਠੀਕ ਰਾਹ ਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਕਈ ਬੱਚੇ ਸਹੀ ਥਾਂ ਆ ਵੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਸਾਰੇ ਨਹੀਂ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਸਿਰਾਂ ਵਿਚ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਗੱਲ ਸਮਾ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਹੜੀ ਜਿੰਦਗੀ ਦੀ ਸ਼ਾਮ ਪੈਣ ਤੱਕ ਖਹਿਤਾ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦੀ। ਉਸਾਮਾ ਨਾਲ ਵੀ ਇਹੋ ਹੋਇਆ। ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਪਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਕਿ ਜਿੰਦਗੀ ਦਾ ਮਕਸਦ ਸਿਰਫ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਕੁਰਬਾਨੀ ਲੈਣਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਜਨੂੰਨ ਨੇ ਉਸ ਕੋਲੋਂ ਨਿਉ ਯਾਰਕ ਵਾਲੇ ਵਰਲਡ ਟਰੇਡ ਸੈਂਟਰ ਦੇ ਦੋ ਟਾਵਰਾਂ ਉਤੇ ਜਹਾਜ਼ ਮਰਵਾਉਣ ਦਾ ਕਾਰਾ ਕਰਵਾਇਆ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜਾਨ ਜਾਂਦੀ ਰਹੀ ਸੀ ਤੇ ਉਸ ਪਿੱਛੋਂ ਛਿੜੀ ਜੰਗ ਵਿਚ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਰ ਲੋਕ ਮਾਰੇ ਗਏ।

ਦੂਸਰਾ ਮੁੱਦਾ ਹੈ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਘਰ-ਘਾਟ ਛੱਡ ਕੇ ਬੰਦੂਕ ਚੁੱਕਣ ਵਾਲੇ ਪਹਿਲੇ ਕਦਮਾਂ ਦਾ। ਉਦੋਂ ਸੋਵੀਅਤ ਰੂਸ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕੀ ਹਕੂਮਤ ਆਪਣੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸਮਝਦੀ ਸੀ ਪਰ ਰੰਗ ਇਹ ਚਾੜ੍ਹ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜੇ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਕਾਇਮ ਰਹੀ ਤਾਂ ਇਸਲਾਮ ਨੂੰ ਖਤਰਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਬਾਲਕੇ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਫੌਜੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜਨਰਲ ਜ਼ਿਆ ਉਲ ਹੱਕ ਨੂੰ ਵਰਤ ਕੇ ਉਥੇ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀ ਕੈਂਪ ਲਾ ਕੇ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿਚੋਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਏਧਰ ਆਉਣ ਨੂੰ ਉਕਸਾਇਆ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਰਾਹੀਂ ਇਸਲਾਮ ਦੇ ਨਾਂ ਉਤੇ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਪਲਟਣ ਲਈ ਜਨੂੰਨੀਆਂ ਦੀ ਭੀੜ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ। ਮੁੱਢਲੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਮੁਜਾਹਿਦੀਨਾਂ ਦੀ ਇਸ ਭੀੜ ਦੇ ਆਗੂ ਬਣੇ, ਜਦੋਂ ਸਮਾਂ ਪਾ ਕੇ ਕਾਬਲ ਵਿਚ ਰਾਜ ਉਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਗਏ ਤਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ

ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲੜਨ ਦਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਿਰਫ ਢੋਂਗ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਸਲ ਵਿਚ ਉਸ ਦੇ ਆਗੂ 'ਲੋੜ ਜੋਗੀ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ' ਖੁਦ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਨਾਲ ਲੜਨ ਦੇ ਨਾਂ ਉਤੇ ਪੱਛਮੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਡਾਲਰਾਂ ਦੀਆਂ ਪੰਡਾਂ ਬੰਨ੍ਹ-ਬੰਨ੍ਹ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਜਦੋਂ ਇਸ ਦੀ ਲੋੜ ਨਾ ਰਹੀ, ਗਰਾਂਟਾਂ ਦਾ ਇਹ ਗੁਤਾਵਾ ਕਿਸੇ ਨੇ ਨਹੀਂ ਧੂੜਨਾ। ਜਿਹੜੇ ਅਰਬਾਂ ਡਾਲਰ ਜਨਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਅਤੇ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲੜਾਈ ਦੇ ਨਾਂ ਉਤੇ ਮਿਲਦੇ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਸਾਂ ਚਵਾਨੀ-ਪੱਤੀ ਉਸ ਪਾਸੇ ਲਾ ਕੇ ਬਾਕੀ ਆਗੂ ਅਤੇ ਅਫਸਰ ਆਪ ਡਕਾਰ ਜਾਂਦੇ ਸਨ।

ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਖੇਡਣ ਤੋਂ ਸਿਰ ਫੇਰ ਗਏ। ਅਮਰੀਕੀ ਹਕੂਮਤ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਫਸਤਾ ਵੱਢਣ ਲਈ ਨਵਾਂ ਲਾਜ਼ਕਰ ਜੋੜ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਤਾਲਿਬਾਨ ਦਾ ਨਾਂ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਸਿਰਫ ਮਜ਼ਬੂਤ ਦਾ ਜਨੂੰਨ ਚਾੜ੍ਹ ਕੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਸਾਮਾ ਵਰਗੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਉਹ ਵੀ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਉਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਗਏ ਪਰ ਅਮਰੀਕਾ ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਪੱਲੇ ਫਿਰ ਸ਼ਰਮਿੰਦਗੀ ਪਈ। ਨਵੇਂ ਤਾਲਿਬਾਨ ਹਕੂਮਰਾਨ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫਰਮਾ-ਬਰਦਾਰ ਬਣ ਕੇ ਚੱਲਣ ਦੀ ਥਾਂ ਆਕੀ ਹੋ ਗਏ। ਪਹਿਲੇ ਸਿਰਫ ਆਕੀ ਹੋਏ ਸਨ, ਇਹ ਇਸਲਾਮ ਦਾ ਝੰਡਾ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਉਤੇ ਝੁਲਾਉਣ ਦਾ ਨਵਾਂ ਨਾਅਰਾ ਵੀ ਚੁੱਕ ਤੁਰੇ। ਜੇ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੇ ਸਮਾਜ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ

ਦੀ ਟਰੇਨਿੰਗ ਦੇ ਕੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਤੇ ਉਸਾਮਾ ਰੱਜੇ-ਪੁੱਜੇ ਘਰ ਦਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਰੰਗਰੂਟ ਸੀ। ਇਹ ਕੰਮ ਆਈ ਐਸ ਆਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰਦੀ, ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਥਾਪਤ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਖੁਫੀਆ ਏਜੰਸੀ ਸੀ ਆਈ ਏ ਦੇ ਕਾਰਿੰਦੇ ਵੀ ਰੋਜ਼ ਦੀ ਸਰਗਰਮੀ ਦਾ ਅੰਗ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। 'ਮਕਤਬ ਅਲ ਖਿਦਮਤ' ਨਾਂ ਦੀ ਜਿਹੜੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਮੁਜਾਹਿਦੀਨ ਲਈ ਰੰਗਰੂਟ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਰਹੀ ਸੀ, ਅਬਦੁੱਲਾ ਆਜ਼ਮ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਉਹ ਉਸਾਮਾ ਬਿਨ ਲਾਦਿਨ ਨੇ ਉਦੋਂ ਆਈ ਐਸ ਆਈ ਅਤੇ ਸੀ ਆਈ ਏ ਦੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਹੇਠ ਹੀ ਖੜੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਹ ਜਥੇਬੰਦੀ ਉਸ ਦੀ ਅਗਲੀ ਉਡਾਰੀ ਦਾ ਪਤਲੂ ਬਣੀ ਤੇ ਸਿਰਫ ਚਾਰ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਉਸਾਮਾ ਨੇ ਆਜ਼ਮ

ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਆਈ ਐਸ ਆਈ ਦੇ ਮੁਖੀ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਅਮਰੀਕੀ ਹਕੂਮਤ ਨੇ ਅਲ ਕਾਇਦਾ ਤੇ ਤਾਲਿਬਾਨ ਵਿਰੁਧ ਸਿੰਧੀ ਟੱਕਰ ਲਈ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੀ ਜੰਗ ਛੇਤੀ, ਉਦੋਂ ਵੀ ਹਮੀਦ ਗੁੱਲ ਅਤੇ ਆਈ ਐਸ ਆਈ ਦਾ ਉਸਾਮਾ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਾਇਮ ਸੀ। ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਉਸਾਮਾ ਜਿੰਦਾ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਸਾਬਕਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜਨਰਲ ਪਰਵੇਜ਼ ਮੁਸ਼ਰਫ ਇਹ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਝਿਜਕਿਆ ਕਿ 'ਜੇ ਮੈਂ ਉਥੇ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਅਮਰੀਕੀ ਕਮਾਂਡੋਆਂ ਨੂੰ ਏਦਾਂ ਦੇ ਆਪਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੀ ਨਾ ਦੇਂਦਾ।' ਇਹ ਗੱਲ ਵੱਖਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਵਕਤ ਵੀ ਅਮਰੀਕੀ ਫੌਜ ਉਥੇ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਆਪਰੇਸ਼ਨ ਕਰਦੀ ਰਹੀ ਸੀ ਤੇ ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਅਜੋਕੇ ਹਾਕਮ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਚਿਤਾਵਨੀਆਂ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ, ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਫੇਰ ਡਰੋਨ ਹਮਲੇ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ।

ਚੌਥਾ ਮੁੱਦਾ ਉਸਾਮਾ ਬਾਰੇ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਾਸਲ ਹੋਣ ਦਾ ਹੈ। ਕਹਿਣ ਵਾਲੇ ਤਾਂ ਇਹ ਵੀ ਕਹੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਲ ਕਾਇਦਾ ਵਿਚ ਫੁੱਟ ਪੈ ਗਈ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਸਾਮਾ ਦੇ ਦੂਜੇ ਨੰਬਰ ਵਾਲੇ ਲੀਡਰ ਅਲ ਜਵਾਹਿਰੀ ਨੇ ਹੀ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਤੱਕ ਇਹ ਸੂਹ ਪੁਚਾ ਦਿੱਤੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਈ ਵਾਰ ਹੋ ਵੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਹੈਰਾਨੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਪਰ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਵਸੀਲੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਰੇਮਿਡ ਡੇਵਿਸ ਨਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਅਮਰੀਕੀ ਨਾਗਰਿਕ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਦੋ ਜਣਿਆਂ ਦੇ ਕਤਲ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿਚ ਫੜਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਕਹੀ ਗਈ ਕਿ ਉਹ ਦੁਤਘਰ ਦਾ ਕਾਰਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਤਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਉਸ ਨੂੰ ਲੁੱਟਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਫਿਰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹ ਦੁਤਘਰ ਦਾ ਕਾਰਿੰਦਾ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ 'ਸਪੈਸ਼ਲ' ਅਮਰੀਕੀ ਹੈ ਤੇ ਉਹਦੇ ਵਰਗੇ ਚਾਰ ਸੌ ਤੋਂ ਵੱਧ 'ਸਪੈਸ਼ਲ' ਹੋਰ ਉਥੇ ਤੁਰੇ ਫਿਰਦੇ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਸੂਹਾਂ ਕੱਢਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਜਿਹੜੇ ਦੋ ਜਣੇ ਮਾਰੇ ਗਏ, ਉਹ ਲੁਟੇਰੇ ਹੋਣ ਦੀ ਥਾਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਖੁਫੀਆ ਏਜੰਸੀ ਦੇ ਬੰਦੇ ਸਨ। ਉਹ ਕੇਸ ਤਾਂ ਨਿਪਟ ਗਿਆ, ਪਰ ਇਹ ਚਰਚਾ ਚੱਲ ਪਈ ਕਿ ਉਥੇ ਏਨੇ ਖਤਰਨਾਕ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਜਿਹੜੇ 'ਸਪੈਸ਼ਲ' ਅਮਰੀਕੀ ਘੁੰਮ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਹ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਮਿਸ਼ਨ ਉਤੇ ਹੋਣਗੇ। ਉਸਾਮਾ ਬਿਨ ਲਾਦਿਨ ਵਾਲਾ ਮਿਸ਼ਨ ਵੀ ਉਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਐਬਟਾਬਾਦ ਵੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ ਤੋਂ ਪੌਣੇ ਘੰਟੇ ਦੀ ਕਾਰ ਦੀ ਦੌੜ ਦੀ ਦੂਰੀ ਉਤੇ ਹੀ ਹੈ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਜਿਹੜਾ ਸਰੋਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਹ ਖੁਦ ਖੁਫੀਆ ਏਜੰਸੀ ਆਈ ਐਸ ਆਈ ਦਾ ਹੁਣ ਵਾਲਾ ਮੁਖੀ

ਇੱਕ ਪਿੱਛੋਂ ਦੂਜਾ ਤਜਰਬਾ ਕਰਨ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਨਾ ਸੂਚੀ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਕਦੇ ਤੋਰਾ-ਬੋਰਾ ਦੀਆਂ ਪਹਾੜੀਆਂ ਦੀ ਜੰਗ ਲੜਨ ਤੇ ਕਦੇ ਇੱਕ ਬੰਦਾ ਮਾਰਨ ਲਈ ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਏਡਾ ਵੱਡਾ ਆਪਰੇਸ਼ਨ ਕਰਨ ਤੱਕ ਹਾਲਾਤ ਨਹੀਂ ਸਨ ਜਾਣੇ।

ਤੀਜਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਸਰਕਾਰ, ਫੌਜ ਅਤੇ ਖੁਫੀਆ ਏਜੰਸੀ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦਾ। ਕਿਸੇ ਘਟੀਆ ਦਰਜੇ ਦੇ ਜਾਸੂਸੀ ਨਾਵਲ ਵਿਚ ਉਲਝਣਾਂ ਏਨੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਕਿਤਾਬ ਮੁੱਕ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਗੁੰਝਲਾਂ ਨਹੀਂ ਮੁੱਕ ਸਕਦੀਆਂ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਹਾਕਮਾਂ ਅਤੇ ਉਥੋਂ ਦੀਆਂ ਖੁਫੀਆ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੀਆਂ ਗੁੰਝਲਾਂ ਵੀ ਏਨੀਆਂ ਹੀ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਰ ਤੰਦ ਸੂਚੀ ਕਿੱਤੋਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਹਜ਼ਾਰ ਵਾਲਵਾਂ ਪਾ ਕੇ ਨਿਕਲਦੀ ਕਿਸੇ ਅਣਕਿਆਸੀ ਥਾਂ ਹੈ।

ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੇ ਮੁਜਾਹਿਦੀਨ ਦੀ ਮਦਦ ਲਈ ਲਾਏ ਗਏ ਕੈਂਪਾਂ ਵਿਚ ਉਸਾਮਾ ਦੀ ਆਮਦ ਵੇਲੇ ਕੈਂਪ ਦੀ ਕਮਾਨ ਆਈ ਐਸ ਆਈ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਸੀ। ਜਿਹੜੇ ਵੀ ਲੋਕ ਉਥੇ ਆਉਂਦੇ ਸਨ, ਉਹ ਇਸੇ ਏਜੰਸੀ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਅਗਲੇ ਕੰਮਾਂ

ਨੂੰ ਸਿਰਫ 'ਖਿਦਮਤ' ਕਰਨ ਜੋਗਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਆਪ 'ਅਲ ਕਾਇਦਾ' ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਉਹ ਟੋਲਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਿਚ ਰੁੱਝ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਦਾ ਮਕਸਦ ਇਸਲਾਮ ਦਾ ਪਸਾਰ ਅਤੇ ਸੰਸਾਰ ਉਤੇ ਇਸ ਦਾ ਝੰਡਾ ਝੁਲਾਉਣਾ ਐਲਾਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਆਈ ਐਸ ਆਈ ਨੇ ਤਾਂ ਰੋਕਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਉਦੋਂ ਸੀ ਆਈ ਏ ਵਾਲੇ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਗੰਭੀਰ ਤਮਾਸ਼ਬੀਨੀ ਸਮਝ ਕੇ ਥਾਪਤ ਦੇਣ ਲੱਗੇ ਰਹੇ ਸਨ।

ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਦਹਾਕਿਆਂ ਦੀ ਸਰਗਰਮੀ ਦੌਰਾਨ ਉਸਾਮਾ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਨੇੜੇ ਰਿਹਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਨਰਲ ਹਮੀਦ ਗੁੱਲ ਸੀ, ਜਿਹੜਾ ਫੌਜ ਦਾ ਮੇਜਰ ਜਨਰਲ ਹੁੰਦਿਆਂ ਉਸ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿਚ ਆਇਆ ਸੀ ਤੇ ਆਈ ਐਸ ਆਈ ਦਾ ਮੁਖੀ ਬਣਨ ਪਿੱਛੋਂ ਉਸ ਨਾਲ ਘਿਓ-ਖਿਚੜੀ ਹੋਇਆ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਦੇਸ਼ ਦੇ ਰਾਜਸੀ ਹਾਕਮਾਂ ਨੂੰ ਹਮੀਦ ਗੁੱਲ ਟਿੱਚ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਤੇ ਆਪਣੀ ਕਮਾਨ ਹੇਠ ਰਹਿ ਚੁੱਕੀ ਖੁਫੀਆ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਸਲ ਤਾਕਤ ਮੰਨ ਕੇ ਉਹ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਸਲਾਹ ਵੀ ਦੇ

ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਜਨਰਲ ਅਹਿਮਦ ਸੁਜਾ ਪਾਸ਼ਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਹਨ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਫੜ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਮੁਕੱਦਮਾ ਮੁੱਬਈ ਵਿਚ ਹੋਏ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦ ਹਮਲੇ ਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਮਾਰੇ ਗਏ ਇੱਕ ਸੌ ਛਿਆਹਠ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਕੁਝ ਨਾਗਰਿਕ ਵੀ ਸਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਾਰਸ ਇਨਸਾਫ ਮੰਗ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਾਰੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦੀ ਤੰਦ ਤਰੱਵਰ ਹੁਸੈਨ ਰਾਣਾ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੇ ਮੇਜਰ ਇਕਬਾਲ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਆਈ ਐਸ ਆਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਮੁਖੀ ਜਨਰਲ ਪਾਸ਼ਾ ਤੱਕ ਜਦੋਂ ਜੋੜ ਦਿੱਤੀ ਤਾਂ ਅਮਰੀਕੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨੀ ਹੀ ਪੈਣੀ ਸੀ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਮੁਸ਼ਕਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਅਹਿਮਦ ਸੁਜਾ ਪਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰੇ ਤਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੂੰਹ ਵਿਖਾਉਣਾ ਔਖਾ ਹੋ ਜਾਣਾ ਸੀ ਤੇ ਜੇ ਨਾ ਕਰੇ ਤਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਬਾਂਹ ਨੂੰ ਮਰੋੜਾ ਚਾੜ੍ਹ ਦੇਣਾ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਤਰੱਵਰ ਹੁਸੈਨ ਰਾਣਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਚਾਅ ਦਾ ਰਾਹ ਕੱਢਣ ਲਈ ਗੱਲ ਆਈ ਐਸ ਆਈ ਵੱਲ ਤਿਲਕਾਈ ਸੀ, ਉਦੋਂ ਹੀ ਇਸ ਸੰਭਾਵਨਾ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਜਨਰਲ ਪਾਸ਼ਾ ਨੇ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇ ਕਿ 'ਮੇਰੇ ਪਿੱਛੇ ਪੈਣ ਦੀ ਥਾਂ ਫਲਾਣੇ ਥਾਂ ਉਸਾਮਾ ਬੈਠਾ ਹੈ, ਜਾ ਕੇ ਘੋਰ ਲਵੋ' ਇਸ ਦੀ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਉਦੋਂ ਵਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਆਈ ਐਸ ਆਈ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁਖੀ ਹਮੀਦ ਗੁੱਲ ਦਾ ਟੀ ਵੀ ਚੈਨਲਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਇੰਟਰਵਿਊ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇ। ਉਸ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਉਸਾਮਾ ਉਥੇ ਬੈਠਾ ਅਮਰੀਕਾ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰ ਆ ਗਿਆ ਤੇ ਉਹ ਕਾਰਵਾਈ ਵੀ ਕਰ ਗਏ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਆਪਣੀ ਫੌਜ ਜਾਂ ਖੁਫੀਆ ਏਜੰਸੀ ਇਹ ਕੰਮ ਕਿਉਂ ਨਾ ਕਰ ਸਕੀ? ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਹਮੀਦ ਗੁੱਲ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਹੈਰਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜੇ ਪਤਾ ਲੱਗਣ ਪਿੱਛੋਂ ਆਈ ਐਸ ਆਈ ਦਾ ਕੋਈ ਅਹਿਲਕਾਰ ਹੀ ਇਸ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਦੇ ਕੇ ਕੋਈ ਲਾਭ ਕਮਾਉਣ ਦੀ ਝਾਕ ਰੱਖਦਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਕੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਹਮੀਦ ਗੁੱਲ ਦੇ ਇਸ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਾਂ ਕੋਈ ਸਿਰ ਖਪਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀ।

ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਲਿਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਵਿਰੁਧ ਲੜਨ ਦਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਿਰਫ ਢੋਂਗ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਸਲ ਵਿਚ ਉਸ ਦੇ ਆਗੂ 'ਲੋੜ ਜੋਗੀ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ' ਖੁਦ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਨਾਲ ਲੜਨ ਦੇ ਨਾਂ ਉਤੇ ਪੱਛਮੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਡਾਲਰਾਂ ਦੀਆਂ ਪੰਡਾਂ ਬੰਨ੍ਹ-ਬੰਨ੍ਹ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਜਦੋਂ ਇਸ ਦੀ ਲੋੜ ਨਾ ਰਹੀ, ਗਰਾਂਟਾਂ ਦਾ ਇਹ ਗੁਤਾਵਾ ਕਿਸੇ ਨੇ ਨਹੀਂ ਧੂੜਨਾ। ਜਿਹੜੇ ਅਰਬਾਂ ਡਾਲਰ ਜਨਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਅਤੇ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਲੜਾਈ ਦੇ ਨਾਂ ਉਤੇ ਮਿਲਦੇ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਸਾਂ ਚਵਾਨੀ-ਪੱਤੀ ਉਸ ਪਾਸੇ ਲਾ ਕੇ ਬਾਕੀ ਆਗੂ ਅਤੇ ਅਫਸਰ ਆਪ ਡਕਾਰ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦ ਉਸਾਮਾ ਬਿਨ ਲਾਦਿਨ ਜਿੰਦਾ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ, ਲੜਾਈ ਭਾਵੇਂ ਹਾਲੇ ਨਹੀਂ ਮੁੱਕੀ, ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵੀ ਇਹ ਕਹਿਣ ਲੱਗ ਪਈ ਹੈ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਹੋਰ ਡਾਲਰ ਦੇਣੇ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰਾਂਗੇ। ਇਹੋ ਤਾਂ ਉਹ ਘੜੀ ਹੈ, ਜਿਹੜੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਆਗੂ ਆਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਤੇ ਆਖਰ ਨੂੰ ਆਣ ਪਹੁੰਚੀ ਹੈ।

ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਖਰੀਦ-ਵੇਚ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, ਮੋਹਾਲੀ, ਪੰਚਕੂਲਾ ਅਤੇ ਆਸ-ਪਾਸ ਦੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਜ਼ਮੀਨ-ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਖਰੀਦ-ਵੇਚ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ

ਪੁਨੀਆ ਰੀਅਲ ਅਸਟੇਟ: 94173-34049

ਅਸੀਂ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਦਾ ਕੰਮ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ

ਉਬਾਮਾ, ਨਾ ਸੱਚ ਖ਼ਬਰਾਂ ਨੂੰ ਖਾਣਾ ਉਸਾਮਾ

ਕੁਝ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਬਾਨ ਦੀ ਉਕਾਈ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਜੋ ਗਲਤ ਉਚਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਸ ਪਿਛੇ ਦੱਬੀ ਹੋਈ ਖਾਹਿਸ਼ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਭ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਫੌਕਸ ਚੈਨਲ ਰਾਜਸੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਪਰਲੇ ਦਰਜੇ ਦਾ ਪਿਛਾਹਿਤ ਪੈਂਤੜਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਡੈਮੋਕਰੇਟਿਕ ਰਾਜਨੀਤੀ ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਰਾਕ ਉਬਾਮਾ ਇਸ ਨੂੰ ਉਕਾ ਨਹੀਂ ਸੁਖਾਉਂਦੇ। ਉਸ ਦੀ ਹਰ ਗੱਲ ਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਉਡਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਬਾਮਾ ਨੂੰ ਉਬਾਮਾ ਡਰਾਮਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਚੈਨਲ ਦੇ ਐਂਕਰ ਨੇ ਉਸਾਮਾ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਸੁਣਾਉਣ ਲੱਗਿਆ ਤਾਂ ਹੱਦ ਹੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ, ਮਾਨੋ ਆਪਣੇ ਮਨ ਦੀ ਗੱਲ ਹੀ ਕਹਿ ਦਿੱਤੀ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ, "ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਉਬਾਮਾ ਸੱਚਮੁਚ ਮਰ ਗਿਆ ਹੈ।" ਯੂ ਟਿਊਬ ਰਾਹੀਂ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਹ ਯਭਲੀ ਸੁਣੀ। ਧਰਤ ਗੋਲੇ ਦੇ ਹੋਰ ਕਈ ਸਮਾਚਾਰ ਮਾਧਿਅਮਾਂ ਨੇ ਇਹ ਗਲਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਪਰ ਫੌਕਸ ਨੇ ਉਬਾਮਾ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜੋੜ ਕੇ ਕੋਈ ਕਸਰ ਨਹੀਂ ਛੱਡੀ। ਖਬਰ 'ਤੇੜਨ' ਦੀ ਕਾਹਲ ਵਿਚ, "ਉਬਾਮਾ ਬਿਨ ਲਾਇਨ ਹਲਾਕ" ਉਚਰ ਕੇ ਕਈ ਮਾਧਿਅਮਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਜਲੂਸ ਕਵਿਆ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਟੀ.ਵੀ. ਚੈਨਲ ਐੱਨ.ਡੀ.ਟੀ.ਵੀ. ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਾਕਾਇਦਾ ਪ੍ਰਸਾਰਨ ਦੌਰਾਨ ਹੇਠਾਂ ਹਿੰਦੀ ਵਿਚ ਇਬਾਰਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ, "ਉਬਾਮਾ ਕੇ ਸਿਰ ਪਰ ਗੋਲੀ ਲਗੀ ਹੈ।" ਫੌਕਸ-40 ਨਾਂ ਦੇ ਇਕ ਹੋਰ ਚੈਨਲ ਨੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ, "ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਹਨ ਕਿ ਉਬਾਮਾ ਬਿਨ ਲਾਇਨ ਮਰ ਗਿਆ ਹੈ।" ਏ.ਬੀ.ਸੀ. ਨਿਊਜ਼ ਚੈਨਲ ਅਤੇ

'ਉਬਾਮਾ ਕਿਥੇ ਹੈ?' ਜੂਨ 2007 ਵਿਚ ਰਿਪਬਲਿਕਨ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਰੋਮਨੀ ਦੀ ਇਕ ਔਰਤ ਨਾਲ ਫੋਟੋ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਫੜੀ ਤਖਤੀ 'ਤੇ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, "ਉਬਾਮਾ, ਉਸਾਮਾ ਤੇ ਚੈਲਸੀਆ ਮਾਮਾ ਲਈ ਨਾਂਗ।" ਅਕਤੂਬਰ

ਹੈ। ਆਉ, ਜ਼ਰਾ ਦੋਨਾਂ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵੱਲ ਜਾਈਏ। ਹੋਨੋਲੂਲੂ, ਹਵਾਈ ਵਿਚ ਜਨਮੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਉਬਾਮਾ ਦਾ ਪੂਰਾ ਨਾਂ ਹੈ, ਬਰਾਕ ਹੁਸੈਨ ਉਬਾਮਾ। ਉਸ ਦੀ ਮਾਂ ਕੈਂਸਸ ਦੀ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਸੀ ਤੇ ਪਿਉ ਬਰਾਕ ਉਬਾਮਾ ਕੀਨੀਆ, ਅਫਰੀਕਾ ਤੋਂ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ ਸਬੰਧ ਕੀਨੀਆ ਦੇ ਲੂਓ ਕਬੀਲੇ

ਉਬਾਮਾ 'ਤੇ ਝੂਠਾ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅੰਦਰੋਂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਨਾਂ ਤੋਂ ਉਸ ਦੇ ਅਫਰੀਕੀ ਮੁਸਲਮਾਨ ਹੋਣ ਦਾ ਭੁਲੇਖਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦਾ ਨਾਂ ਉਸ ਦੇ ਪਿਉ ਦੇ ਨਾਂ ਪਿਛੇ ਹੀ ਧਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਨਾਂ 'ਬਰਾਕ' ਅਫਰੀਕਾ ਦੀ ਸੋਲੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ

**ਸ਼ਬਦ
ਝਰੋਖਾ**

ਬਲਜੀਤ ਬਾਸੀ

ਫੋਨ: 734-454-4958

ਸ਼ਬਦ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਮੂਲ ਸੈਮਿਟਿਕ ਤੇ ਅਰਬੀ ਵਿਚ ਲਭੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਬਰਾਕ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਸੈਮਿਟਿਕ ਧਾਤੂ ਹੈ 'ਬ-ਰ-ਕ' ਜਿਸ ਦੇ ਅਰਥ ਹਨ, ਵਰਦਾਨ ਦੇਣਾ, ਦਾਤ ਦੇਣਾ। 'ਮੁਬਾਰਕ' ਤੇ 'ਬਰਕਤ' ਦੋਵੇਂ ਲਫਜ਼ ਇਸੇ ਤੋਂ ਬਣੇ ਹਨ। ਭਾਰਤੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਖੂਬ ਦਖਲ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ 'ਤੇ ਅਸੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਬਾਰਕ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਕਈ ਨਾਂਵਾਂ ਵਿਚ ਮੁਬਾਰਕ ਸ਼ਬਦ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ

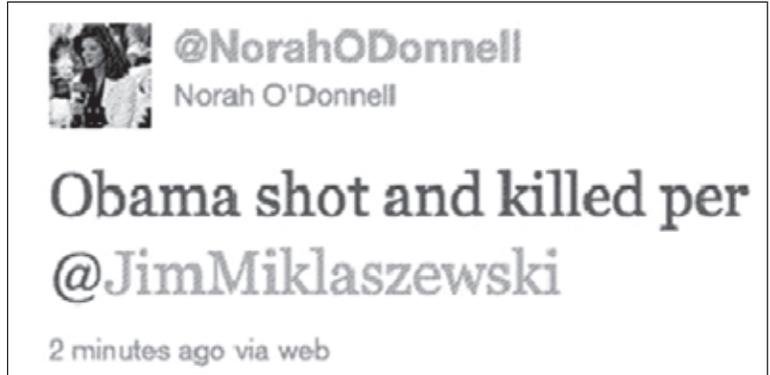
ਵਿਚ ਭਰਾ ਸੱਜੀ ਬਾਂਹ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ 43 ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀਆਂ ਵਿਚੋਂ 14 ਦੇ ਨਾਂਵਾਂ ਵਿਚ ਸੈਮਿਟਿਕ ਝਲਕਦੀ ਹੈ। ਜੌਹਨ ਐਡਮਜ਼ ਵਿਚ ਜੌਹਨ ਦਾ ਪਿਛਾ ਹਿਬਰੂ ਯੋਚਾਨਨ (ਰੱਬ ਦੀ ਦਾਤ) ਹੈ। ਐਡਮਜ਼ ਬਾਈਬਲ ਦਾ ਬਾਬਾ ਆਦਮ ਹੀ ਹੈ। ਥੋਮਸ ਜੈਫਰਸਨ ਵਿਚਲੇ ਥੋਮਸ ਦਾ ਸਬੰਧ ਸੈਮਿਟਿਕ ਭਾਸ਼ਾ ਅਰਮਾਇਕ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਤੁਮਾ ਨਾਲ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਜੌਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੇਮਜ਼ ਮੈਡੀਸਨ, ਜੇਮਜ਼ ਮੌਰੋ ਅਤੇ ਜੇਮਜ਼ ਪੌਲਕ ਵਿਚਲਾ ਜੇਮਜ਼ ਹਿਬਰੂ ਯਾਕੋਵ ਦਾ ਵਿਉਤਪਤ ਰੂਪ ਹੈ। ਅਰਬੀ ਦਾ ਯਾਕੂਬ ਵੀ ਏਹੋ ਹੈ। ਅਬਰਾਹਮ ਲਿੰਕਨ ਵਿਚਲਾ ਅਬਰਾਹਮ ਤਾਂ ਹੈ ਹੀ ਬਾਈਬਲ ਵਾਲਾ। ਇਸ ਵਿਚ ਅਬ ਦਾ ਮਤਲਬ ਪਿਤਾ ਹੈ ਤੇ ਰਾਹਮ ਦਾ ਸਮੂਹ।

2007 ਵਿਚ ਰੋਮਨੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਮੇਰਾ ਖਿਆਲ ਹੈ ਇਹ ਪੈਂਤੜਾ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜ਼ਰਾ ਧਿਆਨ ਦਿਉ, ਉਸਾਮਾ, ਨਾ ਸੱਚ ਬਰਾਕ ਉਬਾਮਾ ਨੇ ਕਲ੍ਹ ਕੀ ਕਿਹਾ। ਬਰਾਕ ਉਬਾਮਾ ਸਭ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ, ਜਹਾਦੀਆਂ ਆਦਿ ਨੂੰ ਇਰਾਕ ਵਿਚ ਇਕੱਠੇ ਜੁੜ ਜਾਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ।" ਦਸੰਬਰ 2007 ਵਿਚ ਗਲੈਨ ਬੈਕ ਨੇ ਏ.ਬੀ.ਸੀ. ਦੇ ਗੁਡ ਮੌਰਨਿੰਗ ਅਮੈਰੀਕਾ ਵਿਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਦੌਰਾਨ ਉਬਾਮਾ ਦੀ ਥਾਂ ਉਸਾਮਾ ਬੋਲਿਆ। ਇਸੇ ਦਸੰਬਰ ਵਿਚ ਸੀ.ਐਨ.ਐਨ. ਦੀ ਐਂਕਰ ਐਲੀਨਾ ਚੋਅ ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਨਿਕਲਿਆ, "ਸੈਨੇਟਰ ਉਬਾਮਾ ਦੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਚੋਣ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ਅਫਵਾਹਾਂ ਨਾਲ ਘਿਰ ਗਈ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਹੈ ਕਿ ਉਸਾਮਾ ਮੁਸਲਮਾਨ ਹੈ..." ਅਪਰੈਲ 2008 ਦੌਰਾਨ ਸਕਿਡਮੋਰ ਕਾਲਿਜ ਵਿਚ ਇਕ ਟਾਕ ਸ਼ੋਅ ਦੌਰਾਨ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਪੈਟਰੀਅਟ ਐਕਟ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰਦਿਆਂ ਸਾਬਕਾ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਐਸਕਰੋਫਟ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਪੈਟਰੀਅਟ ਐਕਟ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਏਨਾ ਹੀ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਸਾਮਾ ਸਮੇਤ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਨੁਮਾਇੰਦੇ, ਨਹੀਂ ਨਹੀਂ ਉਹ ਨਹੀਂ..."

ਅਪਰੈਲ 2008 ਵਿਚ ਹਿਲਰੀ ਕਲਿੰਟਨ ਵਲੋਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਲਈ ਆਪਣੀ ਮੁਢਲੀ ਮੁਹਿੰਮ ਮੁਕਾ ਦੇਣ ਪਿਛੋਂ ਡਿਟਰਾਇਟ ਨਿਊਜ਼ ਨੇ ਸੁਰਖੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤੀ, "ਏਕਤਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਲਿੰਟਨ, ਉਸਾਮਾ ਦੀ ਮਿਲਣੀ।" ਅਜਿਹੀਆਂ ਉਕਾਈਆਂ ਜੀਭ ਦੇ ਟਪਲੇ ਕਾਰਨ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਕਨੀਕੀ ਕਾਰਨ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਇਕ ਰੋਲ-ਘਚੋਲੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਸੁਆਰਥੀ ਤਾਕਤਾਂ ਸੁਖਮ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਾਭ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਉਸਾਮਾ ਤੇ ਉਬਾਮਾ ਨਾਂਵਾਂ ਵਿਚ ਕਾਫ਼ੀ ਧੁਨੀ ਸਮਾਨਤਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਾਫ਼ੀ ਆ ਵੀ ਮਿਲਦਾ

ਦੇ ਇਕ ਲੇਖਕ ਤੇ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਦਾ ਨਾਂ ਮੁਬਾਰਕ ਸਿੰਘ ਸੀ। ਬਰਕਤ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਆਮ ਹੀ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਕਵੀ ਬਰਕਤ ਰਾਮ ਯੂਮਨ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਬਹਾਨੇ ਯਾਦ ਕਰ ਲਓ। ਬਰਾਕ ਸ਼ਬਦ ਬਾਈਬਲ ਵਿਚ ਅਨੇਕਾਂ ਵਾਰੀ ਆਇਆ ਹੈ। ਉਬਾਮਾ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰਲਾ ਨਾਂ ਹੁਸੈਨ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਦਾਦੇ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਨਾਂ ਸੀ। ਹੁਸੈਨ ਦਾ ਅਰਥ ਚੰਗਾ, ਸੁਹਣਾ, ਸੁਣੱਖਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਰਬੀ ਸ਼ਬਦ 'ਹੁਸਨ' ਅਤੇ 'ਹੁਸੀਨ'

ਸੀ.ਬੀ.ਐੱਸ. ਰੇਡੀਉ ਦੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਘਾਲਾ-ਮਾਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਐਨ.ਬੀ.ਸੀ. ਦੀ ਨੇਰਾ ਨੇ ਟਵਿਟਰ ਵਿਚ ਏਹੀ ਕੜੀ ਘੋਲੀ। ਅਨੇਕਾਂ ਵੈਬਸਾਈਟਾਂ ਅਤੇ ਬਲੋਗਾਂ 'ਚ ਵੀ ਏਹੀ ਗੜਬੜੇਸ਼ਨ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲੀ। ਵਰਲਡ ਨਿਊਜ਼ ਬਲੋਗ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ, "ਉਬਾਮਾ ਨੂੰ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿਚ ਦਫਨਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।" ਮਜ਼ੇ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਕੈਥ ਓਲਬਰਮਾਨ ਨੇ ਆਪਣੀ ਵੈਬਸਾਈਟ 'ਤੇ ਫੌਕਸ ਦੀ ਗਲਤੀ ਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਉਡਾਉਂਦਿਆਂ ਖੁਦ ਏਹੀ ਗਲਤ ਦੁਹਰਾ ਦਿੱਤੀ, "ਬੁਸ਼ ਨੇ ਤਾਂ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਬਾਮਾ ਨੂੰ ਲਭਣ ਦੀ ਤਰਜੀਹ ਹੀ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।"

ਉਬਾਮਾ-ਉਸਾਮਾ ਨੂੰ ਰਲਗੋੜ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਚਿਰਾਂ ਤੋਂ ਹੁੰਦੀ ਆਈ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਨਾਂ ਦੇ ਹਰ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਕੁਝ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਉਬਾਮਾ ਅਲ-ਕਾਇਦਾ ਦੀ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦ ਦੀ ਜਾਂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਧਰਮ ਨਾਲ ਜੁੜਦਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਵੇ। ਸੀ. ਐਨ. ਐਨ. ਨੇ 2007 ਦੌਰਾਨ ਇਕ ਸ਼ੋਅ ਵਿਚ ਸੁਰਖੀ ਲਾਈ ਸੀ,

ਦੀ ਕੋਈ ਖਾਸੀਅਤ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅੱਗੇ 'ਉ' ਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਖਿਆਲ ਹੈ ਕਿ ਉਬਾਮਾ ਦੇ ਨਕਤਦਾਦੇ ਦੀ ਮਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬੇਟੇ ਦੇ ਜਨਮ ਸਮੇਂ ਉਸ ਦੀ ਕਿਸੇ ਲੱਤ ਬਾਂਹ ਵਿਚ ਵਿੰਗ ਦੇਖਿਆ ਤਾਂ ਨਾਂ ਧਰ ਦਿੱਤਾ, ਉਬਾਮਾ। ਕਈ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਉਬਾਮਾ ਪੁਠਾ ਹੀ ਜੰਮਿਆ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਇਸ ਨਾਂ ਦਾ ਅੱਖਰੀ ਅਨੁਵਾਦ ਬਣੇਗਾ, ਉਗਵਿੰਗਾ ਜਾਂ ਉਬਿੰਗੜਾ। ਗਰੀਸ ਦੇ ਮਿਥਿਹਾਸਿਕ ਰਾਜੇ 'ਇਦੀਪਸ' ਦੇ ਨਾਂ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ, ਸੁੱਜੇ ਪੈਰਾਂ ਵਾਲਾ। ਇਸ ਰਾਜੇ ਦੀ ਹੋਣੀ ਬਾਰੇ ਸੋਫੋਕਲੀਜ਼ ਨੇ ਜਗਤ ਪ੍ਰਸਿਧ ਦੁਖਾਂਤ ਨਾਟਕ ਰਚਿਆ ਹੈ।

ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਸੁਜਾਤੀ ਹੈ। ਕਿਹੜਾ ਪੰਜਾਬੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਇਕ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦਾ ਨਾਂ ਜ਼ਾਕਿਰ ਹੁਸੈਨ ਸੀ। ਮਿਸਰ ਦੇ ਲਾਹੇ ਗਏ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦਾ ਨਾਂ ਹੁਸਨੇ ਮੁਬਾਰਕ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਕਈ ਨਾਂਵਾਂ ਵਿਚ ਇਸਲਾਮੀਅਤ ਅਤੇ ਅਰਬੀ/ਸੈਮਿਟਿਕ ਝਾਕਦੀ ਹੈ। ਜਨਰਲ ਉਮਰ ਨੈਲਸਨ ਵਿਚਲੇ 'ਉਮਰ' ਤੇ 'ਬੈਂਜਾਮਿਨ' ਫ਼ਰੈਂਕਲਿਨ ਵਿਚਲੇ ਬੈਂਜਾਮਿਨ ਵਿਚ ਹਿਬਰੂ ਪ੍ਰਤੱਖ ਹੈ: ਬੈਂਜਾਮਿਨ= ਬਿਨ+ਯਾਮਿਨ। ਬਿਨ ਦਾ ਮਤਲਬ ਪੁਤਰ ਤੇ ਯਾਮਿਨ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸੱਜਾ। ਸੋ ਨਾਂ ਦਾ ਅਰਥ ਬਣਿਆ ਸੱਜੇ (ਹੱਥ) ਦਾ ਪੁੱਤਰ। ਸੱਜਾ ਹੱਥ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ, ਪੰਜਾਬ

ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕਰਨ ਵਰਗੇ ਬੇਹੱਦ ਨਾਜ਼ੁਕ ਅਤੇ ਪੇਚੀਦਾ ਕਾਰਜ ਨੂੰ (ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਪੂਰਨ ਗਿਆਨ ਤੋਂ ਬਗੈਰ) ਹੱਥ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਜਿਥੇ ਮੀਰੂ ਅਲਿਜਬੈਬ ਦਾ ਉਪਰਾਲਾ ਬਹੁਤ ਸਲਾਹੁਣਯੋਗ ਹੈ, ਉਥੇ ਸਿੱਖੀ ਸਰੂਪ ਵਿਚ ਅਲੱਗ ਅਲੱਗ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿਚ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਬੈਠੇ ਕਰੀਬ ਕਰੀਬ ਸਾਰੇ ਹੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਗੈਰ ਜਿੰਮੇਵਾਰਾਨਾ ਅਤੇ ਚਲੇ ਸਾਨੂੰ ਕੀ ਵਾਲਾ ਵਤੀਰਾ ਘੋਰ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਵਾਲਾ ਅਤੇ ਨਿੰਦਣਯੋਗ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਜਰਮਨ ਅਨੁਵਾਦ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਸਿੰਘ ਬੁਦਰਜ ਨੇ ਵੀ ਪੈਸਾ ਕਮਾਉਣ ਦੇ ਹਿੱਤ ਨੂੰ ਹੀ ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਿੱਖੀ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਉਕਾ ਹੀ ਵਿਸਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਅਨੁਵਾਦ ਦੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਲਿਆਏ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾ ਕੀਤੀ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਆਪਣੇ ਧਰਮ ਤੇ ਸਮਾਜ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਾਣੀ ਜਾਗਰੂਕ ਹੋ ਕੇ ਆਪਣਾ ਫਰਜ਼ ਨਹੀਂ ਪਛਾਣਦਾ ਅਤੇ ਗਲਤ ਵਰਤਾਰੇ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਵਿੱਤ ਮੁਤਾਬਕ ਯੋਗਦਾਨ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦਾ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਚੰਗੇ ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਧਰਮ ਦੀ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਦੀ ਆਸ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

1984 ਦਾ ਕਹਿਰ ਭੁੱਲਣਯੋਗ ਨਹੀਂ

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੇ 30 ਅਪਰੈਲ ਦੇ ਅੰਕ ਵਿਚ ਕਰਮ ਬਰਸਟ ਦਾ ਲੇਖ '1984 ਦਾ ਕਹਿਰ ਬਖਸ਼ਣਯੋਗ ਨਹੀਂ' ਪਰ ਮੰਨਣਯੋਗ ਤੇ ਭੁੱਲਣਯੋਗ ਛਪਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਹਕੀਕਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਹਿਰ ਨਾ ਬਖਸ਼ਣਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਭੁੱਲਣਯੋਗ। ਕਰਮ ਬਰਸਟ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਅਪਰੇਸ਼ਨ ਬਲੂ ਸਟਾਰ ਦੇ ਕਹਿਰ ਲਈ ਉਚੇਚਾ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਿਹਾੜੇ ਦਾ ਦਿਨ ਹੀ ਚੁਣਿਆ ਸੀ। ਸੰਤ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲੇ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਜਾਮ ਪੀਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿੱਖ ਰੈਫਰੈਸ ਲਾਇਬਰੇਰੀ ਸਾੜੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅਜਾਇਬ ਘਰ ਲੁੱਟਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਕਾਤਲ ਸ਼ਹੀਦ ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਬਿਨਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਏ ਮੌਤ ਦੇ ਘਾਟ ਉਤਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਅਣਭੋਲੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਉਂਦੇ ਸਾੜਿਆ ਗਿਆ। ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਕਾਤਲਾਂ ਨੂੰ ਤਰੱਕੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ।

ਕਰਮ ਬਰਸਟ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਦੇ ਮਹਾਨ ਕਪੁੱਤਰ ਜਗਤ ਨਰਾਇਣ ਨੂੰ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਲਾਲਾ ਜਗਤ ਨਰਾਇਣ ਲਿਖਦਾ ਹੈ ਪਰ ਦਲਬੀਰ

ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ

ਚਾਰੇ ਹੀ ਪੁੱਤਰ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰਵਾ ਲਏ ਸਨ। ਹਿੰਦੂ ਦੁਸ਼ਹਿਰਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹਰ ਸਾਲ ਮਨਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਰਾਵਣ ਖਬਰੇ ਹੋਇਆ ਕਿ ਨਹੀਂ ਹਿੰਦੂ ਅਜੇ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲੇ। ਸਿੱਖ ਕਿਵੇਂ ਭੁੱਲ ਜਾਣ? ਸਿੱਖ ਚੌਰਸੀ ਦੇ ਘੱਲੂਘਾਰੇ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਭੁੱਲ ਸਕਦੇ ਹਨ? ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਸਿੱਖਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਦੀਆਂ ਖਾਸ ਜੜਤਾਂ ਹਨ। ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਕਿਰਤੀਆਂ ਦਾ ਧਰਮ ਹੈ, ਹਿੰਦੂ ਬਾਹਮਣਵਾਦੀਆਂ ਦਾ। ਸ. ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੂਰੀ ਖੋਜ ਪੜਤਾਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਰਮ ਬਰਸਟ ਇਸ ਨੂੰ ਮੰਨਣਯੋਗ ਤੇ ਭੁੱਲਣਯੋਗ ਦੱਸ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਦੁਸ਼ਹਿਰਾ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲ ਸਕੇ। ਕਰਮ ਚੰਦ ਬਰਸਟ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਚਾਣਕੀਆ ਨੀਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਮ, ਦਾਮ ਅਤੇ ਫੰਡ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਰਮ ਚੰਦ ਬਰਸਟ ਦਾ ਜੋ ਕੋਈ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹਿੰਦੂ ਹਜ਼ੂਮ ਵਲੋਂ ਜਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਸ਼੍ਰੀ ਕਰਮ ਚੰਦ ਜੀ ਨਾ ਲਿਖਦੇ ਕਿ 1984 ਦਾ ਕਹਿਰ ਬਖਸ਼ਣ ਨਹੀਂ ਪਰ ਮੰਨਣ ਤੇ ਭੁੱਲਣਯੋਗ ਹੈ।

**-ਦੇਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਟਕ
ਸਟਾਕਟਨ।
ਫੋਨ: 209-606-7452**

ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਜਰਮਨ ਅਨੁਵਾਦ

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੇ 30 ਅਪਰੈਲ ਦੇ ਅੰਕ ਵਿਚ ਚਿੰਤਨ ਸਿਰਲੇਖ ਅਧੀਨ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਰਮਨ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਅਨੁਵਾਦ ਵਾਲਾ ਮਸਲਾ ਪੜ੍ਹਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਿਆ। 2-3 ਦਿਨ ਇਸ ਮਸਲੇ ਬਾਰੇ ਸੋਚ ਸੋਚ ਕੇ ਇਕ ਅਜੀਬ ਜਿਹੀ ਅੱਚਵੀਂ ਲੱਗੀ ਰਹੀ ਤੇ ਮਨ ਡਾਢਾ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਤੇ ਦੁਖੀ ਰਿਹਾ। ਸੋਚ ਆ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿਸ ਦੇ ਕੋਲ ਅਤੇ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਵਰਤਾਰੇ ਬਾਰੇ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧ ਜਤਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਇਕ ਗੈਰ ਸਿੱਖ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਬੀਬੀ ਮੀਰੂ ਅਲਿਜਬੈਬ ਵਲੋਂ ਜਦੋਂ ਨਿਰਸਵਾਰਥ ਹੋ ਕੇ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਕੁਝ ਸਿਰਮੌਰ ਸਿੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਈ ਢੁਕਵੀਂ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਉਦਾਸੀਨਤਾ ਵਾਲਾ ਵਤੀਰਾ ਹੀ ਦਿਖਾਇਆ। ਇਹ ਗੱਲ ਸਾਡੀ ਕੌਮ ਵਾਸਤੇ ਬੇਹੱਦ ਨਿਰਾਸ਼ਾਜਨਕ ਅਤੇ ਨਿੰਦਣਯੋਗ ਹੈ।

ਸ਼ੋਹਰਤ, ਪੈਸਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਹਾਲਤ ਕਰਨ ਲਈ ਬਹੁਤ ਢੰਗ ਤਰੀਕੇ ਅਤੇ ਬੇਸ਼ੁਮਾਰ ਤਰੀਕੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਪਰ ਡਾ. ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਧਰਮ ਦੇ ਮਹਾਨ ਗ੍ਰੰਥ ਨੂੰ ਕਿਸੇ

**-ਮੋਹਣ ਸਿੰਘ, ਕਾਰਟਰੇਟ
ਫੋਨ: 732-804-8182**

ਨੈਣ-ਨਕਸ਼

ਐਸ. ਅਸ਼ੋਕ ਭੌਰਾ

ਇਹ ਲੇਖ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੇ ਪੰਨਿਆਂ 'ਤੇ 'ਗੱਲੀ-ਬਾਤੀ' ਕਾਲਮ ਅਧੀਨ ਮਈ 2008 ਵਿਚ ਛਪਿਆ ਸੀ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪਾਠਕਾਂ ਵਲੋਂ ਮਾਂ ਦੀ ਮਮਤਾ ਪ੍ਰਤੀ ਭਾਵੁਕਤਾ ਨਾਲ ਲਿਖੇ ਗਏ ਇਹ ਲੇਖ ਮਾਂ ਦਿਵਸ 'ਤੇ ਮੁੜ ਛਾਪਣ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰਾ ਉਪਰ ਇਹ ਛਾਪਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਮਾਂ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਕੋਈ ਕਲਾਕਾਰ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਸਿੱਖਣ ਦੀ ਸਿਰਜਣਹਾਰ ਮਾਂ ਹੈ। ਔਰਤ ਜੋ ਭੈਣ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਖੁਦ ਵਲੋਂ ਵੀ ਸਲਾਮ ਹੈ, ਜੇ ਬੀਵੀ ਹੈ ਤਾਂ ਮਰਦ ਦੇ ਘਰ ਦਾ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਹੈ, ਜੇ ਮਾਂ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਵਿਚ ਸਵਰਗ ਹੈ। ਪਰਮਾਤਮਾ ਤੋਂ ਉਤਰ ਕੇ ਅਸੀਂ ਮਾਂ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇਦਾਰ ਹਾਂ, ਪਹਿਲਾਂ ਜਿੰਦਗੀ ਦੇਣ ਲਈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਜਿੰਦਗੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ। ਮਾਂ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਰੱਬ ਨੇ ਇਸ ਕਰਕੇ ਬਣਾਈਆਂ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਹਰ ਥਾਂ ਹਾਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਹੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਂ ਦੀ ਪੂਜਾ ਹੀ ਰੱਬ ਦੀ ਪੂਜਾ ਹੈ ਤੇ ਰੱਬ ਦਾ ਦੂਜਾ ਨਾਂ ਮਾਂ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਪ੍ਰੇਮੀ ਆਪਣੀ ਮਹਿਬੂਬਾ ਦੇ ਨੈਣਾਂ ਦਾ ਰੰਗ ਵੇਖ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂਕਿ ਇਕ ਕਲਾਕਾਰ ਉਸ ਅੱਖ ਵਿਚਲੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਨੂੰ ਗੁਹ ਨਾਲ ਵਾਚ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹਾਲੇ ਵੀ ਮਨੁੱਖ ਦੁਨੀਆਂ ਬਣਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਮਾਂ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕਮਾਂਡਰ ਦਾ ਨਾਂ ਹੈ। ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਇਕੋ ਵਿਧੀ-ਵਿਧਾਨ ਹਰ ਥਾਂ ਲਾਗੂ ਹੈ ਕਿ ਮਹਾਨ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਲਾਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਿਆਣੇ ਲੋਕ ਮਾਂ ਦੀ ਉਸ ਕੁੱਖ ਨੂੰ ਸਲਾਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਤੋਂ ਉਸ ਨੇ ਜਨਮ ਲਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਮਾਂ ਬੱਚਿਆਂ/ਔਲਾਦ ਸਿਰ ਦੋਸ ਨਹੀਂ ਮੜਦੀ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਛਿੱਡ 'ਤੇ ਸੱਜਾ ਹੱਥ ਮਾਰ ਕੇ ਆਖਦੀ ਹੈ ਮੇਰੀ ਕੁੱਖ ਦਾ ਕਸੂਰ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਦੇ ਦੁੱਧ ਦੀ ਲਾਜ ਪਾਲੀ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਕੁੱਖ ਨੂੰ ਭਾਗ ਲਾਏ ਹਨ, ਲੋਕ ਕਤਾਰਾਂ ਵਿਚ ਲੱਗ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਗੋਡੇ ਟੇਕਣ ਲਈ ਖੜ੍ਹੇ ਹਨ।

ਇਕ ਮੁਟਿਆਰ ਗ੍ਰਹਿਸਥ ਦੀ ਗੱਡੀ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਏਨਾ ਖੁਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਜਿੰਨਾ ਉਹ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇ ਕੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਚੰਨ ਇਸ ਕਰਕੇ ਚੜ੍ਹਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮਾਂ ਬਣ ਗਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਸੱਟਾਂ-ਚੋਟਾਂ, ਵੱਢ ਟੁੱਕ ਦਾ ਦਰਦ ਬਹੁਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਪ੍ਰਸੂਤਾ ਪੀੜਾ ਦਾ ਦਰਦ ਅਸਹਿ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਇਕ ਔਰਤ ਨੂੰ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇ ਕੇ ਹਟਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਬੱਚੇ ਦਾ ਮੂੰਹ ਦੇਖ ਕੇ ਆਪਣਾ ਚਿਹਰਾ ਲਾਲ ਕਰ ਲੈਂਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣੇ ਹੀ ਉਹ ਦਰਦ ਤੇ ਪੀੜਾ ਦਾ ਮਹਾਂਭਾਰਤ ਜਿੱਤ ਕੇ ਹਟੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਮੁਕੰਮਲ ਔਰਤ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਰੰਗ ਭਰ ਲਏ ਹਨ ਤੇ ਮਾਂ ਬਣਨ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਪੂਰਾ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਕ ਔਰਤ ਕਦੇ ਵੀ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਸੂਤਾ ਪੀੜਾ ਦਾ ਦਰਦ ਦੂਜੀ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਦੱਸਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਗੱਲ ਉਸ ਦੇ ਚੇਤੇ ਵਿਚੋਂ ਉਦੋਂ ਹੀ ਗੁਆਚ ਗਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਕਿਤੇ ਕੁਦਰਤ ਨੇ ਇਹ ਕਾਇਮ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਬੱਚੇ ਜੰਮਣ ਦਾ ਕੰਮ ਮਰਦ ਕਰਿਆ ਕਰਨਗੇ ਤੇ ਫਿਰ ਨਾ ਮਾਲਾ ਡੀ, ਨਾ ਕਾਪਰ ਟੀ ਦੀ ਲੋੜ ਪੈਣੀ ਸੀ, ਨਾ ਅਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਹੋਣੇ ਸਨ। ਕਿਉਂਕਿ 90 ਫੀਸਦੀ ਮਰਦਾਂ ਨੇ ਬੱਚੇ ਰਹਿਣਾ ਕਬੂਲ ਕਰ ਲੈਣਾ ਸੀ ਤੇ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਸ੍ਰੀ ਲੰਕਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਸੀ।

ਮਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਗੁਰਮਤਿ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ 'ਸੋ ਕਿਉ ਮੰਦਾ ਆਖੀਐ ਜਿਤ ਜੰਮੇ ਰਾਜਾਨ'। ਗੁਰੂ

ਬੋਹੜ ਦੀ ਛਾਂ, ਰੱਬ ਦਾ ਨਾਂ ਬਰਾਬਰ ਮਾਂ

ਹਜ਼ਰਤ ਮੁਹੰਮਦ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ ਸੀ 'ਸਵਰਗ ਕਿਥੇ ਹੈ?' ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਸੀ 'ਤੇਰੀ ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਤਲੀਆਂ ਹੇਠਾਂ।' ਸਵਰਗ ਕਿਸੇ ਨੇ ਨਹੀਂ ਵੇਖਿਆ। ਪਰ ਇਹ ਮਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਤੁਹਾਡੀ ਸਰਦਲ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਆਂਗਣ ਵਿਚ ਹੈ। ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਿਚ ਮਾਂ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਸਵਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸੋਚ ਛੱਡ ਦਿਓ। ਪਰ ਜੇ ਮਾਂ ਤੁਹਾਡੀ ਸਤਾਈ ਹਉਂਕਿਆਂ ਦੇ ਤੰਦ ਪਾ ਰਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਨਰਕ ਦੀ ਤਪਦੀ ਭੱਠੀ ਦੀ ਅੱਗ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੇਕ ਰਹੇ ਹੋ। ਮੇਰੇ ਲਈ ਮਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਦਿਆਲੂ ਤੇ ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਹੈ। ਉਹ ਭੁੱਖੀ ਵੀ ਹੋਵੇ ਤਦ ਵੀ ਆਪਣੀ ਥਾਲੀ ਵਿਚ ਖਾਣਾ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦੀ, ਉਹ ਨਿੱਕੇ ਨਿੱਕੇ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਕੰਮ ਕਰਦਿਆਂ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਨਹੀਂ ਬੱਕਦੀ। ਮੇਰੇ ਹੱਥਾਂ ਨੂੰ ਮਾਂ ਦੀ ਮਮਤਾ ਗੁਆਚ ਜਾਣ ਦਾ ਝੋਰਾ ਖਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਹਾਲੇ ਤੀਕਰ ਮਾਂ ਦੀ ਗਾਲ ਨਹੀਂ ਕੱਢੀ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਮਹਾਨ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਧੀਆਂ-ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੇ ਮਾਂ-ਪਿਓ ਇਕੋ ਵੇਲੇ ਟੁਰੇ, ਜਾਣੀ ਕਿ ਸ਼ਤੀਰ-ਬਾਲੇ 'ਕੱਠੇ ਟੁੱਟ ਗਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਘਰਾਂ ਦੀਆਂ ਛੱਤਾਂ ਪੈਣ ਨੂੰ ਦੇਰ ਬਹੁਤ ਲੱਗੀ। ਦੁੱਖ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛ ਕੇ ਵੇਖੋ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਂ ਨਹੀਂ ਰਹੀ ਜਾਂ ਜਿਸ ਦਾ ਸਿਵਾ ਹਾਲੇ ਠੰਡਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਜਾਂ ਤਪਣ ਦਾ ਡਰ ਹੈ। ਸੁਕਰ ਕਰੋ ਜੇ ਹਾਲੇ ਮਾਂ ਦੀ ਬੁੱਕਲ ਦਾ ਨਿੱਘ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ 'ਮਾਂ ਦਿਵਸ' ਵੇਲੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਮੁਹੱਬਤ ਤੇ ਮਮਤਾ ਦੀਆਂ ਉਲਰੀਆਂ ਬਾਹਾਂ 'ਚ ਘੁੱਟ ਘੁੱਟ ਕੇ ਤੁਹਾਡੇ ਚੁੰਮਣ ਲੈ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਦਿਨ ਫਰਾਂਸ ਤੋਂ ਤਾਜ ਮਹਿਲ ਵੇਖਣ ਆਈ ਬੱਚੀ ਇਸ ਕਰਕੇ ਫੁੱਟ ਫੁੱਟ ਰੋਈ ਕਿ ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਵੇਖੇ ਬਿਨ ਕਿਉਂ ਤੁਰ ਗਈ?

ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਫਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ, 'ਗੁਰਦੇਵ ਮਾਤਾ, ਗੁਰਦੇਵ ਪਿਤਾ, ਗੁਰਦੇਵ ਸੁਆਮੀ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਪਿਤਾ' ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਨਿੱਤਨੇਮ ਵਾਲੀ ਬਾਣੀ ਵਿਚ 'ਪਵਨ ਗੁਰੂ ਪਾਣੀ ਪਿਤਾ, ਮਾਤਾ ਧਰਤ ਮਹੱਤ...' ਨਾਲ ਮਾਂ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ਅੱਗੇ ਸਿਰ ਪਹਿਲਾਂ ਝੁਕਦਾ ਹੈ। 'ਦਿਵਸ ਰਾਤ ਦੋਈ ਦਾਈ ਦਾਇਆ ਖੇਲੇ ਸਗਲ ਜਗਤ' ਨਾਲ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਵਿਹੜੇ ਵਿਚ ਰੋਣਕਾਂ ਮਾਂ ਦੇ ਨੀ ਲਗਾਈਆਂ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜਦੋਂ ਉਦਾਸੀਆਂ ਕਰਦੇ ਬਟਾਲੇ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਭੇੜ ਇਕ ਭੰਗਰ ਨਾਥ ਜੋਗੀ ਨਾਲ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਬੜੀਆਂ ਕਰਮਾਤਾਂ ਵਿਖਾਈਆਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਬਾਲ ਜੜੀ ਹਾਂ ਤੇ ਇਹ ਗ੍ਰਹਿਸਥੀ ਹੈ, ਧੂੜੇ ਤਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਉਸ ਜੋਗੀ ਨੂੰ ਓਹਦੀ ਸੋਝੀ ਸੋਚ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਦਿਆਂ ਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ ਨਾਲ ਆਖਿਆ, 'ਬਾਬਾ ਆਖੇ ਭੰਗਰ ਨਾਥ ਤੇਰੀ ਮਾਓ ਕੁਚੱਜੀ ਆਹੀ...' ਮਾਂ ਦੀ ਸਿਫਤ ਵਿਚ ਗੁਰਮਤਿ ਦਾ ਸਾਰਾ ਫਲਸਫਾ ਇਹੋ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਂ ਦੇ ਦੁੱਧ ਦੀ ਲਾਜ ਰੱਖਣਾ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਕਰਤੱਵ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਇਨਸਾਨ, ਇਨਸਾਨ ਬਣਿਆ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਗਲਤੀ ਤੁਸੀਂ ਕਰੋਗੇ ਦੁਖੀ ਮਾਂ ਹੋਵੋਗੀ।

ਨੇਪੋਲੀਅਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ, 'ਮੈਨੂੰ ਚੰਗੀਆਂ ਮਾਂਵਾਂ ਦਿਓ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਬਹਾਦਰ ਸਿਪਾਹੀ ਦਿਆਂਗਾ।' ਉਹ ਜੰਗ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਵੀ ਆਪਣੀ ਮਹਿਬੂਬਾ ਜੋਸਫਿਨ ਨੂੰ ਘੋੜੇ ਦੀ ਕਾਠੀ 'ਤੇ ਬਹਿ ਕੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਇਕ ਖੁੱਤ ਲਿਖਦਾ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਆਖਰੀ ਸਤਰ ਹੁੰਦੀ ਸੀ, 'ਮੈਂ ਤੇਰੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਚੰਗਾ ਪ੍ਰੇਮੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਪਰ ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿਚ ਮੈਂ ਇਕ ਬਹਾਦਰ ਮਰਦ ਹਾਂ। ਉਹਨੇ ਜਦੋਂ ਵੀ ਮੈਨੂੰ ਜੰਗ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਵੱਲ ਤੋਰਿਆ ਸ਼ਗਨਾਂ ਨਾਲ ਤੋਰਿਆ ਤੇ ਮੇਰੀਆਂ ਜਿੱਤਾਂ ਦਾ ਸਿਹਰਾ ਉਸ ਦੇ ਸਿਰ ਹੈ। ਇਸੇ ਲਈ ਮਹਾਨ ਨੇਪੋਲੀਅਨ ਨਹੀਂ, ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਹੈ। ਰਵਿੰਦਰ ਨਾਥ ਟੈਗੋਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ 'ਮੈਂ ਬੋਹੜਾਂ ਦੀਆਂ ਛਾਂਵਾਂ ਨਾ ਵੀ ਮਾਣੀਆਂ ਹੋਣ, ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਦਾ ਅਸ਼ੀਰਵਾਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਛਾਂਵਾਂ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਸੰਘਣਾ ਹੈ। ਪ੍ਰੋ. ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ;

ਮਾਂ ਵਰਗਾ ਘਣਛਾਵਾਂ ਬੂਟਾ
ਮੈਨੂੰ ਜੱਗ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਨਾ ਆਏ
ਜਿਸ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਛਾ ਉਥਾਰੀ
ਰੱਬ ਨੇ ਸਵਰਗ ਬਣਾਏ...

ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਜਿੰਦਗੀ ਦੀ ਸਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਮਾਂ ਦੀ ਝੋਲੀ ਵਿਚ ਪਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਮਰਦ ਦੀ ਸ਼ੈਤਾਨੀ ਹੈ ਕਿ ਗਾਲਾਂ ਦੀ ਪਾਤਰ ਮੁੱਖ ਰੂਪ ਵਿਚ ਔਰਤ ਨੂੰ ਹੀ ਬਣਾਈ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਮਾਂ ਦੀ ਗਾਲ ਸੁਣ ਕੇ ਕੋਠੜੀ 'ਚ ਮੂੰਹ ਦੇ ਲੈਂਦੇ ਹਨ, ਲੱਖ ਲਾਗਣਤ ਹੈ ਅਜਿਹੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੇ ਤੇ ਜਿਹੜੇ ਮਾਂ ਦੀ ਗਾਲ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੱਢਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਲੱਤਾਂ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਦੇ ਛਿੱਡ ਵਿਚ ਹੀ ਮਾਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਬੋਲੱਸ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਮਾਂ ਸੁਬਦ ਦੇ ਅਰਥ ਪਤਾ ਹਨ, ਨਾ ਮਾਂ ਦੀ ਮਮਤਾ ਤੇ ਪਿਆਰ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੈ। ਇਹ ਉਹ ਲੋਕ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਮਾਂਵਾਂ ਨੂੰ ਘਰੋਂ ਧੱਕੇ ਦੇ ਕੇ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇ।

ਮਾਂ ਦੇ ਪਿਆਰ ਭਰੇ ਦਰਦ ਦੀ ਚੀਸ ਉਦੋਂ ਉਠਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਮਾਂ ਅੱਖਾਂ ਮੀਚ ਲੈਂਦੀ ਹੈ। ਉਦੋਂ ਵਿਰਾਨ ਸੁਬਦ ਦੇ ਅਰਥ ਪੱਲੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਦੇ ਤੁਰ ਜਾਣ ਨਾਲ ਘਰ 'ਚ ਪਈ ਵਿਰਾਨੀ ਛੇਤੀ ਪਿੱਛਾ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦੀ। ਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਘਰ ਨੂੰ ਹੱਥੀ ਵਿਰਾਨ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਉਹ ਚੋਲੇ ਚਪਟਿਆਂ ਤੇ ਮੜੀਆਂ-ਮੜੀਆਂ 'ਤੇ ਕਿੰਨੇ ਵੀ ਨੱਕ ਰਗੜ ਲੈਣ ਨਾ ਘਰ 'ਚ ਸਰਥੀ ਆਵੇਗੀ, ਨਾ ਮਾਇਆ ਦੇ ਗੱਢੇ ਡਿੱਗਣਗੇ, ਨਾ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਪਿੱਛਾ ਛੱਡਣਗੀਆਂ। ਅਜਿਹੀ ਔਲਾਦ ਨੂੰ ਤਾਕੀਦ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਦਾਸ ਮਾਂ ਨੂੰ ਘਰ ਮੋੜ ਲਿਆਉਣ, ਮੁਹੱਬਤ ਤੇ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਦਾ ਬਾਗ ਮਾਲੇ-ਮਾਲ ਹੋ

ਜਾਵੇਗਾ ਤੇ ਘਰ ਜੰਨਤ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਹ ਬਿਮਾਰੀਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮੁਹਰੇ ਡਾਕਟਰ ਬਾਹਾਂ ਖੜੀਆਂ ਕਰ ਗਏ ਹਨ, ਠੀਕ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਜ਼ਰਾ ਮਾਂ ਦੇ ਗੋਡੇ ਨਾਲ ਲੱਗ ਕੇ ਤਾਂ ਵੇਖੋ। ਮਾਂਵਾਂ ਕਦੇ ਰੁੱਸਦੀਆਂ ਨਹੀਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਬਰ-ਸੰਤੋਖ ਤੇ ਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ, ਨਿਮਰਤਾ ਦਾ ਪਾਠ ਕਰਨਾ ਸਿਰਫ ਮਾਂਵਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਮਾਂ ਦੀ ਮਮਤਾ ਦੇ ਦੀਵੇ 'ਚੋਂ ਬੱਚੀ ਉਦੋਂ ਸਤਨ-ਭੁੱਜਣ ਲੱਗਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਜੁਆਨ ਪੁੱਤ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ 'ਮਾਂਵਾਂ ਰੋਦੀਆਂ ਛਿੱਡਾਂ 'ਤੇ ਹੱਥ ਧਰ ਕੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤ ਖੇਲਦੇ ਮਰੇ।' ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਂ ਦੇ ਪਿਆਰ ਦੀ ਛਾਂਵੇਂ ਬੈਠਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਜਿੰਦਗੀ ਭਰ ਮਿਲ ਜਾਵੇ ਉਹ ਰੱਜ ਕੇ ਖੁਸ਼ਕਿਸਮਤ ਹਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਵਰਗ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਛੱਡ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜਿੰਦਗੀ ਦਾ ਸਵਰਗ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੇਖ ਲਿਆ ਹੁੰਦਾ

ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਮਾਂ ਦਾ ਬੁੱਢਾ ਚਿਹਰਾ ਵੀ ਗੁਲਾਬ ਵਾਂਗ ਖਿੜਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਾ ਹੋਵੇ ਸਭ ਕੁਝ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਸੁੱਕੀ ਰੋਟੀ ਵੀ ਪਰੋਠਿਆਂ ਵਰਗੀ ਲਗਦੀ ਹੈ ਤੇ ਜਿਥੇ ਮਾਂ ਉਦਾਸ ਹੈ, ਉਥੇ ਕਲੋਸ਼ ਝਗੜਾ ਮੁੱਕ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਪੈਸਿਆਂ ਦੀਆਂ ਪੰਡਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਨੇ ਪਰ ਬੇਇਤਫਾਕੀ ਦਾ ਡਾਕਾ ਦਿਨ ਖੜ੍ਹੇ ਪਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਸਭ ਕੁਝ ਹੁੰਦਿਆਂ ਵੀ ਦੀਵੇ ਗੁੱਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਪਾਤਰਾਂ ਨੂੰ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਕਰਵਾਉਣਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਨਰਕ ਦਾ ਝੋਰਾ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਨਰਕ ਹੋਰ ਕਿਤੇ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲੇਗਾ ਨਹੀਂ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਕੁੱਖ ਸੁਲੱਖਣੀ ਨਹੀਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੱਲਾ ਔਲਾਦ ਤੋਂ ਵਿਰਵਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਂਵਾਂ ਬਣਨ ਦਾ ਅਵਸਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਉਹ ਸ਼ਰਮਿੰਦਗੀ ਤੇ ਝੋਰਿਆਂ ਦੀ ਬੁੱਕਲ 'ਚੋਂ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਦੀਆਂ। ਸਮਾਜ ਦੇ ਤਾਅਨੇ-ਮਿਹਣੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿਰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਛਾਨਣੀ ਕਰੀ ਹੀ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਔਰਤ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਮਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਹੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਤਕਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਾਂ ਦੇ ਪੇਟ ਵਿਚ ਪਲਦਾ ਬੱਚਾ ਉਹਦੇ ਦਿਲ ਦੀ ਧੜਕਣ ਨਾਲ ਇਕਸੁਰ ਹੋ ਕੇ ਨਵੀਂ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇਖਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਮਾਂ ਦੀ ਕੁੱਖ ਦੀ ਸਹੁੰ ਧਰਮ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਹੈ। ਇਸ ਕੁੱਖ ਦੀ ਲਾਜ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਲੜਦਾ ਫੌਜੀ ਵੀ ਆਪਾ ਵਾਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਾਂ ਦਾ ਦੁੱਧ ਤੇ ਮਾਂ ਦੀ ਕੁੱਖ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਅਹਿਮ ਹੈ। ਜਿਹੜੀਆਂ ਮਾਂਵਾਂ ਬਦਲ ਕੇ ਦੁਨਿਆਵੀ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਵਿਚ ਗੋਦ ਲਿਟਾ ਕੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਦੁੱਧ ਚੁੰਘਾਉਣ ਤੋਂ ਮੁਨਕਰ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁੱਤ ਫਿਰ 'ਬੁੜੀ'

ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਝਿਜਕੇਗਾ ਨਹੀਂ। ਜਿਸ ਔਲਾਦ ਨੇ ਬੁੱਢੀਆਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰਲੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਮੁਹਰੇ ਮੰਜੀ ਡਾਹ ਕੇ ਬਿਠਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਕੋਈ ਕੁੱਤਾ-ਬਿੱਲਾ ਅੰਦਰ ਨਾ ਆ ਵੜੇ, ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਕੋਰੇ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਤੇ ਬੈਕੁੰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਵਰਗ ਵੱਲ ਜਾਣ ਲਈ ਬੈਟਰੀ ਨਹੀਂ ਮਾਰਨ ਦੇਵੇਗਾ। ਇਹ ਲੋਕ ਬਾਹਰੋਂ ਕਿੰਨੇ ਵੀ ਖੁਸ਼ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਣ ਅੰਦਰੋਂ ਬੁਝੇ ਹੋਏ ਚਿਰਾਗ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜਿਹੜੇ ਮਰਦ ਆਪਣੀਆਂ ਪਤਨੀਆਂ ਦੀ ਮੁਹੱਬਤ 'ਚ ਲੱਟੂ ਹੋ ਕੇ ਮਾਂਵਾਂ ਨੂੰ ਦੁਰਕਾਰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਔਲਾਦ ਠੋਡੇ ਖਾਣ ਲਈ ਗਿੱਠਮੁਠੀਏ ਬਣਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਪਦਾਰਥਵਾਦੀ ਤੇ ਸੁਆਰਥੀ ਯੁੱਗ ਵਿਚ ਪਰਿਵਾਰ ਤੌਤਨ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਾਂ, ਪਰਿਵਾਰ ਵੰਡੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਲੀਡਾ-ਲੱਤਾ, ਭਾਡਾ-ਟੀਡਾ, ਗਹਿਣਾ-ਗੱਟਾ, ਜੜੀ-ਜ਼ਮੀਨ ਭਰਾ ਵੰਡਣ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ ਪਰ ਦੁੱਖ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਦੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਵੀ ਵੰਡ ਲਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਮਾਂ ਵੱਡੇ ਨਾਲ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਬਾਪ ਛੋਟੇ ਨਾਲ। ਦੋਹਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਲਛਮਣ ਰੇਖਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਖਿੱਚੀ ਜਾਂਦੀ ਸਗੋਂ ਅੱਧਾ ਟੱਬਰ ਮਾਂ ਵੱਲ ਪਿੱਠ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਫਿਰ ਇਹ ਸਾਰੇ ਧਾਗੇ-ਤਵੀਤ ਕਰਵਾਉਣ ਤੁਰ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਭੁੱਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੱਕੇ ਵੱਲ ਕੰਧ ਕਰ ਲਈ ਹੈ।

ਮਾਂ ਤੇ ਧੀ ਦਾ ਇਕ ਪਰਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਮਾਂਵਾਂ-ਧੀਆਂ ਸਹੇਲੀਆਂ ਵੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਮਾਂ ਪਿਆਰ ਪੁੱਤ ਨੂੰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਕਲਾਵੇ 'ਚ ਧੀ ਨੂੰ ਘੁੱਟਦੀ ਹੈ। ਪੁੱਤਾਂ ਦੀਆਂ ਦੁਰਕਾਰੀਆਂ ਮਾਂਵਾਂ ਨੂੰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਧੀਆਂ ਨੇ ਢੋਈ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਉਥੇ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਤੇ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ 'ਕੱਠੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ' ਹਨ। ਠੀਕ ਰਹੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਮੇਰੀ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿਚ ਮਾਂ ਜੁ ਤੁਹਾਡੇ ਆਂਗਣ ਵਿਚ ਹੈ। ਦੁੱਖ ਉਨ੍ਹਾਂ ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛ ਕੇ ਵੇਖੋ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮਾਂਵਾਂ ਖੇਲਣ-ਮੱਲਣ ਦੀ ਉਮਰੇ ਤੁਰ ਗਈਆਂ। ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਧੀ ਦਾ ਪੱਲਾ ਅੱਥਰੂਆਂ ਨਾਲ ਹੀ ਗਿੱਲਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸਹੁਰੇ ਵਸਣ ਜੋਗੀ ਮੱਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਜਿਹੜੀਆਂ ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਂਵਾਂ ਇਹ ਮੱਤ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੱਤ ਮਹਿੰਗੀ ਬਹੁਤ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਸਹੁਰਿਆਂ ਦੀ ਕੁਪੱਤੀ ਮਾਰ ਤੇ ਪਤੀ ਦੀਆਂ ਝਿੜਕਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਣਭੋਲ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਹਿਣੀਆਂ ਪਈਆਂ ਹਨ। ਧੀ ਜਦੋਂ ਮਾਂ ਬਣਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਮਾਂ ਇਸ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਦੂਹਰੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਮੁਹਰੇ ਝੁਕ ਕੇ ਚਾਵਾਂ ਤੇ ਸੋਧਰਾਂ ਵਿਚ ਖੀਵੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਦੋਹੜੇ-ਦੋਹੜੀਆਂ ਵਿਚ ਮਾਂਵਾਂ ਇਸ ਕਰਕੇ ਗਹਿਗੱਚ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਕੁੱਖ ਦੀ ਕੁੱਖ ਦੇ ਭਾਗ ਚਮਕਦੇ ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਵੇਖਦੀਆਂ ਹਨ।

ਮਾਂ ਇਕ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਇਸੇ ਲਈ ਦੂਜੀ ਔਰਤ ਨੂੰ ਮਾਂ ਨਹੀਂ ਮਤਰੇਈ ਮਾਂ ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਤੇ ਦਿਲੋਂ-ਮਨੋਂ ਬੱਚੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਮੰਨਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਿਲ ਦੀ ਧੜਕਣ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਦੇ ਦਿਲ ਨਾਲ ਬੱਝੀ ਹੋਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਲੱਖ ਯਤਨ ਕਰਨ 'ਤੇ ਵੀ ਮਤਰੇਈ ਮਾਂ, ਮਾਂ ਵਾਲਾ ਪਿਆਰ ਦੇ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਲਈ ਮਾਂ ਦੇ ਤੁਰ ਜਾਣ ਦਾ ਅਸਹਿ ਦਰਦ ਕਦੇ ਵੀ ਭੁਲਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਮਾਂ ਦੇ ਝੁਰੜੀਆਂ ਭਰੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਰੋਣਕ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਮਾਂ ਦੀ ਮਮਤਾ ਦੁਪਹਿਰਥਿੜੀ ਵਾਂਗ ਹੱਸਦੀ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਔਲਾਦ ਮਾਂ ਦੇ ਗੋਡੇ ਨਾਲ ਲੱਗ ਕੇ ਹਰ ਸੁੱਖ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਘਰ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਦੇਵੀ-ਦੇਵਤੇ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਥੇ ਤਾਂ ਮਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਰੱਬ ਹਰ ਵੇਲੇ ਵਸਦਾ ਹੈ।

ਵਿਧਵਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸ਼ੁਰਤ ਵਿਚ ਮਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਪਿਓ ਵਾਲਾ ਖਲਾਅ ਭਰਨ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਮਾਂ ਹੁੰਦਿਆਂ ਵੀ ਬਾਪ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਜਿਹੜੇ ਬੱਚੇ ਮਾਂਵਾਂ ਨੇ ਇਕੱਲਿਆਂ ਰਹਿ ਕੇ ਪਾਲੇ ਹਨ, ਉਹ ਲਾਇਕ, ਇਮਾਨਦਾਰ, ਸਿਆਣੇ ਵੱਧ ਬਣੇ ਹਨ ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਦੀ ਹਰ ਦਹਿਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਸਫਲਤਾ ਨਾਲ ਚੜ੍ਹੇ ਹਨ। ਉਹ ਮਾਂ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਸੰਘਰਸ਼ ਸਮਝਣ ਲਗਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਲਈ ਵਿਧਵਾ ਔਰਤ ਮਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਹੋਰ ਵੀ ਸਫਲਤਾ ਨਾਲ ਕਾਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਆਪਣੇ ਛਿੱਡ ਦਾ ਦਰਦ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਇਸੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨ ਲੱਗਾ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਤਿੰਨ ਕੁ ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਸਾਂ ਜਦੋਂ ਬਾਪ ਤੁਰ ਗਿਆ। ਅਸੀਂ ਚਾਰ ਭਰਾ, ਦੋ ਭੈਣਾਂ ਯਤੀਮਾਂ ਵਰਗੇ ਹੋ ਗਏ। ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟਾ ਮੈਂ ਸਾਂ। ਕਬੀਲਦਾਰੀ ਦਾ ਹਿਮਾਲਾ ਪਰਬਤ ਮਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਪੈ ਗਿਆ। ਨਾ ਕੋਈ ਚਾਚਾ, ਨਾ ਤਾਇਆ, ਨਾ ਬਾਬਾ, ਨਾ ਦਾਦੀ, ਨਾ ਜ਼ਮੀਨ, ਨਾ ਗਹਿਣਾ-ਗੱਟਾ। ਕਈ ਵਰ੍ਹੇ ਮਾਂ ਬਾਪ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਨਾਲ ਹੱਥੋਪਾਈ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ। ਫਿਕਰਾਂ ਦੀ ਪੰਡ ਮਾਂ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਮੁਹਰੇ ਲੰਮੀ ਪੈ ਗਈ। ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਭੈਣ-ਭਰਾ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਰੰਗ-ਢੰਗ 'ਚ ਜੀਵਨ ਦਾ ਜੋਬਨ ਤੇ ਸਿਖਰ ਵੇਖ ਰਹੇ ਹਾਂ ਤੇ 96 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੀ ਮਾਂ ਆਪਣੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਐਨਕਾਂ ਬਾਣੀ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਦੇ ਵੱਜਦੇ ਘੁੰਗਰੂਆਂ ਦੀ ਛਣਕਾਰ ਵਿਚ ਮਸਤ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਅਹਿਸਾਸ ਹੈ ਕਿ ਮਾਂ ਸੱਚੀ ਸਵਰਗ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਉਹਦੀ ਹਿੰਮਤ ਅੱਗੇ ਸਿਰ ਹੀ ਨੀਵਾਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹਦੀ ਜੀਵਨ ਮੱਸਿਆ ਇਸ਼ਾਰੇ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਈ ਹੈ ਤੇ ਹੋਣੀ ਮੌਤ ਦੇ ਵਾਰੰਟ ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਵੀ ਸਾਈਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਗਾਊਂ ਹੀ ਚਿੰਤ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿਤਾ ਹੈ, 'ਮਾਂਵਾਂ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਦੀਆਂ ਵੀ ਸਦਾ ਨਹੀਂ ਰਹੀਆਂ।' (ਹੁਣ ਮਾਂ ਇਸ ਜਹਾਨ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਰਹੀ)।

ਮਾਂ ਆਪਣਾ ਉਦੇਵਾਂ ਕਦੇ ਵੀ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਂ ਔਲਾਦ ਦੇ ਉਤਰੇ ਚਿਹਰੇ ਵੇਖਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਉਹ ਸਿਰ ਪਲੋਸਦਿਆਂ ਸਿਕੰਦਰ ਦੀ ਮਾਂ ਵਾਂਗ ਕਰੇਗੀ, 'ਡੋਲਦਾ ਕਿਉਂ ਏ, ਪੁੱਤ ਕੀਹਦਾ ਏ', ਦੁੱਧ ਕੀਹਦਾ ਚੁੰਘਿਆ ਏ? ਜਾ ਹੱਸਲੇ ਨਾਲ ਆਤੀ ਪਾ, ਸ਼ੇਰਨੀਆਂ ਮਾਂਵਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤ ਗਿੱਦੜਾਂ ਦੇ ਵਿਹੜੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਕੱਬਦੇ।' ਉਹ ਮੱਖਣ ਦਾ ਪੇੜਾ ਮੱਕੀ ਦੀ ਰੋਟੀ 'ਤੇ ਇਸ ਕਰਕੇ ਰੱਖ ਕੇ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਚੜ੍ਹਦੀ ਜਵਾਨੀ ਵੇਖ ਇਹ ਪੁੱਛਣ 'ਇਹ ਕੀਹਦਾ ਪੁੱਤ ਹੈ?' ਦਰਅਸਲ ਉਹ ਆਪਣੀ ਕੁੱਖ 'ਤੇ ਹਰ ਵੇਲੇ ਗੁਲਾਬ ਲਟਕਦਾ ਤੇ ਮਹਿੰਦਾ ਵੇਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਰਸੂਲ ਹਮਜ਼ਾਤੋਵ ਦਾ ਕਥਨ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਬਦ-ਦੁਆ ਦੇਣੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ, 'ਜਾਹ ਤੇਨੂੰ ਤੇਰੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਭੁੱਲ ਜਾਵੇ।' ਸੱਚੀ ਜਦੋਂ ਮਾਂ ਦੀ ਬੋਲੀ ਭੁੱਲਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਰਾਗ ਕੁਰਾਹ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਮਾਂ ਦਾ ਲਫੜ ਗਿਆਨ ਦੇ ਅੰਦਰਲੇ ਬੰਦ ਪਏ ਸਾਰੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਬਾਪ ਜਦੋਂ ਮਾਂ ਨੂੰ ਔਲਾਦ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਘੁਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮਾਂ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਿਹਰਿਆਂ ਤੋਂ ਗੁੱਸੇ ਦਾ ਪਸੀਨਾ ਪੁੰਝ ਕੇ ਆਖਦੀ ਹੈ, 'ਮੈਂ 'ਕੱਲੀ ਤੁਹਾਡੀ ਮਾਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਿਸੇ ਦੀ ਪਤਨੀ ਵੀ ਹਾਂ ਤੇ ਕਿਸੇ ਦੀ ਧੀ ਵੀ।'

ਉਦਾਸ ਬੀਆਬਾਨ ਤੇ ਉਜੜੇ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਰੋਣਕ ਦੀ ਉਡੀਕ ਵਿਚ ਪਖੰਡੀ ਪੂਜਾ-ਪਾਠ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਅਖੌਤੀ ਸਾਧਾਂ-ਸੰਤਾਂ ਦੀਆਂ ਗੁੱਗਲ ਧੂਣੀਆਂ ਪੂਜਦੇ ਫਿਰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਜਰਾ ਅੰਦਰ ਝਾੜੀ ਮਾਰ ਕੇ ਵੇ ਲੈਣ ਕਿਤੇ ਘਰ 'ਚ ਤੁਹਾਡੀ ਮਾਂ ਤਾਂ ਉਦਾਸ ਨਹੀਂ? ਜੇ ਏਦਾਂ ਹੈ ਤਾਂ ਧਰਮਰਾਜ ਵੀ ਤੁਹਾਡੀ ਬਨਾਉਣੀ ਫਰਿਆਦ ਨੂੰ ਫਿਟਕਾਰਾਂ ਪਾਵੇਗਾ। ਸੱਚੀ ਜੇ ਮਾਂਵਾਂ ਨੂੰ ਹਾਲੇ ਸਤਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਹੋਰ ਦੇਰੀ ਨਾ ਕਰੀਏ। ਸੱਚ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇੰਜਤਦਾਰ ਘਰ ਵਿਚ ਮਾਂ ਦਾ ਰੁਤਬਾ ਵੱਡਾ ਹੀ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਕਮੀਨੇ ਟੱਬਰਾਂ ਵਿਚ ਮਾਂ ਦਾ ਨੁੱਕਰੇ ਲੱਗਣਾ ਸੁਭਾਵਿਕ ਹੈ ਤੇ ਜੇ ਹਾਲੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਟੱਬਰਾਂ ਨੇ ਬਰਬਾਦੀ ਦੇ ਉਜਾੜੇ ਨਹੀਂ ਵੇਖੇ ਤਾਂ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਬੰਬ ਫਟਣ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਨ।

ਕੇਤੀਆ ਕੰਨ ਕਹਾਣੀਆਂ ਕੇਤੇ ਬੇਦ ਬੀਚਾਰ

ਡਾ. ਗੁਰਨਾਮ ਕੌਰ

ਡਾ. ਜੋਧ ਸਿੰਘ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦਸਮ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ ਹਜ਼ੂਰ ਦੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਵਾਲੇ ਹੋਰ ਵੀ ਕਈ ਵਿਦਵਾਨ ਹਨ ਜੋ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹੀ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਵਿਚ ਜੋਸ਼ ਅਤੇ ਬਹਾਦਰੀ ਦੇ ਜਜ਼ਬੇ ਦਾ ਸੰਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਰਚਨਾਵਾਂ ਰਚੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਉਹ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਵਤਾਰ ਦਾ ਖਾਸ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਡਾ. ਗੁਰਨਾਮ ਕੌਰ

ਪਿਛਲੇ ਲੇਖ ਵਿਚ ਇਹ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਹੋ ਚੁਕਾ ਹੈ ਕਿ 'ਚੋਬੀਸ ਅਉਤਾਰ' ਰਚਨਾ ਦੇ ਅਵਤਾਰਾਂ ਦੀ ਕਥਾ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ ਦੀ ਕਥਾ ਹੋਣ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਉਦਾਹਰਣ ਲਈ 'ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ ਗ੍ਰੰਥੇ, ਮੱਛ ਅਵਤਾਰ, ਸੰਖਾਸੁਰ ਬਧ, ਸਮਾਪਤਮ ਸਤੁ, ਸੁਭਮ ਸਤੁ' ਆਦਿ। ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 'ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਵਤਾਰ' ਦੇ ਇਸ ਵਰਣਨ ਵਿਚ ਕੀ ਗੁਰਮਤਿ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਖਾਲਸੇ ਦਾ ਬਹਾਦਰੀ ਲਈ ਮਾਰਗ ਦਰਸ਼ਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ? ਇਸ ਰਚਨਾ ਵਿਚ ਇੱਕ ਥਾਂ ਵਰਣਨ ਹੈ ਕਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਗੋਪੀਆਂ ਦੇ ਕਪੜੇ ਚੁਰਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਮ-ਕ੍ਰੀੜਾ ਕਰਨ ਦੀ ਖੁਲ੍ਹ ਦੇਣ:

ਅਰ ਤੋ ਰਨ ਦੇਹੁ ਕਹਿਯੋ ਸਭ ਹੀ ਕੁਚ ਨਾਤਰ ਹਉ ਤੁਮ ਕੋ ਹਨਿ ਹੇ। (266) ਭਗਵਾਨਿ ਲਖੀ ਅਪੁਨੇ ਮਨ ਮੈਂ ਇਹ ਗਵਾਰਨਿ ਮੇ ਪਿਖਿ ਮੈਲ ਭਰੀ। ਤਬ ਹੀ ਤਤਿ ਸੰਕ ਸਭੈ ਮਨ ਕੀ ਤਿਨ ਕੇ ਸੰਗਿ ਮਾਨੁਖ ਕੇਲ ਕਰੀ। ਹਰਿ ਜੀ ਕਰਿ ਖੇਲ ਕਿਯੋ ਇਨ ਸੇ ਜਨੁ ਕਾਮ ਜਰੀ ਇਹ ਕੀਨ ਜਰੀ। ਕਥਿ ਸਯਾਮ ਕਰੈ ਪਿਖਵੇ ਤੁਮ ਕੋਤੁਕ ਕਾਨੁ ਹਰਿਯੋ ਕਿ ਹਰੀ ਸੁ ਹਰੀ। (472) ਇੱਕ ਵਿਦਵਾਨ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਹੈ, "ਇਨ ਰਿਐਲਿਟੀ ਦਾ ਓਬਜੈਕਟਿਵ ਆਫ ਦਾ ਬਾਣੀ ਆਫ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਇਸ ਆਈਡੀਐਂਟੀਕਲ ਟੂ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਬਟ ਨੋਟ ਸਿਮੀਲਰ" ਭਾਵ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਦੀ ਬਾਣੀ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਰਗਾ ਹੈ ਪਰ ਬਿਲਕੁਲ ਉਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੇਰਾ ਆਪਣਾ ਖਿਆਲ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿਦਵਾਨ ਨੂੰ ਬਾਣੀ ਅਤੇ ਕਥਾ (ਨੈਰੇਸ਼ਨ) ਵਿਚਲਾ ਅੰਤਰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਾਰੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਾਣੀ ਦਾ ਦਰਜਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਾਰੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਰਗਾ ਹੈ। ਬਾਣੀ ਧੁਰੋਂ ਆਇਆ 'ਸ਼ਬਦ' ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਸੋਮਾ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖ ਆਪ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ 'ਸ਼ਬਦ' ਗੁਰੂ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਇਆ ਹੈ, "ਹਉ ਆਪਹੁ ਬੋਲਿ ਨ ਜਾਣਦਾ ਮੈ ਕਹਿਆ ਸਭੁ ਕੁਕਮਾਉ ਜੀਉ।" ਪੰਨਾ 763।

ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਚੋਣਵੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਇਲਹਾਮੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਣੀ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਮਹਿਜ ਕਥਾ (ਨੈਰੇਸ਼ਨ) ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵਧੀਆ ਸੁਹਜ ਦਾ ਇਜ਼ਹਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬਹੁਤੀਆਂ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਦੇ ਸਿਮ੍ਰਤੀ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਭਾਵ ਪੁਰਾਣਾਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਨ। ਹਿੰਦੂ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵੀ ਪੁਰਾਣਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਬਹੁਤ ਉਚਾ ਦਰਜਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਹਿਜ ਕਥਾ-ਕਹਾਣੀਆਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਤਾਂ ਵੇਦਾਂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਵੀ ਕਥਾ-ਕਹਾਣੀਆਂ ਹੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਮਨੁੱਖ ਲਈ ਸਿਰਫ ਨਰਕ-ਸੁਰਗ ਦਾ ਰਸਤਾ ਦਸਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਇਹੀ ਵਿਚਾਰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਪ ਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪੁੰਨ ਕੀ ਹੈ? ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਜੋ ਕੁਝ ਅਸੀਂ ਦੇਂਦੇ ਹਾਂ ਮੁੜ ਕੇ ਉਹੀ ਕੁਝ ਅਗਲੇ ਜਨਮ ਵਿਚ ਵਾਪਸ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਕੀਤੇ ਕਰਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਨਰਕ ਜਾਂ ਸਵਰਗ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹਾਂ। ਵੇਦਾਂ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਅਨੁਸਾਰ ਦੁਨੀਆਂ ਉਚੀਆਂ ਨੀਵੀਆਂ ਜਾਤਾਂ ਵਿਚ ਅਤੇ ਕਈ ਕਿਸਮ ਦੇ ਵਹਿਮਾਂ-ਭਰਮਾਂ ਵਿਚ ਖੁਆਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ:

ਕਥਾ ਕਹਾਣੀ ਬੇਦ ਕੀ ਆਣੀ ਪਾਪੁ ਪੁੰਨ ਬੀਚਾਰੁ॥ ਦੇ ਦੇ ਲੈਣਾ ਲੈ ਲੈ ਦੇਣਾ ਨਰਕਿ ਸੁਰਗਿ ਅਵਤਾਰੁ॥ ਉਤਮ ਮਧਮ ਜਾਤੀ ਜਿਨਸੀ ਭਰਮਿ ਭਵੈ ਸੰਸਾਰੁ॥ (ਪੰਨਾ 1243)

ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਗੁਰੂ ਦੀ ਉਚਾਰੀ ਹੋਈ ਬਾਣੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਡੂੰਘੇ ਭੇਤ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਨੇ ਸਮਝਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸੁਰਤਿਆਂ ਨੇ ਜਪਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਬਾਣੀ ਨਾਮ ਰੂਪੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਲ ਭਰੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਗੁਣ ਬਿਆਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਬਾਣੀ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨਾਲ ਸੁਰਤਿ ਜੋੜ ਕੇ ਉਸ ਨਾਲ ਇੱਕਸੁਰ ਹੋਇਆ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਹ ਬਾਣੀ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੇ ਸਭ ਕੁਝ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ ਵਿਚ ਸਾਜਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ ਵਿਚ ਰੱਖ ਕੇ ਹੀ ਸਭ ਜੀਵਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਬਾਣੀ ਅਨੁਸਾਰ ਪਹਿਲਾਂ ਜੀਵ ਅੰਦਰੋਂ ਹਉਮੈ ਦੂਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਹ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਦਰ ਤੇ ਪ੍ਰਵਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ:

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਣੀ ਤਤੁ ਵਖਾਣੀ ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ਵਿਚਿ ਆਈ॥ ਗੁਰਮੁਖਿ ਆਖੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਾਤੀ ਸੁਰਤੀ ਕਰਮਿ ਧਿਆਈ॥ ਹੁਕਮਿ ਸਾਜਿ ਹੁਕਮੈ ਵਿਚਿ ਰਥੈ ਹੁਕਮੈ ਅੰਦਰਿ ਵੇਥੈ॥ ਨਾਨਕ ਅਗਹੁ ਹਉਮੈ ਤੁਟੈ ਤਾ ਕੋ ਲਿਖੀਐ ਲੇਖੈ॥ (ਪੰਨਾ 1243)

ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਥਾ-ਕਹਾਣੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਨੇ 'ਆਸਾ ਦੀ ਵਾਰ' ਵਿਚ ਫੁਰਮਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਨਿਰੰਕਾਰ ਹੀ ਭੈਅ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਹੈ, ਰਾਮ ਅਤੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ (ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਦੇ ਅਵਤਾਰ) ਵਰਗੇ ਕਈ ਉਸ ਨਿਰੰਕਾਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਤੁੱਛ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਅਤੇ ਵੇਦਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵੀ ਉਸ ਨਿਰੰਕਾਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਤੁੱਛ ਹਨ:

ਨਾਨਕ ਨਿਰਭਉ ਨਿਰੰਕਾਰੁ ਹੋਰਿ ਕੇਤੇ ਰਾਮ ਰਵਾਲ॥ ਕੇਤੀਆ ਕੰਨ ਕਹਾਣੀਆਂ ਕੇਤੇ ਬੇਦ ਬੀਚਾਰੁ॥ (ਪੰਨਾ 464)

ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਜੋ ਦੂਸਰਾ ਨੁਕਤਾ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਠਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਸਿਰਫ ਅਧਿਆਤਮਿਕਤਾ ਦਾ ਸੋਮਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਪੰਥ (ਧਰਮ-ਰਿਲੀਜ਼ਨ) ਦੇ ਸੰਸਥਾਗਤ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਤਕਨੀਕ ਜਾਂ ਵਿਧੀ-ਵਿਗਿਆਨ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਪਰ ਇਥੇ ਵੀ ਇਹ ਵਿਦਵਾਨ ਆਮ ਸਿੱਖ ਨੂੰ ਕੁਰਾਹੇ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਹੀ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਧਰਮ ਹੈ ਜਿਥੇ ਅਧਿਆਤਮਿਕਤਾ ਅਤੇ ਸੰਸਾਰਿਕਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਮੀਰੀ ਜੋ ਸੰਸਾਰਿਕਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪੀਰੀ ਜੋ ਅਧਿਆਤਮਿਕਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਹੈ, ਦੋ ਅਲੱਗ ਅਲੱਗ ਅਸਤਿਤਵ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਧਰਮ-ਚਿੰਤਨ ਵਿਚ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਦੂਸਰੇ ਦੇ ਸਮਾਨੰਤਰ ਨਹੀਂ ਹਨ ਬਲਕਿ ਇੱਕ ਦੂਸਰੇ ਦੇ ਪੂਰਕ ਹਨ। ਖਾਲਸਾ ਹੋਣ ਲਈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਾਂ ਬ੍ਰਹਮਗਿਆਨੀ ਹੋਣੇ ਬਿਨਾ ਨਾ-ਇਨਸਾਫੀ ਜਾਂ ਬੁਰਾਈ ਦੇ ਨਾਲ ਲੜਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਸਰਬੱਤ ਦੇ ਭਲੇ ਲਈ ਅਰਦਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਕੱਲੀ ਅਧਿਆਤਮਿਕਤਾ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਆ ਸਕਦੀ ਹੈ (ਜਿਵੇਂ ਯੋਗੀਆਂ ਦੇ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿਚ) ਜੋ ਉਹ ਚੀਨ-ਦੁਖੀ ਅਤੇ ਧਰਮ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ।

ਧਰਮ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸਿਰਫ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਨਹੀਂ। ਧਰਮ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਧਰਮ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਨੁਸਾਰ ਧਰਮ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ। ਖਾਲਸਾ ਹੋਣ ਦੀ ਨੀਂਹ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਨੇ ਉਦੋਂ ਹੀ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਧਿਆਤਮਿਕਤਾ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਤੈਨੂੰ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮ ਦਾ ਖੇਲੂ ਖੇਲਣ ਦਾ ਸ਼ੌਕ ਹੈ ਤਾਂ ਆਪਣਾ ਸੀਸ ਤਲੀ 'ਤੇ ਰੱਖ ਕੇ ਇਸ ਮਾਰਗ 'ਤੇ ਪੈਰ ਧਰ।

ਇਸ ਮਾਰਗ 'ਤੇ ਪੈਰ ਰੱਖ ਕੇ ਜੇ ਫਿਰ ਸਿਰ ਵੀ ਦੇਣਾ ਪੈ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਹੀਲ-ਹੁੱਜਤ ਦੇ ਆਪਣਾ ਆਪ ਨਿਛਾਵਰ ਕਰ ਦੇਹ:

ਜਉ ਤਉ ਪ੍ਰੇਮ ਖੇਲਣ ਕਾ ਚਾਉ॥ ਸਿਰ ਧਰ ਤਲੀ ਗਲੀ ਮੇਰੀ ਆਉ॥ ਇਤ ਮਾਰਗ ਪੈਰ ਧਰੀਜੈ ਸਿਰ ਦੀਜੈ ਕਾਣ ਨ ਕੀਜੈ॥ (ਪੰਨਾ 1412)

ਅਸਲ ਵਿਚ ਖਾਲਸਾ ਇਸ ਇਲਹਾਮ ਦਾ ਹੀ ਅਮਲੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਹੈ। ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਸੰਦਰਭ ਸਿਰਜਦੇ ਹੋਏ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਮਨੁੱਖ ਇਸ ਸੰਸਾਰ-ਰੂਪੀ ਰਣਭੂਮੀ ਵਿਚ ਦਲੇਰ ਹੋ ਕੇ ਵਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਟਾਕਰੇ 'ਤੇ ਅੜ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਇੱਕ

ਗੁਰਮਤਿ ਚਿੰਤਨ

ਮੌਕਾ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹੀ ਇੱਕ ਮੌਕਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਲੜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਹੀ ਅਸਲ ਸੂਰਮਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਦਸਮ-ਦੁਆਰ ਵਿਚ ਧੌਸਾ ਵਜਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨੇ 'ਤੇ ਚੋਟ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਸੂਰਮਾ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਗ਼ਰੀਬਾਂ ਦੀ ਖਾਤਰ ਲੜਦਾ ਹੈ, ਟੋਟੇ ਟੋਟੇ ਹੋ ਮਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਲੜਾਈ ਦਾ ਮੈਦਾਨ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦਾ:

ਗਗਨ ਦਮਾਮਾ ਬਾਜਿਓ ਪਰਿਓ ਨੀਸਾਨੈ ਆਉ॥ ਖੇਤੁ ਜੁ ਮਾਂਡਿਓ ਸੂਰਮਾ ਅਬ ਜੂਝਨ ਕੇ ਦਾਉ॥1॥ ਸੂਰਾ ਸੇ ਪਹਿਚਾਨੀਐ ਜੁ ਲਰੈ ਚੀਨ ਕੇ ਹੇਤ॥ ਪੁਰਜਾ ਪੁਰਜਾ ਕਟਿ ਮਰੈ ਕਬਹੂ ਨ ਛਾਡੈ ਖੇਤੁ॥2॥2॥ (ਭਗਤ ਕਬੀਰ, ਪੰਨਾ 1105)

ਇਹ ਖਾਲਸੇ ਦਾ ਵਿਲੱਖਣ ਜੀਵਨ-ਵੰਗ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਧਿਆਤਮਿਕਤਾ ਤੋਂ ਹੀ ਗੁਰੂ ਦੇ ਰਸਤੇ ਤੇ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨੇ ਦੁਨਿਆਵੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਲੈਣੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਫੁਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਸਲ ਉਹੀ ਮਨੁੱਖ ਜਿਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਪਰਮਾਤਮਾ ਵੱਸ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਨਾਮ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਭਾਵੇਂ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖ ਜਿਉਂ ਰਿਹਾ ਜਾਪੇ ਪਰ ਇਹ ਇੱਥੋਂ ਇਜ਼ਤ ਗੁਆ ਕੇ ਹੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕੁਝ ਉਹ ਇਥੇ ਖਾਂਦਾ ਜਾਂ ਪੀਂਦਾ ਹੈ ਉਹ ਸਭ ਹਰਾਮ ਹੀ ਖਾਂਦਾ ਹੈ:

ਸੇ ਜੀਵਿਆ ਜਿਸੁ ਮਨਿ ਵਸਿਆ ਸੋਇ॥ ਨਾਨਕ ਅਵਰੁ ਨ ਜੀਵੈ ਕੋਇ॥ ਜੇ ਜੀਵੈ ਪਤਿ ਲਬੀ ਜਾਇ॥ ਸਭੁ ਹਰਾਮੁ ਜੇਤਾ ਕਿਛੁ ਖਾਇ॥

ਖਾਲਸੇ ਦਾ ਮੂਲ-ਰੂਪ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਾਂ ਬ੍ਰਹਮਗਿਆਨੀ ਹੈ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਦਾ ਅਵਤਾਰ ਰਾਮ ਜਾਂ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਧਰਮ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਜਾਂ ਕਹਿ ਲਈਏ ਜਥੇਬੰਦਕੀ ਪੰਥ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਤੋਂ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਦਾਸੀਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਰਤਾਰਪੁਰ (ਹੁਣ ਪਾਕਿਸਤਾਨ) ਵਸਾਇਆ ਅਤੇ ਭਾਈ ਲਗਣਾ ਵਿਚ ਨਾਨਕ ਜੋਤਿ ਰੱਖ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ-ਕਾਲ ਵਿਚ ਹੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਨੇ ਖਡੂਰ ਨਗਰ ਵਸਾਇਆ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਖੀਵੀ ਨੇ ਲੰਗਰ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸੰਭਾਲ ਲਿਆ। ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਨੇ ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਦੇ ਪੜ੍ਹਨ-ਲਿਖਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ, ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿਹਤਮੰਦ ਅਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੀਆਂ ਖੇਡਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ। ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਨੇ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਨਵਾਂ ਨਗਰ ਵਸਾਇਆ। ਗੁਰਮਤਿ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਦੂਰ-ਦੁਰਾਡੇ ਤੱਕ 22 ਵੱਡੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੇਂਦਰ ਖੋਲ੍ਹੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੰਜੀਆਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅਨੇਕਾਂ ਛੋਟੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੇਂਦਰ (ਪੀੜੀਆਂ) ਖੋਲ੍ਹੇ। ਹਰ ਇੱਕ ਲਈ ਗੁਰੂ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲੰਗਰ ਛੱਕਣਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਲਾਜ਼ਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਦਾਸ ਨੇ ਨਵਾਂ ਨਗਰ ਰਾਮਦਾਸ ਚੱਕ ਵਸਾਇਆ ਅਤੇ ਸਰੋਵਰ ਦੀ ਖੁਦਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ। ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਨੇ ਸਰੋਵਰ ਸੰਪੂਰਨ ਕੀਤਾ, ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਬਣਾਇਆ ਅਤੇ 'ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ' ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਸਰੂਪ ਤਿਆਰ ਕਰਾਇਆ। ਦੂਸਰਾ ਸਰੋਵਰ ਤਰਨਤਾਰਨ ਵਿਖੇ ਬਣਾਇਆ।

ਗੁਰੂ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਮੀਰੀ ਅਤੇ ਪੀਰੀ ਦੀਆਂ ਦੋ ਤਲਵਾਰਾਂ ਪਹਿਨ ਕੇ ਅਧਿਆਤਮਿਕਤਾ ਅਤੇ ਸੰਸਾਰਿਕਤਾ ਨੂੰ ਅਮਲੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ, ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਜੁਲਮ ਨਾਲ ਟੱਕਰ ਲਈ। ਸਿੱਖ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਨੂੰ ਖਾਲਸੇ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਤਕਰੀਬਨ ਢਾਈ ਸੌ ਸਾਲ ਲੱਗੇ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜੋਤੀ-ਜੋਤਿ ਸਮਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗੁਰਗੱਦੀ ਸੌਂਪੀ, ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਰਬ-ਸਮਿਆਂ ਵਾਸਤੇ ਸ਼ਬਦ-ਗੁਰੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਅਗਵਾਈ ਲੈਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਨਾ ਕਿ 'ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ' ਤੋਂ ਜਿਸ ਦਾ ਕੋਈ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪ੍ਰਮਾਣ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦਾ ਸੰਕਲਨ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਤਕਰੀਬਨ ਤੀਹ ਸਾਲ ਪਿੱਛੋਂ ਹੋਇਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖ ਇਲਹਾਮ ਗੁਰੂ-ਜੋਤਿ ਅਤੇ ਗੁਰੂ-ਜੁਗਤਿ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਤੱਕ ਇੱਕ ਲਗਾਤਾਰ ਅਮਲ ਹੈ, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਪੰਥ ਵੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਤੱਕ ਇੱਕ ਨਿਰੰਤਰ ਅਮਲ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਮਨਮੁਖਿ (ਮਨ ਦੀ ਮੌਤ ਅਨੁਸਾਰ ਚੱਲਣ ਵਾਲਾ) ਅਤੇ ਗੁਰਮੁਖਿ (ਗੁਰੂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਅਨੁਸਾਰੀ ਹੋ ਕੇ ਚੱਲਣ ਵਾਲਾ) ਵਿਚ ਨਿਖੇੜ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 'ਚੋਬੀਸ ਅਉਤਾਰ' ਵਿਚ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਬੁਰਾਈਆਂ ਨਾਲ ਲੜਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਇਜ਼ਤ-ਭਰਪੂਰ ਜੀਵਨ ਜਿਉਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਹੈ। 'ਖਾਲਸਾ' ਹੋਣਾ ਭਾਵ ਸਵੈ-ਅਨੁਭਵ ਅਧਿਆਤਮਿਕਤਾ ਦੇ ਰਸਤੇ 'ਤੇ ਸਰਬ-ਉਚ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ 'ਸਚਿਆਰ' ਜਾਂ 'ਬ੍ਰਹਮਗਿਆਨੀ' ਜਾਂ 'ਗੁਰਮੁਖਿ' ਕਿਹਾ ਹੈ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ ਹੋਣਾ ਮਹਿਜ ਰਸਮ-ਪੂਰਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਹ ਤਾਂ ਸਰਬ-ਉਚ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੈ। ਹਰ ਸਿੱਖ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਜਪੁਜੀ, ਆਸਾ ਦੀ ਵਾਰ, ਸੁਖਮਨੀ ਜਾਂ ਅਨੰਦ ਸਾਹਿਬ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਪੁ ਸਾਹਿਬ, ਅਕਾਲ ਉਸਤਤਿ ਅਤੇ ਸਵੈਈਆਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਉਨਾ ਹੀ ਪਤਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਵੀ ਸਤਿਕਾਰਤ ਬਾਣੀਆਂ ਹਨ। ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਾਰੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਦਰਜਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਕੁਝ ਵਿਦਵਾਨ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਥਾ-ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੌਮ ਵਿਚ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਮਾਰਗ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿਚ ਸੂਤਰਬਧ ਕਰਨ ਲਈ, ਰਾਜਨੀਤੀ ਨੂੰ ਧਰਮ ਦਾ ਅਨਿਖੜਵਾਂ ਅੰਗ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਕੌਮ ਦੇ ਖਾਸ ਰਾਜਨੀਤਕ ਹਿਤਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣਾ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ 'ਕਥਾਪੁਨੀਤ' (ਬੀਤੇ ਦੀਆਂ ਪਵਿੱਤਰ ਰਚਨਾਵਾਂ) ਨੂੰ ਧਰਮ ਦਾ ਅਨਿਖੜ ਅੰਗ ਮੰਨਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਹ ਨੁਕਤਾ ਉਥੋਂ ਤੱਕ ਸਹੀ ਹੈ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਕੌਮ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਹਿਤਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਲਈ 'ਪਵਿੱਤਰ ਰਚਨਾਵਾਂ' ਦਾ ਧਰਮ ਦਾ ਅਨਿਖੜਵਾਂ ਅੰਗ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਪਰ ਧਿਆਨ ਮੰਗਦਾ ਨੁਕਤਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਪੂਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਧਰਮ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਆਪਣਾ ਸੁਤੰਤਰ 'ਪਵਿੱਤਰ ਸਾਹਿਤ' ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਭਗਤਾਂ ਦੀ ਬਾਣੀ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਹਿੰਦੂ ਸਨ ਜਾਂ ਮੁਸਲਮਾਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤ ਗੁਰਬਾਣੀ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ, ਨੂੰ ਪਵਿੱਤਰ ਧਰਮ ਗ੍ਰੰਥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੀ ਕੋਈ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁਢਲੀਆਂ ਕਥਾ-ਕਹਾਣੀਆਂ ਨੂੰ ਗਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਨੇ ਨਕਾਰ ਦਿੱਤਾ।

ਇੱਕ ਸਿੱਖ ਨੂੰ ਸਤਿ ਦੇ ਮਾਰਗ ਤੋਂ ਕਦੇ ਵੀ ਨਾ ਭਟਕਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੀ ਖਾਲਸੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੂਰਵਜ ਗੁਰੂਆਂ ਦੇ ਦੱਸੇ ਰਾਹ ਤੋਂ ਕਦੇ ਵੀ ਵਿਚਲਿਤ ਹੋਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਆਪਣੇ ਖਾਲਸੇ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ, ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਵੀ, ਝੂਠੇ ਹੱਥਕੰਡਿਆਂ ਨਾਲ ਲੜਨਾ ਨਹੀਂ ਸਿਖਾਇਆ ਜਦਕਿ ਅਵਤਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਪੌਰਾਣਿਕ ਕਹਾਣੀਆਂ ਧੌਖੇ, ਫਰੋਬ ਅਤੇ ਹੋਰ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਹੱਥਕੰਡਿਆਂ ਨਾਲ ਭਰੀਆਂ ਪਈਆਂ ਹਨ।

(ਚਲਦਾ...)

ਸਿਆਣਿਆਂ ਦਾ ਕਿਹਾ

- (1) ਚੰਦਰੀ ਸੁਰਾਬ ਸਿੱਖ ਵਾਸਤੇ ਨਹੀਂ ਬਣੀ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਿੱਖ ਸੁਰਾਬ ਵਾਸਤੇ ਬਣਿਆ ਹੈ।
- (2) ਗੁਰੂ ਦਾ ਸਿੱਖ ਤਾਂ ਹਰ ਸੁਰਾਬੀ ਦਾ ਵੈਰੀ ਅਤੇ ਹਰ ਭਲਾਈ ਦਾ ਮੀਤ ਹੈ। ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁਧਾਈ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ।
- (3) ਸੁਰਾਬ ਤਾਂ ਬੰਦ ਬੋਤਲਾਂ ਦੇ ਪਾਣੀਆਂ ਵਿਚ ਲੁਕਿਆ ਜੁਹਿਰ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਦੀਆਂ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ, ਗੁਰਮਤਿ ਰਹਿਤਾਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਰਵਾਇਤਾਂ ਨਾਲ ਕਦੀਮੀ ਵੈਰ ਹੈ।
- (4) ਗੁਰੂ ਦਾ ਸਿੱਖ ਜਾਮ ਦੀ ਬਜਾਏ ਨਾਮ ਨਾਲ ਪ੍ਰੀਤ ਪਾਵੇ, ਨਾਮ ਦੇ ਜਾਮ ਆਪ ਵੀ ਰੱਜ ਰੱਜ ਪੀਵੇ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪਿਲਾਵੇ।
- (5) ਐ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੇ ਦਾਤੇ, ਸਾਡੇ ਭੁੱਲਾਂ 'ਤੇ ਮਿਹਰ ਕਰ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਗੁਰਸਿੱਖ ਫੁਲਵਾੜੀ ਨੂੰ ਇਲਾਹੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੀ ਦਾਤ ਬਖਸ਼।
- (6) ਮਸਤਾ ਵਿਚ ਮੱਤੀਏ, ਮਾਤੀਏ, ਤੇਰੇ ਮਨਮਤੀਏ ਸਿੱਖ, ਸਿੱਖੀ ਰਹਿਤਾਂ ਨਾਲੋਂ ਨਾਤਾ ਤੋੜ ਕੇ, ਸਿੱਖੀ ਦਾ ਬਾਣਾ ਛੋੜ ਕੇ ਅਤੇ ਗੁਰਮਤਿ ਦਾ ਅਮੁੱਲਾ ਖਜ਼ਾਨਾ ਰੋੜ੍ਹ ਕੇ ਸਾਇਦ ਰੰਚਕ ਮਾਤਰ ਤਾਂ ਸੁਰਮਾਏ ਹੋਣਗੇ।
- (7) ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਜਿਦੀ ਅਤੇ ਅਮੋੜ ਅਭਾਗੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਘਰ ਜਨਮ ਧਾਰ ਕੇ ਸਿੱਖੀ ਦੀ ਇਲਾਹੀ ਮੋਹਰ ਨੂੰ ਹੀ ਮਿਟਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਸਾਬਤ ਸੂਰਤ ਨੂੰ ਦਾਗਦਾਰ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਦਸਤਾਰ ਸਿਰਾਂ ਤੋਂ ਲਾਗ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਸਰਦਾਰੀ ਦੀ ਆਬ ਗਵਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਕੂੜੀ ਮਨ ਮਤਿ ਨਾਲ ਪ੍ਰੀਤ ਪਾ ਲਈ ਹੈ ਅਤੇ ਗੁਰਮਤਿ ਦੀ ਰੀਤ ਭੁਲਾ ਲਈ ਹੈ, ਇਹ ਨਾਫੁਰਮਾਨੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਇਹ ਤਾਂ ਪੰਥ ਦੀ ਭਾਰੀ ਗਨੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।
- (8) ਦਾਦੀ ਬਹਾਦਰ ਪੋਤਰਿਆਂ ਨੂੰ ਬੜੇ ਮਾਣ ਤੇ ਤਾਣ ਨਾਲ ਮੱਤਾਂ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਮੇਰੇ ਲਾਡਲਿਉ, ਸੁਹਿਦ ਦਾਦੇ ਦੇ ਪੋਤਰਿਉ, ਜਾਉ, ਜਾਲਿਆਂ ਦੀ ਕਚਹਿਰੀ ਵਿਚ ਜਾਉ ਤੇ ਗੱਜ ਕੇ ਫਤਿਹ ਬੁਲਾਉ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਬਰ ਅੱਗੇ ਝੁਕਣਾ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਸੁਹੀਦੀ ਮਾਰਗ 'ਤੇ ਤੁਰਨੋਂ ਰੁਕਣਾ ਨਹੀਂ।
- (9) ਸਾਡਾ ਪੰਜਾਬ ਵੈਰਾਨ ਹੈ, ਮਸਾਣਾਂ ਜਿਹਾ ਸੁੰਨਸਾਨ ਹੈ ਅਤੇ ਬਿਲਕੁਲ ਬੇਜਾਨ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਇਸ ਦੀ ਰੂਹ ਹੀ ਕਿਤੇ ਉਡ ਗਈ ਹੋਵੇ ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਰਾਸ ਹੀ ਨਿਖੁੱਟ ਗਈ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਪੂੰਜੀ ਹੀ ਲੁਟ ਗਈ ਹੋਵੇ।
- (10) ਪਤੀ ਤੇ ਪਤਨੀ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਹਮਰਾਜ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਹਮ ਆਵਾਜ਼ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਗ੍ਰਹਿਸਥ ਮੰਡਲਾਂ ਦੇ ਸੁਚ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਸੁਰੀਲੇ ਸਾਜ਼ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।
- (11) ਲੁਕ ਲੁਕ ਕੇ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਜ਼ਰੂਰ ਕੁਝ ਲੁਕਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
- (12) ਮੇਰਾ ਅਮਨ ਪਸੰਦ ਮਨ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਹੀ ਇਕੱਠ ਭਾਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੇ ਸੰਸਾਰ ਲਈ ਸੁੱਖ ਸ਼ਾਂਤੀ ਭਾਲਦਾ ਹੈ।
- (13) ਭਾਰਤੀ ਲੋਕੋ, ਤੁਸੀਂ ਮਾਨਵਤਾ ਦਾ ਭਲਾ ਲੋੜਦੇ ਹੋ, ਜਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਕਲਮ ਦੀ ਤਾਕਤ ਨਾਲ ਝੰਜੋੜਦੇ ਹੋ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੁਖੀ ਅਫਰੀਕਨਾਂ ਦੇ ਦੁਖੀ ਅਫਰੀਕਨਾਂ ਦਾ ਕਾਫੀ ਦੁੱਖ ਹੈ ਅਤੇ ਅਰਬ ਫਲਸਤੀਨੀਆਂ ਦੀ ਦੁਰਦਸਾ ਦਾ ਵੀ ਅਸੀਮ ਦੁੱਖ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਖਿਅਾਰਿਆਂ ਦੀ ਹਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ਸ਼ੀਲ ਵੀ ਹੋਏ ਹੋ ਪਰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਨਵੰਬਰ 1984 'ਚ ਭਿਆਨਕ ਕਤਲੇਆਮ ਤੋਂ ਕਿਉਂ ਦੁਖੀ ਨਹੀਂ ਹੋਏ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਜ਼ਲੂਮਾਂ ਦੀ ਵਿਆਕੁਲਤਾ ਵਿਚ ਤੁਸੀਂ ਵਿਆਕੁਲ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਹੋਏ? ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕਲਪੋ? ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਰੋਏ?
- (14) ਭਾਰਤ ਅੰਦਰ ਹਿੰਦੂ ਮਾਫੀਆ ਵੱਲੋਂ, ਮਜ਼ਲੂਮ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਬੜੀ ਹੀ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ, ਸਾੜਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਬਾਰ, ਕਾਰ ਵਿਹਾਰ ਅਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਜਲਾ ਕੇ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਜਾੜਿਆ ਗਿਆ, ਧੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਦੀ ਦਿਨ ਦਿਹਾੜੇ ਆਬਰੂ ਉਤਾਰੀ ਗਈ, ਪਵਿੱਤਰ ਅਸਥਾਨਾਂ ਦੀ ਮਾਣ ਮਰਯਾਦਾ ਪੈਰਾਂ ਹੇਠ ਲਿਤਾੜੀ ਗਈ, ਮਾਸੂਮ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਤਨ ਚੀਰੇ ਗਏ, ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੇ ਤਨ ਮਨ ਪੀੜੇ ਗਏ। ਲੱਖਾਂ ਨੈਸ਼ਲਿਸਟ ਅਤੇ ਵਤਨਪ੍ਰਸਤ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਵਤਨਪ੍ਰਸਤੀ ਦਾ ਅਟੱਲ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੀ ਡੁਲਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੀ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦਾ ਵੱਕਾਰ ਹੀ ਮਿੱਟੀ ਵਿਚ ਮਿਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਹੁਣ ਸਿੱਖਾਂ ਵੱਲੋਂ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੀ ਮੰਗ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ ਇਸ ਦੀ ਵਿਰੋਧਤਾ ਅਤਿਵਾਦ ਦੀ ਪੈਦਾਇਸ਼ ਹੈ।

ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ-ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾਖਾ

ਪ੍ਰੋ. ਬਿਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ*

ਜੱਗ ਜਿੱਤੇ ਕ੍ਰਿਕਟ ਮੈਚ ਵਿਚ ਕਪਤਾਨ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧੋਨੀ ਦਾ ਨਾਮ ਮੈਚ ਜਿੱਤਣ ਵਿਚ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਮੁਕੱਦਰ ਦੇ ਸਿਕੱਦਰ ਵਜੋਂ ਵੀ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੋ ਗਿਆ। ਕਾਫ਼ੀ ਦੇਰ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਬਹੁਤੇ ਲੋਕ ਇਹੀ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਧੋਨੀ ਕਰਮਾਂ ਵਾਲਾ ਹੈ, ਜ਼ਰੂਰ ਜਿੱਤੇਗਾ। ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਭਵਿੱਖਵਾਣੀ ਨੂੰ ਬੇਅਰਥ ਗਿਣਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਜਿੱਤ ਟੀਮ ਦੀ ਮਿਹਨਤ, ਹਿੰਮਤ, ਚੰਗੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਅਤੇ ਚਾਂਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ। ਉਹ ਵੀ ਠੀਕ ਹਨ ਪਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਾਂ ਤਰਕਸ਼ੀਲਾਂ ਕੋਲ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅੱਜ ਦੀ ਘੜੀ 'ਚ ਵਿਗਿਆਨ ਕੋਲ ਹੈ।

ਮੈਂ ਭੌਤਿਕ ਵਿਗਿਆਨ ਦਾ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਅੰਧ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਮੇਰੀ ਫ਼ਿਤਰਤ ਨਹੀਂ। ਜਿਹੜੀ ਚੀਜ਼ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਕਸਵੱਟੀ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਉਤਰਦੀ ਹੈ, ਮੈਨੂੰ ਉਹ ਹੀ ਠੀਕ ਲਗਦੀ ਹੈ ਪਰ ਬਹੁਤ ਉਨਤੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਈ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹਨ। ਪੰਜਾਹਵਿਆਂ ਵਿਚ ਹਾਕੀ ਖੇਡਦਿਆਂ ਉਧਮ ਸਿੰਘ ਹਾਕੀ ਅਤੇ ਬਾਲ ਨਾਲ ਜਾਦੂਗਰ ਵਾਂਗ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਘੁੰਮਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਬਾਲ ਨਾਲ ਕਲੋਲਾਂ ਕਰਦਾ ਮੈਂ ਅੱਖੀਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਪਰ ਡੀ ਕੋਲ ਜਾ ਕੇ ਗੋਲ ਕਰਨਾ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮੁਕੱਦਰ ਵਿਚ ਹੀ ਲਿਖਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਕੁਝ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਕਈ ਖਿਡਾਰੀ ਧਿਆਨ ਚੰਦ ਜਿਹਾ ਹੀ ਖੇਡ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਪਰ ਜਿੱਤ ਦਾ ਸਿਹਰਾ ਧਿਆਨ ਚੰਦ ਦੀ ਝੋਲੀ ਹੀ ਪੈਂਦਾ ਸੀ।

ਜੀਵਨ ਦੇ ਸਫ਼ਰ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਲਗਭਗ ਸਾਰੇ ਹੀ ਬੀਮਾਰੀ ਦੀ ਤਰੀਕੀਕਾਤ ਲਈ ਇਕੋ ਜਿਹੇ ਹੀ ਤਰੀਕੇ ਵਰਤਦੇ ਹਨ ਪਰ ਸਾਰੇ ਟੈਸਟਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਾ ਕੇ ਸਹੀ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣਾ ਹਰ ਇਕ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਸਾਰਿਆਂ ਕੋਲ ਇਕੋ ਜਿਹੀਆਂ ਡਿਗਰੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਈ ਆਦਮੀ ਇਸ ਨੂੰ ਹੱਥ ਜਸ ਕਹਿ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਸਮਤ ਦਾ ਧਨੀ ਮੰਨ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਇਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਲਾਇਕ ਡਾਕਟਰ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ। ਉਸ ਨੇਕ ਦਿਲ ਅਤੇ ਸੈਮੀਨਾਰਾਂ ਵਿਚ ਕਮਾਲ ਦੇ ਲੈਕਚਰ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਤੋਂ ਅਪ੍ਰੈਸ਼ਨ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਮਰੀਜ਼ ਉਸ ਕੋਲ ਜਾਣ ਤੋਂ ਕੰਨੀ ਕਤਰਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਮੇਰਾ

ਸਾਹਿਬ ਹੱਥ ਵਡਿਆਈਆਂ

ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਡਾਕਟਰ, ਹੱਡੀਆਂ ਦੀ ਬੀਮਾਰੀ ਦਾ ਮਾਹਿਰ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਉਚੇਂ ਰੁਤਬੇ ਤੋਂ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਜਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਜਾਂਦਾ, ਕੁਝ ਸਿਪਾਹੀ ਲਾਈਨ ਵਿਚ ਲੱਗ ਜਾਂਦੇ। ਕੇਵਲ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਉਹ ਡਾਕਟਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਵਾਰ ਛੂਹ ਲਵੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅੱਧੀ ਤਕਲੀਫ਼ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਸਾਹਿਬ ਹੱਥ ਵਡਿਆਈ ਹੀ ਕਹਿਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਵਾਰਿਸ਼ ਸਾਹ ਦੀ ਹੀਰ ਇਕ ਦਿਲਚਸਪ ਅਫ਼ਸਾਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਦੁਨੀਆਂਦਾਰੀ ਦੇ ਗਹਿਰੇ ਤਜਰਬਿਆਂ ਦਾ ਮੁਜੱਸਮਾ ਵੀ ਹੈ। ਕਈ ਦੋਸਤ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਅਦਬ ਦਾ ਸ਼ੇਕਸਪੀਅਰ ਵੀ ਕਹਿਣ ਤੱਕ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸਾਹਿਬ ਮਿਹਰਬਾਨ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਕਰਮ ਸਵੱਲਭੇ ਹੋਣ 'ਖੇਤ ਉਗਦੇ ਭੁੱਜਿਆਂ ਦਾਇਆਂ ਤੋਂ।"

ਮੈਂ ਬਚਪਨ ਵਿਚ ਹੱਥੀਂ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕੁਦਰਤ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ, ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਦੇ-ਦੇ ਜਾਂ ਤਿੰਨ-ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਮਹਿੰਗਾ ਬੀਜ ਲਿਆ ਕੇ ਬੀਜਿਆ ਪਰ ਬਾਰਿਸ਼ ਦੀਆਂ ਬੋਝੀਆਂ ਜਿਹੀਆਂ ਕਈਆਂ ਨੇ ਖੇਤੀ ਕਰੰਡ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਅਖੀਰ ਨਿਰਾਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਖਰਬੂਜਿਆਂ ਦੀਆਂ ਵੇਲਾਂ ਨਾਲ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਦੂਸਰੇ ਖੇਤਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਆ ਕੇ ਕਹਿਣਾ, ਕਾਕਾ! ਖੇਤੀ ਕਰਮਾਂ ਸੇਤੀ।

ਪਾਠਕਾਂ ਨੇ ਨਿਪੋਲੀਅਨ ਬੋਨਾਪਾਰਟ (1769-1821) ਦਾ ਨਾਂ ਤਾਂ ਸੁਣਿਆ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਹ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਉਘੇ ਜਰਨੈਲਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹੈ। ਅੱਜ ਦਾ ਆਰਮੀ ਬੰਦੋਬਸਤ ਬਹੁਤ ਹੱਦ ਤੱਕ ਉਸ ਦੀ ਹੀ ਦੇਣ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ 10+1 ਸੈਕਸ਼ਨ, ਸੈਕਸ਼ਨਾਂ ਤੋਂ ਪਲਾਟੂਨ, ਫੇਰ ਕੰਪਨੀ, ਕੰਪਨੀਆਂ ਤੋਂ ਬਟਾਲੀਅਨ, ਬ੍ਰਿਗੇਡ ਵਗੈਰਾ-ਵਗੈਰਾ। ਉਸ ਦੀ ਇਕ ਗੱਲ ਬਹੁਤ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੈ ਕਿ ਨਾ-ਮੁਮਕਿਨ ਸ਼ਬਦ ਬੇਵਕੂਫ਼ਾਂ ਦੀ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ ਵਿਚ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਭਾਵ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ 'ਤੇ ਹੱਦ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਸੀ। ਯੂਰਪ ਵਿਚ

ਬਹੁਤ ਵੱਡੀਆਂ ਜਿੱਤਾਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੇ ਰੂਸ ਨੂੰ ਜਿੱਤਣ ਦੀ ਠਾਣ ਲਈ। ਉਸ ਦੀ ਇਕ ਨਿੱਜੀ ਜਿਹੀ ਗੱਲ ਸੁਣ ਕੇ ਪਾਠਕ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਜਾਣਗੇ। ਇਕ ਖਾਸ ਮੁਹਿੰਮ ਵਾਸਤੇ ਕਿਸੇ ਚੰਗੇ ਅਫ਼ਸਰ ਨੂੰ ਚੁਣਨਾ ਸੀ। ਨਿਪੋਲੀਅਨ ਨੇ ਜਰਨੈਲਾਂ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਬੁਲਾਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਭ ਨੇ ਇਕ ਖਾਸ ਅਫ਼ਸਰ ਦੇ ਨਾਮ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ। ਨਿਪੋਲੀਅਨ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਅਫ਼ਸਰ ਭਾਗਵਾਲਾ ਵੀ ਹੈ? ਕੀ ਸਾਹਿਬ ਉਸ 'ਤੇ ਮਿਹਰਬਾਨ ਹੈ? ਕੀ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਉਹ ਲੜਾਈਆਂ ਜਿੱਤ ਕੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ? ਜਾਂ ਕੇਵਲ ਬਹਾਦਰ ਤੇ ਲਾਇਕ ਹੀ ਹੈ?

ਸਾਰੇ ਜਰਨੈਲ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਵੱਲ ਦੇਖਣ ਲੱਗ ਪਏ। ਨਿਪੋਲੀਅਨ ਨੇ ਉਸ ਅਫ਼ਸਰ ਨੂੰ ਨਾ ਚੁਣਿਆ। ਹਿਸਟਰੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਗਵਾਹ ਹੈ। ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਜਰਨੈਲ ਵੀ ਸਾਹਿਬ ਹੱਥ ਵਡਿਆਈ ਦੇ ਤਲਬਗਾਰ ਹਨ! ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਬਹੁਤ ਮਸਾਲਾਂ ਹਨ। ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਸ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਬਾਬਤ ਲਿਖਣ ਨੂੰ ਜੀਅ ਕਰ ਆਇਆ। ਉਹ ਬਹੁਤ ਇਮਾਨਦਾਰ, ਨੇਕ ਅਤੇ ਲਾਇਕ ਇਨਸਾਨ ਹਨ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪੜ੍ਹੇ-ਲਿਖੇ ਹਨ ਪਰ ਅੱਜ-ਕੱਲ੍ਹ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਇਹੋ-ਜਿਹੇ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਥਾਂ ਨਹੀਂ। ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਬਹੁਤ ਪੁਰਾਣੇ ਮੈਂਬਰ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਕੇਵਲ ਰਾਜ ਸਭਾ ਦੇ ਹੀ ਮੈਂਬਰ ਹਨ। ਫਿਰ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣਨਾ, ਉਹ ਵੀ ਇਕ ਵਾਰ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਵੀ, ਸਾਹਿਬ ਹੱਥ ਵਡਿਆਈ ਹੀ ਤਾਂ ਹੈ!

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਸਹਿਜਾਦਿਓ! ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਚੰਭਿਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਵਾਲੀ ਅੱਖ ਗਿਆਨ (ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਮਿਹਰਬਾਨੀ ਦਾ ਗਿਆਨ) ਰੂਪੀ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸ਼ੱਕ ਰੂਪੀ ਨਜ਼ਰ ਸਾਇਦ ਕੰਮ ਨਾ ਕਰੇ ਸਕੇ। ਅੰਧ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ, ਕੁਝ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਹਾਜ਼ਰ ਹਨ।

ਆਮ ਜਿਹੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕਿਸੇ ਮਿੱਤਰ-ਪਿਆਰੇ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਦੇਰ ਪਿੱਛੋਂ ਟੈਲੀਫ਼ੋਨ

ਕਰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਅੱਗੋਂ ਜਵਾਬ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, "ਮੈਂ ਅੱਜ ਸੋਚ ਹੀ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਟੈਲੀਫ਼ੋਨ ਕਰਾਂ ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਬਾਜ਼ੀ ਲੈ ਗਏ।" ਕਈ ਵਾਰ ਦੇਖਣ ਵਿਚ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਘਰ ਵਿਚ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਗੱਲ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਯਕਲਖਤ, ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਰੈਫਰੈਂਸ ਦੇ, ਪਤੀ ਕੋਈ ਹੋਰ ਗੱਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਪਤਨੀ ਰਸੋਈ ਵਿਚੋਂ ਚਾਹ ਲਿਆਉਂਦੀ ਕਹਿਣ ਲੱਗ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, "ਇਹ ਗੱਲ ਤਾਂ ਮੈਂ ਸੁਣਾਉਣ ਲਈ ਉਤਾਵਲੀ ਸੀ।"

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਕਈ ਵਾਰ ਇਹ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦ ਕਦੀ ਮੈਂ ਸ਼ਿੰਦਰ ਨਾਲ ਮੇਰੇ ਪਿਆਰੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦਾ, ਉਹ ਬਠਿੰਡੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਦੂਰ-ਦੁਰਾਡੇ ਪਿੰਡੋਂ ਸ਼ਾਮ ਤੱਕ ਮੈਨੂੰ ਮਿਲਣ ਆ ਜਾਂਦੇ। ਮੇਰੀ ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਹੱਦ ਨਾ ਰਹਿੰਦੀ। ਇਕ ਹੋਰ ਗੱਲ ਬਹੁਤ ਵਾਰ ਵਾਪਰੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਧੁਨ ਅਚਾਨਕ ਹੀ ਤੁਹਾਡੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿਚ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਨਾਲ ਬੈਠਾ ਮਿੱਤਰ ਪਿਆਰਾ ਉਸੇ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਧੁਨ ਪਕੜ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਗੁਣ-ਗੁਣਾਉਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਹੱਡ-ਬੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਕੋਈ ਗੱਲ ਸੁਣੀ-ਸੁਣਾਈ ਨਹੀਂ।

ਪਾਠਕੋ! ਮੈਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰੂਸ ਵਿਚ ਕੁਝ ਤਜਰਬੇ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਦਿਮਾਗੀ ਤਰੰਗਾਂ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਪਰ ਜਿਹੜੇ ਪਿਆਰਿਆਂ ਦੀ ਤਾਰ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਰੇਡੀਓ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਰੰਗਾਂ ਨੂੰ ਪਕੜ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਤੀਜਾ ਉਹ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਮੈਂ ਹੁਣੇ ਹੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਅਸਲ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀ ਤਰੰਗਾਂ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀਆਂ। ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਆਦਮੀ ਬੋਲਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ੁਬਾਨ ਤੋਂ ਆਵਾਜ਼ ਦੀਆਂ ਤਰੰਗਾਂ ਨਿਕਲਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀਆਂ, ਸੁਣਨ ਵਾਲੇ ਦੇ ਕੰਨਾਂ ਦੇ ਪਰਦੇ ਨਾਲ ਟਕਰਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਪਰਦਾ ਹਿਲਣ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਦਿਮਾਗ ਨੂੰ ਇਕ ਸੁਨੇਹਾ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਅੰਦਾਜ਼ਾ

ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕਿਸੇ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਹੈ। ਸੂਰਜ ਵੱਲੋਂ ਗਰਮੀ ਦੀਆਂ ਤਰੰਗਾਂ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਪੁੰਜ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਗਰਮੀ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਣ ਲੱਗ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਿਰਨਾਂ ਜਾਂ ਤਰੰਗਾਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਨਹੀਂ ਦੇਖੀਆਂ। ਬਿਜਲੀ ਖੰਭਿਆਂ ਦੀਆਂ ਤਾਰਾਂ ਵਿਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਨੇ ਨਹੀਂ ਦੇਖੀ। ਬਟਨ ਔਨ ਕਰਨ ਨਾਲ ਹੀ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਲਬ ਜਗ ਪਿਆ ਜਾਂ ਪੱਖਾ ਚੱਲ ਪਿਆ। ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਬਿਜਲੀ ਦੀਆਂ ਤਰੰਗਾਂ ਦਾ ਅਸਰ ਹੈ, ਨਤੀਜਾ ਹੈ; ਬਿਜਲੀ ਨਹੀਂ। ਬਿਜਲੀ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਦੇਖੀ ਨਹੀਂ। ਕੇਵਲ ਲੱਛਣ ਹੀ ਦਿਸਦੇ ਹਨ। ਐਕਸ-ਰੇਅ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਦੇਖ ਕੇ ਕਿੰਨੀਆਂ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਐਕਸ-ਰੇਅ ਦੀਆਂ ਕਿਰਨਾਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਨਹੀਂ ਦੇਖੀਆਂ।

ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਨ, ਪ੍ਰੋਟੋਨ ਆਦਿ ਕਿਸੇ ਨੇ ਨਹੀਂ ਦੇਖੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗੁਣ ਹੋਣ ਟੈਲੀਫ਼ੋਨ, ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ, ਕੰਪਿਊਟਰ ਅਤੇ ਬੇਅੰਤ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਨਕਸ਼ਾ ਹੀ ਬਦਲ ਗਿਆ। ਸ਼ਕਤੀ ਦੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਰੰਗਾਂ ਨੂੰ ਅਜੇ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਨਹੀਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਸਰ ਹੀ ਦਿਸਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਈਆਂ ਹੀ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੇ ਕੋਈ ਅਪਾਰ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ, ਉਹ ਕਦੀ ਵੀ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਵੇਗੀ। ਸਾਹਿਬ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਵੇਗਾ, ਕੇਵਲ ਉਸ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ਹੀ ਨਜ਼ਰ ਆਵੇਗੀ।

ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਕਹਿਣ ਦਾ ਇਹ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਕਿ ਹੱਥ 'ਤੇ ਹੱਥ ਰੱਖ ਕੇ ਬੈਠ ਜਾਈਏ। ਸੱਚੇ ਦਿਲੋਂ ਮਿਹਨਤ ਕਰਕੇ ਮਾਲਕ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ਦੇ ਪਾਤਰ ਬਣਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੀਏ। ਫਿਰ ਵੀ ਜੇ ਵਡਿਆਈ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਤਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਉਹੀ ਥਾਂ ਇਸ ਤੁਕ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲਈਏ: 'ਮਨ ਮੂਰਖ ਕਾਹੇ ਬਿਲਕੁਲੀਐ, ਪੁਰਬ ਲਿਖੇ ਕਾ ਲਿਖਿਆ ਪਾਈਐ', ਫਿਰ ਕੋਈ ਗਿਲਾ ਸ਼ਿਕਵਾ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ। ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਚੰਗਾ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਲੱਖਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭਰਮ ਅਤੇ ਅੰਧ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਤੋਂ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਮੇ ਅਤੇ ਸਾਹਿਬ ਦੀਆਂ ਵਡਿਆਈਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਯਾਨ ਬੁੱਧੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹਨ। ਜੇ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਵਹਿਮ ਤੇ ਭਰਮ ਨਾ ਕਹਿਣ।

*ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਫੋਨ: 925-683-1982

ਇੱਕ ਖ਼ਤ, ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਨਾਲ ਵੈਸਵਾਗਮਨੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ

ਆਪ ਜੀ ਨੂੰ ਤਲਵਾਰ ਨਾਲੋਂ ਤਿੱਖੀ ਕਲਮ ਦੇ ਸੱਚੇ-ਸੁੱਚੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਰਗਾ ਪ੍ਰਣਾਮ!

ਅਜ਼ੀਜ਼ ਪਾਠਕੋ! ਮੈਂ ਪੱਤਰਕਾਰੀ 'ਚ ਕੋਈ ਡਿਗਰੀ ਤਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਪ੍ਰੰਤੂ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤ 'ਚ ਵਿਚਰਦਿਆਂ, ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦੇ ਰੁਤਬੇ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਲਾਮ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਤੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਘਾਲਣਾ ਨੂੰ ਨਤਮਸਤਕ ਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਸਮਾਜਿਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦਿਆਂ ਇੱਕ ਪੱਤਰਕਾਰ ਦਾ ਫ਼ਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਮਾਜ ਅੱਗੇ ਹਰ ਘਟਨਾ ਦੀ ਸੱਚੀ ਅਤੇ ਸਹੀ ਤਸਵੀਰ ਦਿਖਾ ਕੇ ਚੇਤੰਨ ਕਰੇ।

ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਅਸੂਲਾਂ 'ਤੇ ਚੱਲਣਾ ਪੱਤਰਕਾਰ ਦਾ ਕੇਵਲ ਫ਼ਰਜ਼ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਉਸ ਦਾ ਧਰਮ ਵੀ ਹੈ। ਨਿਰਾ-ਪੁਰਾ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦਾ ਲਿਬਾਸ ਪਹਿਨ ਕੇ ਧਰਮੀ ਨਹੀਂ ਬਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਸਿਰਫ਼ ਕਲਮ ਘਸਾਉਣ ਨਾਲ ਜਾਂ ਜ਼ੁਬਾਨ ਚਲਾਉਣ ਨਾਲ ਹਰ ਕੋਈ ਪੱਤਰਕਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦਾ। ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦਾ ਕਿੱਤਾ ਕੋਈ ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਸੇਜ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਸੂਲਾਂ ਅਤੇ ਖੰਜਰਾਂ 'ਤੇ ਤੁਰ ਕੇ ਆਪਣੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਵੱਲ ਵਧਣ ਦਾ ਨਾਂ ਹੈ ਪੱਤਰਕਾਰੀ।

ਤੁਸੀਂ ਦੇਖਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਜੰਗ ਦੇ ਮੈਦਾਨ 'ਚ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਬੰਬ ਫਟਦੇ ਹੁੰਦੇ ਨੇ, ਖੂਨ ਦੀਆਂ ਨਦੀਆਂ ਵਹਿ ਰਹੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਨੇ ਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਇੱਕ ਪੱਤਰਕਾਰ/ਰਿਪੋਰਟਰ ਕਿਸੇ ਨੁੱਕਰ 'ਚ ਲੁਕ ਕੇ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਨਾ ਕਰਦਿਆਂ ਵੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਕਰਨਾ ਕੋਈ ਖ਼ਾਲਾ ਜੀ ਦਾ ਵਾਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਈ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਗੁਆ ਲਈਆਂ, ਧੜਾਂ ਨਾਲੋਂ ਧੌਣਾਂ ਵੀ ਵੱਖ ਕਰਵਾ ਲਈਆਂ ਪਰ ਆਪਣੇ ਫ਼ਰਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਕੋਤਾਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਮੇਰਾ ਸਲਾਮ ਹੈ-ਉਚੇ-ਸੁੱਚੇ ਮੰਤਵ ਖ਼ਾਤਿਰ ਸ਼ਹੀਦ

ਹੋਏ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਤੇ ਹੋਰ ਮੀਡੀਆ ਰਿਪੋਰਟਰਾਂ ਨੂੰ। ਲੋਕ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਸਦੀਆਂ ਤੱਕ ਯਾਦ ਰੱਖਦੇ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ! ਪਰ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਅਜਿਹੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵੀ ਕਮੀ ਨਹੀਂ ਜੋ ਪੀਲੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਤਿਲਾਂਜਲੀ ਦੇ ਕੇ ਅੱਜ ਆਪਣਾ ਈਮਾਨ ਕੌਡੀਆਂ ਦੇ ਭਾਅ ਵੇਚ ਰਹੇ ਹਨ। ਦੁਰਕਾਰ ਹੈ! ਫਿਟਕਾਰ ਹੈ-ਅਜਿਹੇ ਵਿਕੇ ਹੋਏ ਇਖ਼ਲਾਕ ਤੋਂ ਡਿੱਗੇ ਹੋਏ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ!

ਹੁਣ ਉਹ ਜ਼ਮਾਨੇ ਤਾਂ ਗਏ ਜਦੋਂ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਕਬੂਤਰਾਂ ਜਾਂ ਡਾਕੀਏ ਰਾਹੀਂ ਭੇਜਦੇ ਸਨ। ਅੱਜ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦਾ ਯੁੱਗ ਹੈ। ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਇੱਕ ਪਿੰਡ ਵਾਂਗ ਹੀ ਹੈ। ਤੁਹਾਡੇ ਵੱਲੋਂ ਭੇਜੀ ਖ਼ਬਰ ਇੱਕ ਅੱਖ ਦੇ ਝਮੱਕੇ ਨਾਲ ਦੂਜੇ ਦੇ ਕੰਨਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਅੱਖ ਦੇ ਫੇਰ ਨਾਲ ਦਿਲ ਤੱਕ ਵੀ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਬੀਜਾਦ ਹੋਣ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋਣ ਤੱਕ ਆਧੁਨਿਕ ਮੀਡੀਆ ਵੀ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਟਿਕਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪਰ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋਣ ਦਾ ਇਹ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਜਣੇ-ਖਣੇ ਦੇ ਬੈਠ ਰੂਮ ਵਿਚ ਵਤ ਜਾਵੋ।

ਪੱਤਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਰਿਪੋਰਟ ਉਸ ਦੀ ਸੋਚ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ ਖਰੀ ਉਤਰਦੀ ਹੈ-ਇਹ ਨਿਰਣਾ ਜੇ ਉਹ ਖੁਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਤਾਂ ਸੁਹਿਰਦ ਪਾਠਕ ਝੱਟ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਮੈਗਜ਼ੀਨ, ਅਖ਼ਬਾਰ, ਰੇਡੀਓ, ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ, ਵੈਬ-ਸਾਈਟ ਜਾਂ ਬਲੋਗ ਦੇ ਆਪਣੇ ਵੀ ਕੁਝ ਅਸੂਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਤੁਹਾਡੀ ਰਚਨਾ ਜਾਂ ਖ਼ਬਰ ਕਿਸੇ ਵੱਲੋਂ ਪਾਠਕਾਂ, ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਮਨਾਹੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਅੰਦਰ ਝਾਤੀ ਮਾਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਦਾ ਖੁਦ ਵੀ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਦੁੱਖ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਝੋਲੀ-ਚੁੱਕ ਪੱਤਰਕਾਰ, ਟਕੇ-ਟਕੇ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਰ ਵੇਚਣ ਵਾਲੇ ਉਸੇ ਹੀ ਮਾਧਿਅਮ ਨੂੰ

ਦੁਸ਼ਮਣ ਸਮਝਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੇ ਨੇ, ਜਿਸ ਨੇ ਕਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੁੱਡੀ ਅੱਬਰੀ ਚਾੜ੍ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਅੱਜ-ਕੱਲ੍ਹ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ-ਸੁਣਦਿਆਂ ਜਾਂ ਨਿੱਜੀ ਅਨੁਭਵ ਤੋਂ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਕੁ ਅਖੌਤੀ 'ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ' ਪੱਤਰਕਾਰ ਕਿਸ ਕਦਰ ਵਿਕ ਤੇ ਡਿੱਗ ਚੁੱਕੇ ਹਨ! ਲੰਬਾ ਸਮਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਿਰਕੱਢ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ-ਅਜੀਤ, ਜੰਗਬਾਣੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ, ਦੇਸ਼ ਸੇਵਕ ਆਦਿ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਮੂਹਰੇ ਖੁਰੀਆਂ ਲਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਾਂਗੂੰ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦਾ ਬਕਾਸਾ ਚੁੱਕ ਕੇ ਲੋਲਤੀਆਂ ਕੱਢੀਆਂ ਸਨ, ਅੱਜ ਵੱਖਰਾ ਜਿਹਾ ਭੇਸ ਬਣਾ ਕੇ,

ਵਿਅੰਗ

ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਬਦੇਸ਼ਾ, ਕੈਨੇਡਾ
ਫੋਨ: 604-537-9490

ਆਈ.ਡੀ. ਕਾਰਡ ਤੇ ਵੱਡਾ ਸਾਰਾ ਬਿੱਲਾ ਲਾ ਕੇ ਮਹਾਨ ਪੱਤਰਕਾਰ ਹੋਣ ਦਾ ਭਰਮ ਪਾਲੀ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਕੁ ਝੋਲੀ ਚੁੱਕ ਲੇਖਕ/ਪੱਤਰਕਾਰ ਚਾਰ ਕੁ ਦਿਨ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਲਗਜ਼ਰੀ ਕਾਰਾਂ ਤੇ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ਾਂ 'ਚ ਝੂਟੇ ਲੈ ਕੇ, ਫਾਈਵ ਸਟਾਰ ਹੋਟਲਾਂ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣ ਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦਾ ਭੀਸ਼ਮ ਪਿਤਾਮਾ ਸਮਝਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੇ ਹਨ।

ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਕਈ ਬਲੋਗਾਂ ਦੇ ਸੰਚਾਲਕਾਂ ਅਤੇ ਲੇਖਕਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਿੰਟ ਮੀਡੀਆ ਵੱਲੋਂ ਫਿਟਕਾਰੇ ਹੋਏ ਵਰਜਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਆਖ ਕੇ ਅਪਮਾਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਨੇ ਤੇ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਖੁਦ ਆਪਣਾ ਬਲੋਗ ਬਣਾ ਕੇ ਹੋਰਨਾਂ ਬਲੋਗਾਂ ਨਾਲ ਗਾਂਢੇ-ਸਾਂਢੇ ਕਰਨ 'ਚ ਕੋਈ ਕਸਰ ਬਾਕੀ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦੇ।

ਜੇਕਰ ਕਦੇ ਕੋਈ ਅਖ਼ਬਾਰ, ਰਸਾਲਾ, ਵੈਬਸਾਈਟ ਜਾਂ ਬਲੋਗ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਰਤੂਤਾਂ

ਦੇਖ ਕੇ ਝਿੜਕ ਦੇਵੇ ਤਾਂ ਉਸ 'ਤੇ ਹੀ ਨਜ਼ਲਾ ਝਾੜਨ ਲੱਗ ਪੈਂਦੇ ਨੇ! ਫਿਰ ਉਦੋਂ ਸੋਚੀਏ ਕਿ ਟਿੱਡੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਤੇ ਜ਼ੁਕਾਮ ਤਾਂ ਨੂੰ ਹੋ ਗਿਆ? ਜੇਕਰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਕੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਕੁਝ ਕੁ ਅਖੌਤੀ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਹੀ ਗੱਲ ਕਰ ਲਈਏ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੀਲੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਵੇਖ ਕੇ ਸੋਚਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋਵਾਂਗੇ ਕਿ ਕੀ ਚਮਚਾਗਿਰੀ ਦਾ ਦੁਜਾ ਨਾ ਹੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਹੈ? ਆਪਣੇ ਆਕਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਮਸ਼ਹੂਰੀਆਂ ਕਰਨ ਦਾ ਨਾਮ ਹੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਹੈ? ਕੋਈ ਚੀਨ-ਧਰਮ ਵੀ ਹੈ, ਇਸ ਕਿੱਤੇ ਦਾ ਕਿ ਨਹੀਂ?

ਪਰ ਇੱਕ ਪੱਤਰਕਾਰ ਲਈ ਇਹ ਜਾਨਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਵਿਚ ਉਸ ਦਾ ਨਾ ਕੋਈ ਦੋਸਤ ਹੈ, ਨਾ ਕੋਈ ਦੁਸ਼ਮਣ ਹੈ। ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਤੇ ਹੋਰ ਮੀਡੀਆ ਰਿਪੋਰਟਰਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜਨੀਤੀਵਾਨਾਂ ਦੇ ਚੰਗੇ ਮਾੜੇ ਕੰਮਾਂ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਖੁਦ ਨੂੰ ਰਾਜਨੀਤੀਵਾਨ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਸਾਡੇ ਹਵਾਈ ਪੱਤਰਕਾਰ (ਰੇਡੀਓ ਹੋਸਟ) ਕਈ ਵਾਰ ਹਵਾ 'ਚ ਤਲਵਾਰਾਂ ਮਾਰਨ ਵਲੋਂ ਵੀ ਗੁਰੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਏਅਰ ਉਪਰ ਤੁਹਾਡੀ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਵਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪੰਡਿਤ ਮਹਾਰਾਜ ਵਾਂਗੂੰ ਨੌਂ-ਦਸ ਗ੍ਰਹਿਆਂ ਦੀ ਢੂਈ ਖੁਰਕ ਕੇ ਤੁਹਾਡੀ ਛਾਤੀ ਵਿਚ ਧੜਕਦੇ ਦਿਲ ਦੀਆਂ ਤਹਿਆਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦੇ ਨੇ ਕਿ ਇਹ ਬੰਦਾ ਸਾਡੇ ਹੱਕ 'ਚ ਬੋਲੂਗਾ ਜਾਂ ਫਿਰ ਸਾਡੀ ਸੱਚਾਈ ਲੋਕਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਸਾਡੇ ਪੋਤਤੇ ਫਰੋਲੂਗਾ!

ਚਲੋ, ਇਥੋਂ ਵਾਲੇ ਕੁਝ ਕੁ (ਸਾਰੇ ਨਹੀਂ) ਸਮਾਜ ਦੇ ਨਿਰਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ 'ਰੀ-ਪੋਟੀਆਂ' ਦੀ ਗੱਲ ਛੱਡ ਕੇ ਪਲ ਭਰ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਲੇਠੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਕਤਾਰ 'ਚੋਂ ਕੁੱਟ ਕੇ ਭਜਾਏ ਇੱਕ ਅਖੌਤੀ ਪੱਤਰਕਾਰ ਦੀ ਹੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਕੈਨੇਡਾ ਆ ਕੇ ਇਹ ਠਰਕੀ ਪੱਤਰਕਾਰ ਕਿਸੇ ਕਾਨਫਰੰਸ

ਦੀ ਸੰਚਾਲਕਾ 'ਤੇ ਹੀ ਲੱਟੂ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਲ ਦੀਆਂ ਗਹਿਰਾਈਆਂ 'ਚੋਂ ਇੱਕ ਲੇਖ ਵੀ ਲਿਖ ਮਾਰਿਆ। ਹਾਲਾਂ ਕੇ ਉਹ ਸੰਚਾਲਕਾ ਉਸ ਦੀ ਲੜਕੀ ਦੇ ਹਾਣ ਦੀ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ਼ਕ ਕਿਤੇ ਹਾਣ-ਪ੍ਰਵਾਣ ਦੇਖਦੇ? ਵੈਸੇ ਉਹ ਲੇਖ ਉਸ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਵੀ ਪੜਿਆ ਹੋਵੇਗਾ।

ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਚਾਰ ਕੁ ਜਾਣਿਆਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਰਲਾ ਕੇ ਆਪਣਾ ਸਨਮਾਨ ਆਪ ਹੀ ਕਰਵਾ ਕੇ ਫਿਰ ਆਪ ਹੀ ਉਸ ਬਾਰੇ ਲੇਖ ਲਿਖ ਕੇ ਕੋਈ ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਹਰਭਜਨ ਹਲਵਾਰਵੀ, ਡਾ. ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਹਮਦਰਦ, ਜਤਿੰਦਰ ਪਨੂੰ, ਡਾ. ਹਰਜਿੰਦਰ ਵਾਲੀਆ, ਗੁਰਬਚਨ ਭੁੱਲਰ, ਸਿੰਧੂ ਦਮਦਮੀ, ਬਲਬੀਰ ਪਰਵਾਨਾ, ਖੁਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਨਿਰੂਪਮਾ ਦੱਤ ਜਾਂ ਸ਼ਾਮ ਸਿੰਘ (ਅੰਗ-ਸੰਗ) ਵਰਗੇ ਮਾਣਯੋਗ ਲੇਖਕ/ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦਾ ਸਥਾਨ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ? ਕਈ ਤਾਂ ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰਲਾ ਘਰ ਹੀ ਸਮਝਦੇ ਨੇ। ਨਿੱਤ ਜਹਾਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਝੂਟੇ ਲੈਣ ਲਈ ਐਨਾ ਪੈਸਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿੱਥੋਂ ਬਲੈਕੀਆਂ ਵਾਂਗੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ? ਅੰਦਰੂਨੀ ਮਸਲੇ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਦੋਸ ਭਾਰਤ ਦੇ ਹੀ ਬਹੁਤ ਜੱਗ ਜਾਹਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਜੇ ਬਾਕੀ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਬਾਹਰਲੇ ਮਸਲੇ ਅਜੇ ਵੀ ਮੇਰੇ ਦਿਲ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਨੇ! 'ਇਹ ਗੱਲ ਕਦੇ ਫੇਰ ਸਹੀ...ਅਜੇ ਮੈਂ ਕੀ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਾ!'

ਪਰ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣਾ ਫਰਜ਼ ਪਹਿਚਾਣ ਕੇ ਝੋਲੀ ਚੁੱਕ ਅਖੌਤੀ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦਾ ਅਸਲੀ ਚਿਹਰਾ ਨੰਗਾ ਕਰ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਰਤੂਤਾਂ ਦਾ ਪਰਦਾ ਫਾਸ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਹੀ ਘਰਾਣਿਆਂ ਦੇ ਪਿੱਠ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਫਾਵੇਂ ਤੋਂ ਸਲਾਮਤ ਰੱਖ ਸਕੀਏ!

ਆਮੀਨ!
ਕੰਧ 'ਤੇ ਲਿਖੇ ਸੱਚ ਵਰਗਾ,
ਆਪਦਾ ਗੁਰਮੇਲ ਬਦੇਸ਼ਾ !

ਵਿਚਾਰ-ਚਰਚਾ

ਵੀਹਵੀਂ ਸਦੀ ਦੀ ਸਿੱਖ ਰਾਜਨੀਤੀ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਵਿਛਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਲਝਣਾਂ ਦਾ ਤੰਦੂਆ ਜਾਲ

ਅਭੈ ਸਿੰਘ

ਸ. ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਕਿਤਾਬਾਂ ਉਪਰ ਜਦੋਂ ਬਹਿਸ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਸਮੇਤ ਕਈ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਇਕੋ ਕਿਤਾਬ ‘ਕਿਸ ਬਿਧ ਰੁਲੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ’ ਪੜ੍ਹੀ ਸੀ। ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਂ ਲੇਖਕ ਨੂੰ ਜਾਤੀ ਪੱਤਰ ਲਿਖਿਆ, ਤੇ ਫੇਰ ਕਾਫੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ‘ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼’ ਵਿਚ ਛਪਣ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਕਿਤਾਬ ਬਾਰੇ ਮੇਰਾ ਇਕ ਲੇਖ ਵੀ ਛਪਿਆ ਸੀ। ਸਾਰੀ ਬਹਿਸ ਨੂੰ ਸੋਖਿਆਂ ਤੇ ਛੋਟਾ ਕਰਨ ਦੀ ਗਰਜ਼ ਨਾਲ ਮੈਂ ਤਜਵੀਜ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਸ. ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਅੱਠ-ਦਸ ਅਜਿਹੇ ਨੁਕਤੇ ਨੋਟ ਕਰੇ ਜਾਣ ਜੋ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹੋਣ ਕਿ ਇਸ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਗੁਲਾਮ ਹਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਧਰਮ ਜਾਂ ਫਿਰਕੇ ਦੇ ਲੋਕ ਵੀ ਗੁਲਾਮ ਹੋਣ ਤਾਂ ਪਤਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਦੂਜਾ, ਅਜਿਹਾ ਕੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੋ ਜਾਵੇ ਕਿ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਇਸ ਸਿਸਟਮ ਵਿਚ ਹਰ ਮਜ਼ਹਬ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਆਜ਼ਾਦ ਹਨ, ਤੇ ਜਾਂ ਫਿਰ ਕੀ ਕਿਸੇ ਇਕ ਮਜ਼ਹਬ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਵਾਸਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਵੱਖਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਦੁਨੀਆ ਵਿਚ ਕਿਧਰੇ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ? ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਹੀ ਮੈਂ ਲਿਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਗਲੀਆਂ ਦੋ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ।

ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ ਫੋਨ ਕਰਦੇ ਇਕ ਸੱਜਣ ਮੈਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਰਹੇ ਕਿ ਤੂੰ ਇਹ ਕਿਉਂ ਲਿਖ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸ. ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਦੂਜੀਆਂ ਦੋ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਦਾ ਮਨ ਨਹੀਂ। ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਨਿਮਰਤਾ ਨਾਲ ਕਹਿੰਦਾ ਰਿਹਾ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਕਿਤਾਬ ਨਾਲ ਹੀ ਮੈਨੂੰ ਆਈਡੀਆ ਮਿਲ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਸੰਜੀਦਗੀ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਤੇ ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿਚ ਜੋ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਲੇਖਕ ਨੂੰ ਸਿੱਧਾ ਖਤ ਲਿਖ ਦਿੱਤਾ। ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਾ ਮਿਲਣ ਬਾਅਦ ਉਹ ਖਤ ‘ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼’ ਵਿਚ ਵੀ ਛਪਿਆ। ਅਧਿਆਪਕ ਵੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਇਕ ਸਬਕ ਸਮਝ ਲਵੋ, ਫਿਰ ਦੂਜੇ ਵੱਲ ਜਾਣਾ।

ਫਿਰ ਇਕ ਸੱਜਣ ਨੇ ਦੂਜੀ ਕਿਤਾਬ ਮੈਨੂੰ ਮੁਫਤ ਦਿੱਤੀ। ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਤੇ ਇਹ ਸੋਚ ਕੇ ਪੜ੍ਹੀ ਕਿ ਸਾਇੰਸ ਮੇਰੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਇਸ ਵਿਚ ਹੋਵੇ ਪਰ ਕਵਰ ਦੇ ਟਾਈਟਲ ਸ਼ਬਦ ਹੀ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਤਾਬ ਦਾ ਆਧਾਰ ਦਰੁਸਤ ਨਹੀਂ। ਉਹ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਗੁਲਾਮੀ ਅਤੇ ਗੁਲਾਮੀ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੱਸਦੇ ਹਨ। ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਟਾਈਟਲ ‘ਤੇ ਸ਼ਬਦ ਹਨ ਕਿ “1849 ਵਿਚ ਆਜ਼ਾਦ ਸਿੱਖ ਰਾਜ ਦੇ ਖੁੱਸ ਜਾਣ ਨਾਲ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਇੱਛਾ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋ ਗਈ। ਇਹ ਤਤਪ ਬਣ ਕੇ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੀ ਅੰਤਰ ਆਤਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪਰਵੇਸ਼ ਕਰ ਗਈ ਸੀ।” ਲੇਕਿਨ ਹਕੀਕਤ ਕੁਝ ਹੋਰ ਹੈ। ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਰਾਜ ਦੇ ਵਕਤ ਸਤਿਲੁਜ ਤੋਂ ਪੂਰਬ ਤੇ ਦੱਖਣ ਦੇ ਪਾਸੇ ਵੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਅਬਾਦੀ ਸੀ ਜੋ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਰਾਜ ਵਿਚ ਸੀ। ਮੈਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਤੇ ਦੁਹਰਾਉਂਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਏਸ ਪਾਸੇ ਦੇ ਸਿੱਖ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿਚਲੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਆਜ਼ਾਦ ਸਨ ਤੇ ਵਧੇਰੇ ਅਮਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਸਰ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਮੈਂ ਇਹੀ ਸੋਚਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੋਈ ਦੱਸੇ ਤਾਂ ਸਹੀ ਕਿ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸ-ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸੀ ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ।

ਪਿਛਲੇ ਅੰਕ ਵਿਚ ਸ. ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਦੇ ਲੇਖ ਨੇ ਮੇਰਾ ਧਿਆਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਕਰਕੇ ਖਿੱਚਿਆ ਜਿਸ ਵਿਚ ਲਕੀਰ ਪਿੱਟਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਕੰਮ ਦੀ ਗੱਲ ਉਪਰ ਆਉਣ ਵਾਸਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਵਿਚ ਮੇਰੀ ਗੱਲ ਵੀ ਦੁਹਰਾਈ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਹੁਣ ਸਿਧਾਂਤਕ ਬਹਿਸਾਂ ਛੱਡ ਕੇ ਵਿਹਾਰਕ ਮੁੱਦਿਆਂ ਵੱਲ ਆਈਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੇ ਗੁਲਾਮੀ ਦੇ ਮਸਲੇ ਉਪਰ ਬਹਿਸ ਕੇਂਦਰਤ ਕਰਨ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਸਮਝਾ ਸਕੇ। ਉਹ ਲਿਖਦੇ ਹਨ ਕਿ “ਅਭੈ ਸਿੰਘ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕਤੰਤਰ ਨੂੰ ਸਲਾਹਿਆ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਹੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸੰਸਦ ਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਵਿਚ 50 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਪਰਾਧੀ ਪਿਛੋਕੜ ਵਾਲੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।” ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਮੁਲਕ ਦੇ ਲੋਕਤੰਤਰ ਵਿਚ ਯੂਰਪ ਦੇ ਕਈ ਵਿਕਸਤ ਲੋਕਤੰਤਰਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਬਹੁਤ

ਸਿੱਖ ਚਿੰਤਕ ਸ. ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਉਤੇ ਬਹਿਸ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਬਹਿਸ ਦੇ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿਚ ਸ. ਅਭੈ ਸਿੰਘ ਦਾ ਇਕ ਲੇਖ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਛਾਪ ਚੁਕੇ ਹਾਂ ਜੋ ਸ. ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਪੁਸਤਕ ਉਤੇ ਟਿਪਣੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੂਜੀ ਪੁਸਤਕ ਉਤੇ ਸ. ਅਭੈ ਸਿੰਘ ਦੀ ਇਹ ਟਿਪਣੀ ਅਸੀਂ ਛਾਪ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿਚ ਹੋਰ ਚਿੰਤਕਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਉਡੀਕ ਰਹੇਗੀ। ਫਿਰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰ ਦਈਏ ਕਿ ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਇਸ ਬਹਿਸ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਵੱਖੋ ਵੱਖਰੇ ਨੁਕਤਾ ਨਿਗਾਹਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਨੁਕਸ ਹਨ। ਉਥੇ ਲੋਕਤੰਤਰ ਲੰਮੇ ਸਮਿਆਂ ਨਾਲ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਇਆ ਪਰ ਅਸੀਂ ਵੀ ਉਸ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਵੱਲ ਵਧ ਜ਼ਰੂਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਦੂਜਾ, ਇਤਨੀ ਹੀ ਪਕਿਆਈ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਮੁਲਕ ਦਾ ਲੋਕਤੰਤਰ ਕਈ ਹੋਰ ਮੁਲਕਾਂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਸਾਡੇ ਸਾਰੇ ਗੁਆਂਢੀ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕਿਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਹੈ।

ਜਿਥੋਂ ਤਕ ਅਪਰਾਧੀ ਪਿਛੋਕੜ ਵਾਲੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਵੱਡਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਸੱਚ-ਮੁਚ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਹੁੰਦੇ ਹਨ? ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੇ ਅਰਥ ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਹੈ। ਉਹ ਜਿਸ ਨੂੰ ਵੀ ਚੁਣਨਾ ਚਾਹੁਣ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਤਾਮੀਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਲੋਕਤੰਤਰ ਵਿਚ ਉਹ ਜਹਾਂ ਪਨਾਂ ਹਨ। ਜੇ ਉਹ ਗ਼ਲਤ ਹੁਕਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਆਪੋ ਹੀ ਸੁਧਾਰਨਗੇ, ਕੋਈ ਹੋਰ ਨਹੀਂ। ਜਿਵੇਂ ਇਹੀ ਲੇਖਕ ਅੱਗੇ ਲਿਖਦੇ ਹਨ ਕਿ “ਖਾਲਸਤਾਨ ਦਾ ਮੁਖੀ ਸੱਚਾ ਹਿੰਦੂ ਤੇ ਸੱਚਾ ਮੁਸਲਮਾਨ ਕੋਈ ਵੀ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਬਣੇਗਾ ਗੁਣਾਂ ਅਨੁਸਾਰ।” ਇਥੇ ਹੀ ਇਹ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਕੌਣ ਕਰੇਗਾ? ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੈ ਕਿ ਆਜ਼ਾਦ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਤਾਂ ਕੁੱਲ ਬਾਲਗ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਹੀ ਆਪਣੀ ਵੋਟ ਨਾਲ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੇ ਗੁਲਾਮੀ ਦੀਆਂ ਕਈ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਸਮਾਜ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿਚੋਂ ਲੱਭਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਕੁਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਤੋੜਾ ਇਕ ਪੁਖਤਾ ਨੁਕਤੇ ਉਪਰ ਟੁੱਟਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਬਾਲਗ ਵੋਟ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਤਾਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਗੁਲਾਮੀ ਹੈ। ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਹਾਕਮ ਜਾਂ ਦੇਸੀ ਹਾਕਮਾਂ ਨਾਲ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਦਾ, ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤਾਂ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਆਪਣਾ ਰਾਜ ਹੋਵੇ ਤੇ ਬਾਲਗ ਵੋਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਇਸ ਦਾ ਹਾਲ ਦੀ ਘੜੀ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸਰੂਪ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਸੇ ਸਵਾਲ ਦੀ ਵਜ਼ਾਹਤ ਮੈਂ ਦੱਸਣ ਲੇਖਕਾਂ, ਸਮੇਤ ਸ. ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਤਲਾਸ਼ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਕਿ ਆਖਰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਅਰਥ ਕੀ ਹਨ? ਇਸ ਦਾ ਵਿਹਾਰਕ ਰੂਪ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਧਰਤੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਟੁਕੜੇ ਦਾ ਸਿਰਫ ਨਕਸ਼ਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਉਥੇ ਵਸਦੇ ਲੋਕ ਵੀ ਕਹਿ ਸਕਣ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਜ਼ਾਦ ਹਾਂ?

ਬਾਦਸ਼ਾਹਾਂ ਦੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਕਹਿਣਾ, ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਨਾਂ ਦਾ ਹੀ ਮਜ਼ਾਕ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਜਦੋਂ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦੇ ਫਿਰਕੇ ਨਾਲ ਰਾਜ ਨੂੰ ਜੋੜਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਗ਼ਲਤ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਰਾਜ ਸੀ, ਹਿੰਦੂਆਂ ਦਾ ਰਾਜ ਸੀ ਜਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਰਾਜ ਸੀ ਤਾਂ ਹੀ ਦਰੁਸਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜੇ ਅਜਿਹੇ ਰਾਜ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਆਪਣੇ ਫਿਰਕੇ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਨਾਲ ਚੱਲਦੇ। ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੀ ਇਸਾਈ ਜਨਤਾ ਨੇ ਇਸਾਈ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦਾ ਸਿਰ ਕਲਮ ਕਰਕੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਨੀਂਹ ਰੱਖੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਕਈ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਤੇ ਕਈਆਂ ਵਿਚ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਮੈਂ ਤਾਜ਼ਾ ਉਦਾਹਰਣ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਸਾਡੇ ਹੀ ਸਿਰਗਾਣੇ ਬੈਠੇ ਨੇਪਾਲ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਹਿੰਦੂ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ, ਭਾਰੀ ਤਰੱਦਦ ਨਾਲ ਰੋਲ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਹਿੰਦੂ ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੇ ਹੀ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅੱਗੇ ਤੋਂ ਇਸ ਮੁਲਕ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਮੁਲਕ ਨਾ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ।

ਸ. ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵੀ ਹੀ ਸਰ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਇਕ ਫਿਕਰੇ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਸਫ਼ੇ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਫਿਕਰਾ ਹੈ, “ਜੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਲੋੜ ਭਵਿੱਖ ਨੂੰ

ਵਿਉਂਤਣ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਸੁਝਾਉਂਦੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਅਧਿਐਨ ਬੇਕਾਰ ਹੈ।” ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਬਿਲਕੁੱਲ ਠੀਕ ਹਨ ਪਰ ਦੂਰ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਗੱਲ ਹੀ ਛੱਡੋ, ਕੱਲ੍ਹ ਵਾਪਰੇ ਇਤਿਹਾਸ ਤੇ ਅੱਜ ਵਾਪਰ ਰਹੇ ਇਤਿਹਾਸ ਤੋਂ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਖੁਦ ਹੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਲੈਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ। ਆਖਰ ਉਹ ਕੀ ਅਰਥ ਕੱਢਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਸ ਬਿਧ ਰੁਲੀ ਨੇਪਾਲ ਦੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਤੇ ਕਿਸ ਬਿਧ ਰੁਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਮਿਸਰ ਤੇ ਅਰਬ ਦੀਆਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀਆਂ। ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਹੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਖੁੰਹਦੀਆਂ ਤੇ ਨਾਮ-ਮਾਤਰ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਰੁਲਦਿਆਂ ਵੇਖਾਂਗੇ। ਇਸ ਲਈ ਜੇ ਮੈਂ ਸਲਾਹ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀਆਂ ਦੀ ਟੈੱਸ਼ਨ ਨਾ ਲਵੋ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਦੇ ਹਿਤ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ।

ਜਿਸ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਦਾ ਇਤਨਾ ਗ਼ਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਦਰਅਸਲ ਉਹ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੇ ਉਤਨੀ ਦੇਰ ਹੀ ਚੱਲਦੀ ਰਹਿਣ ਦਿੱਤੀ ਜਿਤਨੀ ਦੇਰ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਇਸ ਨੇ ਮਣਾਂ ਮੂੰਹੀਂ ਖੁਨ ਡੋਲ ਕੇ, ਫਰੰਟੀਅਰ ਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ‘ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਕੇ, ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਰਾਹ ਸੌਖਾ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਸ਼ਾਹ ਮੁਹੰਮਦ ਸੋਹਣਾ ਲਿਖਦਾ ਸੀ ਪਰ ਉਹ ਭੁਲੇਖੇ ਵਿਚ ਸੀ ਕਿ ਫੌਜਾਂ ‘ਇਕ ਸਰਕਾਰ ਬਾਝੋਂ’ ਹਾਰੀਆਂ। ਫੌਜਾਂ ਇਸ ਕਰਕੇ ਹਾਰੀਆਂ ਕਿ ਹੁਣ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਇਹ ਜੰਗ ਹਿੰਦ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਨਹੀਂ, ਸਮੰਤਸ਼ਾਹੀ ਤੇ ਪੰਜੀਵਾਦੀ ਸਾਮਰਾਜ ਦਾ ਸੀ। ਸਮੰਤਸ਼ਾਹੀ ਨੇ ਹਾਰਨਾ ਹੀ ਸੀ; ਚਾਹੇ ਦੇ ਲੜਾਈਆਂ ਬਾਅਦ ਹਾਰ ਜਾਂਦੀ, ਚਾਹੇ ਚਾਰ ਬਾਅਦ। ਹਾਂ, ਜੇ ‘ਸਰਕਾਰ’ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਾਰ ਜਾਂਦੀ ਤਾਂ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਸਕਾਰ ਵੇਲੇ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਸਤੀ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੰਜ ਰਾਣੀਆਂ ਤੇ ਚਾਰ ਦਾਸੀਆਂ ਬਚ ਜਾਣੀਆਂ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਸਤੀ ਦੀ ਰਸਮ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਰੋਕ ਲਈ ਸੀ।

ਫੌਜਾਂ ਦੇ ‘ਜਿੱਤ ਕੇ ਅੰਤ ਨੂੰ ਹਾਰਨ’ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਰਾਜ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਜੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਰਾਜ ਸੀ। ਇਹ ਰਾਜ ਵੀ ਜੁਲਮ ਤੇ ਜਬਰ ਦਾ ਸੀ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ, ਇਨਸਾਫ਼ ਪ੍ਰਣਾਲੀ, ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਹੱਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਲਗਾਨ ਦੀ ਉਗਰਾਹੀ ਦਾ, ਲਾਹੌਰ ਰਾਜ ਵਾਲਾ ਜ਼ਾਲਮਾਨਾ ਤਰੀਕਾ ਨਰਮ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਾਂਚ ਕਰਕੇ ਦੇਖ

ਲਿਆ ਜਾਵੇ। ਅੰਗਰੇਜ਼ ਇਸ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ ਨਹੀਂ, ਲੁੱਟਣ ਆਏ ਸਨ। ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਮੀਲਾਂ ਤੋਂ ਮੁਸ਼ਕਲ ਪੰਧ ਪਾਰ ਕਰਕੇ ਇਸ ਗਰਮ ਮੁਲਕ ਦਾ ਹਰ ਕੋਨਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਖੂਨ ਨਾਲ ਸਿਰਫ ਇਸ ਕਰਕੇ ਰੰਗਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਥੋਂ ਦੀਆਂ ਦੌਲਤਾਂ ਲੁੱਟ ਕੇ ਉਥੋਂ ਦੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਦਾ ਖਜ਼ਾਨਾ ਭਰਨਾ ਸੀ। ਇਸੇ ਲੋੜ ਦੀ ਖਾਤਰ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੇ ਇਸ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਆਵਾਜਾਈ, ਸਿੱਖਿਆ ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਦੇ ਕਈ ਕਿਸਮ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਏ।

ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਰਾਜ, ਗੁਲਾਮੀ ਦਾ ਰਾਜ ਸੀ ਪਰ ਜੇ ਕਹੀਏ ਕਿ ਉਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਮੁਲਕ ਆਜ਼ਾਦ ਸੀ ਤਾਂ ਗ਼ਲਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਹਕੀਕਤ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਰਾਜ ਦੀ ਬਣਤਰ ਹੀ ਅਜਿਹੀ ਸੀ ਕਿ ਉਸੇ ਰਾਜ ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਬੀਜ ਪੈਦਾ ਹੋਏ। ਬਹੁਤ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਦਰਦਨਾਕ ਜੰਮਣ ਪੀੜਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਬੀਜ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਰਾਜ ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਨਾਲ ਪੁੰਗਾਰੇ ਵਿਚ ਆਏ। ਇਹ ਇਕ ਗੁਲਾਮੀ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਗੁਲਾਮੀ ਤੱਕ ਦਾ ਸਫ਼ਰ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਸਦੀਆਂ ਭਰ ਦੀ ਸਮੰਤਸ਼ਾਹੀ ਦੀ ਗੁਲਾਮੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਸੀ।

ਇਸ ਆਜ਼ਾਦੀ ਵਿਚ ਸੌ ਉਣਤਾਈਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਪਰ ਹਕੀਕਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਮੁਲਕ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਲਾਕੇ ਜਾਂ ਫਿਰਕੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਕਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਮੂੰਹ ਨਹੀਂ ਵੇਖਿਆ ਸੀ। ਰਾਮ ਰਾਜ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਹੋਂਦ ਨਹੀਂ ਪਰ ਜੇ ਹੋਵੇ ਵੀ ਤਾਂ ਉਹ ਆਜ਼ਾਦ ਰਾਜ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਵੋਟ ਸਿਸਟਮ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਮੈਂ ਇਸ ਕਰਕੇ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇਖੀਏ ਕਿ ਕੀ ਪੂਰਾ ਮੁਲਕ ਆਜ਼ਾਦ ਮੁਲਕ ਹੈ? ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੇ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਸਮਾਨਰਥ ਸ਼ਬਦ ਹਨ। ਮੇਰਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਕ, ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿਚ ਆਜ਼ਾਦ ਵੀ ਹੈ ਤੇ ਜਮਹੂਰੀ ਵੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਸ. ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਦੂਸਰੀ ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਮੂਲ ਮੁੱਦੇ ਵੱਲ ਆਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਅਧਿਆਏ ਨੂੰ ‘ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਫੰਧੇ’ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੇ ਸਫ਼ੇ ਉਪਰ ਟਿੱਪਣੀ ਛਾਪੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਗੱਡੀ ਹੀ ਗ਼ਲਤ ਫਤ ਲਈ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਡੱਬੇ ਅੰਦਰ ਉਲਟੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿਚ ਭੱਜਣ ਨਾਲ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਲੱਭਦਾ। ਸਵਾਲ ਇਹ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਲੋਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਹੀ ਫੰਧਾ ਦੱਸਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਕਿਹੜੀ ਗੱਡੀ ‘ਤੇ ਸਵਾਰ ਹਨ? ਜੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਫੰਧਾ ਹੈ ਤਾਂ ਗੁਲਾਮੀ ਕੀ ਸੀ?

‘ਮਛਲੀ ਜਾਲ ਨਾ ਜਾਣਿਆ’ ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਿੱਖ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੁਦਰਤੀ ਝੁਕਾਅ ਮੁਤਾਬਕ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੀ ਹੋਣੀ ਦਾ ਹਿੰਦੂ ਬਹੁ ਵਸੋਂ ਵਾਲੇ ਰਾਜ-ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਸੰਜੋਗ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰ ਲਿਆ। ਹਕੀਕਤ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਦਵਾਰੇ ਵੇਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਜ਼ਹਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਦੱਸੋ ਤੁਸਾਂ ਕਿਧਰ ਰਲਣਾ ਹੈ? ਭਾਰੀ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਲੋਕਾਂ

ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਜਿੱਥੇ ਵੱਸਦੇ ਸਨ, ਉਥੇ ਹੀ ਰਹਿਣ ਦੀ ਸੀ। ਆਬਾਦੀ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਸਿਰਫ ਫਸਾਦਾਂ ਤੇ ਕਤਲੋਗਾਰਤ ਕਰਕੇ ਹੋਇਆ। ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਹਿੰਦੂ ਵਸੋਂ ਨਾਲ ਸੰਜੋਗ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਕਿਧਰੇ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਸੱਚਮੁੱਚ ਕੁਦਰਤੀ ਝੁਕਾ ਕਰਕੇ ਸੀ।

‘ਹਮ ਹਿੰਦੂ ਨਹੀਂ’ ਕਿਤਾਬ 47 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਛਪੀ ਸੀ ਪਰ ਇਹ ਚਰਚਾ ਵਿਚ ਸਿਰਫ ਹੁਣ ਆਈ ਹੈ। ਉਦੋਂ ਸਿਰਫ 5 ਫ਼ੀ ਸਦੀ ਸਿੱਖ ਪੜ੍ਹਨਾ-ਲਿਖਣਾ ਜਾਣਦੇ ਸਨ। ‘ਹਮ ਇਸਾਈ ਨਹੀਂ’ ਤੇ ‘ਹਮ ਬੋਧੀ ਨਹੀਂ’ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਲਿਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਪਈ। ਕਾਰਨ ਇਹ ਕਿ ਸੰਤਾਲੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਦੋਂ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ ਉਪਰ ‘ਹਿੰਦੂ ਪਾਣੀ’ ਤੇ ‘ਮੁਸਲਿਮ ਪਾਣੀ’ ਦੇ ਹੋਕੇ ਲੱਗਦੇ ਸਨ ਤਾਂ ਸਿੱਖ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਪੁੱਛੇ ‘ਹਿੰਦੂ ਪਾਣੀ’ ਹੀ ਪੀਂਦੇ ਸਨ। ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਸਿੱਖ ਲੋਕ ਖਾਲਸਾ ਹੋਟਲ ਜਾਂ ਹਿੰਦੂ ਹੋਟਲ ਹੀ ਲੱਭ ਕੇ ਰੋਟੀ ਖਾਂਦੇ ਸਨ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਫ਼ਰਕ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ ਸਨ। ‘ਪੱਛਮੀ ਸਭਿਆਚਾਰ’ ਦੇ ਅਸਰ ਵਿਚ ਆਏ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਸਿੱਖ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਹੱਥ ਦਾ ਤਾਂ ਖਾ ਲੈਂਦੇ ਸਨ ਪਰ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਦਾ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਰਤਨਾਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ। ਸੰਨ 47 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 90 ਫ਼ੀ ਸਦੀ ਸਿੱਖ ਸ਼ਾਦੀਆਂ ਵੇਦੀ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ।

ਇਸ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿਚ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਇਸ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਗੁਲਾਮ ਹਨ ਤੇ ਬਾਕੀ ਦੇ ਮਜ਼ਹਬ ਆਜ਼ਾਦ ਹਨ, ਗ਼ਲਤ ਗੱਡੀ ਫਤਨਾ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਹੋਰ ਕੀ ਹੈ? ਸਿੱਖ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਕੋਨੇ-ਕੋਨੇ ਵਿਚ ਵੱਸਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਬਾਕੀ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਆਜ਼ਾਦ ਹਨ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਦੱਸਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮਲਾਇਆ, ਬਰਮਾ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਜਾਂ ਯੂਰਪ ਵਿਚ ਕਿਹੜੇ ਹਕੂਮ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹਨ ਜੋ ਹਿੰਦੂਸਤਾਨ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਹੇ? ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੇ ਹਿੰਦੂਸਤਾਨ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਗੁਲਾਮ ਹਨ ਤਾਂ ਕੀ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਮਜ਼ਹਬ ਆਜ਼ਾਦ ਹਨ? ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਜੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੌਮਾਂ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ। ਮੇਰੇ ਹੀ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਇਕ ਬੰਦਾ ਲੋਹਾ-ਲਾਖਾ ਹੋਇਆ ਸ਼ੇਰ ਮਚਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਹਿੰਦੂ ਗੁਲਾਮ ਹਨ। ਮੈਂ ਸ. ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਹੁਰਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਵੀ ਠੀਕ ਹੈ, ਮੈਨੂੰ ਅਜੇ ਤੱਕ ਜਵਾਬ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਪਰ ਮੇਰੀ ਜਾਨਣ ਦੀ ਉਤਸੁਕਤਾ ਜ਼ਰੂਰ ਕਾਇਮ ਹੈ।

ਸ. ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਵੀ ਦਰੁਸਤ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਵਿਚ ਸੱਚ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਦੂਜੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਉਹ ਲਿਖਦੇ ਹਨ, “1857 ਦੇ ਗ਼ਦਰ ਦੌਰਾਨ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੇ ਪੂਰਬੀਆਂ ਤੇ ਮਰਹੱਟਿਆਂ ਦਾ ਇਸ ਬਿਨਾਅ ‘ਤੇ ਸਾਥ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅਜੇ ਅੱਠ-ਦਸ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹੀ ਪੂਰਬੀਏ ਅੰਗਲੋ-ਸਿੱਖ ਜੰਗਾਂ ਅੰਦਰ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਦੁਸ਼ਮਣ ਧਿਰ ਨਾਲ ਰਲ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਲੜੇ ਸਨ।” ਅਸਲੀਅਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਕਿਧਰੇ ਪੂਰਬੀਆਂ ਤੇ ਮਰਹੱਟਿਆਂ ਨੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਸਾਥ ਮੰਗਿਆ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਧਰੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੇ ਸਾਥ ਦੇਣ ਜਾਂ ਨਾ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ। ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਧਰੇ ਪੂਰਬੀਆਂ ਤੇ ਮਰਹੱਟਿਆਂ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਅੰਗਲੋ-ਸਿੱਖ ਜੰਗਾਂ ਵਿਚ ਕਿਸ ਦਾ ਸਾਥ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਫੌਜ ਦੇ ਸਾਰੇ ਤਨਖਾਹਦਾਰ ਸਿਪਾਹੀ ਚਾਹੇ ਉਹ ਪੂਰਬੀਏ ਹੋਣ, ਪੱਛਮੀ ਜਾਂ ਉੱਤਰੀ; ਹਰ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮ ਮੰਨਦੇ ਰਹੇ।

ਇਹ ਬਿਲਕੁੱਲ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਫੌਜੀ, ਸਮੇਤ ਸਿੱਖ ਫੌਜੀਆਂ ਦੇ, ਯੂਰਪ ਦੀਆਂ ਲੜਾਈਆਂ ਵਿਚ ਲੜਨ ਵਾਸਤੇ ਗਏ; ਬਿਨਾਂ ਇਹ ਪੁੱਛੇ ਕਿ ਉਹ ਲੜਾਈ ਕਿਹੜੇ ਮੁਲਕ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਸੀ ਤੇ ਕਿਉਂ? ਜੇ ਅੰਗਲੋ-ਸਿੱਖ ਜੰਗ ਦਾ ਗੁੱਸਾ ਸੀ ਤਾਂ ਸਾਰਾਗੜ੍ਹੀ ਤੇ ਯੂਰਪ ਵਿਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਖਾਤਰ ਖੂਨ ਕਿਉਂ ਵਹਾਇਆ? ਫਿਰ 1857 ਦਾ ਗ਼ਦਰ ਪੂਰਬੀਆਂ ਤੇ ਮਰਹੱਟਿਆਂ ਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਕ ਗਿਣਤੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਫੌਜ ਵਿਚ ਰਹਿ ਕੇ ਗ਼ਦਰ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਲੜਦੀ ਰਹੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਿੱਥੇ ਕੁਝ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਗ਼ਦਰ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ, ਕਈਆਂ ਨੇ ਗ਼ਦਰ ਦਬਾਉਣ ਵਿਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਸਾਥ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਉਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਅੰਗਲੋ-ਸਿੱਖ ਜੰਗਾਂ ਬਿਲਕੁੱਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਜੰਗਾਂ ਵਿਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਫੌਜ ਅੰਦਰ ਸਿੱਖ ਵੀ ਸਨ।

ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਨੂੰ ਮੋਟਿਆਂ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਸ. ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬੇ ਬਾਰੇ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਛਪਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਛਾਪਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ‘ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੇ ਇਹ ਕੀਤਾ’ ਤੇ ‘ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਅੱਠ ਕੀਤਾ’ ਦੀ ਚਰਚਾ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਲਿਖ ਕੇ ਕਲਮ ਦਾ ਝੱਸ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕੇਵਲ ਇਕੋ ਹਕੀਕਤ ਗਾਇਬ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੰਦ ਸ਼ਰਾਰਤੀ ਮੰਡੀਰਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵਾਸਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਭ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਧਾਰਮਿਕ ਬਿਰਤੀਆਂ ਵਾਲਾ ਸਿੱਖ, ਮੰਦਰਾਂ ਅੱਗੇ ਗਊਆਂ ਦੇ ਹੱਡ ਨਹੀਂ ਸੁੱਟ ਸਕਦਾ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਰੱਬ ਦਾ ਖ਼ੌਫ ਖਾਣ ਵਾਲਾ ਹਿੰਦੂ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਿਚ ਸਿਗਰਟਾਂ ਸੁੱਟ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਨਾ ਤਾਂ ‘ਧੋਤੀ ਟੋਪੀ ਯਮਨਾ ਪਾਰ’ ਦੇ ਨਾਹਰੇ ਲੱਗੇ ਸਨ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ‘ਉੜਾ ਐੜਾ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਾਂਗੇ’ ਦੇ; ਬਲਕਿ ਸਾਡੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕੁੱਲ ਮਨਾਲੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਗੁੜਗਾਂਵਾਂ ਤੱਕ ਕੁਝ ਸਿਰਫਿਰੇ ਪਗਲੇ ਅਨਸਰਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕਿਧਰੇ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਬਤੌਰ ਦੂਜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪੜ੍ਹਨ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ।

(ਅਗਲੇ ਸਫ਼ੇ ‘ਤੇ ਜਾਰੀ)

ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ ਨਸੀਹਤ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਸ. ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਇਸ ਕਰਕੇ ਉਲਟੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਾਲੀ ਗੱਡੀ ਚੜ੍ਹ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਹੀ ਗ਼ਲਤ ਚੁਣ ਲਿਆ। ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਜਗ੍ਹਾ-ਜਗ੍ਹਾ 'ਹਿੰਦੂ ਹਕੂਮਤ, ਹਿੰਦੂ ਲੀਡਰ, ਹਿੰਦੂ ਪਾਰਟੀ' ਲਿਖਿਆ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਮੁਖੀਆਂ ਦੇ ਮਜ਼ਹਬ ਨਾਲ ਹੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਮਜ਼ਹਬ ਬਣਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਹਰ ਹਕੂਮਤ ਜਾਂ ਇਸਾਈ ਹਕੂਮਤ ਹੋਵੇਗੀ ਜਾਂ ਮੁਸਲਿਮ ਹਕੂਮਤ, ਵਗੈਰਾ। ਫਿਰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸਮਝ ਆਉਂਦੀ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਕਿਉਂ ਕਰਦੇ ਹਨ? ਇਸ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਹੁਣ ਸਾਡੇ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਹਿੰਦੂ, ਉਪ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਮੁਸਲਮਾਨ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸਿੱਖ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਕੀ ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮਿਲਗੋਬਾ ਸਰਕਾਰ ਕਹਾਂਗੇ? ਜੇ ਇਹ ਨਿਰਣਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੋਟਰਾਂ ਦੇ ਮਜ਼ਹਬ ਨਾਲ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚੁਣਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਨਿਰਸੰਦੇਹ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਨਾਲ ਬਣੀ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਹਕੂਮਤ ਕਹਾਂਗੇ। ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕੋਈ ਹਕੂਮਤ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦੀ, ਸਭ ਜਾਣਦੇ ਹਨ।

ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਨੂੰ ਮੋਟਿਆਂ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਸ. ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬੇ ਬਾਰੇ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਛਪਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਛਾਪਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ 'ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੇ ਇਹ ਕੀਤਾ' ਤੇ 'ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਅੱਗ ਕੀਤਾ' ਦੀ ਚਰਚਾ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਲਿਖ ਕੇ ਕਲਮ ਦਾ ਝੱਸ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕੇਵਲ ਇਕੋ

ਹਕੀਕਤ ਗਾਇਬ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੰਦ ਸ਼ਰਾਰਤੀ ਮੰਤ੍ਰੀਆਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵਾਸਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਭ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਧਾਰਮਿਕ ਬਿਰਤੀਆਂ ਵਾਲਾ ਸਿੱਖ, ਮੰਦਰਾਂ ਅੱਗੇ ਗਊਆਂ ਦੇ ਹੱਡ ਨਹੀਂ ਸੁੱਟ ਸਕਦਾ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਰੱਬ ਦਾ ਖੋਲ੍ਹ ਖਾਣ ਵਾਲਾ ਹਿੰਦੂ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਿਚ ਸਿਗਰਟਾਂ ਸੁੱਟ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਨਾ ਤਾਂ 'ਧੋਤੀ ਟੋਪੀ ਯਮਨਾ ਪਾਰ' ਦੇ ਨਾਹਰੇ ਲੱਗੇ ਸਨ ਤੇ ਨਾ ਹੀ 'ਉੱਤਾ ਐਤਾ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਾਂਗੇ' ਦੇ; ਬਲਕਿ ਸਾਂਝੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕੁੱਲ ਮਨਾਲੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਗੁੜਗਾਂਵਾਂ ਤੱਕ ਕੁਝ ਸਿਰਫਿਰ ਪੁਰਾਣੇ ਅਨਸਰਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕਿਧਰੇ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਬੜੇ ਦੂਜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪੜ੍ਹਨ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬੇ ਦੇ ਮੋਰਚੇ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਮੋਰਚਾ ਸਿਰਫ਼ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਨੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਇਆ ਸੀ, ਹੁਣ ਸ. ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਅਸਲੀਅਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬਾ ਬਣਨ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਤਾਂ ਕਰਾਰੀ ਸੱਟ ਵੱਜੀ ਹੀ ਹੈ, ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਰਸੂਖ ਦਾ ਖੋਤਰ ਵੀ ਘਟਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ, ਨੁਕਸਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕਾਂਗੜਾ ਤੇ ਰੋਹਤਕ ਵਰਗੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਵੱਸੇ ਚੰਗੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਨਵੰਬਰ 1966 ਵਿਚ ਰਾਤੋ-ਰਾਤ ਪਰਦੇਸੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਫਿਰ ਲੰਬੀ ਕਥਾ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਦੇ ਇਲਾਕੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੇ ਮੋਰਚਿਆਂ ਦੀ ਚੱਲਦੀ ਹੈ। ਇਥੇ ਉਹੀ ਗੱਲ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਉਲਟੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਾਲੀ ਗੱਡੀ ਚੜ੍ਹੇ ਤਾਂ ਪਿੱਛੇ ਦੌੜਿਆਂ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਮੋਰਚੇ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਲੱਗੇ। ਕੋਈ ਮੋਰਚਾ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਇਥੋਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਨਹੀਂ ਲੱਗਾ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਮਿਲਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਨਾ ਹੀ ਅਜਿਹਾ ਮੋਰਚਾ 'ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਦੇ ਇਲਾਕਿਆਂ' ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਲੱਗਾ।

ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਸ. ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਫ਼ੇ ਆਪਣੀ ਮਾਤਾ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ਬਹੁਤ ਜਜ਼ਬਾਤੀ ਰੌਅ ਵਿਚ ਲਿਖਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਜਜ਼ਬਾਤੀ ਕਦਰ ਕਰਨੀ ਬਣਦੀ ਹੈ ਲੇਕਿਨ ਮਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਆਪ ਹੀ ਲਿਖ ਕੇ ਪਾਏ ਸ਼ਬਦਾਂ ਉਪਰ ਸ. ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਪੂਰੇ ਨਹੀਂ ਉਤਰੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ 'ਮਾਂ ਧਰਤੀ' ਤੇ 'ਧਰਤੀ-ਮਾਂ' ਦਾ ਕਰਜ਼ ਚੁਕਾਉਣ ਦਾ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਜਤਨ ਹੀ ਹੈ ਲੇਕਿਨ ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿਤਾਬ ਦੀ ਇਬਾਰਤ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਇਹ ਧਰਤੀ ਮਾਂ ਦੀ ਹਿੱਕ ਨੂੰ ਧਰਮਾਂ, ਜਾਤਾਂ ਤੇ ਕੌਮਾਂ ਦੀਆਂ ਲਕੀਰਾਂ ਨਾਲ ਚੀਰਨ ਦਾ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਜਨੂੰਨੀ ਉਪਰਾਲਾ ਹੈ।

ਅਜਿਹਾ ਜਜ਼ਬਾਤੀ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਸ. ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਇਬਾਰਤ ਦੇ ਬੋਲ ਨੇ, "ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ ਆਏ ਸਿੱਖ ਜੁਝਾਰੂਆਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਨਿਰੰਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਚੁਣ-ਚੁਣ ਕੇ ਕਤਲ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।" ਹੁਣ ਜੇ ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਕਤਲ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਜੁਝਾਰੂ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਜੁਝਾਰੂਆਂ ਦੀ ਕਮੀ ਹੀ ਕੋਈ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਵੰਬਰ 84 ਵਿਚ ਇੰਦਰਾਂ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਕਤਲ ਤੋਂ ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ ਆਏ ਹਿੰਦੂ, ਮੁਸਲਿਮ ਜੁਝਾਰੂਆਂ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਕਤਲ ਕੀਤੇ; 2002 ਵਿਚ ਮੁਸਲਿਮ ਜੁਝਾਰੂਆਂ ਨੇ ਗੋਧਰਾ ਵਿਚ ਗੱਡੀ ਦੇ ਡੱਬੇ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਗਾ

ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਫਿਰ ਹਿੰਦੂ ਜੁਝਾਰੂਆਂ ਨੇ ਕਤਲਾਂ ਦੀ ਝੜੀ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਕਸ਼ਰਧਾਮ ਮੰਦਰ ਉਪਰ ਹਮਲਾ ਕਰਕੇ ਮੁਸਲਿਮ ਜੁਝਾਰੂਆਂ ਨੇ ਸੈਂਕੜੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਮੌਤ ਦੇ ਘਾਟ ਉਤਾਰੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਸਿੱਖ ਪਰਿਵਾਰ ਵੀ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਹਿੰਦੂਸਤਾਨ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੇ ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼ ਸਮੇਤ ਸਾਰਾ ਉਪ ਮਹਾਂਦੀਪ ਹੀ ਜੁਝਾਰੂਆਂ ਦਾ ਭਰਿਆ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਗਿਰਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਿੰਦੂ ਕੁੜੀਆਂ ਦੇ ਰੋਪ ਕੀਤੇ ਜਿਹੜੀਆਂ ਕਦੇ ਅਯੁੱਧਿਆ ਗਈਆਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਨ।

ਹਰ ਇਕ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਣ ਦਾ ਪੂਰਾ ਹੱਕ ਹੈ। ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਮੇਰੇ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਇਹ ਹੱਕ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਕਈ ਮੁਲਕਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਹੈ। ਸ. ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਹੋਰਾਂ ਕਾਫ਼ੀ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਮੋਟੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਲਿਖੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਚੰਗਾ ਹੁੰਦਾ ਜੇ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਮਾਂ ਅਤੇ ਧਰਤੀ ਮਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਾ ਘਸੀਟਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਇਹ ਬਹੁਤ ਮੋਹ ਭਿੰਨੀਆਂ ਹਸਤੀਆਂ ਹਨ। ਮਾਂਵਾਂ ਤੇ ਧਰਤੀ ਮਾਂ ਵਾਸਤੇ ਸਭ ਪੁੱਤਰ ਬਰਾਬਰ ਹਨ। ਸ. ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਨੇ 1978 ਵਿਚ ਹੋਏ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਸੰਮੇਲਨ ਦੇ ਦੁਖਾਂਤ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦੇ 13 ਮੌਤਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਦ ਕਿ ਉਥੇ 16 ਕੀਮਤੀ ਇਨਸਾਨੀ ਜਾਨਾਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਪਹਿਲਾਂ ਤਿੰਨ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਜਲਸੇ ਦੇ ਵਲੰਟੀਅਰ ਮਰੇ ਤੇ ਫਿਰ ਉਸ ਜਲਸੇ ਵਿਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਗਰੁੱਪ ਦੇ 13 ਬੰਦੇ ਮਰੇ। ਮਾਂ-ਹਿਰਦੇ ਵਾਸਤੇ ਸੋਲਾਂ ਦੀਆਂ ਸੋਲਾਂ ਮੌਤਾਂ ਬਰਾਬਰ ਦੀਆਂ ਦੁਖਦਾਈ ਹਨ। ਮਾਂ ਹਿਰਦਾ ਮੌਤਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡੀਆਂ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦਾ; ਇਕ

ਕਤਲ ਦੀ ਸਰਾਹਨਾ ਤੇ ਦੂਜੇ ਦੀ ਨਿੰਦਿਆ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਮਾਂ-ਹਿਰਦੇ ਵਾਸਤੇ ਇਨਸਾਨ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਇਨਸਾਨ ਦਾ ਹਰ ਕਤਲ ਗੁਨਾਹ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਕ੍ਰਿਤਪਣ ਮੁਜਰਮ ਦੀ ਫਾਂਸੀ ਵੀ ਮਾਂ ਹਿਰਦੇ ਵਾਸਤੇ ਸਦਮਾ ਹੈ।

ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਮੈਂ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਿੱਖ ਰਾਜ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਕਿਉਂ ਡਰਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਸਿੱਖ ਰਾਜ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸ਼ਬਦ 'ਰਾਜ' ਨਾਲ ਲੱਗਿਆ ਅਜਿਹਾ ਹਰ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਡਰਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਹਿੰਦੂ ਰਾਜ, ਮੁਸਲਿਮ ਰਾਜ, ਇਸਾਈ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਰਾਮ ਰਾਜ ਵੀ ਡਰਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਨਹੀਂ ਡਰਾਉਂਦਾ ਤਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਲੋਕ ਰਾਜ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਜੇ ਵਧੀਕੀਆਂ ਤੇ ਬੇ ਇਸਨਸਾਫ਼ੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦਾ ਰਸਤਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੈ। ਇਕ ਧਰਮ ਦੇ ਸੁੱਖਾਂ ਲੱਭੇ ਰਾਜ ਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਕਿਧਰੇ ਕੋਈ ਉਦਾਹਰਣ ਨਹੀਂ। ਆਖਰ ਜੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਾਜਾਂ ਨਾਲ ਸੁੱਖ ਮਿਲਦਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਨੇਪਾਲ ਵਾਲੇ ਕਿਉਂ ਆਪਣੇ ਰਾਜ ਨਾਲੋਂ ਸ਼ਬਦ 'ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ' ਤੇ ਸ਼ਬਦ 'ਹਿੰਦੂ' ਮਤਾ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਹਟਾਉਂਦੇ? ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਯੁੱਗ ਖ਼ਤਮ ਹੀ ਹੋ ਗਏ ਹਨ, ਕਿਉਂ ਬੇਲੋੜੇ ਸੁਪਨੇ ਲਏ ਜਾਣ? ਕਿਉਂ ਨਾ ਰਮਣੀਕ ਤੇ ਸੁਖਾਂ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਲਏ ਜਾਣ।

ਹਾਂ, ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਮੈਂ ਆਪਣਾ ਵਾਅਦਾ ਦੁਹਰਾਉਂਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇ ਕੋਈ ਸਮਝਾਵੇ ਕਿ ਐਸ ਕਿਸਮ ਦਾ ਰਾਜ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ ਦੀ ਸੁਖ-ਸ਼ਾਂਤੀ, ਅਮਨ, ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਤੇ ਸ਼ਖ਼ਸੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਮੈਂ ਜ਼ਰੂਰ ਅਜਿਹੇ ਸੁਪਨੇ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵਾਂਗਾ ਤੇ ਪੂਰਤੀ

ਮੁੱਲ ਪੈਣਾ ਏ ਕਰਮਾਂ ਤੇਰਿਆਂ ਦਾ...

ਸਿਆਲਾਂ ਦੀ ਰੁੱਤ ਵਿਚ ਜਿਉਂ ਹੀ ਸੂਰਜ ਦੀਆਂ ਸੁਨਹਿਰੀ ਕਿਰਨਾਂ ਸੂਬੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਭਰਤਾਂ 'ਤੇ ਪੈਂਦੀਆਂ, ਤਿਉਂ ਹੀ ਖੇਸਾਂ ਦੀਆਂ ਬੁੱਕਲਾਂ ਮਾਰ ਕੇ ਧੁੱਪ ਸੇਕਣ ਵਾਲੇ ਜਵਾਨ, ਬੁੱਢੇ ਆ ਬੈਠਦੇ। ਧੁੱਪ ਦਾ ਨਿੱਘ ਮਾਣਦੇ "ਖੁੱਡ ਚਰਚਾ" ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਲੈਂਦੇ। ਲੰਘਦੇ-ਕਰਦੇ ਨੂੰ ਟਿੱਚਰ-ਮਖੌਲ ਕਰੀ ਜਾਂਦੇ। ਜਾਗਰ ਅਮਲੀ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਬੱਕਰੀ ਦੀ ਸੰਗਲੀ ਫੜੀ ਦੇਖ ਕੇ ਦੇਵ ਅਮਲੀ ਬੋਲਿਆ, "ਜਾਗਰਾ, ਲੱਗਦਾ ਪੰਜ ਸੌ ਦੇ ਨੋਟ ਨੂੰ ਧੂਫ਼ ਦੇ ਹੀ ਦਿੱਤੀ।"

"ਆਹੋ! ਦੇਵ ਸਿਆਂ। ਨਿੰਤ ਕੀਹਦੇ ਦਰ ਜਾ ਕੇ ਦੁੱਧ ਮੰਗੀਏ। ਡੈਰੀ ਵਾਲੇ ਫਿੱਲ ਬਹੁਤੀ ਲਾਹੁੰਦੇ ਨੇ। ਨਾਲੇ ਸਵੇਰੇ-ਸਵੇਰੇ ਸਾਡਾ ਬੂਝਾ ਦੇਖ ਕੇ ਅਗਲਾ ਉਦਾਂ ਹੀ ਖੁਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਦੁੱਧ ਕਿੱਥੋਂ ਮਿਲਣਾ ਹੈ। ਤਿੰਨ ਸੇਰ ਪੱਕਾ ਦੁੱਧ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਇਕ ਵੇਲੇ ਦਾ। ਜਿੰਨਾ ਖਾ-ਪੀ ਲਿਆ ਲਾਹੇ ਦਾ। ਬਾਕੀ ਇਸ ਦੀ ਖੁਰਾਕ ਜੋਗਾ ਡੈਰੀ ਪਾ ਦਿਆ ਕਰੂੰ।" ਜਾਗਰ ਆਪਣੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਵਿਉਂਤ ਸੁਣਾ ਗਿਆ।

"ਜਾਗਰਾ, ਲੱਗਦੀ ਤਾਂ ਨਰਮ ਜਿਹੀ ਉਮਰ ਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਸੁਏ ਪੈ ਗਈ ਤਾਂ ਪਠੋਰਿਆਂ ਨਾਲ ਘਰ ਭਰ ਦੇਉ ਇਕ ਦਿਨ।" ਦੇਵ ਮਾਰ ਤਾਂ ਟਕੋਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਪਰ ਗੱਲ ਕੰਮ ਦੀ ਕਰ ਗਿਆ।

"ਦੇਵ ਸਿਆਂ, ਜੇ ਰੱਬ ਨੇ ਸਾਡੇ ਕਰਮਾਂ ਵਿਚ ਤੀਵੀਂ ਨਹੀਂ ਲਿਖੀ ਤਾਂ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ। ਆਪਾਂ ਇਸ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਆਰ-ਪਰਿਵਾਰ ਬਣਾ ਲਵਾਂਗੇ। ਪਠੋਰਿਆਂ ਨੂੰ ਪੁੱਤਾਂ ਵਾਲਾ ਪਿਆਰ ਦੇ ਦੇਵਾਂਗੇ। ਉੱਜ ਬਾਜਾਂ ਵਾਲੇ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਦੋਂ ਛੱਪਰ ਪਾਝ ਕੇ ਧੰਨ-ਧੰਨ ਕਰਵਾ ਦੇਵੇ।" ਜਾਗਰ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਕਹਿ ਗਿਆ।

"ਜਾਗਰਾ, ਤੀਵੀਆਂ ਵਾਲੇ ਕਿਹੜਾ ਸੌਖੇ ਨੇ। ਨਿੰਤ ਸਿੜ੍ਹੀ-ਸਿਆਪਾ ਪਿਆ ਰਹਿੰਦਾ। ਆਪਾਂ ਸੌ ਗੁਣ ਚੰਗੇ ਹਾਂ। ਬੀ.ਬੀ.ਸੀ. ਲੰਡਨ ਵਾਂਗੂੰ ਹਰ ਇਕ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ। ਕਿਹੜਾ ਕਿੱਥੇ ਖੰਘਦਾ ਹੈ ਤੇ ਕਿਹੜੀ ਕਿੱਥੇ ਵਤਦੀ ਹੈ।" ਦੇਵ ਚਸਕਾ ਲੈਂਦਿਆਂ ਬੋਲਿਆ।

"ਦੇਵ ਸਿਆਂ, ਹੋਰ ਅਸੀਂ ਕਿਹੜੀ ਭਜਨ-ਬੰਦਗੀ ਕਰਨੀ ਹੈ। ਜਿਹੇ ਜਿਹੀਆਂ ਕਰਤੂਤਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹਾਂ, ਰੱਬ ਸਾਥੋਂ ਕਰਵਾਈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।" ਜਾਗਰ ਰੱਬ ਦੀ ਰਜ਼ਾ ਵਿਚ ਕਹਿ ਗਿਆ।

"ਜਾਗਰਾ, ਹੁਣ ਹੋ ਗਿਆ ਘਰਦਾ ਲਵੇਰਾ, ਤੇ ਨਾਲੇ ਘਰੇ ਹੋ ਗਈ ਰੋਣਕ।" ਬੰਤੋ ਸਿਪਾਹੀ ਨੇ ਟਿੱਚਰ ਕੀਤੀ।

"ਨੌਕਰਾ, ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਬੱਕਰੀ ਨਾਲ ਹੀ ਰੋਣਕ ਬਣਾਉਣੀ ਆ। ਤੂੰ ਗਿੱਝਿਆਂ ਤੀਵੀਆਂ ਨਾਲ ਰੋਣਕ ਬਣਾਉਣਾ। ਜਦੋਂ ਚੜ੍ਹ ਗਿਆ ਸਿੰਘਾਂ ਦੇ ਅੜਿੱਕੇ ਫਿਰ ਪਤਾ ਲੱਗੂ ਕੀ ਭਾਅ ਵਿਕਦੀ

ਐ।" ਜਾਗਰ ਬੰਤੋ ਦਾ ਹਮ-ਜਮਾਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਦਾ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਨੌਕਰ ਹੀ ਸੱਦਦਾ ਸੀ।

"ਜਾਗਰਾ, ਆਪਣੇ ਬੇਲੀ ਨੂੰ ਐਵੇਂ ਬਦਨਾਮ ਨਾ ਕਰ। ਉਦਾਂ ਸਾਡਾ ਮਹਿਕਮਾ ਹੀ ਥੋੜ੍ਹਾ ਬਦਨਾਮ ਆ।" ਅਮਲੀਆਂ ਵਾਂਗੂੰ ਬੰਤਾ ਗੱਲ ਗੋਲ-ਮੋਲ ਜਿਹੀ ਕਰ ਗਿਆ।

"ਜਾਗਰਾ ਚੱਲ ਘਰ। ਬੱਕਰੀ ਨੂੰ ਚਾਂਦੀ ਸੁੰਘਾ ਕੇ ਚੋਈਏ। ਨਾਲੇ ਚਾਹ ਬਣਾਈਏ।" ਦੇਵ ਨੇ ਟੁੱਟਦੇ ਨਸ਼ੇ ਨਾਲ ਕਿਹਾ।

"ਦੇਵ ਸਿਆਂ, ਚਮਚਾ ਕੁ ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਲੁਆ ਦਿਓ। ਅੱਜ ਛੁੱਟੀ ਕੀਤੀ ਐ। ਮਾੜੀ ਜਿਹੀ ਅੱਖ ਖੜ੍ਹ ਜਉ।" ਬੰਤਾ ਚਾਹ ਦਾ ਸ਼ਰੀਕ ਬਣਦਾ ਬੋਲਿਆ।

ਬੱਕਰੀ ਕਿੱਲੇ 'ਤੇ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਜਾਗਰ ਨੇ ਚਾਂਦੀ ਸੁੰਘਾ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਡੋਲੂ ਲੈ ਕੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਛਿੱਟੇ ਮਾਰਨ ਲੱਗਿਆ। ਬੱਕਰੀ ਛਾਲ ਮਾਰ ਗਈ। ਜਾਗਰ ਪਿਛਲੇ ਪਾਸੇ ਨੂੰ ਡਿੱਗ ਪਿਆ ਤੇ ਬੋਲਿਆ, "ਨੌਕਰਾ, ਕਾਬੂ ਕਰ ਇਹਨੂੰ। ਤੈਨੂੰ ਪਤਾ ਇਹਦੀ ਨਾਤੀ ਦਾ।" ਬੰਤੋ ਨੇ ਬੱਕਰੀ ਦੀਆਂ ਪਿਛਲੀਆਂ ਦੇਵੇਂ ਲੱਤਾਂ ਘੁੱਟ ਕੇ ਫੜ ਲਈਆਂ। ਦੇਵ ਬੱਕਰੀ ਦਾ ਸਿਰ ਪਲੱਸਣ ਲੱਗ ਗਿਆ। ਜਾਗਰ ਨੇ ਦੁੱਧ ਦਾ ਡੋਲੂ ਭਰ ਲਿਆ ਤੇ ਰੱਬ ਵੱਲ ਮੂੰਹ ਕਰਕੇ ਬੋਲਿਆ, "ਬਾਜਾਂ ਵਾਲਿਆ ਜਿਵੇਂ ਅੱਜ ਜਾਗਰ ਦੇ ਘਰ ਦੁੱਧ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਇਵੇਂ ਹੀ ਕਿਸੇ ਦਿਨ ਪੁੱਤ ਦੇ ਦੇਵੀ। ਮੈਂ ਡੰਡੋਤ ਕਰਦਾ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਜਾਵਾਂ।"

"ਜਾਗਰਾ, ਕਮਲਾ ਨਾ ਹੋ। ਮੈਂ ਇਕ-ਦੋ ਬੰਦਿਆਂ ਨਾਲ ਤੇਰੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਦਿਨ ਗੱਲ ਬਣ ਗਈ, ਆਪਾਂ 'ਨੰਦ ਪੜ੍ਹਾ ਲਿਆਉਣੇ ਨੇ। ਬੰਤਾ ਜਿਵੇਂ ਸੱਚੀ ਆਪਣੇ ਮਿੱਤਰ ਦਾ ਘਰ ਵਸਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੋਵੇ।

ਦੇਵ ਨੇ ਪਤੀਲੀ ਮਾਂਜ ਕੇ ਚੁੱਲ੍ਹੇ ਧਰ ਦਿੱਤੀ। ਚਾਹ ਰਿੰਨੂ ਕੇ ਅਮਲੀਆਂ ਦੇ ਲਹੂ ਵਰਗੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਚਾਹ ਦੀਆਂ ਸਿਫੜਾਂ ਵੀ ਆਪ ਕਰ ਗਿਆ। 'ਆਪੇ ਮੈਂ ਮੱਥਾ ਟੇਕਾਂ, ਆਪੇ ਮੈਂ ਬੁੱਢ-ਸੁਹਾਗਣ' ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ।

ਦੇਵ ਨੇ ਜਾਗਰ ਤੋਂ ਚਮਚਾ ਭੁੱਕੀ ਦਾ ਖਾਧਾ ਤੇ ਚਾਹ ਪੀ ਕੇ ਬੂਹਾ ਟੱਪ ਗਿਆ। ਬੰਤੋ ਨੇ ਵੀ ਚਮਚੇ ਦੀ ਫੱਕੀ ਮਾਰੀ ਤੇ ਚਾਹ ਪੀਤੀ। ਜਦੋਂ ਬੰਤਾ ਤੁਰਨ ਲੱਗਿਆ ਤਾਂ ਜਾਗਰ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਨੌਕਰਾ, ਪੁੰਨ ਦਾ ਇਕ ਕੰਮ ਕਰ ਦੇ ਮੇਰਾ। ਘਰ ਵਸਾ ਦੇ। ਤੀਵੀਂ ਲਿਆ ਦੇ ਮੈਨੂੰ। ਚੋਰੀ ਦੀ ਬੰਦੂਕ ਵਾਂਗ ਸਾਂਭ-ਸਾਂਭ ਰੱਖੋ। ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿਚ ਸ਼ਰੀਕ ਨਹੀਂ ਵਤਨ ਦੇਣੇ ਚਾਹੁੰਦਾ। ਮੇਰੀ ਜੜ੍ਹ ਲੱਗ ਜਾਵੇ। ਫਿਰ ਰੱਬ ਭਲਾਂ ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਜਹਾਨੋਂ ਲੈ ਜਾਵੇ।"

"ਜਾਗਰਾ, ਫਿਕਰ ਨਾ ਕਰ। ਤੈਨੂੰ ਕਿਹਾ

ਨਾ, ਇਹ ਤੇਰਾ ਕੰਮ ਆਪਾਂ ਕਰਨਾ ਹੀ ਹੈ। ਥਾਏ ਦੇ ਮੂਹਰੇ ਜਿਹੜਾ ਚਾਹ ਵਾਲਾ ਬੈਠਾ, ਉਸ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਕੁੜੀਆਂ ਵਿਆਹੁਣ ਵਾਲੀਆਂ ਨੇ। ਬੰਦਾ ਵਿਚਾਰਾ ਸਾਉ ਹੈ ਪਰ ਗਰੀਬ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਥੋੜ੍ਹਾ ਡਰਦਾ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਤੂੰ ਵੀ ਨਸ਼ੇ ਵਾਲੀ ਚੁੜੀ ਘੱਟ ਕਰ ਦੇ। ਮਾੜਾ-ਮੋਟਾ ਬਣ-ਠਣ ਕੇ ਰਿਹਾ ਕਰ।" ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੋਇਆ ਬੰਤਾ ਵੀ ਬੂਹਾ ਟੱਪ ਗਿਆ।

"ਨੌਕਰਾ, ਨਸ਼ਾ ਤਾਂ ਘੱਟ ਹੀ ਕਰੀਦਾ ਹੈ ਪਰ ਤੇਰੇ ਵਾਂਗੂੰ ਸਾਡਾ ਮਹਿਕਮਾ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੀ ਬਦਨਾਮ ਹੈ। ਚਾਹੇ ਚਮਚਾ ਖਾਵੇ, ਚਾਹੇ ਕੱਪੀ ਭਰ ਕੇ, ਅਮਲੀ ਦਾ ਲੇਬਲ ਤਾਂ ਲੋਕ ਲਾ ਹੀ ਦਿੰਦੇ ਨੇ।" ਜਾਗਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਫ਼ਾਈ, ਆਪੇ ਕਹੀ ਤੇ ਆਪੇ ਸੁਣੀ।

ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਬੰਤੋ ਨੇ ਚਾਹ ਵਾਲੇ, ਭਾਗ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕੀਤੀ, "ਦੇਖ ਭਾਗ ਸਿਆਂ, ਮੁੰਡਾ ਬੰਤੀਆਂ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਲਗਭਗ ਹੈ। ਬੇਟ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਜ਼ਮੀਨ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਨਸ਼ੇ-ਪੱਤੇ 'ਤੇ ਲੱਗ ਗਿਆ ਸੀ। ਅੱਧਾ ਕਿੱਲਾ ਜ਼ਮੀਨ ਨਿਆਈਂ ਵਿਚ ਹੈ। ਦੋ ਕਿੱਲੇ ਜੱਸੇਵਾਲ ਵਾਲੀ ਸੜਕ 'ਤੇ ਹਨ। ਬੇਟ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵੇਚੀ ਤੋਂ ਵੀ ਪੰਜ ਲੱਖ ਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਹੜਾ ਡਾਕਖਾਨੇ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਤੇ ਵਿਆਜ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਰੋਟੀ-ਪਾਣੀ ਚਲਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਭਾਈਆਂ ਤੋਂ ਅੱਡ ਹੈ। ਦੋ ਕਮਰੇ, ਇਕ ਰਸੋਈ, ਗੁਸਲਖਾਨਾ ਵੱਖਰਾ ਬਣਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਤੇਰੀ ਕੁੜੀ ਮੌਜਾਂ ਕਰੂਗੀ। ਜਾਗਰ ਤਾਂ ਕਹਿੰਦਾ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਂ ਨਸ਼ਾ ਮੂੰਹ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਧਰਦਾ। ਮੇਰੀ ਮੰਨ, ਸਵੇਰੇ ਹੀ ਸ਼ਗਨ ਪਾ ਦੇ। ਫਿਰ ਵੇਲਾ ਹੱਥ ਨਹੀਂ ਆਉਣਾ। ਮੁੰਡੇ ਦੇ ਮੂੰਹ ਤਾਂ ਛੁਹਾਰਾ ਪੈ ਹੀ ਜਾਣਾ ਹੈ।" ਬੰਤੋ ਸਿਪਾਹੀ ਨੇ ਮਗਰਲਾ ਗੁਰਮਾਲਾ ਮਰ ਕੇ ਪਲਸਤਰ ਨੂੰ ਚਮਕਾਉਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਕਿਹਾ।

"ਸਾਬੂ, ਮੈਨੂੰ ਤੁਹਡੇ 'ਤੇ ਪੂਰਾ ਯਕੀਨ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਰੁਪੌਈਆ ਬੋਸ਼ਕ ਹੁਣੇ ਲੈ ਜਾਵੋ ਪਰ ਕੁੜੀ ਤੇ ਬੁੜੀ ਨੂੰ ਇਕ ਵਾਰ ਮੁੰਡਾ ਦਿਖਾ ਦੇਵੋ। ਮੇਰੇ ਵੱਲੋਂ ਹਾਂ ਸਮਝੋ।" ਭਾਗ ਸਿਉਂ ਨੇ ਕਿਹਾ।

"ਸਵੇਰੇ ਅੱਠ ਵਜੇ ਛੇਵੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਮੈਂ ਜਾਗਰ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਆ ਜਾਵਾਂਗਾ। ਤੂੰ ਕੁੜੀ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਆ ਜਾਵੀਂ।" ਬੰਤੋ ਸਿਪਾਹੀ ਨੇ ਸਵੇਰ ਦਾ ਪ੍ਰਗਰਾਮ ਬਣਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ।

ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਬੰਤਾ, ਜਾਗਰ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ। ਜਾਗਰ ਤੇਰੇ ਭਾਗ ਲੱਗਦਾ ਖੁੱਲ੍ਹਣ ਵਾਲੇ ਨੇ। ਸਵੇਰੇ ਸੱਤ ਵਜੇ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਵੀਂ, ਗੁਲਾਬੀ ਪੱਗ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ। ਕੁੜੀ ਤੇ ਬੁੜੀ ਨੇ ਤੈਨੂੰ ਦੇਖਣਾ ਹੈ।" ਬੰਤੋ ਤੋਂ ਜਿਵੇਂ ਵਿਚੋਲਾ ਬਣਨ ਦਾ ਚਾਅ ਚੁੱਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੁੰਦਾ।

"ਬਾਈ, ਸਵੇਰੇ ਹੱਡ ਔਖੇ ਜੁੜਦੇ ਨੇ। ਆਥਣ ਦੀ ਚਾਹ ਦਾ ਵੇਲਾ ਕਰ ਲੈਂਦਾ, ਫਿਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਠੀਕ।" ਜਾਗਰ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰੀ ਬੰਤੋ ਨੂੰ 'ਬਾਈ' ਆਖਿਆ।

"ਤੇਰੇ ਉਸ ਪਿੱਠ ਨੇ ਫਿਰ ਆਪਣੀ ਚਾਹ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਖੋਲ੍ਹਣੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਧੀ ਦੇਖਣ ਜਾਣਾ ਹੈ।" ਬੰਤੋ ਨੇ ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਜਾਗਰ ਨੂੰ ਘੁਰਿਆ।

"ਚੰਗਾ, ਬਾਈ ਮੈਂ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਉਂ। ਜੇ ਕਰੇ ਤਾਂ ਘੁੱਟ ਚਾਹ ਬਣਾਵਾਂ, ਬੱਕਰੀ ਚੋ ਕੇ।" ਜਾਗਰ ਜਾਅਲੀ ਹਾਸਾ ਹੱਸਿਆ।

"ਹਾਂ, ਬਣਾ ਲੈ। ਆਪਣੇ ਲਹੂ ਵਰਗੀ। ਜਾਗਰਾ ਦੇਖ ਲੈ ਸਮਾਂ ਕਿੰਨਾ ਬਦਲ ਜਾਂਦਾ। ਅਜੇ ਕੱਲ੍ਹ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਜਦੋਂ ਟੁੱਟਬਾਲ ਵਿਚ ਤੇਰੀ ਪੂਰੀ ਚੜ੍ਹਾਈ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਇਕ ਵਾਰ ਬਾਲ ਤੇਰੇ ਪੈਰਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀ ਤਾਂ ਤੂੰ ਗੋਲ ਕਰਕੇ ਵਾਪਸ ਮੁੜਦਾ। ਨਸ਼ੇ ਤਾਂ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਖੋਰ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੰਦੇ ਨੇ। ਤੇਰੀ ਮਾਂ ਮਰਨ ਨਾਲ ਹੀ ਦੁੱਖ ਤੇਰੇ ਬੂਹੇ ਆ ਬੈਠੇ। ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਮਿੱਤਰਾਂ। ਰੱਬ ਭਲੀ ਕਰੂਗਾ। ਸਹੁੰ ਖਾਹ, ਨਸ਼ੇ ਨੂੰ ਹੱਥ ਨਾ ਲਾਵੀਂ।" ਬੰਤਾ ਸਿਪਾਹੀ ਜਿਵੇਂ ਬਰਫ ਵਾਂਗ ਪਿਘਲ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।

ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਬੰਤਾ, ਜਾਗਰ ਨੂੰ ਸਕੂਟਰ 'ਤੇ ਬਿਠਾ ਕੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਲੈ ਗਿਆ। ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਅਰਦਾਸ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ। ਸਰੋਵਰ 'ਤੇ ਭਾਗ ਸਿਉਂ ਹੋਰੀ ਉਡੀਕਦੇ ਸਨ। ਕੁੜੀ ਦੀ ਮਾਂ ਨੇ ਜਾਗਰ ਤੋਂ ਜੋ ਪੁੱਛਿਆ, ਜਾਗਰ ਨੇ ਵਧੀਆ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਾਗਰ ਪਸੰਦ ਆ ਗਿਆ। ਬੰਤਾ ਭੱਜ ਕੇ ਲੱਡੂਆਂ ਦਾ ਡੱਬਾ ਲੈ ਆਇਆ। ਜਾਗਰ ਤੇ ਕੁੜੀ ਦਾ ਮੂੰਹ ਮਿੱਠਾ ਉਥੇ ਹੀ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ। ਸ਼ਗਨ-ਵਿਹਾਰ ਕਰਕੇ ਜਾਗਰ ਦਾ ਪੱਕ ਹੋ ਗਿਆ।

ਜਦੋਂ ਪਿੱਠ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਜਾਗਰ ਦੇ ਮੰਗਣੇ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਕਹਿੰਦੇ, ਪੁਲਸੀਏ ਨੇ ਜਾਗਰ ਦੀ ਨਿਆਈਂ ਲਿਖਵਾਉਣੀ ਆ ਪਰ ਬੰਤਾ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਮਿੱਤਰ ਦਾ ਘਰ ਵਸਾ ਰਿਹਾ ਸੀ!

ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਫਰਕ ਨਾਲ ਜਾਗਰ ਦਾ ਵਿਆਹ ਧਰ ਦਿੱਤਾ। ਹੌਲੀ ਨਾਲ ਜਾਗਰ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਰੰਗ ਕੱਢ ਆਇਆ। ਬੰਤਾ, ਜਾਗਰ ਦੀ ਭੁੱਕੀ ਚੁੱਕ ਕੇ ਲੈ ਗਿਆ। ਦਸ ਕੁ ਦਿਨ ਤਾਂ ਜਾਗਰ ਨੇ ਕੱਪੜੇ ਲਬੋੜੇ। ਡਾਕਟਰ ਤੋਂ ਤਾਕਤ ਦੇ ਟੀਕੇ ਲੁਆ ਲਏ। ਜਾਗਰ ਨੇ ਘਰ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਕਰਵਾ ਕੇ ਰੰਗ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ। ਬੱਕਰੀ ਵੇਚ ਕੇ ਮੱਝ ਲੈ ਆਂਦੀ। ਪੂਰਾ ਜੱਟਾਂ ਦਾ ਪੁੱਤ ਲੱਗਦਾ! ਨਸ਼ੇ ਤੋਂ ਪਾਸਾ ਵੱਟ ਲਿਆ।

ਬੰਤੋ ਹੋਰੀ ਗਿਆਰਾਂ ਬੰਦੇ ਜਾ ਕੇ ਜਾਗਰ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਲਿਆਏ। ਸਾਰਾ ਪਿੰਡ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ

ਮੂੰਹ ਆਈ ਬਾਤ

ਮੇਜਰ ਕੁਲਾਰ ਬੋਪਾਰਾਏਕਲਾਂ
ਫੋਨ: 916-273-2856
www.boparaikalan.com

ਪੁਲਸੀਏ ਨੇ ਆਹ ਕੀ ਸੱਪ ਕੱਢ ਮਾਰਿਆ। ਜਿਹੜੇ ਗੋਟਾਂ 'ਤੇ ਕੁੱਤੇ ਮੁੜਦੇ ਸੀ, ਅੱਜ ਉਹੀ ਗੋਟ ਤੇਲ ਨਾਲ ਤਰ ਹੋਏ ਪਏ ਨੇ। ਸ਼ਰੀਕਾਂ ਦੀਆਂ ਦਿਲ ਦੀਆਂ ਦਿਲ ਵਿਚ ਹੀ ਰਹਿ ਗਈਆਂ, ਜਦੋਂ ਜਾਗਰ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਜਾ ਕੇ ਸੀਤੋਂ ਨਾਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕ ਆਇਆ। ਸੀਤੋਂ ਨੇ ਵੀ ਘਰ ਵਿਚ ਰੋਣਕ ਲਾ ਦਿੱਤੀ।

ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਨਾ ਆਉਂਦਾ ਕਿ ਇਹ ਉਹੀ ਜਾਗਰ ਹੈ ਪਰ ਜਾਗਰ 'ਤੇ ਬਾਜਾਂ ਵਾਲੇ ਦੀ ਅਪਾਰ ਬਖ਼ਸ਼ਿਸ਼ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਬੰਤੋ ਨੇ ਫਿਰ ਜਾਗਰ ਨੂੰ ਰਾਹ ਉਪਰਲੀ ਬੈਠਕ ਵਿਚ ਕਰਿਆਨੇ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੀ ਜੋ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਗਿਆਨੀ ਦੀ ਹੱਟੀ ਨਾਲ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੋ ਗਈ। ਜਾਗਰ ਦੇ ਦੋ ਮੁੰਡੇ ਹੋਏ। ਅੱਜ ਜਾਗਰ ਦੇ ਘਰ ਦੁੱਧ ਵੀ ਹੈ ਤੇ ਪੁੱਤ ਵੀ। ਜਾਗਰ ਬਾਜਾਂ ਵਾਲੇ ਦਾ ਨਾਮ ਲੈਂਦਾ ਬੱਕਦਾ ਨਹੀਂ!

ਬੰਤਾ ਸਿਪਾਹੀ ਇਕ ਦਿਨ ਡਿਊਟੀ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਆਉਂਦਾ ਸਿੰਘਾਂ ਦੇ ਅੜਿੱਕੇ ਚੜ੍ਹ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਗਰ ਦੀ ਕਹੀ ਗੱਲ ਯਾਦ ਆ ਗਈ ਪਰ ਬੰਤਾ ਡੋਲਿਆ ਨਾ।

ਇਕ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ, "ਬੰਤਿਆ! ਹਾਂਸਾਂ ਵਾਲੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਤੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ?" "ਬਾਬਿਓ, ਝੂਠ ਨਹੀਂ ਬੋਲਣਾ। ਮੈਂ ਉਸ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਸੀ।" ਬੰਤੋ ਨੇ ਸੱਚ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ।

"ਚਲੋ ਸੋਧੋ ਇਹਨੂੰ।" ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ।

ਇਕ ਸਿੰਘ ਅੱਗੇ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਬੰਤੋ ਨੂੰ ਪਛਾਣ ਲਿਆ ਅਤੇ ਕਿਹਾ, "ਜਬੇਦਾਰ ਜੀ, ਇਹ ਉਹੀ ਬੰਦਾ ਜਿਸ ਨੇ ਹੱਟੀ ਵਾਲੇ ਦੀ ਜੂਨ ਸੁਧਾਰੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਕੇ ਕੰਮ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਇਸ ਨੇ ਹੀ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਰ ਇਸ ਨੂੰ ਮੁਆਫ਼ ਕਰ ਦੇਵੋ।" ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਬੰਤੋ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕ ਕੇ ਗੁਰੂ ਵਾਲਾ ਬਣ ਜਾ। ਤੇ ਸਿੰਘ ਚਲੇ ਗਏ।

ਬੰਤਾ ਖੜ੍ਹਾ ਸੋਚਦਾ ਰਿਹਾ ਕਿ ਜਾਗਰਾ, ਅੱਜ ਬਾਜਾਂ ਵਾਲੇ ਨੇ ਤੇਰੇ ਵਿਚ ਦੀ ਮੇਰੀ ਜਾਨ ਬਚਾਈ ਹੈ। ਇਹ ਜਾਨ ਅੱਜ ਤੋਂ ਗੁਰੂ ਦੀ ਹੋ ਗਈ। ਬਾਜਾਂ ਵਾਲਾ ਚੰਗੇ ਕੰਮ ਕੀਤਿਆਂ ਦਾ ਮੁੱਲ ਮੋਤ ਹੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਬੰਤਾ ਵੀ ਫਿਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕ ਕੇ ਗੁਰੂ ਵਾਲਾ ਬੰਤਾ ਸਿੰਘ ਬਣ ਗਿਆ।

ਲਾਲਾ ਜਗਤ ਨਰਾਇਣ ਦੇ ਕਤਲ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਭਾਈ ਨਛੱਤਰ ਸਿੰਘ ਰੋਡੇ ਦੀ ਜ਼ਬਾਨੀ

ਸਿੱਖ ਚਿੰਤਕ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਵਿਚਾਰਾਂ ਬਾਰੇ 'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼' ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਬੜੀ ਗਹਿ-ਗੱਡਵੀਂ ਬਹਿਸ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਬਹਿਸ ਦੌਰਾਨ ਵਿਚ ਭਰਵਾਂ ਹਿੱਸਾ ਲੈ ਰਹੇ ਕਰਮ ਬਰਸਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਇਕ ਲੇਖ ਵਿਚ ਭਾਈ ਨਛੱਤਰ ਸਿੰਘ ਰੋਡੇ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਲਾਲਾ ਜਗਤ ਨਰਾਇਣ ਨੂੰ ਮਾਰਿਆ ਸੀ। ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਅਸੀਂ ਪਿਛਲੇ ਅੰਕ ਵਿਚ ਕਰਮ ਬਰਸਟ ਦਾ ਭਾਈ ਨਛੱਤਰ ਸਿੰਘ ਰੋਡੇ ਬਾਰੇ ਲਿਖਿਆ ਤੇ 'ਪੰਜਾਬੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ' ਵਿਚ ਛਪਿਆ ਲੇਖ ਛਾਪਿਆ ਸੀ। ਐਤਕੀਂ ਭਾਈ ਨਛੱਤਰ ਸਿੰਘ ਰੋਡੇ ਵੱਲੋਂ ਲਾਲਾ ਜਗਤ ਨਰਾਇਣ ਬਾਰੇ ਲਿਖਿਆ ਲੇਖ ਛਾਪ ਰਹੇ ਹਾਂ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਸੰਤ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪਿੰਡ ਰੋਡੇ ਵਿਖੇ ਇਕ ਲੜਕੀ ਦੇ ਵਿਆਹ 'ਤੇ 10 ਅਪਰੈਲ 1981 ਨੂੰ ਆਏ, ਨਾਲ ਸਾਰਾ ਜਥਾ ਸੀ ਤੇ ਹੋਰ ਸੰਗਤ ਵੀ ਸੀ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਮੈਨੂੰ ਸੰਤਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦੀ ਕੋਈ ਖਾਸ ਤਮਨਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਸੰਤਾਂ ਤੇ ਸੁਭਾਅ ਕੁਝ ਗਰਮ ਸੀ ਤੇ ਮੈਂ ਦਾੜੀ ਕੱਟ ਕੇ ਰੱਖਦਾ ਸੀ ਪਰ ਕੋਸ਼ ਰੱਖੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਦੂਰ ਹੀ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਅਚਾਨਕ ਮੈਂ ਵੀ ਉਸ ਵਿਆਹ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਸੀ ਤੇ ਸੰਤਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਨਛੱਤਰ ਸਿੰਘ ਇਥੇ ਹੀ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਸੰਤਾਂ ਨੇ ਹੋਰ ਕਈਆਂ ਕੋਲੋਂ ਮੇਰੇ ਬਾਰੇ ਸੁਣਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪੁਰਾਣਾ ਟਰੇਡ ਆਦਮੀ ਹੈ ਤੇ ਧਰਮ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਲਈ, ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਲਈ ਹਰ ਵਕਤ ਤਿਆਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਅੱਧੇ ਤੋਂ ਅੱਧੇ ਕੰਮ ਲਈ ਵੀ।

ਮੈਂ ਉਥੋਂ ਚੱਲਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਪਰ ਸੰਤਾਂ ਨੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕਹਿ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਕੋਲ ਬੁਲਾਇਆ।

ਮੈਂ ਝਕਦਾ-ਝਕਦਾ ਕੋਲ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਸੰਤਾਂ ਨੇ ਦਾੜੀ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਟਿੱਪਣੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਸਗੋਂ ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਤੂੰ ਸਾਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਨਹੀਂ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਹੋ ਕੇ ਮੁੜ ਆਉਂਦਾ ਹੈ'।

ਤੇ ਸੰਤ ਸੀ ਮੈਨੂੰ ਇਕੱਲੇ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਦੂਰ ਲੈ ਗਏ। ਸਭ ਲੋਕ ਹੈਰਾਨ ਸਨ ਤੇ ਜਥੇ ਵਾਲੇ ਵੀ ਹੈਰਾਨ ਸਨ ਕਿ ਇਹ ਕੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੰਤਾਂ ਨੇ ਲਾਲਾ ਜਗਤ ਨਰਾਇਣ ਬਾਰੇ ਸਭ ਗੱਲਾਂ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਕੀਤੀਆਂ ਕਿ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਲਈ ਕਲੰਕ ਹੈ, ਇਹ ਜ਼ਹਿਰ ਘੋਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਸੀਨੇ ਵਿਚ ਬੋਲੀਆਂ ਮਾਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਦੀ ਜ਼ਬਾਨ ਬੰਦ ਕਰਨ ਲਈ।

ਮੈਂ ਕਿਹਾ, 'ਦੱਸੋ ਜੀ, ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰੀਏ? ਜੋ ਕਹੇਗੇ ਕਰਾਂਗੇ।'

ਇਥੇ ਵੀ ਸੰਤਾਂ ਨਾਲ ਸਭ ਗੱਲ ਖੁੱਲ੍ਹ ਗਈ। ਸਭ ਦੇਖਣ ਵਾਲੇ ਹੈਰਾਨ ਸਨ ਕਿ ਸੰਤ ਜੀ ਤਾਂ ਇਕੱਲੇ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਇਹ ਕੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ? ਸੋ ਅਸੀਂ ਇਕ ਘੰਟਾ ਗੱਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਸੰਤਾਂ ਨੇ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ। ਨਾਲ ਹੀ ਸੰਤਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਥਿਆਰ ਘੱਟ ਹਨ, ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਸਮਾਂ ਖਤਰਨਾਕ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਤੂੰ ਕੋਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰ। ਪੁਰਾਣਾ ਬੰਦਾ ਹੈ, ਤੁਰਿਆ-ਫਿਰਿਆ ਹੈ।

ਉਸ ਵਕਤ ਜਥੇ ਕੋਲ ਸਾਰੇ ਲਾਇਸੈਂਸੀ ਹਥਿਆਰ ਹੀ ਸਨ। ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹੀ ਸਨ, ਲੋਕ ਦੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਰਾਖੀ ਲਈ। ਮੈਂ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 303 ਬੋਰ ਦੀ ਪਿਸਤੌਲ ਅਤੇ 315 ਬੋਰ ਦੇ ਕਾਫੀ ਪਿਸਤੌਲ ਲਿਆ ਕੇ ਦਿੱਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਤੋਂ। ਉਸ ਵਕਤ ਮਿਲ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਤੇ ਸਭ ਦੇਸੀ ਹੀ ਸਨ। ਸੋ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਈ ਵਾਰ ਮਿਲਦੇ ਰਹੇ ਸੰਤਾਂ ਨੂੰ, ਤੇ ਲਾਲੇ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਲਈ ਮੈਂ ਪਿੰਡ ਦਾ ਹੀ ਮੁੰਡਾ ਤਿਆਰ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਜਥੇ ਵਿਚ ਅਜੇ ਕੋਈ ਮੇਰਾ ਜਾਣੂ ਸਿੰਘ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਸੋ, ਮੈਂ ਹਰ ਵਕਤ ਲਾਲੇ 'ਤੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਰੱਖਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਉਸ ਵਕਤ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਸੀ ਲਾਲ ਰੰਗ ਦੀ ਫੀਏਟ ਕਾਰ। ਮੈਂ ਉਸ ਵਿਚ ਹੀ ਜਾਂਦਾ। ਉਧਰ ਸੰਤ ਜੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਅਗਸਤ ਤੱਕ ਕੰਮ ਹੋ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਗਸਤ ਵਿਚ 2 ਭਾਦਰੋਂ ਨੂੰ ਸੰਤ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਬਰਸੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਥੇ ਇਕੱਠ ਬਹੁਤ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਸੰਤ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਉਸ ਵੇਲੇ ਤੱਕ ਕੰਮ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਪੂਰੀ ਸ਼ਾਂਤ-ਸੰਕਤ ਨਾਲ ਮੇਲਾ ਭਰੇਗਾ।

ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਾਲੇ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕਰਕਸ਼ੇਤਰ ਮਾਰਨ ਦਾ ਬਣਿਆ, ਹਰਿਆਣੇ ਵਿਚ। ਉਥੇ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰਹਿਣ ਦਾ ਮੇਲਾ ਸੀ। ਬਹੁਤ ਭਾਰੀ। 10 ਲੱਖ ਦਾ ਇਕੱਠ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਵੀ ਦੋਵੇਂ ਜਣੇ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਇਥੇ ਇਕੱਠ ਵਿਚ ਲੱਭਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਸੀ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ (ਉਹ) ਥਾਂ ਭਾਲ ਲਈ, ਜਿੱਥੇ (ਲਾਲਾ) ਠਹਿਰਿਆ ਸੀ; ਪਰ ਉਥੇ ਹਰਿਆਣੇ ਦੇ ਹੋਰ ਵਜ਼ੀਰ ਵੀ ਠਹਿਰੇ ਹੋਏ ਸਨ ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਪਹਿਰਾ ਬਹੁਤ ਸੀ। ਅੰਦਰ ਮਾਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਸੀ, ਬਾਹਰ ਵੀ ਉਸ ਕੋਲ ਕਾਰ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਮੁਸ਼ਕਲ ਸੀ। ਸੋ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਬੜੀ ਕੀਤੀ ਪਰ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੇ। ਉਹ ਕਾਰ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਵਾਪਸ ਜਲੰਧਰ ਆ ਗਿਆ। ਅਸੀਂ ਬੱਸ 'ਤੇ ਹੀ ਆਏ, ਕੋਈ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਾਰ ਨਾਲ ਸਾਡਾ। ਸੋ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਮੈਂ ਸੰਤਾਂ ਨੂੰ ਬੁਲੇਟ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜੇ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਕੰਮ ਜਲਦੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੰਤਾਂ ਨੇ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਦਿਵਾ ਦਿੱਤਾ, ਵਧੀਆ ਬੁਲੇਟ। ਇਹ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਅਸੀਂ ਹੀ ਵਰਤਿਆ ਸੀ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਵਧਾਵਾ ਸਿੰਘ, ਤਰਸੇਮ ਸਿੰਘ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਵਰਤਿਆ ਸੀ, ਸੈਕਟਰੀਏਟ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਨਿਰੰਜਣ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਵੇਲੇ ਪਰ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਸੀਂ ਹੀ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਸੀ ਐਕਸ਼ਨ ਕਰਨ ਲਈ।

ਦੂਸਰੀ ਵਾਰ ਲਾਲੇ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਹਰਿਆਣੇ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਜਮਨਾ ਨਗਰ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਜਗਾਧਰੀ ਦਾ ਬਣਿਆ। ਅਸੀਂ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਪਰ ਉਹ ਨਹੀਂ ਉਥੇ ਆਇਆ। ਲਾਲੇ ਨੇ ਉਥੇ ਹਿੰਦੂ ਜਲਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨੀ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਉਸ ਵਕਤ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਸੀ ਪਰ ਇਹ ਸਮਾਂ ਵੀ ਖਾਲੀ ਹੀ ਗਿਆ। ਸੰਤ

ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਆ ਕੇ ਸਭ ਦੱਸਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਬੜੀ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਕਦੋਂ ਖਬਰ ਆਵੇ। ਉਹ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਹੀ ਰੋਡੀਓ ਸੁਣ ਰਹੇ ਸਨ। ਸੰਤ ਜੀ ਅਫ਼ਸੋਸ ਕਰਨ ਲੱਗੇ ਕਿ 2 ਭਾਦਰੋਂ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਮਰੇਗਾ।

ਤੀਜੀ ਵਾਰ ਮਾਲੇਰਕੋਟਲੇ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸੀ ਲਾਲੇ ਦਾ। ਉਸ ਨੇ ਉਥੇ ਹਿੰਦੂ ਇਕੱਠ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਨਾ ਸੀ ਪਰ ਉਥੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਬੀਮਾਰ ਹੋਣ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਆ ਗਈ। ਇਹ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਰਾਤ ਦਾ ਸੀ ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਸੀ ਕਿ ਅੱਜ ਕੰਮ ਹਰ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ। ਮੈਂ ਸਟੇਜ ਦੇ ਮੂਹਰੇ ਬੈਠਾ ਸੀ ਪਰ ਫਿਰ ਖਬਰ ਮਿਲੀ ਕਿ ਲਾਲ ਜਗਤ ਨਰਾਇਣ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੇ। ਸੋ ਫਿਰ ਖਾਲੀ ਗਿਆ ਇਹ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵੀ।

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੰਤਾਂ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪੂਰੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਦੌਰੇ ਦਾ ਰੱਖ ਲਿਆ ਕਿਉਂਕਿ 2 ਭਾਦਰੋਂ ਨਿਕਲ ਗਈ ਸੀ ਤੇ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬਣਿਆ। ਜਥੇ ਵਾਲੇ ਵੀ ਹੈਰਾਨ ਸਨ ਕਿ ਇਹ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਲੈ ਕੇ ਕਿੱਥੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਕਿੱਥੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਕਾਫੀ ਸ਼ੱਕ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ ਤੇ

ਸੰਤਾਂ ਦੇ ਕੁਝ ਖਾਸ ਨਜ਼ਦੀਕੀਆਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਵੀ ਲੱਗ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਲਾਲਾ ਜਗਤ ਨਰਾਇਣ ਖ਼ਤਮ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਸੋ, ਸੰਤਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗੁਣ ਲੇਟ ਕਰ ਦਿਓ, ਇਹ ਕੰਮ ਗੁਣ ਦੌਰੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਕਰਨਾ ਤਾਂ ਕਿ ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਨਾ ਪੇਸ਼ ਆਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਲਾਲੇ ਨੂੰ ਕੁਝ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਸੰਤਾਂ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਭਾਈ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵੀ ਰੂਪੇਸ਼ ਹੀ ਸਨ ਉਸ ਵਕਤ ਪਰ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਬੰਬਈ ਸਨ। ਸੋ, ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਹਥਿਆਰ ਸਨ, ਉਹ ਵੀ ਜਥੇ ਨਾਲ ਹੀ ਜਾਣੇ ਸਨ ਤੇ ਇਕ ਸਾਲ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸੀ, ਪੂਰੇ ਭਾਰਤ 'ਚ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ। ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦਿੱਲੀ, ਬੰਬਈ, ਕਲਕੱਤਾ, ਮਦਰਾਸ ਤੇ ਹੋਰ ਸਭ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦਾ, ਜਿੱਥੇ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਬਹੁਤ ਸਨ। ਸੰਤਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਨਾਲ ਹੀ ਚੱਲਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਮੈਂ ਸੰਤਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਠੀਕ ਕਰ ਆਵਾਂ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੰਮ-ਧੰਦੇ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੰਭਾਲ ਆਵਾਂ।

ਅਸੀਂ ਮੇਰੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਮਨਾਵਾਂ ਠਹਿਰੇ ਸਾਂ। ਸੰਤ ਹਫ਼ਤੇ ਤੋਂ ਉਥੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਤੇ ਇੱਥੋਂ ਹੀ ਅੱਗੇ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਸੰਤਾਂ ਨਾਲ ਇਕ ਘੰਟਾ ਏਕਾਂਤ ਵਿਚ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ। ਇਹ 7 ਸਤੰਬਰ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਸੰਤਾਂ ਸਮੇਤ ਮੇਰੇ ਆ ਗਏ ਤੇ ਸੰਤ ਉਥੋਂ ਸਿੱਧੇ, 200 ਸਿੰਘਾਂ ਦੇ ਜਥੇ ਸਮੇਤ ਚੰਦੇ ਕਲਾਂ ਹਰਿਆਣਾ ਚਲੇ ਗਏ ਜਿੱਥੇ 7 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸੀ। ਮੈਂ ਪਿੰਡ ਰੋਡੇ ਚਲਾ ਗਿਆ ਤੇ ਲਾਲੇ ਦੇ ਮਾਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕੈਂਸਲ ਹੋ ਗਿਆ। ਸਭ ਛੋਟੇ-ਵੱਡੇ ਹਥਿਆਰ ਵੀ ਸੰਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਭੇਜ ਦਿੱਤੇ ਸਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਦੌਰੇ ਸਮੇਂ ਨਿਰੰਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਥਾਂ ਟੱਕਰ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ।

8 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਅਚਾਨਕ ਜਲੰਧਰ ਦਾ ਇਕ

ਸੇਵਾ ਕਰਨੀ ਹੈ।

ਮੈਂ ਕਿਹਾ, "ਸੰਤਾਂ ਨੂੰ ਤੇਰੇ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਫਿਰ ਲੜਨਗੇ, ਜੇ ਕੋਈ ਗੱਲਬਾਤ ਹੋ ਗਈ।" ਪਰ ਉਹ ਹਰ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਸੋ, ਹਥਿਆਰ-ਦੋ ਰਿਵਾਲਵਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਬੰਦੇ ਤੋਂ ਕਰ ਲਿਆ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਹਥਿਆਰ ਲਾਇਸੈਂਸੀ ਸਨ। ਇਕ 32 ਬੋਰ ਤੇ ਇਕ 38 ਬੋਰ ਦਾ ਸੀ। ਇਕ ਹੋਰ ਜਥੇ ਦਾ ਹੀ ਸਿੰਘ-ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੋ ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਦੋਸਤ ਸੀ, ਵੀ ਨਾਲ ਹੀ ਰਲਾ ਗਿਆ। ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਤੇ ਮੈਂ, ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਜੇ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਸੀ, ਉਸ 'ਤੇ ਬੈਠ ਕੇ ਰਾਤ ਨੂੰ ਹੀ ਘਰੋਂ ਨਿਕਲ ਗਏ।

8 ਸਤੰਬਰ 1981 ਨੂੰ ਸ਼ਾਮ ਦੇ 7 ਵਜੇ ਘਰੋਂ ਹੀ ਰੋਡੇ ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਦੋਵੇਂ (ਮੈਂ ਤੇ ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ) ਚੱਲੇ। ਮੇਰੀ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਭਤੀਜੀ ਜੇ ਮਸਾਂ ਹੀ ਗਿਲਾਸ ਚੁੱਕ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਉਸ ਨੇ ਦੁੱਧ ਦੇ ਦੋ ਅੱਧੇ-ਅੱਧੇ ਗਿਲਾਸ ਆਪ ਲਿਆ ਕੇ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਦੁੱਧ ਦਿੱਤਾ। ਰੋਟੀ ਅਸੀਂ ਖਾ ਲਈ ਸੀ। 8 ਸਤੰਬਰ 1981 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅੱਜ (1996 ਵਿਚ ਲਿਖਣ) ਤੱਕ ਵਾਪਸ ਘਰ ਵੱਲ ਜਾਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਉਸ ਭਤੀਜੀ ਦੀ ਸ਼ਾਦੀ ਹੋਈ ਨੂੰ ਵੀ ਇਕ ਸਾਲ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਹ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੀ ਸੀ।

ਸੋ, ਅਸੀਂ ਪਿੰਡ ਚੱਲ ਕੇ ਮਲਸੀਹਾਂ (ਨਕੋਦਰ) ਕੋਲ ਰਾਤ 10 ਵਜੇ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਸਿੰਘ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਉਥੇ ਹੀ ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸੀ। ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਤੇ ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਹੋਰਾਂ ਦਾ ਨਵਾਂ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਵੀ ਉਥੇ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ ਜੋ 7 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 14900 ਰੁਪਏ ਦਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਤਾਂ ਵੈਸੇ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਘੁੰਮਣ ਲਈ ਲਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਕੰਮ ਲਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਉਹ ਜ਼ੋਰ ਪਾਉਣ ਲੱਗੇ ਕਿ ਨਵਾਂ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਉਦਘਾਟਨ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਨਵੇਂ 'ਤੇ ਹੀ

ਕਰਨਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਇਹ ਪਹਿਲਾ ਹੀ ਵਾਕਿਆ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਅਜੇ ਤੱਕ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਇਆ। ਮੇਰੇ ਵਾਲਾ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਮੇਰੇ ਹੱਥ ਚੜ੍ਹਿਆ ਸੀ ਤੇ ਸਭ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮੇਰਾ ਫਿਟ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤਾਂ ਕਿ ਤੇਲ ਵਧਾਉਣ 'ਤੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਭੱਜ ਸਕੇ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜ਼ੋਰ ਪਾਉਣ ਕਾਰਨ ਅਸੀਂ ਨਵੇਂ 'ਤੇ ਹੀ ਚੱਲ ਪਏ ਤੇ ਮਲਸੀਹਾਂ ਤੋਂ ਪਟਿਆਲੇ ਚਲੇ ਗਏ।

ਪਟਿਆਲੇ ਜਾ ਕੇ ਉਹ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਾਲ ਹੀ ਮਿਲੀ ਪਰ ਲਾਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਇਆ। ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਉਡੀਕਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਢੇ ਤਿੰਨ ਵਜੇ ਉਹ ਫੀਏਟ ਕਾਰ ਵਿਚ ਆ ਗਿਆ। ਉਥੇ ਇਕੱਠ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੀ। ਉਥੇ ਮਾਰਨਾ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਵਾਪਸ ਪਟਿਆਲੇ ਤੋਂ ਸਰਹੰਦ ਸੜਕ ਰਾਹੀਂ ਆਉਣਾ

ਸੀ। ਸੋ ਅਸੀਂ ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਨਹਿਰ ਕੋਲ ਮਾਰਨ ਦੀ ਸਕੀਮ ਬਣਾ ਲਈ। ਉਥੇ ਰਸਤਾ ਖਾਲੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਸੋ, ਅਸੀਂ ਵਾਪਸ ਆਉਂਦੇ ਮਗਰ ਲੱਗ ਗਏ। ਕਾਰ ਅੱਗੇ ਸੀ ਤੇ ਅਸੀਂ ਪਿੱਛੇ ਸੀ। ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਮੈਂ ਹੀ ਚਲਾਉਂਦਾ ਸੀ, ਉਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਚਲਾਉਣਾ ਜਾਣਦੇ। ਹਥਿਆਰ (ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਕੋਲ) ਦੇ ਹੀ ਸਨ। ਤੀਜਾ ਮੈਂ ਖਾਲੀ ਹੀ ਸੀ। ਫੀਏਟ ਕਾਰ ਤੇਜ਼ ਬਹੁਤ ਸੀ। ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਨਵਾਂ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਭੱਜਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਤੇ ਗਰਮ ਹੁੰਦਾ ਸੀ।

ਸੋ, ਲੁਧਿਆਣੇ ਤੱਕ ਕਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਨਹੀਂ ਰਲ ਸਕਿਆ। ਅੱਧਾ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੀ ਵਿੱਥ ਪਈ ਰਹੀ ਪਰ ਲੁਧਿਆਣੇ ਆ ਕੇ ਜਲੰਧਰ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਚੁੰਗੀ ਦੇ ਕੋਲ ਜੇ ਵੱਡਾ ਪੁੱਲ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਰੇਲ ਗੱਡੀ ਥੱਲੇ ਦੀ ਲੰਘਦੀ ਹੈ ਤੇ ਬਾਕੀ ਗੱਡੀਆਂ ਉਪਰੋਂ ਲੰਘਦੀਆਂ ਹਨ; ਉਥੇ ਮੋੜ ਹੈ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ, ਜੀ.ਟੀ. ਰੋਡ 'ਤੇ ਹੀ। ਸੜਕ ਬਣ ਰਹੀ ਸੀ ਤੇ ਕਾਰ ਹੌਲੀ ਹੋ ਗਈ। ਮੈਂ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਨੇੜੇ ਲੈ ਆਂਦਾ ਤੇ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਹਥਿਆਰ ਫੜ ਲਉ।

ਅੱਗੋ-ਪਿੱਛੇ ਬੱਸਾਂ, ਕਾਰਾਂ ਤੇ ਟਰੱਕ ਆ-ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਮੈਂ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਬਿਲਕੁਲ ਬਰਾਬਰ ਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਕਾਰ ਦੀ ਬਾਰੇ ਦੇ ਨੇੜੇ ਜਾ ਕੇ ਮੈਂ ਕਿਹਾ, "ਫਾਇਰ ਮਾਰੋ..." ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਨੇ ਫਾਇਰ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਚੱਲਦੀ ਕਾਰ ਸੀ ਤੇ ਚਲਦਾ ਹੀ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ। ਫਾਇਰ ਕਿਸੇ ਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਵੱਜਾ ਤੇ ਉਹ ਬਚ ਗਏ ਪਰ ਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਫੱਟ ਰੋਕ ਲਈ ਤੇ ਰੋਲਾ ਪਾ ਦਿੱਤਾ।

ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਬਹੁਤ ਸੀ। ਸੜਕ 'ਤੇ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਚੱਲਦਾ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਕਾਰ ਤੋਂ 10 ਗਜ਼ ਅੱਗੇ ਨਿਕਲ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਰੋਕ ਲਿਆ ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਉਹ ਕਾਰ ਵਾਪਸ ਮੋੜ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਕਾਰ ਕੱਚੇ ਵਿਚ ਉਤਰ ਗਈ। ਮੈਂ ਕਿਹਾ, "ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਚੱਲ ਕੇ ਗੋਲੀ ਮਾਰੋ...ਛੱਡਣਾ ਨਹੀਂ। ਫਿਰ ਨਹੀਂ ਮਰੇਗਾ ਕਦੇ ਵੀ...ਹੁਣ ਤਾਂ ਜੋ ਹੋਣਾ ਸੀ, ਉਹ ਹੋ ਗਿਆ...ਚੌਕਸ ਤਾਂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।" ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਪਿੱਛੇ ਮੋੜ ਲਿਆ ਤੇ ਉਧਰ ਬੈਠੇ ਨੇ ਹੀ ਰਿਵਾਲਵਰ ਇਕ ਹੱਥ ਵਿਚ ਨੰਗਾ ਹੀ ਫੜ ਲਿਆ। ਸਰੂਆਮ ਸਭ ਲੋਕ ਵੇਖ ਰਹੇ ਸਨ। ਬੱਸਾਂ, ਕਾਰਾਂ, ਟਰੱਕ ਸਭ ਰੁਕ ਗਏ। ਮੈਂ ਸਭ ਨੂੰ ਹੱਥ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਡਰਾਈਵਰ ਤੋਂ ਕਾਰ ਭਜਾਈ ਨਾ ਗਈ। ਡਰਾਈਵਰ ਪੰਡਤ ਸੀ, ਡਰ ਗਿਆ ਤੇ ਕਾਰ ਰੁਕ ਗਈ। ਮੈਂ ਬਿਲਕੁਲ ਬਰਾਬਰ ਲਾ ਕੇ, ਰੋਕ ਕੇ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ, ਪੈਰ ਥੱਲੇ ਲਾ ਕੇ ਸੀਸ਼ੇ ਵਿਚ ਦੀ ਚਾਰ ਗੋਲੀਆਂ-ਦੋ ਸਿਰ ਵਿਚ ਤੇ ਦੋ ਪਿਛਲੇ ਪਾਸੇ ਮਾਰੀਆਂ, ਦੋ ਥਾਂ 'ਤੇ ਹੀ ਲਿਟ ਗਿਆ ਲਾਲਾ। ਡਰਾਈਵਰ ਦੇ ਵੀ ਮੂੰਹ 'ਤੇ ਇਕ ਗੋਲੀ ਲੱਗ ਗਈ। ਉਸ ਨੂੰ ਗੋਲੀ ਮਾਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਉਹ ਫੱਟਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਸ ਦੀ ਗਵਾਹੀ 'ਤੇ ਹੀ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਮੈਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਹੋਈ।

ਐਕਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਰਿਵਾਲਵਰ ਸਾਥੀ ਨੂੰ ਫੜਾ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਜਲੰਧਰ ਵੱਲ ਮੋੜ ਲਿਆ। ਸਭ ਪਾਸੇ ਰੋਲਾ ਪੈ ਗਿਆ; ਬੱਸਾਂ, ਕਾਰਾਂ, ਟਰੱਕਾਂ ਵਿਚ ਕਿ ਲਾਲਾ ਜਗਤ ਨਰਾਇਣ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਹਾਹਾਕਾਰ ਮੱਚ ਗਈ। ਕੁਦਰਤੀ ਮਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਿਵਾਲਵਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫੜਾ ਕੇ ਜਦੋਂ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਤੋਰਨ ਲੱਗੇ ਤਾਂ ਕਲੱਚ ਪਲੱਟਾ ਜਵਾਬ ਦੇ ਗਈਆਂ। ਨਵਾਂ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਗਰਮ ਹੋ ਗਿਆ। ਬੜੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਚਲਾਉਣ ਦੀ, ਪਰ ਜਵਾਬ ਦੇ ਗਿਆ। 5-7 ਮਿੰਟ ਤਾਂ ਦੇਖਿਆ ਸੁਇਚ ਚੱਲ ਗਏ, ਪਰ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਬਣੀ। ਸੁਇਚ ਅਜੇ ਇਕ ਘੰਟਾ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ। ਲੋਕ ਬਹੁਤ ਸਨ, ਚਾਰ-ਚੁਫੇਰੇ ਰੋਲਾ ਪੈ ਗਿਆ ਤੇ ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਲੱਗ ਗਿਆ ਕਿ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਖਰਾਬ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਤੇ ਅਸੀਂ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਉਥੇ ਹੀ। ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਕਿਸੇ ਦੇ ਨਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਾਅਲੀ ਨਾਂ 'ਤੇ ਲਿਆ ਸੀ ਤੇ ਗੁਣ ਵੀ ਬਾਣੇ ਹੀ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ। ਬਿਲਕੁਲ ਨਵਾਂ ਹੈ।

ਉਣ ਮੈਂ ਖਾਲੀ ਹੱਥ ਸੀ। ਹਥਿਆਰ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਸਨ ਤੇ ਅਸੀਂ ਸਰਕੰਡਿਆਂ ਵਿਚ ਹੀ ਭੱਜ ਪਏ। ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੂਰ ਜਾਣ 'ਤੇ ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਇਕ ਪੁਰਾਣੇ ਖੂਹ ਵਿਚ ਡਿੱਗ ਪਿਆ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕੱਢਦਿਆਂ ਅੱਧਾ ਘੰਟਾ ਲੱਗ ਗਿਆ...ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਘੇਰਾ ਪਾ ਲਿਆ। ਅਸੀਂ ਜੀ.ਟੀ. ਰੋਡ ਤੋਂ ਕੋਈ ਚਾਰ-ਪੰਜ ਕਿੱਲੋ ਦੀ ਵਿੱਥ 'ਤੇ ਸੀ। ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਖਾਲੀ ਹੱਥ ਵੇਖ ਕੇ ਇਕੱਲੇ ਨੂੰ ਹੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਫੜਨ ਦੀ। ਉਧਰ ਹਨੇਰਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤੇ ਰੋਲਾ ਪੈ ਹੀ ਗਿਆ ਸੀ ਲਾਲੇ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦਾ। ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਰਲ ਕੇ ਝੋਨੇ ਦੇ 10 ਕਿੱਲੋ ਦੇ ਖੇਤ ਵਿਚ ਮੈਨੂੰ ਘੇਰ ਲਿਆ ਤੇ ਮਾਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਥੱਕ ਕੇ ਮੈਂ ਖੜ੍ਹ ਗਿਆ।

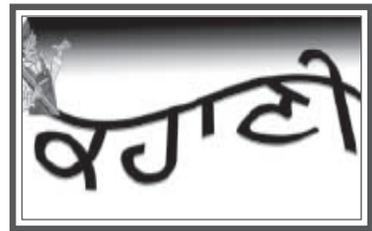
ਖਾਲੀ ਹੱਥ ਤਾਂ ਸੀ, ਸੋ ਮੈਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਫੜ ਲਿਆ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਤਾ ਕਿ ਕੌਣ ਹਾਂ ਮੈਂ, ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਲਾਲੇ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਮਾਰਿਆ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਵਾਰ ਨਾ ਜਾਂਦੀ ਦੇਖੀ ਤਾਂ ਮੈਂ ਨਾਹਰੇ ਮਾਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਗੁਣ ਲੋਕ ਸੁਣ ਕੇ ਡਰ ਗਏ ਕਿ ਇਹ ਤਾਂ ਕੰਮ ਖਰਾਬ ਹੋ ਗਿਆ, ਕਿਉਂਕਿ ਪੋਲਟਰੀ ਫਾਰਮ 'ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਘੇਰਾ ਪਿਆ ਸੀ ਤੇ ਇਹ ਪੋਲਟਰੀ ਫਾਰਮ ਵਾਲੇ ਰਿਟਾਇਰਡ ਫੌਜੀ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਘੇਰਾ ਪਾਇਆ ਸੀ; ਉਹ ਡਰ ਗਏ। ਫੜ ਤਾਂ ਬੈਠੇ ਸਨ। ਤੇ ਨਾਹਰੇ ਸੁਣ ਕੇ ਪਤਾ ਲੱਗ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਤਾਂ ਕੰਮ ਖਰਾਬ ਕਰ ਲਿਆ। ਇਹ ਮਸਲਾ ਤਾਂ ਨਿਰੰਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਗੁਣ ਪੁਲਿਸ ਵੀ ਆ ਚੁੱਕੀ ਸੀ।

ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਇਕ-ਦੋ ਵਾਰ ਉਥੇ ਸਿੰਘ ਗਏ ਸਨ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਉਹ ਫੌਜੀ ਸਭ ਜ਼ਮੀਨ ਫਾਰਮ ਵੇਚ ਕੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿੱਧਰ ਚਲੇ ਗਏ। ਮੈਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਗੱਡੀ ਵਿਚ ਸੁੱਟ ਲਿਆ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਤਕ 8 ਵਜੇ ਚੁੱਕੇ ਸਨ ਤੇ ਰੋਡੀਓ ਰਾਹੀਂ

ਭਾਈ ਰੋਡੇ (ਵਿਚਾਲੇ) ਜਗਤ ਨਰਾਇਣ ਕਤਲ ਕੇਸ ਵਿਚ ਲੰਮੀ ਜੇਲ੍ਹ ਕੱਟਣ ਉਪਰੰਤ ਆਪਣੀ ਹਵੇਲੀ ਵਿਚ ਵੱਡੇ ਭਾਈ (ਖੱਬੇ ਹੱਥ) ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਬਚਪਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਆੜੀ ਨਾਲ ਸਹਿਜ ਪਲਾਂ ਦੌਰਾਨ

ਸਿੰਘ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਆਇਆ। ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਤਾਂ ਦਾ ਭਤੀਜਾ ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਵੀ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਲਾਲੇ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਦੇ ਜਲੰਧਰ ਵਾਲੇ ਵਰਕਰ ਨੇ ਕੁਝ-ਕੁਝ ਹਿੱਟ ਲਾਲੇ ਬਾਰੇ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕੱਲ੍ਹ 9 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਲਾਲਾ ਜਗਤ ਨਰਾਇਣ ਪਟਿਆਲੇ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦੇਸ ਰਾਜ ਦੀ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਹੈ ਤੇ ਜਾਣਾ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ। ਗੰਨਮੈਨ ਵੀ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਿਰਫ਼ ਡਰਾਈਵਰ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਨਾਲੇ ਫੀਏਟ ਕਾਰ 'ਤੇ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਇਰਾਦਾ ਵਿੱਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਸੰਤ ਮਨ੍ਹਾਂ ਕਰ ਕੇ ਗਏ ਹਨ ਤੇ ਹਥਿਆਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹਨ ਪਰ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਸੀ। ਸੀ.ਆਈ.ਡੀ. (ਸੂਹ) ਪੱਕੀ ਸੀ ਕਿ ਹਰ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਪਟਿਆਲੇ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ, ਜੇ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਮੇਰਾ ਖਾਸ ਆਦਮੀ ਮਾਰਨ ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਉਹ ਵੀ ਸੰਤਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਚਲਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤੇ ਕੰਮ ਅੱਧਾ ਸੀ ਪਰ ਸੰਤਾਂ ਦਾ ਭਤੀਜਾ ਕਾਰਗਲਾ ਸੀ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਚੱਲੇ। ਮੈਂ ਨਾਲ ਜਾਵਾਂਗਾ, ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦੇ। ਮੈਂ ਵੀ

ਸਮੁੰਦਰ ਵੱਲ ਦੀ ਖਿੜਕੀ

ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਜਸਬੀਰ ਭੁੱਲਰ ਕਹਾਣੀ ਨੂੰ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਰੰਗ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਕਰਕੇ ਚਰਚਿਤ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੇ ਨਿੱਕੇ ਪਰ ਚੁਸਤ ਫ਼ਿਕਰੇ ਪਾਠਕ ਨੂੰ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਧੂਹ ਕੇ ਲਿਜਾਏ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੁਸਤ ਫ਼ਿਕਰਿਆਂ ਦੀ ਚੁਗਾਠ ਉਤੇ ਉਹ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਮੂੰਹ-ਮੱਥਾ ਸੰਵਾਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਉਤੇ ਮੋਰਨੀਆਂ ਵਾਹੁਣ ਦੀ ਕਲਾ ਵਾਂਗ ਆਪਣੀ ਸੈਲੀ ਦਾ ਰੰਗ ਭਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਹਾਣੀ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨੂੰ ਭਾਵਕਤਾ ਦੀ ਚਾਸ਼ਨੀ ਵਿਚ ਭਿਉਂ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਾਣੀ ਅਸਲ ਵਿਚ ਔਰਤ ਦੀ ਬੇਵਾਸੀ 'ਚੋਂ ਸਿੱਮਦੇ ਦਰਦ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਹੈ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਜਸਬੀਰ ਭੁੱਲਰ

ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਮੁਹੱਬਤੀ ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਭਗੋੜਾ ਸਾਂ। ਮੈਨੂੰ ਬੰਬਈ ਦੀ ਗਲਵਕਤੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਪਰ ਬੰਬਈ ਕੋਲ ਨਾ ਬਾਗਵਾਂ ਸਨ, ਨਾ ਮੋਢਾ ਸੀ। ਬੰਬਈ ਚੁੱਕ ਤੋਂ ਸੱਖਣਾ ਖਾਲੀ ਤਾਬੂਤ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਤਿੰਨ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੀ ਲੋਥ ਉਸ ਤਾਬੂਤ ਵਿਚ ਪਈ ਤਰੱਕ ਰਹੀ ਸੀ। ਮੈਂ ਹੁਣ ਕਿੱਥੋਂ ਲਿਆਵਾਂ ਆਪਣੇ ਉਹ ਤਿੰਨ ਵਰ੍ਹੇ। ਛੱਡ ਨਾਲ ਲਟਕ ਰਿਹਾ ਪੁਰਾਣਾ ਪੱਖਾ ਚੀਕ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਕਮਰੇ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਸਾਈ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਸਨ।

ਘੋਸ ਤੇ ਦਿਸਾਈ ਅੱਜ ਫੇਰ ਥਾਈਂ-ਥਾਈਂ ਜਾਣਗੇ। ਡਾਇਰੈਕਟਰਾਂ ਤੇ ਪ੍ਰੋਡਿਊਸਰਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨਗੇ। ਕਦੀ ਕਿਸੇ ਬੂਹੇ ਤੋਂ ਝਾੜ ਖਾ ਕੇ ਪਰਤ ਆਉਣਗੇ, ਤੇ ਕਦੀ ਕਿਸੇ ਬੂਹੇ ਤੋਂ ਭਰਮ ਦੀ ਉਂਗਲ ਫੜ ਲੈਣਗੇ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਸਾਮੀਂ ਆਉਣਗੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਿਸਮ ਵਿਚ ਦਿਨ ਭਰ ਦੀ ਥਕਾਵਟ ਹੋਵੇਗੀ ਤੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦਾ ਚੂਰਾ ਭੂਰਾ।

ਮੈਂ ਅੱਜ ਕਿਸੇ ਸਟੁਡੀਓ ਦਾ ਫੇਰਾ ਨਹੀਂ ਸਾਂ ਲਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ। ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦਿਨ ਦਾ ਨਾਗਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸਾਂ। ਮੇਰੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਵੈਸੇ ਵੀ ਕਿਧਰੇ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪੈਣਾ। ਹੁੰਸਤੀ ਹੋਈ ਹਵਾ ਉੱਜ ਹੀ ਚੁੱਪ ਰਹਿਣੀ ਸੀ।

ਮੈਂ ਵੱਡਾ ਐਕਟਰ ਨਹੀਂ ਸਾਂ। ਮੈਂ ਐਕਟਰਾਂ ਸਾਂ, ਤਰਲਿਆਂ ਦੀ ਭੀੜ ਵਿਚ ਘਿਰਿਆ ਐਕਟਰਾਂ! ਮੈਂ ਇਕੱਲਾ ਨਹੀਂ ਸਾਂ। ਲੂਣੇ ਟਾਪੂ 'ਤੇ ਬੰਦਿਆਂ ਦਾ ਹਜ਼ੂਮ ਸੀ। ਉਹ ਕਿੱਧਰ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ? ਉਹ ਕੀ ਲੱਭ ਰਹੇ ਸਨ? ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ-ਪਿੱਛੇ ਕਿਉਂ ਤੁਰ ਪਿਆ ਸਾਂ? ਬੱਕੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮੇਰੀ ਆਵਾਜ਼ 'ਤੇ ਕੋਈ ਗਿਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਦੁਪਹਿਰੇ ਮੈਂ ਕੋਲਾਬਾ ਦੇ ਇੱਕ ਪਾਰਸੀ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਤੋਂ ਢਿੱਡ ਭਰ ਕੇ ਰੋਟੀ ਖਾਧੀ, ਚਾਹ ਦਾ ਕੱਪ ਪੀਤਾ ਤੇ ਤੁਰ ਪਿਆ। ਮੈਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸਾਂ, ਇੰਨਾ ਤੁਰਾਂ, ਇੰਨਾ ਥੱਕਾਂ ਕਿ ਭਲਕ ਤੱਕ ਆਪਣੇ ਵੱਲ ਪਰਤਣ ਦਾ ਖਿਆਲ ਹੀ ਨਾ ਆਵੇ।

ਮੇਰੇ ਚੁਫੇਰੇ ਪ੍ਰੈਸ਼ਨ ਸਮੁੰਦਰ ਸੀ। ਅਗਲੀ ਸਵੇਰ ਹਾਲੇ ਦੂਰ ਸੀ। ਹਾਲੇ ਤਾਂ ਚਿਪਚਿਪਾ ਦਿਨ ਬਾਕੀ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਤੇ ਅਗਲੀ ਸਵੇਰ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਹਾਲੇ ਰਾਤ ਨੇ ਆਉਣਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਲੋਕਲ ਬੱਸ ਫੜੀ ਤੇ ਬੰਬੇ ਸੈਂਟਰਲ ਜਾ ਉਤਰਿਆ। ਉਥੋਂ ਲਮਿੰਗਟਨ ਰੋਡ ਹੁੰਦਾ ਹੋਇਆ ਮੈਂ ਕ੍ਰਿਸਨਾ ਸਿਨਮੇ ਜਾ ਪਹੁੰਚਿਆ। ਉਥੇ ਖਲੋਤਾ ਮੈਂ ਫਿਲਮਾਂ ਦੇ ਪੋਸਟਰ ਵੇਖਦਾ ਰਿਹਾ। ਹਾਲੇ ਸ਼ਾਮ ਨਹੀਂ ਸੀ ਢਲੀ। ਮੈਂ ਕ੍ਰਿਸਨਾ ਸਿਨਮੇ ਦੇ ਪਿਛਵਾਤੇ ਵਾਲੇ ਕ੍ਰਿਸਨਾ ਪੂਰੀ ਗਾਉਸ ਵਿਚ ਜਾ ਬੈਠਾ। ਚਾਹ ਦੀ ਤਲਬ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਮੈਂ ਕੁਝ ਵਕਤ ਹਾਲੇ ਹੋਰ ਗੁਜ਼ਾਰਨਾ ਸੀ। ਚਾਹ ਦਾ ਕੱਪ ਮੰਗਵਾਇਆ ਤੇ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਘੁੰਟ ਭਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ।

ਬਾਹਰ ਨਰੂ ਵਾਲਾ ਖੁਦਾ ਬਖ਼ਸ਼ ਦਿਸਿਆ ਤਾਂ ਮੈਂ ਉਠ ਖਲੋਤਾ। ਚਾਹ ਦੇ ਪੈਸੇ ਦਿੱਤੇ ਤੇ ਬਾਹਰ ਆ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਉਹਦੇ ਕੋਲੋਂ ਅਧਿਆ ਲਿਆ ਤੇ ਪੁਰਾਣੀ ਅਖਬਾਰ ਦੇ ਟੋਟੇ ਵਿਚ ਵਲ੍ਹੇਟ ਕੇ ਬੋਤਲ ਮੋਢੇ ਨਾਲ ਲਟਕਦੇ ਝੋਲੇ ਵਿਚ ਪਾ ਲਈ। ਘੜੀ ਵੇਖੀ, ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਦੋ ਕੁ ਘੰਟੇ ਹੋਰ ਬਾਕੀ ਸਨ।

ਸ਼ਾਮ ਦੇ ਪੁੰਦਲਕੇ 'ਚ ਮੈਂ ਚੋਪਾਟੀ ਤੱਟ 'ਤੇ

ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ। ਬੀਚ 'ਤੇ ਰੌਣਕ ਵਧ ਰਹੀ ਸੀ। ਭੋਲਪੂਰੀ ਤੇ ਚਾਟਾਂ ਦੀਆਂ ਰੇਹੜੀਆਂ ਦੁਆਲੇ ਹਜ਼ੂਮ ਇਕੱਠਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਲੋਕ ਚਟਪਟੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਖਾਣ ਲਈ ਤਰਲੋਮੱਛੀ ਹੋ ਰਹੇ ਸਨ। ਸਮੁੰਦਰ ਬਿਲਕੁਲ ਇਕੱਲਾ ਸੀ।

“ਬਾਬੂ! ਤੁਫ਼ਰੀਕੇ ਕੇ ਲੀਏ ਸਾਥ ਚਾਹੀਏ ਕਿਆ?” ਅਠਾਰਾਂ-ਉਨੀਆਂ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੀ ਕੁੜੀ ਨੇ ਬੇਝਿਜਕ ਮੇਰਾ ਹੱਥ ਫੜ ਲਿਆ। ਮੈਂ ਉਹਦਾ ਹੱਥ ਝਟਕ ਦਿੱਤਾ।

ਉਹਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਲਿਲਕਤੀ ਬਣ ਗਈ, “ਬਾਬੂ, ਕੋਈ ਲਫੜਾ ਨਈਂ, ਕੁਸ਼ ਨਈਂ। ਏਕ ਘੰਟੇ ਕਾ ਸਿਰਫ਼ ਦਸ ਟਕਾ। ਤੁਮ ਸੇ ਜਾਸਤੀ ਨਈਂ ਮਾਂਗਤਾ।”

ਅਚਨਚੇਤੀ ਚੋਪਾਟੀ ਜਗਮਗ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਈ ਪਰ ਰੁੱਖਾਂ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਕੋਈ ਬੱਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜੇਠੇ ਇਧਰ ਉਧਰ ਝਾੜੀਆਂ ਵਰਗੇ ਰੁੱਖਾਂ ਹੇਠ ਬੈਠੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਹਨੇਰਾ ਅਜੇ ਇੰਨਾ ਗੂੜ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਢਕ ਲਵੇ। ਇਹ ਰੁੱਖ ਛਾਂਵੇਂ ਬਹਿਣ ਦੇ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਸਨ ਆਉਂਦੇ, ਇਸੇ ਕੰਮ ਆਉਂਦੇ ਸਨ। ਉਸ ਕੁੜੀ ਦਾ ਕੋਈ ਕਮਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੈਂ ਬੇਖਿਆਲੀ ਵਿਚ ਇੱਕ ਰੁੱਖ ਬੋਲੇ ਖਲੋਤਾ ਹੋਇਆ ਸਾਂ। ਰੁੱਖ ਬੋਲੇ ਖਲੋਣ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹੀ ਸੀ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਔਰਤ ਦਾ ਸਾਥ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਰੁੱਖਾਂ ਦੇ ਹੇਠ ਲੋਕ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਸਾਥ ਨਾਲ ਗਈ ਰਾਤ ਤੱਕ ਬੈਠੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ।

ਉਸ ਕੁੜੀ ਤੋਂ ਪੱਲਾ ਛੁਡਾ ਕੇ ਮੈਂ ਅਗਾਂਹ ਤੁਰ ਪਿਆ। ਕਾਰ ਪਾਰਕ ਵਾਲੇ ਖੰਭੇ ਲਾਗੇ ਲੰਘਦਿਆਂ, ਮੇਰੇ ਪੁਰਾਣੇ ਦਿਨ ਪਰਤ ਆਏ। ਖੰਭੇ ਹੇਠ ਦੋ-ਤਿੰਨ ਜਵਾਨ ਮੁੰਡੇ ਖੜ੍ਹੇ ਸਨ।

ਸ਼ਾਮ ਢਲਦਿਆਂ ਬੰਬਈ ਵੇਸਵਾ ਕਿਉਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?

ਇਹ ਮੁੰਡੇ ਹੁਣੇ ਇੱਕ ਇੱਕ ਕਰਕੇ ਕੀਮਤੀ ਕਾਰਾਂ ਵਿਚ ਬਹਿਣਗੇ ਤੇ ਚਲੇ ਜਾਣਗੇ। ਬੁੱਢੀਆਂ, ਅੱਧਖੜ ਅਮੀਰ ਔਰਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੀਆਂ ਗਾਹਕ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਪਤੀ ਫਾਈਵ ਸਟਾਰ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਵਿਚ ਖੁੱਭੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਲੱਗ ਫਲੈਟਾਂ ਵਿਚ ਰਖੋਲਾਂ ਰੱਖੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਕਈਆਂ ਦੇ ਪਤੀ ਬਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਉਹ ਮੁਲਕ ਫੇਰਾ ਵੀ ਮਾਰਦੇ ਸਨ ਪਰ ਬੀਵੀਆਂ ਲਈ ਨਹੀਂ। ਬੀਵੀਆਂ ਆਪਣੀ ਇਕੱਲ ਦੀ ਸਿਉਕ ਵਿਚ ਬਲੂ ਫਿਲਮਾਂ ਭੋਗਦੀਆਂ ਤੇ ਨਸ਼ੇ ਵਿਚ ਭਿੱਜ ਕੇ ਸੌਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ।

ਵੇਸਵਾ ਦਾ ਕੰਮ ਜਦੋਂ ਆਦਮੀ ਕਰੇ ਤਾਂ ਉਹਨੂੰ ਕੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਣਗੇ? ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਤਾਂ ਪਛੜੇ ਵੇਲਿਆਂ ਵਿਚ ਲੋੜ ਹੀ ਨਹੀਂ ਪਈ ਹੋਵੇਗੀ। ਖੰਭੇ ਲਾਗੇ ਲੰਘਦਿਆਂ ਮੈਂ ਐਵੇਂ ਜਿਹੇ ਸੋਚਿਆ ਤੇ ਖੰਭੇ ਕੋਲੋਂ ਅੱਖ ਚੁਰਾ ਕੇ ਕਦਮ ਕਾਹਲੇ ਕਰ ਲਏ। ਮੈਨੂੰ ਡਰ ਸੀ ਕਿਤੇ ਮੇਰੀ ਕੋਈ ਪੁਰਾਣੀ ਗਾਹਕ ਮੈਨੂੰ ਪਛਾਣ ਕੇ ਮੁੜ ਖਹਿੜੇ ਨਾ ਪੈ ਜਾਵੇ। ਫਾਕਿਆਂ ਦੇ ਦਿਨੀਂ ਮੈਨੂੰ ਕੀ-ਕੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਸੜਕ ਟੱਪ ਕੇ ਮੈਂ ਲੋਕਲ ਬੱਸ ਸਟੈਂਡ ਤੋਂ ਫਾਰਸ ਰੋਡ ਦੀ ਬੱਸ ਲੈ ਲਈ।

ਜਦੋਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਮੇਰੇ ਪੈਰਾਂ ਵਿਚ ਬੀਮਾਰ ਗਲੀ ਦੀਆਂ ਗੁੰਝਲਾਂ ਪਈਆਂ ਤਾਂ ਮੈਂ ਪ੍ਰੈਸ਼ਨ ਜਿਹਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸਾਂ। ਇਹ ਅਚਨਚੇਤੀ ਹੀ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿ ਮੇਰੀ ਇਕੱਲ ਦੋਸਤੀ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਲੱਭਦੀ ਉਸ ਬਾਜ਼ਰ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚ ਗਈ ਸੀ। ਵੇਸਵਾਵਾਂ ਥਾਂ-ਥਾਂ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਸਨ। ਮੇਰਾ 'ਤੇ, ਜੰਗਲਿਆਂ ਪਿੱਛੇ, ਛੱਜੇ 'ਤੇ। ਉਹ ਹਾਬੜਿਆਂ ਵਾਂਗ ਗਾਹਕਾਂ ਨੂੰ ਘੇਰ ਲੈਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਅਸਲੀਲ ਫਿਕਰਿਆਂ ਵਿਚ ਲੁਕਿਆ ਤਰਲਾ! ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਾ, ਉਹ ਮੈਂ ਸਾਂ, ਕਤਾਰ ਵਿਚ ਖਲੋਤਾ ਐਕਟਰਾਂ!

ਉਹ ਮੇਰਾ ਆਪਣਾ ਭਾਈਚਾਰਾ ਸੀ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੁਬਾਰੇ ਦੀਆਂ ਪੌੜੀਆਂ ਚੜ੍ਹ ਸਕਦਾ ਸਾਂ ਤੇ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਵਾਲੇ ਚੁਬਾਰੇ ਦੀਆਂ ਹਨੇਰੀਆਂ ਸਲੂਬੀਆਂ ਪੌੜੀਆਂ ਚੜ੍ਹ ਗਿਆ ਸਾਂ। ਉਸ ਚਕਲੇ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਵਿਚ ਬਿੰਦਾ ਜਿਹਾ ਹਨੇਰਾ ਪਸਰਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇੱਕ ਉਦਾਸ ਜਿਹੀ ਚੁੱਪ ਠਹਿਰੀ ਹੋਈ ਸੀ।

ਧੰਦੇ ਵਾਲੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਲੱਕੜ ਦੀਆਂ ਫੱਟੀਆਂ ਦੇ ਤਿੰਨ ਨਿੱਕੇ-ਨਿੱਕੇ ਕੈਬਿਨ ਬਣੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਬਾਕੀ ਥਾਂ ਵਿਚ ਇੱਕ ਮੈਲਾ ਤੇ ਪੁਰਾਣਾ

ਸੋਫਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਸੋਫੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬੈਂਚ ਸੀ। ਸੌਦਾ ਤੈਅ ਹੋਣ ਵੇਲੇ ਵੇਸਵਾਵਾਂ ਬੈਂਚ 'ਤੇ ਆ ਕੇ ਬੈਠ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਇੰਨੇ ਤੰਗ ਥਾਂ ਦੀ ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਸਹੂਲਤ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ। ਸੌਦਾ ਤੈਅ ਹੋਣ ਪਿੱਛੋਂ ਚੁਣੀ ਹੋਈ ਵੇਸਵਾ ਬੈਠੀ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਤੇ ਬਾਕੀ ਉਠ ਕੇ ਅੰਦਰ ਚਲੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ।

ਵੇਸਵਾਵਾਂ ਚਾਰ ਸਨ ਤੇ ਕੈਬਿਨ ਤਿੰਨ। ਕਈ ਵਾਰ ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਸੋਫੇ 'ਤੇ ਬਹਿ ਕੇ ਕੈਬਿਨ ਦੇ ਵਿਹਲੇ ਹੋਣ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਸੀ। ਲੱਕੜ ਦੇ ਕੈਬਿਨਾਂ ਦਾ ਉਹਲਾ ਭੁਲੇਖੇ ਜਿਹੇ ਵਰਗਾ ਸੀ।

ਮੈਡਮ ਮੈਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਮੁਸਕਰਾਈ ਤੇ ਮੁੜ ਗਾਹਕ ਨਾਲ ਭਾਅ ਤੈਅ ਕਰਨ ਵਿਚ ਰੁੱਝ ਗਈ। ਮੈਂ ਮੈਡਮ ਦੇ ਲਾਗੇ ਪਏ ਸਟੂਲ 'ਤੇ ਬੈਠ ਗਿਆ। ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਗਾਹਕ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬੈਂਚ 'ਤੇ ਬੈਠੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਪੰਜਾਬੀ ਬਾਬੂ ਨੂੰ ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਦੇ ਪੰਜਾਬਣ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਸ਼ੱਕ ਸੀ।

“ਬੇਟੀ, ਸੇਠ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ 'ਚ ਗੱਲ ਕਰ।”

ਮੈਡਮ ਨੇ ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਨੂੰ ਆਖਿਆ।

ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਨੇ ਟੁੱਟੀ-ਫੁੱਟੀ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਕਈ ਗਾਹਕ ਵੀ ਅਜੀਬ ਸਨ। ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਮਾਨਤਾਵਾਂ, ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਤੇ ਧਰਮ ਚੁੱਕ ਕੇ ਚਕਲੇ 'ਤੇ ਲੈ ਆਉਂਦੇ ਸਨ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੁੜੀਆਂ ਦਾ ਧਰਮ ਜਿਸਮ ਸੀ। ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਜਿਉ ਸਕਣ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਸੀ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਗਾਹਕ ਦੇ ਧਰਮ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਦੀਆਂ ਸਨ। ਗਾਹਕ ਦਾ ਧਰਮ ਬਚਾਉਣ ਖਾਤਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਲਾਂ ਲਈ ਉਹ ਆਪਣਾ ਨਾਂ ਵੀ ਬਦਲ ਲੈਂਦੀਆਂ ਸਨ ਤੇ ਧਰਮ ਵੀ। ਨਾਂ ਪਹਿਲੋਂ ਵੀ ਕਿਹੜਾ ਅਸਲੀ ਹੁੰਦਾ ਸੀ!

ਪੰਜਾਬੀ ਬਾਬੂ ਨੇ ਮੈਡਮ ਨੂੰ ਫੀਸ ਤਾਰੀ ਤੇ ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਦੀ ਬਾਂਹ ਫੜ ਕੇ ਉਠ ਖਲੋਤਾ। ਕੈਬਿਨ ਖਾਲੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹ ਮੁੜ ਬੈਠ ਗਿਆ। ਕੈਬਿਨਾਂ 'ਚੋਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚੁੱਪ ਵਿਚ ਹੋਰ ਉਚੀਆਂ ਜਾਪਣ ਲੱਗ ਪਈਆਂ ਸਨ।

“ਬਹੁਤ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਆਇਆ ਏ?” ਅੰਦਰਲੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਢੱਕਣ ਖਾਤਰ ਮੈਡਮ ਕੁਝ ਉਚੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਬੋਲੀ।

“ਬੱਸ ਆਇਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ਗਿਆ।”

ਮੈਡਮ ਉਠ ਖਲੋਤੀ, “ਚੱਲ, ਅੰਦਰ ਆ।” ਦੂਜੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਭੁੰਜੇ ਦਰੀ ਵਿਛੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਕੰਧ ਨਾਲ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਬਿਸਤਰੇ ਪਏ ਸਨ। ਵੇਸਵਾਵਾਂ ਇਸ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਬਹਿੰਦੀਆਂ ਸਨ, ਸੌਂਦੀਆਂ ਸਨ, ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਲੱਕੜ ਦੇ ਫੱਟਿਆਂ ਦੀ ਵੰਡ ਪਾ ਕੇ ਮੈਡਮ ਲਈ ਕਮਰਾ ਵੱਖ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਕਮਰੇ ਦੀਆਂ ਖਿੜਕੀਆਂ ਸਮੁੰਦਰ ਵੱਲ ਖੁੱਲ੍ਹਦੀਆਂ ਸਨ। ਇੱਕ ਖਿੜਕੀ ਮੈਡਮ ਦੇ ਕੈਬਿਨ ਵਿਚ ਸੀ ਤੇ ਇੱਕ ਵੇਸਵਾਵਾਂ ਦੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ। ਸ਼ਾਮ ਵੇਲੇ ਸਮੁੰਦਰ ਦੀਆਂ ਲਹਿਰਾਂ ਖੁੱਰ ਪਾਉਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਗੁਸੈਲ ਛੱਲਾਂ ਪੱਥਰਾਂ ਨਾਲ ਮੱਥਾ ਮਾਰਦੀਆਂ ਤੇ ਖਿੜ-ਪੁੰਡ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਸਮੁੰਦਰ ਦੇ ਰੋਹ ਵਿਚ ਬੇਵਾਸੀ ਸਾਫ਼ ਦਿਸਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੀ ਸੀ।

ਵੇਸਵਾਵਾਂ ਸਮੁੰਦਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰੈਸ਼ਨ ਸਨ।

ਸਮੁੰਦਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਦਾਸ ਕਰਦਾ ਸੀ।

ਮੈਡਮ ਉਠ ਕੇ ਧੰਦੇ ਵਾਲੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਮੈਂ ਗਲਾਸ ਖਾਲੀ ਕਰ ਕੇ ਦੂਜਾ ਪੈਗ ਪਾ ਲਿਆ। ਪਾਣੀ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਉਠਣ ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਕਮਰੇ ਦਾ ਮੈਲਾ ਪਰਦਾ ਚੁੱਕ ਕੇ ਸ਼ੀਰੀ ਨੇ ਝਾਕਿਆ। ਉਹ ਹੁਣੇ ਵਿਹਲੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਨੱਸ ਕੇ ਮੇਰੇ ਗਲ ਆ ਬਾਗਵਾਂ ਪਾਈਆਂ। ਮੈਂ ਸ਼ੀਰੀ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਲੱਗਦਾ ਸਾਂ। ਮੈਂ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਕੇ ਸੋਚਿਆ, ਕਿਤੇ ਸ਼ੀਰੀ ਕੋਈ ਸੁਪਨਾ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਵੇਖਣ ਲੱਗ ਪਈ। ਚਕਲੇ ਦੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਝੱਲੀਆਂ ਸਨ। ਕੋਈ ਮਲਬੇ ਦੀਆਂ ਇੱਟਾਂ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਹ ਘਰ ਉਸਾਰਨ ਬੈਠ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇੰਦਾਂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਧੰਦਾ ਚੌਪਟ ਹੋਣ ਦਾ ਸੰਸਾ ਵੱਧ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਥੋਂ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

ਨਵਾਂ ਚਕਲਾ। ਨਵਾਂ ਨਾਂ। ਨਵੇਂ ਗਾਹਕ। ਕੀ ਪੜ੍ਹੇ, ਸੁਪਨਾ ਮੁੜ ਬਣੇ, ਨਾ ਬਣੇ। ਕੋਈ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕੋੜੀਆਂ ਖਿਲਾਰਨ ਵਾਲਾ ਆਵੇ, ਨਾ ਆਵੇ। ਸ਼ੀਰੀ ਨੇ ਪਾਣੀ ਲਿਆ ਕੇ ਮੇਰਾ ਗਲਾਸ ਭਰ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਆਪਣੇ ਲਈ ਵੱਖਰਾ ਪੈਗ ਬਣਾ ਲਿਆ।

“ਕਈ ਗਾਹਕ ਵੀ ਬੱਸ ਸਿਰਦਰਦੀ ਹੁੰਦੇ ਨੇ। ਜਿਹੜਾ ਹੁਣ ਗਿਆ ਏ, ਇਹ ਤਾਂ ਰੋੜਕਾ ਪਾ ਕੇ ਹੀ ਬੈਠ ਗਿਆ ਅਖੇ...।” ਸ਼ੀਰੀ ਨੇ ਗਲਾਸ ਇੱਕੋ ਝੀਕ ਵਿਚ ਅੱਖ ਖਾਲੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਹੇਠਾਂ ਰੱਖ ਕੇ ਬੋਲੀ, “ਸੱਚੀਂ ਅਮਰ! ਮੈਂ ਤਾਂ ਉਹਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਪਈ ਇਹ ਮੇਰਾ ਪੇਸ਼ਾ ਏ ਪਰ ਮੇਰੇ ਬੁੱਲ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਦਾ ਹੱਕ ਏ।”

ਮੈਂ ਹੈਰਾਨ ਜਿਹਾ ਹੋ ਕੇ ਸ਼ੀਰੀ ਵੱਲ ਵੇਖਿਆ। ਸ਼ੀਰੀ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਭਰ ਆਈਆਂ ਸਨ। ਉਹ ਗੋਡੇ 'ਤੇ ਠੋਡੀ ਰੱਖੀ, ਨਹੁੰ ਨਾਲ ਦਰੀ 'ਤੇ ਲੀਕਾਂ ਮਾਰਨ ਲੱਗ ਪਈ ਤੇ ਫਿਰ ਸਿਰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਹੌਲੀ ਜਿਹੀ ਬੋਲੀ, “ਅਮਰ, ਮੈਂ ਵੇਸਵਾ ਹੀ ਸਹੀ, ਪਰ...। ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ

ਸੁੱਚੇ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਦੇ ਸਕਾਂ।”

ਸਮੁੱਚੇ ਚਕਲੇ 'ਤੇ ਹਰ ਵੇਲੇ ਬੋਝਲ ਜਿਹਾ ਹਨੇਰਾ ਫੈਲਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਉਸ ਪਲ ਹਨੇਰੇ ਦੇ ਉਸ ਬੋਝ ਦੀ ਸਮਝ ਲੱਗ ਗਈ। ਮੈਂ ਸ਼ਰਾਬ ਦਾ ਗਲਾਸ ਕਾਹਲੀ ਨਾਲ ਖਾਲੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਰਾਤ ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਤੀ, ਉਲਟੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਤੇ ਸੌਂ ਗਿਆ। ਤੜਕਸਾਰ ਮੇਰੀ ਜਾਗ ਖੁੱਲ੍ਹ ਗਈ।

ਰਾਤ ਦੇ ਜਾਗੇ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਦੀਆਂ ਬੱਕੀਆਂ-ਟੁੱਟੀਆਂ ਵੇਸਵਾਵਾਂ ਬੋਹੋਸੀ ਦੀ ਨੀਂਦ ਸੁੱਤੀਆਂ ਪਈਆਂ ਸਨ। ਉਹ ਕਿਸੇ ਉਜੜੇ ਕਾਫ਼ਲੇ ਦੇ ਸਾਮਾਨ ਵਾਂਗ ਇਧਰ-ਉਧਰ ਖਿਲਰੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਉਹ ਦੁਪਹਿਰ ਤੱਕ ਇੰਜ ਹੀ ਸੁੱਤੀਆਂ ਰਹਿਣਗੀਆਂ। ਜਦੋਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਦਿਨ ਚੜ੍ਹਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਚਕਲੇ ਦੀਆਂ ਧੀਆਂ ਦੀ ਰਾਤ ਹੁੰਦੀ ਸੀ।

ਮੇਰਾ ਸਿਰ ਪੀੜ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮੂੰਹ ਦਾ ਸਵਾਦ ਬਕਬਕਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਸਰਹਾਣੇ ਨੂੰ ਕੰਧ ਨਾਲ ਰੱਖ ਕੇ ਵੇਅ ਲਾ ਲਈ ਤੇ ਅੱਧ ਲੇਟਿਆ ਜਿਹਾ ਪਿਆ ਰਿਹਾ। ਉਹ ਕਮਰਾ ਖੁੱਬ ਹੋਏ ਖੰਭਾਂ

ਵਾਲੀਆਂ ਚਿੜੀਆਂ ਦਾ ਭਰਿਆ ਪੂਰਾ ਚੰਬਾ ਸੀ। ਉਹ ਸੁੱਤੀਆਂ ਪਈਆਂ ਬੜੀਆਂ ਮਾਸੂਮ ਤੇ ਭੋਲੀਆਂ ਦਿਸ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਜਿਵੇਂ ਭੈਣਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਨੇ। ਉਹ ਸੱਚਮੁੱਚ ਭੈਣਾਂ ਹੀ ਜਾਪ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਉਹ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਸ਼ਰਾਰਤਾਂ ਵੀ ਭੈਣਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਕਰਦੀਆਂ ਸਨ। ਕਦੀ ਕੋਈ ਬੈਠੇ ਨੂੰ ਮੋਢਿਆਂ ਤੋਂ ਫੜ ਕੇ ਪਿਛਾਂਹ ਡੇਗ ਜਾਂਦੀ। ਕੋਈ ਲੰਘਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੱਥ ਨਾਲ ਮੇਰੇ ਵਾਲ ਖਿਲਾਰ ਦਿੰਦੀ। ਕੰਘੀ ਫੜ ਕੇ ਕੋਈ ਮੇਰੇ ਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਵੰਗ ਨਾਲ ਵਾਹੁਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੀ। ਕੋਈ ਮੇਰੇ ਮੋਢੇ ਤੋਂ ਝੋਲਾ ਉਤਾਰ ਕੇ ਫਰੋਲਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੀ। ਮੈਂ ਭੁੱਖਾ ਨੰਗਾ ਗਾਹਕ ਇਸ ਚਕਲੇ ਦਾ ਇੰਨਾ ਕਰੀਬੀ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਗਿਆ ਸਾਂ? ਮੈਂ ਚਕਲੇ ਦੇ ਬਿਸਤਰੇ 'ਤੇ ਘਰ ਦੀ ਪਨਾਹ ਵਾਂਗ ਪਿਆ ਹੋਇਆ ਸਾਂ ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਦਿਸ ਰਹੇ ਸਨ।

ਮੈਂ ਸੋਚਿਆ, ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਵੱਡਾ ਐਕਟਰ ਜਾਂ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਬਣਾਂਗਾ ਤਾਂ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਬੰਗਲਾ ਖਰੀਦਾਂਗਾ। ਸਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਉਥੇ ਲੈ ਜਾਵਾਂਗਾ। ਉਥੇ ਇੱਕ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਭੁੰਜੇ ਦਰੀ ਵਿਛਾ ਕੇ ਨਹੀਂ ਸੋਣਗੀਆਂ। ਸਾਰੀਆਂ ਉਥੇ ਹੀ ਰਹਿਣਗੀਆਂ ਤੇ ਮੈਂ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਹੱਥੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਆਹ ਕਰਾਂਗਾ।

ਮੈਡਮ ਸ਼ਾਇਦ ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਉਠੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਉਹਨੇ ਮੈਨੂੰ ਪਾਣੀ ਪਿਆਇਆ ਤੇ ਫਿਰ ਦੋਹ ਗਲਾਸਾਂ ਵਿਚ ਚਾਹ ਲੈ ਆਈ। ਚਾਹ ਪੀਦਿਆਂ ਮੈਂ ਉਹਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸੋਚ ਦੀ ਗੱਲ ਦੱਸੀ। ਉਹ ਖਿੜਖਿੜਾ ਕੇ ਹੱਸ ਪਈ। ਸੁੱਤੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਵੇਸਵਾਵਾਂ ਤੁਬਕੀਆਂ। ਉਹ ਹੱਸਦੀ-ਹੱਸਦੀ ਰੋਣ ਲੱਗ ਪਈ।

ਆਪਾ ਕੁਝ ਹੋਲਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਉਸ ਅੱਖਾਂ ਪੁੰਝ ਲਈਆਂ। ਲੰਮਾ ਹਉਕਾ ਭਰ ਕੇ ਬੋਲੀ, “ਅਮਰ, ਭੈਣ ਬਣਨ ਦਾ ਨਸੀਬ ਕਿਸੇ ਵੇਸਵਾ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਬੱਸ ਬੀਵੀ ਬਣਨ ਦਾ ਨਿਮਾਣਾ ਜਿਹਾ ਸੁਪਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਸੁਪਨਾ ਵੀ ਕੁਝ ਵਰ੍ਹੇ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਰਹਿ ਕੇ ਆਪੇ ਮਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।”

ਮੈਂ ਕਲਿਆਣ ਸਟੁਡੀਓ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆਇਆ ਤਾਂ ਪੂਰੇ ਪੰਜ ਸੌ ਰੁਪਏ ਮੇਰੀ ਜੋਬ ਵਿਚ ਸਨ। ਐਕਟਰਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਦੇ ਪੰਜ ਸੌ ਰੁਪਏ! ਮੈਂ ਹੈਰਾਨ ਸਾਂ।

ਮੇਰੀ ਸਿੱਖੀ ਹੋਈ ਡਰਾਈਵਰੀ ਕੰਮ ਆ ਗਈ ਸੀ। ਐਕਟਰਾਂ ਦੀ ਉਸ ਭੀੜ ਵਿਚ ਮੈਂ ਇਕੱਲਾ ਸਾਂ ਜੀਹਨੂੰ ਡਰਾਈਵਰੀ ਆਉਂਦੀ ਸੀ। ਸੋ ਮੈਂ ਚੁਣ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਰੋਲ ਕੁਝ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੀ: ਹੀਰੋਇਨ ਬਦਮਾਸ਼ਾਂ ਦੇ ਚੁੰਗਲ 'ਚੋਂ ਨਿਕਲ ਦੌੜੀ ਸੀ। ਮੈਂ ਟਰੱਕ ਵਿਚ ਸਮਗਲਿੰਗ ਦਾ ਮਾਲ ਲਿਆ ਰਿਹਾ ਸਾਂ। ਹੀਰੋਇਨ ਸਾਹਮਣਿਓ ਡਿੱਗਦੀ-ਢਹਿੰਦੀ ਆ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਹ ਮੇਰੇ ਟਰੱਕ ਸਾਹਮਣੇ ਡਿੱਗ ਕੇ ਬੇਹੋਸ਼ ਹੋ ਗਈ। ਮੈਂ ਉਹਨੂੰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਅੱਡੇ 'ਤੇ ਲੈ ਗਿਆ। ਹੀਰੋਇਨ ਨੂੰ ਦੋਹਾਂ ਬਾਹਵਾਂ 'ਤੇ ਚੁੱਕੀ

ਮੈਂ ਵੱਡੇ ਹਾਲ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚਿਆ ਤੇ ਉਚੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਆਖਿਆ, “ਬਾਸ, ਆਪ ਕੇ ਲੀਏ ਤੋਹਫਾ ਲਾਇਆ ਹੂੰ।” ...ਕੱਟ!

ਮੈਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਡਾਇਲਾਗ ਬੋਲਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਆਸ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਵੱਡੇ ਰੋਲ ਵੀ ਮਿਲਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਣਗੇ। ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਖੁਸ਼ੀ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਸਾਂਝੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸਾਂ। ਕਿੱਥੇ ਜਾਵਾਂ? ਮੈਂ ਦੋਸਤਾਂ ਬਾਰੇ ਸੋਚਿਆ ਤਾਂ ਮੈਡਮ ਦਾ ਚਕਲਾ ਯਾਦ ਆਇਆ। ਇਹ ਧੰਦੇ ਦਾ ਵੇਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੈਂ ਨਿਝੱਕ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸਾਂ। ਮੈਂ ਮਠਿਆਈ ਖਰੀਦੀ। ਗਰਮ-ਗਰਮ ਸਮੋਸੇ ਲਿਫਾਫੇ ਵਿਚ ਪਵਾਏ ਤੇ ਫਾਰਸ ਰੋਡ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ।

ਸਾਰੀਆਂ ਮੇਰੇ ਦੁਆਲੇ ਝੁਰਮਟ ਪਾ ਕੇ ਬੈਠ ਗਈਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਚਾਅ ਸਾਂਭਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾ ਰਿਹਾ। ਉਹ ਸੂਟਿੰਗ ਦੀ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਗੱਲ ਜਾਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ। “ਹੇਮਾ ਮਾਲਿਨੀ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਹੈ?”

“ਤੂੰ ਤਾਂ ਹੇਮਾ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਕਰਕੇ ਵੀ

ਵੇਖੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ।
“ਇੰਨੀ ਭਾਰੀ ਨੂੰ ਤੂੰ ਚੁੱਕਿਆ ਕਿਵੇਂ ਹੋਏ?”

ਮੈਂ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਰੋਲ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾ ਚੜ੍ਹਾ ਕੇ ਦੱਸਦਾ ਰਿਹਾ।
ਚਾਹ ਪੀਣ ਵੇਲੇ ਮੈਨੂੰ ਖਿਆਲ ਆਇਆ, ਮੈਡਮ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸ਼ੀਰੀ ਨੇ ਮੇਰੇ ਬੋਲੇ ‘ਚੋਂ ਰਸਾਲੇ ਕੱਢ ਕੇ ਦਰੀ ‘ਤੇ ਖਿਲਾਰਾ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਮਾਲਾ ਤੇ ਸ਼ੀਰੀ ਇੱਕੋ ਰਸਾਲੇ ‘ਚੋਂ ਕੋਈ ਤਸਵੀਰ ਵੇਖ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਤੇ ਰਾਧਿਕਾ ਸਮੇਸੇ ਖਾਣ ਵਿਚ ਰੁੱਝ ਗਈਆਂ ਸਨ।

“ਮੈਡਮ ਕਿੱਥੇ ਹੈ?” ਮੈਂ ਪੁੱਛਿਆ।
“ਹਸਪਤਾਲ!” ਸ਼ੀਰੀ ਨੇ ਰਸਾਲਾ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਪਹੁੰਚ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ।

“ਹਸਪਤਾਲ?”
“ਉਹਨੂੰ ਤਾਂ ਹਫ਼ਤਾ ਹੋ ਗਿਆ ਏ ਦਾਖਲ ਹੋਇਆ।”

“ਮੈਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਪਤਾ ਲੱਗਣਾ ਸੀ। ਮੈਥੋਂ ਇੰਨੇ ਦਿਨ ਆਇਆ ਜੂ ਨਹੀਂ ਗਿਆ। ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਪੈਸੇ ਨਹੀਂ ਸਨ ਨਾ।” ਮੈਂ ਆਖਿਆ, “ਹੁਣ ਕੀ ਹਾਲ ਹੈ?”

“ਪਤਾ ਨਹੀਂ।”
“ਕਿਉ?”

“ਸਾਡਾ ਜਾਣਾ ਮਨ੍ਹਾ ਹੈ ਨਾ। ਦਾਦਾ ਤਾਂ ਕੁਝ ਦੱਸਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਉਹਦੀਆਂ ਲਾਲ-ਲਾਲ ਅੱਖਾਂ ਵੇਖ ਕੇ ਵੈਸੇ ਵੀ ਗੱਲ ਕਰਨ ਦਾ ਹੌਸਲਾ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ।” ਸ਼ੀਰੀ ਨੇ ਮੇਰੀ ਬਾਹ ਫੜ ਕੇ ਰਿਹਾੜ ਕੀਤੀ, “ਪਲੀਜ਼, ਤੁਸੀਂ ਜਾ ਕੇ ਪਤਾ ਲੈ ਆਉ ਨਾ।”

ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੈਂ ਵਿਹਲਾ ਹੀ ਸਾਂ। ਰਾਹ ਵਿਚ ਮੈਂ ਰੋਹੜੀ ਵਾਲੇ ਤੋਂ ਕੋਲੇ ਤੇ ਅੰਗੂਰ ਲੈ ਕੇ ਅੱਡ-ਅੱਡ ਲਿਫ਼ਾਫ਼ਿਆਂ ਵਿਚ ਪਕਾ ਲਏ। ਉਹਨੂੰ ਕਿਸੇ ਦੇ ਆਉਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹ ਅੱਖਾਂ ਮੀਟੀ ਪਈ ਸੀ। ਉਹਦੇ ਚਿਹਰੇ ‘ਤੇ ਸੜਕ ਕਿਨਾਰੇ ਲਾਵਾਰਸ ਪਏ ਕਿਸੇ ਯਤੀਮ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਵਰਗੀ ਵਿਚਾਰਗੀ ਸੀ। ਚਿਹਰੇ ਦੀ ਪਿਲੰਡਣ ਨੇ ਉਸ ਵਿਚਾਰਗੀ ਦੇ ਰੰਗ ਨੂੰ ਹੋਰ ਗੂੜ੍ਹਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਮੈਂ ਮੰਜੇ ਦੇ ਨਾਲ ਪਈ ਤਿਪਾਈ ‘ਤੇ ਦੋਵੇਂ ਲਿਫ਼ਾਫ਼ੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤੇ। ਉਹਨੇ ਅੱਖਾਂ ਖੋਲ੍ਹੀਆਂ ਤੇ ਤਬਕ ਕੇ ਚੇਤਨ ਹੋ ਗਈ। ਮੰਜੇ ਦੀ ਪਿੱਠ ਨਾਲ ਢੇਅ ਲਾ ਕੇ ਉਹ ਅੰਗਲੇਟੀ ਜਿਹੀ ਬੈਠ ਗਈ। ਕੁਝ ਚਿਰ ਉਹਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਹੈਰਾਨ ਜਿਹੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਮੈਨੂੰ ਵੇਖਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ। ਉਹਦੇ ਬੁੱਲ ਮੁਸਕਰਾਏ ਤੇ ਅੱਖਾਂ ‘ਚੋਂ ਤਿਪ-ਤਿਪ ਹੰਝੂ ਵਗਣ ਲੱਗ ਪਏ।

ਮੈਂ ਲੋਹੇ ਦਾ ਸਟੂਲ ਖਿੱਚਿਆ ਤੇ ਉਹਦੇ ਕੋਲ ਹੋ ਕੇ ਬਹਿ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਉਹਦੇ ਹੱਥ ਨੂੰ ਪਲੇਸਿਆ, “ਪਲੀਜ਼ ਮੈਡਮ।”

ਉਹਨੇ ਛੇਤੀ ਨਾਲ ਅੱਖਾਂ ਪੁੰਝੀਆਂ ਤੇ ਕਾਹਲੀ ਨਾਲ ਸੱਜੇ ਖੱਬੇ ਵੇਖਿਆ। ਇਹ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦਾ ਵੇਲਾ ਸੀ। ਦੋਵੇਂ ਪਾਸੇ ਵਾਲੀਆਂ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਅੱਗੇ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲੀ ਜੁੱਟੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਸਾਡੇ ਵੱਲ ਕਿਸੇ ਦਾ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸ ਹੌਲੀ ਜਿਹੀ ਆਖਿਆ, “ਅਮਰ, ਇੱਥੇ ਮੈਨੂੰ ਮੈਡਮ ਨਾ ਕਹਿ ਪਲੀਜ਼।”

ਮੈਂ ਉਹਦਾ ਨਾਂ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ। ਆਪਣਾ ਨਾਂ ਉਹਨੂੰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਉਂਦਾ। ਉਹਨੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿੰਨੇ ਕੁ ਚਕਲੇ ਵੇਖ ਲਏ ਸਨ। ਹਰ ਨਵੇਂ ਚਕਲੇ ‘ਤੇ ਉਹ ਨਵੇਂ ਨਾਂ ਨਾਲ ਰਹੀ ਸੀ। ਹੁਣ ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਮੈਡਮ ਸੀ ਤੇ ਚਕਲੇ ਦੀ ਮੈਡਮ ਦਾ ਕੋਈ ਨਾਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

“ਅਮਰ, ਪੜੇ, ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਇਕੱਲੀ ਸਾਂ।” ਨਿਆਸਰੀ ਜਿਹੀ ਆਵਾਜ਼ ਕੰਬੀ।

“ਬੰਬਈ ਵਿਚ ਆਪਾਂ ਸਾਰੇ ਇਕੱਲੇ ਹਾਂ।”
“ਨਈਂ ਅਮਰ! ਤੂੰ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦਾ। ਸ਼ਾਮ ਵੇਲੇ ਸਾਰੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਕੋਲ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਮਿਲਣ ਵਾਲਾ ਬੈਠਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਮੈਂ ਹੀ ਸਾਂ...।” ਉਹਨੇ ਹੰਝੂ ਪੁੰਝ ਲਏ ਪਰ ਅੱਖਾਂ ਫੇਰ ਵੀ ਭਰੀਆਂ ਹੀ ਰਹੀਆਂ। ਉਹ ਬੋਲੀ, “ਮੈਂ ਡਰਦੀ ਸਾਂ। ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਹਸਪਤਾਲ ‘ਚੋਂ ਕੱਢ ਹੀ ਨਾ ਦੇਵੇ। ਸਭ ਵੇਖਦੇ ਹੋਣਗੇ ਕਿ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਹੁਣ ਤੂੰ ਆ ਗਿਆ ਏ ਨਾ, ਹੁਣ ਮੈਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ‘ਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਕੱਢ ਸਕਦਾ।”

“ਪਰ ਮੈਂ ਤਾਂ ਇੱਥੇ ਕਿਸੇ ਡਾਕਟਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ।”

“ਇਹਦਾ ਕੋਈ ਫ਼ਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ।...ਹੁਣ ਉਹ ਸਮਝਣਗੇ, ਮੈਂ ਵੀ ਕੋਈ ਇੰਜਤਦਾਰ ਅੱਗੇ ਹਾਂ।”

ਉਹਦਾ ਡਰ ਕਿਸੇ ਮਾਸੂਮ ਬਾਲ ਦੇ ਡਰ ਵਰਗਾ ਸੀ।

“ਜੇ ਇਹ ਗੱਲ ਹੈ ਤਾਂ ਮੈਂ ਰੋਜ਼ ਆਇਆ ਕਰੂੰਗਾ।”

“ਸੱਚੀ!” ਇੱਕ ਛਿਣ ਤਾਂ ਉਹਨੂੰ ਜਿਵੇਂ

ਯਕੀਨ ਹੀ ਨਾ ਆਇਆ। ਉਸ ਬੱਚਿਆਂ ਵਾਲੇ ਚਾਅ ਨਾਲ ਆਖਿਆ, “ਅੱਗੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਮੁਲਾਕਾਤ ਦੇ ਵੇਲੇ ਅੱਖਾਂ ਮੀਟ ਕੇ ਪਈ ਰਹਿੰਦੀ ਸਾਂ। ਹੁਣ ਮੈਂ ਬੈਠ ਕੇ ਤੈਨੂੰ ਉਡੀਕਿਆ ਕਰੂੰ।”

“ਜੇ ਦਾਦਾ ਵਾਰੀ-ਵਾਰੀ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਆ ਲੈਣ ਦੇਵੇ ਤਾਂ...”

“ਨਈਂ ਅਮਰ! ਵੇਖਣ ਸਾਰ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੇਸਵਾ ਹੋਣ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਫੇਰ ਤਾਂ ਇੱਥੇ ਮੇਰਾ ਇਲਾਜ ਕਿਸੇ ਨੇ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ।” ਉਹਨੇ ਖਾਲੀ ਕੰਧ ਵੱਲ ਵੇਖਦਿਆਂ ਠੰਢਾ ਸਾਹ ਭਰਿਆ, “ਵੈਸੇ ਵੀ ਇਹ ਧੰਦੇ ਦਾ ਵੇਲਾ ਹੁੰਦਾ ਏ ਨਾ। ਕੁੜੀਆਂ ਨੇ ਤਿਆਰ ਹੋ ਕੇ ਬੈਠਣਾ ਹੁੰਦਾ ਏ।”

ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਉਹਨੂੰ ਫਲ ਖਾ ਲੈਣ ਦੀ ਪੱਕੀ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਉਹਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਭਰ ਆਈਆਂ। ਉਸ ਅੱਖਾਂ ਪੁੰਝੀਆਂ ਤੇ ਆਵਾਜ਼ ਦੇ ਕੇ ਨਾਲ ਦੀ ਮਰੀਜ਼ ਨੂੰ ਫਲ ਲੈਣ ਲਈ ਆਖਿਆ। ਮੈਂ ਉਹ ਕੇ ਮੈਡਮ ਹੱਥੋਂ ਲਿਫ਼ਾਫ਼ਾ ਫੜਿਆ ਤੇ ਉਸ ਮਰੀਜ਼ ਦੇ ਅੱਗੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਮੈਡਮ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਉਹਨੂੰ ਫਲ ਦਿੱਤੇ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਦੀ ਮਰੀਜ਼ ਨੂੰ ਵੀ ਉਸ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜ਼ੋਰ ਲਾਇਆ। ਉਹਦੀ ਕੋਠੀ ਸੀ, ਸਾਰੇ ਵੇਖ ਸਕਣ ਕਿ ਉਹਨੂੰ ਵੀ ਕੋਈ ਮਿਲਣ ਆਇਆ ਹੈ।

ਮੈਡਮ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਵੀ ਅਜੀਬ ਸੀ। ਬੈਠਿਆਂ-ਬੈਠਿਆਂ ਉਹਦਾ ਦਿਲ ਡੁੱਬਣ ਲੱਗਦਾ ਸੀ। ਬੋਹੋਸ਼ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਹੱਥ ਆਉਂਦੀ ਸੀ ਤਾਂ ਅਤਿ ਦੀ ਸਿਰ ਪੀੜ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਲੱਗਦਾ ਸੀ ਸਿਰ ਟੁਕੜਿਆਂ ‘ਚ ਖਿੰਡ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਰਾਜ਼ੀ ਸੀ ਪਰ ਲੱਗਦਾ ਸੀ, ਉਹਦਾ ਅਸਲੀ ਇਲਾਜ ਡਾਕਟਰਾਂ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਕੋਈ ਰਿਸ਼ਤਾ ਸਿਰ ਪੁੱਟ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਮੇਰੀ ਜਾਨਲੇਵਾ ਇਕੱਲ ਸੀ। ਮੈਂ ਆਏ ਦਿਨ ਉਹਨੂੰ ਮਿਲਣ ਲਈ ਹਸਪਤਾਲ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦਾ ਸਾਂ। ਮੈਂ ਸਟੂਲ ਉਹਦੇ ਕੋਲ ਖਿੱਚ ਲੈਂਦਾ ਤੇ ਫਿਰ ਬਹੁਤ ਦੇਰ ਤਕ ਅਸੀਂ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ।

“ਮਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਨਾਂ ਬਹੁਤ ਚੰਗਾ ਲੱਗਦਾ ਸੀ।” ਉਹਦੇ ਬੁੱਲ ਕੰਬੇ ਸਨ, “ਪਿਤਾ ਜੀ ਨੂੰ ਇਹ ਨਾਂ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲੱਗਦਾ। ਸਾਹਿਬਾਂ ਪ੍ਰੇਮਿਕਾ ਦਾ ਨਾਂ ਹੈ ਨਾ, ਇਸ ਲਈ।”

“ਸਾਹਿਬਾਂ!”

“ਹਾਂ, ਸਾਹਿਬਾਂ!” ਉਹ ਜਿਵੇਂ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਈ ਸੀ, “ਮਾਂ ਆਖਦੀ ਸੀ-ਕੋਈ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਘੋੜੇ ‘ਤੇ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਆਵੇਗਾ ਤੇ ਮੇਰੀ ਸਾਹਿਬਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਲੈ ਜਾਵੇਗਾ। ਤੁਰ ਜਾਣ ਪਿੱਛੋਂ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਸਾਹਿਬਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰ ਕੇ ਬਹੁਤ ਰੋਇਆ ਕਰਾਂਗੀ। ਮਾਂ ਨੂੰ

ਰੋਣਾ ਚੰਗਾ ਲੱਗਦਾ ਸੀ। ਰੋਣਾ ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਚੰਗਾ ਲੱਗਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਏ।”

ਉਹ, ਜੋ ਘਰ ਦਾ ਮਿਰਗ ਜਾਲ ਉਹਦੇ ਰਾਹ ‘ਤੇ ਵਿਛਾ ਕੇ ਉਹਨੂੰ ਚਕਲੇ ‘ਤੇ ਲੈ ਆਇਆ ਸੀ, ਉਹਦੀ ਭਲਾ ਉਹ ਕੀ ਗੱਲ ਕਰਦੀ। ਉਸ ਬੋਲਣਾ ਚਾਹਿਆ ਪਰ ਫਿਸ ਪਈ।

ਮੇਰੇ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੈਮਰੇ ਦਾ ਐਂਗਲ ਬਦਲਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਹੀਰੋ ਨੇ ਮੇਰੇ ਮੂੰਹ ‘ਤੇ ਘਸ਼ੁੰਨ ਮਾਰਿਆ। ਘਸ਼ੁੰਨ ਅਸਲੀ ਸੀ। ਮੇਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਸਾਹਵੇਂ ਭੰਬਰ-ਤਾਰੇ ਨੱਚ ਪਏ। ਮੈਂ ਪਿਛਾਂਹ ਡਿੱਗਿਆ ਤੇ ਲੱਕੜ ਦੀ ਰੇਲਿੰਗ ਤੋੜ ਕੇ ਹੇਠਾਂ ਆਣ ਪਿਆ।

ਸ਼ਾਟ ਓ.ਕੇ. ਹੋ ਗਿਆ ਪਰ ਮੇਰਾ ਜਬਾੜਾ ਹਾਲੇ ਵੀ ਦੁਖ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਲੱਕੜ ਦੀ ਰੇਲਿੰਗ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਹੇਠਾਂ ਡਿੱਗਿਆ ਸੀ। ਮੇਰੀ ਪਿੱਠ ਵੀ ਟਸ-ਟਸ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ।

ਐਕਸਟਰਾ ਦੇ ਕੰਮ ਦੀ ਪੇਮੈਂਟ ਉਸੇ ਦਿਨ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਪਰ ਮੇਰੇ ਇੱਕ-ਦੋ ਸੀਨ ਅਜੇ ਬਾਕੀ ਸਨ। ਯਾਨਿ ਹਾਲੇ ਮੈਂ ਕੁਝ ਹੋਰ ਕੁੱਟ ਖਾਣੀ ਸੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਹੀ ਪੈਸਿਆਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਵਾਪਸ ਪਹੁੰਚਿਆ ਤਾਂ ਗੈਸਟ ਹਾਊਸ ਦੇ ਕਾਊਂਟਰ ‘ਤੇ ਘੋਸ਼ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ। ਉਹਨੇ ਮੈਨੂੰ ਤਾਰ ਫੜਾ ਦਿੱਤੀ। ਮੇਰੇ ਮੱਥੇ ‘ਤੇ ਹੱਥ ਰੱਖ ਕੇ ਉਸ ਇੱਕ-ਦੋ ਵਾਰ ਥਾਪਤਿਆ।

ਮੈਨੂੰ ਹੱਥ ਵਿਚ ਫੜੇ ਕਾਗਜ਼ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਤੋਂ ਡਰ ਆਇਆ। ਮੈਂ ਬਿਨ ਕੋਈ ਗੱਲ ਕੀਤੀਆਂ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਆ ਗਿਆ ਪਰ ਹਰਫ਼ਾਂ ਦੀ ਜ਼ੁਬਾਨ ਚੁੱਪ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਫੜਿਆ ਕਾਗਜ਼ ਕੰਬਿਆ।

ਮਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਰਹੀ। ਮੈਂ ਪਬਰਾਇਆ ਜਿਹਾ ਉਥੇ ਹੀ ਬੈਠ ਗਿਆ। ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪਈ ਤਾਰ ਪੱਖੇ ਦੀ ਹਵਾ ਨਾਲ ਹਿੱਲ ਰਹੀ ਸੀ।

ਕੀ ਆਖਰੀ ਵੇਲੇ ਮਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਸੀ? ਮੇਰਾ ਨਾਂ ਲੈ ਕੇ ਬੁਲਾਇਆ ਸੀ? ਤਾਘ ਨਾਲ ਬਾਹਰਲੇ ਬੂਹੇ ਵੱਲ ਵੇਖਿਆ ਸੀ? ਕਾਗਜ਼ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ਹਵਾ ਨਾਲ ਫੜਫੜਾਇਆ ਤੇ ਉਡ ਕੇ ਕਮਰੇ ਦੀ ਨੁੱਕਰ ਵਿਚ ਜਾ ਲੱਗਾ।

ਮੈਂ ਆਉਣ ਲੱਗਾ ਮਾਂ ਨੂੰ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦੇ ਭੜੋਲੇ ਭਰ ਕੇ ਦੇ ਆਇਆ ਸਾਂ। ਮਾਂ ਨੂੰ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦੀ ਤਾਸੀਰ ਦਾ ਪਤਾ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਉਹਨੇ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਤਰਲਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਵੱਲ ਆਪਣੀ ਬਾਂਹ ਲੰਮੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਹਦਾ ਹੱਥ ਮੇਰੇ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਹੁੰਚਿਆ ਪਰ ਮੈਂ ਉਹਦੇ ਹੱਥ ਦੀਆਂ ਕੰਬਦੀਆਂ ਉਗਲਾਂ ਵੇਖਦਾ ਰਿਹਾ ਸਾਂ। ਉਸ ਦਿਨ ਮੇਰੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦੇ ਕੁਹਰੇ ਵਿਚ ਮਾਂ ਦਾ ਨਿਮਾਣਾ ਜਿਹਾ ਤਰਲਾ ਗੁਆਚ ਗਿਆ ਸੀ।

ਲੁਧਿਆਣੇ ਦਾ ਲੱਕੜ ਪੁਲ

ਹਰ ਵੱਡੇ-ਛੋਟੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਉਸ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਦਿੱਲੀ ਦਾ ਲਾਲ ਕਿਲਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦਾ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਜਾਂ ਆਗਰੇ ਦਾ ਤਾਜ ਮਹਿਲ। ਕਈ ਵਾਰ ਇਹ ਸਥਾਨ ਸਥਾਨਕ ਲੋਕਾਂ

ਗਈਆਂ। ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਅੰਗ ਬਣ ਚੁਕੇ ਇਸ ਪੁਲ ਨੂੰ ਲੁਧਿਆਣੇ ਦੀ ਟਰੈਫਿਕ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੇਣੀ ਪੈ ਰਹੀ ਹੈ।

ਮੈਂ ਇਸ ਪੁਲ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਅੱਜ ਤੋਂ ਕੋਈ 50 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਲੰਘਿਆ ਸਾਂ। ਉਦੋਂ

ਦੀ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨਾਲ ਇਸ ਕਦਰ ਜੁੜ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਵਜੂਦ ਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰਕੇ ਵੇਖ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ। 1905 ਵਿਚ ਬਣਿਆ ਲੁਧਿਆਣੇ ਦਾ ਲੱਕੜ ਪੁਲ ਜਾਂ ਕਚਹਿਰੀ ਪੁਲ ਵੀ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਚਿੰਨ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਲੁਧਿਆਣਾ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਹੀ ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਜੀਵਿਆ ਹੈ। ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਗਿਰਾਉਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਦੀ ਖਬਰ ਆਈ ਤਾਂ ਇਸ ਪੁਲ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਤਾਜ਼ਾ ਹੋ

ਇਸ ਦਾ ਕਾਫੀ ਹਿੱਸਾ ਲੱਕੜ ਦਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸਿਵਲ ਲਾਈਨਜ਼ ਇਲਾਕੇ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਲਈ ਇਹ ਪੁਲ ਇਕ ਕੜੀ ਵਜੋਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। 30-40 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਲਜ ਦੇ ਸ਼ੌਕੀਨ ਮੁੰਡੇ-ਕੁੜੀਆਂ ਚੌੜੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿਚ ਗੇੜਾ ਮਾਰਨ ਆਉਂਦੇ ਤਾਂ ਹੋਸਟਲ ਜਾਂ ਕਾਲਜ ਤੋਂ ਇਥੇ ਤੱਕ ਸਾਈਕਲ ਜਾਂ ਰਿਕਸ਼ਾ ‘ਤੇ ਆਉਂਦੇ ਅਤੇ ਫਿਰ ਪੁਲ ਪਾਰ ਕਰਕੇ ਚੌੜੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਜਾਂਦੇ। ਇਸ ਪੁਲ ਨਾਲ ਬਹੁਤ

ਮੈਂ ਮੰਜੇ ਤੋਂ ਉਠ ਕੇ ਨੰਗੇ ਫਰਸ਼ ‘ਤੇ ਬੈਠ ਗਿਆ। ਗੋਡਿਆਂ ‘ਚ ਸਿਰ ਦੇਈ ਮੈਂ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਚਿਰ ਉੱਜ ਹੀ ਬੈਠਾ ਰਿਹਾ।

ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਮੰਜਿਆਂ ਦੀ ਥਾਂ ਸੀ। ਤਿੰਨ ਮੰਜੇ ਡੱਠਣ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਲੰਘਣ ਜੋਗੀ ਥਾਂ ਹੀ ਬਾਕੀ ਬਚਦੀ ਸੀ। ਹਰ ਇੱਕ ਨੇ ਮੰਜੇ ਦੀ ਥਾਂ ਕਿਰਾਏ ‘ਤੇ ਲਈ ਸੀ, ਕਮਰਾ ਕਿਰਾਏ ‘ਤੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲਿਆ। ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਲਈ ਅਜਨਬੀ ਸਾਂ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਹੁਣ ਥੋੜ੍ਹਾ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਾਣਨ ਲੱਗ ਪਏ ਸਾਂ ਪਰ ਇੰਨਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਾਂ ਜਾਣਦੇ ਕਿ ਉਹ ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਦੇ ਮਰਨ ‘ਤੇ ਸੱਬਰ ਵਿਛਾ ਕੇ ਬੈਠ ਜਾਂਦੇ। ਦੋਵੇਂ ਵਾਰੀ-ਵਾਰੀ ਆਏ। ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਬਿਸਤਰੇ ‘ਤੇ ਬੈਠ ਕੇ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਅਫ਼ਸੋਸ ਕੀਤਾ, ਕੱਪੜੇ ਉਤਾਰੇ ਤੇ ਤੌਲੀਆ ਲੈ ਕੇ ਵਾਰੀ-ਵਾਰੀ ਬਾਬਰੂਮ ‘ਚ ਵੜ ਗਏ।

ਮੈਂ ਮੰਜੇ ਦੀ ਹੀ ਠੀਕ ‘ਤੇ ਸਿਰ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਬਹੁਤ ਦੇਰ ਤਕ ਉੱਜ ਹੀ ਪਿਆ ਰਿਹਾ ਪਰ ਮੰਜੇ ਦੀ ਹੀ ਠੀਕ ਦੋਸਤ ਦਾ ਮੌਢਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੈਂ ਉਠਿਆ ਤੇ ਟਰੰਕ ਨੂੰ ਮੰਜੇ ਹੇਠੋਂ ਖਿੱਚ ਕੇ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ। ਭਾਂਝ-ਭਾਂਝ ਕਰਦੇ ਟਰੰਕ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹਿਆ। ਟਰੰਕ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਆਪਣਾ ਬੁਟਾ ਫਰੋਲਿਆ। ਮੇਰੇ ਕੋਲ 53 ਰੁਪਏ ਤੇ ਕੁਝ ਪੈਸੇ ਸਨ। ਪਿੰਡ ਜਾਣ ਲਈ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ ਵੀ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਇੱਕ ਵਾਰ ਮਨ ‘ਚ ਆਇਆ, ਦਿਸਾਈ ਜਾਂ ਘੋਸ਼ ਕੋਲੋਂ ਕੁਝ ਰੁਪਏ ਉਧਾਰ ਮੰਗ ਲਵਾਂ ਪਰ ਉਹ ਮੇਰੇ ਕੋਣ ਸਨ? ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਰੁਪਏ ਭਲਾ ਕਿਉਂ ਦੇਣਗੇ, ਉਹ ਤਾਂ ਆਪ ਭੁੱਖ ਨਾਲ ਲੜ ਰਹੇ ਸਨ। ਹੁਣ ਮੈਂ ਪਿੰਡ ਜਾਣਾ ਵੀ ਕੀਹਦੇ ਕੋਲ ਸੀ? ਮਾਂ ਆਖਰੀ ਕੜੀ ਸੀ ਜੋ ਮੈਨੂੰ ਤੇ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਜੋੜਦੀ ਸੀ ਤੇ ਉਹ ਵੀ ਟੁੱਟ ਗਈ ਸੀ। ਮੈਂ ਬੁਟਾ ਮੁੜ ਜੀਨ ਦੀ ਜੇਬ ਵਿਚ ਪਾ ਲਿਆ ਤੇ ਸੱਖਣੇ ਟਰੰਕ ਨੂੰ ਜੰਦਰਾ ਲਾ ਕੇ ਪੈਰ ਨਾਲ ਮੰਜੇ ਹੇਠਾਂ ਧੱਕ ਦਿੱਤਾ।

ਮਾਂ ਮਰ ਗਈ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਰੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਰੋਜ ਕੇ ਰੋਣਾ ਵੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸਾਂ ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਰੋਣ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆ ਰਿਹਾ। ਗੁਬਾਰ ਜਿਹਾ ਉਠ ਕੇ ਮੇਰੇ ਜਿਹਨ ਵਿਚ ਪਥਰਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੇਰਾ ਸਿਰ ਸੁੰਨ ਹੋਇਆ ਪਿਆ ਸੀ। ਮੈਂ ਕੁਝ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵੀ ਗੁਆ ਬੈਠਾ ਸਾਂ।

ਮੇਰੇ ਨਿਰਵਾਣ ਦਾ ਰਾਹ ਫਾਰਸ ਰੋਡ ਦੇ ਉਸ ਚਕਲੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਮੁੱਕ ਗਿਆ। ਮੇਰੇ ਸਾਹਵੇਂ ਫਿਰ ਉਹੀ ਉਦਾਸ ਸਲੂਬੀਆਂ ਪੌੜੀਆਂ ਸਨ।

ਮੈਡਮ ਮੈਲੇ ਸੋਫੇ ‘ਤੇ ਬੈਠੀ ਸੀ। ਉਸ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਕੇ ਮੇਰੇ ਖਿੱਲਰੇ ਵਜੂਦ ਨੂੰ ਵੇਖਿਆ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਇੱਕ ਹੀ ਗਾਹਕ ਸੀ। ਉਹਦੇ ਨਾਲ

ਮਾਲਾ ਦਾ ਭਾਤਾ ਤੈਅ ਕਰਕੇ ਉਹ ਉਠ ਖਲੋਤੀ ਤੇ ਮੇਰਾ ਹੱਥ ਫੜ ਕੇ ਦੂਜੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਲੈ ਗਈ, “ਕੀ ਗੱਲ ਐ?”

“ਮੈਡਮ!...ਮਾਂ!...ਮਾਂ!...।”

ਮੈਡਮ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਹੀ ਦਰੀ ‘ਤੇ ਬੈਠ ਗਈ। ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਮਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਸਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗ ਗਈ। ਵਾਰੀ-ਵਾਰੀ ਸਾਰੀਆਂ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਆ ਕੇ ਬੈਠ ਗਈਆਂ। ਨਵਾਂ ਗਾਹਕ ਆਉਣ ‘ਤੇ ਉਹ ਉਠਦੀਆਂ ਜਿਹੜੀ ਵਿਹਲੀ ਹੁੰਦੀ ਉਹ ਵਾਪਸ ਆ ਕੇ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਬੈਠ ਜਾਂਦੀ।

ਉਹ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ। ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਬੈਠੀਆਂ ਉਹ ਖੁਦ ਵੀ ਬਹੁਤ ਉਦਾਸ ਹੋ ਗਈਆਂ। ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸਾਂ। ਉਹ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣ ਰਹੀਆਂ ਸਨ।

ਇਹ ਚਕਲਾ ਮੇਰਾ ਘਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹੁਣ ਮੇਰਾ ਜਾਣਾ ਹੀ ਬਣਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਕਤ ਖੋਟਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸਾਂ।

“ਮੈਂ ਚਲਦਾ।” ਮੈਂ ਉਠ ਖਲੋਤਾ।

ਮੈਡਮ ਧੰਦੇ ਵਾਲੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਬੈਠੀ ਸੀ। ਉਸ ਮੇਰੇ ਵੱਲ ਵੇਖਿਆ।

“ਮੈਂ ਚੱਲਦਾ ਹੁਣ।” ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਦੁਹਰਾਈ।

ਧੰਦੇ ਵੇਲੇ ਕੋਈ ਵੇਸਵਾ ਚਕਲੇ ਦੀਆਂ ਪੌੜੀਆਂ ਨਹੀਂ ਉਤਰਦੀ ਪਰ ਚਕਲੇ ਦਾ ਅਸੂਲ ਭੁੱਲ ਕੇ ਉਹ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਤੁਰ ਪਈ। ਕੁਝ ਪੌੜੀਆਂ ਉਤਰ ਕੇ ਉਹ ਹਨੇਰੇ ਵਿਚ ਠਿਠਕ ਗਈ, “ਸੁਣ!”

ਮੈਂ ਵੀ ਖਲੋ ਗਿਆ।

“ਇਸ ਵੇਲੇ ਕਿੱਥੇ ਜਾਵੇਗਾ?”

ਪੌੜੀਆਂ ਦੇ ਹੇਠਲੇ ਸਿਰੇ ‘ਤੇ ਸੜਕ ਦੀ ਸਿਆਹ ਕਾਤਰ ਦਿਸ ਰਹੀ ਸੀ।

ਉਹਨੇ ਹੱਥ ਫੜ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਮੋੜ ਲਿਆ ਤੇ ਦਾਈਏ ਨਾਲ ਬੋਲੀ, “ਅੱਜ ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਇਕੱਲਿਆਂ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣ ਦੇਣਾ।”

ਮੇਰੀ ਜਾਗ ਖੁੱਲ੍ਹ ਗਈ।

ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਮੈਡਮ ਰਾਤ ਕਿੰਨੀ ਕੁ ਦੇਰ ਤੱਕ ਜਾਗਦੀ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਹ ਹਾਲੇ ਵੀ ਗੂੜ੍ਹੀ ਨੀਂਦ ਵਿਚ ਸੀ। ਉਹਦੀ ਖੱਬੀ ਬਾਂਹ ਮੇਰੇ ਸਿਰ ਦੇ ਥੱਲੇ ਸੀ। ਸੱਜੀ ਬਾਂਹ ਮੇਰੇ ਉਤੋਂ ਦੀ ਵਲੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਮੈਂ ਨਿੱਕੇ ਜਿਹੇ ਬੋਟ ਵਾਂਗ ਉਹਦੇ ਖੰਥਾਂ ਵਿਚ ਸਿਰ ਲੁਕਾਈ ਬੋਹੋਸ਼ੀ ਦੀ ਨੀਂਦ ਸੁੱਤਾ ਰਿਹਾ ਸਾਂ।

ਮੈਨੂੰ ਕੁਝ ਘੁੱਟ ਜਿਹਾ ਜਾਪਿਆ। ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਕੇ ਵੇਖਿਆ ਸਮੁੰਦਰ ਵੱਲ ਦੀ ਖਿੜਕੀ ਬੰਦ ਸੀ। ਸਮੁੰਦਰ ਵੱਲ ਦੀ ਖਿੜਕੀ ਅਕਸਰ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ। ਮੈਡਮ ਵਿਚਲੇ ਵੇਲੇ ਖਿੜਕੀ ਕੋਲ ਬੈਠੀ ਸਮੁੰਦਰ ਵੱਲ ਵੇਖਦੀ ਸੀ। ਦੂਰ ਤਕ ਫੈਲਿਆ ਗਹਿਰਾ ਨੀਲਾ ਸਮੁੰਦਰ ਤੇ ਉਹਦੀ ਸ਼ਾਂਤ ਦੀਹਦੀ ਹਿੱਕ ਵਿਚ ਲੁਕੇ ਬੇਪਨਾਹ ਜਵਾਰਭਾਟੇ ਉਦੋਂ ਮੈਡਮ ਦੀਆਂ ਚੁੱਪ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਸਮਾ ਜਾਂਦੇ ਸਨ।

ਉਹ ਸਮੁੰਦਰ ਕੋਲੋਂ ਆਪਣੀ ਪਛਾਣ ਪੁੱਛਦੀ ਸੀ ਤੇ ਉਦਾਸ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਸੀ।

ਮੈਂ ਪਾਸਾ ਪਰਤਿਆ ਤਾਂ ਮੈਡਮ ਦੀ ਜਾਗ ਖੁੱਲ੍ਹ ਗਈ। ਉਹ ਮੇਰੇ ਵੱਲ ਵੇਖ ਕੇ ਮੁਸਕਰਾਈ। ਆਪਣੀ ਬਾਂਹ ਮੇਰੇ ਹੇਠੋਂ ਖਿੱਚੀ ਤੇ ਉਠ ਕੇ ਬੈਠ ਗਈ, “ਰਾਤ ਮੈਂ ਖਿੜਕੀ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਸੋਚਿਆ, ਸਮੁੰਦਰ ਦਾ ਰੌਲਾ ਤੇਰੀ ਨੀਂਦ ਖਰਾਬ ਨਾ ਕਰੇ।”

ਕੈਬਿਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ, ਦਰੀ ਉਤੇ ਵੇਸਵਾਵਾਂ ਬੋਹੋਸ਼ੀ ਦੀ ਨੀਂਦ ਸੁੱਤੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਮੈਂ ਉਠ ਕੇ ਤਿਆਰ ਹੋਇਆ ਤੇ ਜਾਣ ਵੇਲੇ ਦਸ-ਦਸ ਦੇ ਤਿੰਨ ਨੋਟ ਮੈਡਮ ਵੱਲ ਕਰ ਦਿੱਤੇ।

ਉਹਨੇ ਹੈਰਾਨ ਜਿਹਾ ਹੋ ਕੇ ਮੇਰੇ ਵੱਲ ਵੇਖਿਆ ਤੇ ਪਿਛਾਂਹ ਮੁੜ ਕੇ ਸਮੁੰਦਰ ਵੱਲ ਦੀ ਖਿੜਕੀ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤੀ। ਸਮੁੰਦਰੀ ਹਵਾ ਦਾ ਬੁੱਲਾ ਚਕਲੇ ਦੀ ਸਾਰੀ ਭਤਾਸ ਉਡਾ ਕੇ ਲੈ ਗਿਆ। ਸਮੁੰਦਰ ਵੱਲ ਮੂੰਹ ਕਰੀ ਉਹ ਕੁਝ ਚਿਰ ਚੁਪ-ਚੁਪ ਨੀਲੇ ਪਾਣੀਆਂ ਨੂੰ ਵੇਂਹਦੀ ਰਹੀ। ਉਹਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਜੰਮੀ ਹੋਈ ਬਰਫ਼ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਪਿਘਲਣ ਲੱਗ ਪਈ ਸੀ। ਉਸ ਬਰਫ਼ ਹੇਠ ਦੱਬੇ ਹੋਏ ਸੁਪਨੇ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਨੰਗੇ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਉਹ ਸੁਪਨੇ ਬੇਸ਼ੱਕ ਉਹਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਸਨ ਪਰ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਨਹੀਂ ਸੀ ਰਹੀ।

ਉਹਨੇ ਅੱਖਾਂ ਪੁੰਝੀਆਂ ਤੇ ਮੁੜ ਕੇ ਮਾਂਵਾਂ ਵਾਂਗ ਮੇਰੇ ਵਾਲਾਂ ‘ਚ ਹੱਥ ਫੇਰਿਆ। ਮੈਨੂੰ ਮੱਥੇ ਨਾਲ ਲਾ ਕੇ ਮੇਰਾ ਮੱਥਾ ਚੁੰਮਿਆ। ਮੇਰਾ ਰੁਪਈਆਂ ਵਾਲਾ ਹੱਥ ਪਿਛਾਂਹ ਕਰਦਿਆਂ ਭਿੰਜੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਬੋਲੀ, “ਝੱਲਿਆ, ਤੈਨੂੰ ਇੰਨਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪਤਾ, ਇਸ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੀ ਕੋਈ ਕੀਮਤ ਨਹੀਂ ਤਾਰਦਾ ਹੁੰਦਾ। ਚਕਲੇ ‘ਤੇ ਆ ਕੇ ਵੀ ਨਹੀਂ।”

ਦਸ-ਦਸ ਦੇ ਤਿੰਨ ਨੋਟ ਝਲਸੇ ਹੋਏ ਕਾਗਜ਼ ਵਾਂਗ ਮੇਰੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਭਰ ਗਏ। ਉਹਦੇ ਮੱਥੇ ਨਾਲ ਲੱਗ ਕੇ ਮੈਂ ਨਿੱਕੇ ਬਾਲ ਵਾਂਗ ਹਟਕੋਰੇ ਭਰ-ਭਰ ਰੋਣ ਲੱਗ ਪਿਆ।

—ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੈਕਰਮੈਂਟੋ।

‘ਤੁੱਕੇ’ ਦੇ ਚੱਕਰ ‘ਚ ਬੈਠ ਰਿਹੈ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕੀ ਦਾ ਭੱਠਾ

ਗਰਮੀ ਸਿਖਰ 'ਤੇ ਹੈ... ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਿਆਂ ਬੰਦਾ ਭੁੱਜਣ ਲੱਗਦੈ... ਏਸੇ ਕਰਕੇ ਠੰਢੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵੇਚਣ ਵਾਲੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ 'ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਭੀੜਾਂ ਇਉਂ ਦਿਸਦੀਆਂ ਨੇ, ਜਿਵੇਂ ਛਬੀਲ ਪੀਣ ਲਈ ਜੁੜੀਆਂ ਹੋਣ ਪਰ ਗਰਮੀ ਦੀ ਇਸ ਮਾਰ ਵਿਚ ਇੱਕ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਪੰਜਾਬੀ ਗੀਤ ਕੰਨੀ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ, ਜੋ ਛਬੀਲ ਦੇ ਪਾਣੀ ਵਾਂਗ ਠੰਢ ਪਾਉਂਦਾ ਹੋਵੇ। ਜਿਹੜੇ ਗਾਣੇ ਟੀ.ਵੀ. 'ਤੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਨੇ, ਉਹ ਠੰਢ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਘੱਟ ਤੇ ਡੰਡ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵੱਧ ਨੇ।

ਕੇਹਾ ਸੰਗੀਤ ਹੈ ਇਹ, ਜੀਹਨੂੰ ਸੁਣਦਿਆਂ ਲੜਨ ਨੂੰ ਮਨ ਕਰਦੈ। ਮਨ ਨੂੰ ਅਚਰੀ ਜਿਹੀ ਲੱਗ ਜਾਂਦੀ ਏ, ਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਪਿੱਠ ਬਾਪੜਨ ਦੀ ਥਾਂ ਗਲਮਾ ਫੜਨ ਨੂੰ ਮਨ ਕਰਦੈ। ਕਿਹੜੇ ਸੰਗੀਤ ਘਰਾਣੇ ਦੀ ਪੈਦਾਇਸ਼ ਨੇ ਇਹ, ਜਿਹੜੇ ਨਾ ਗਾਉਣਾ ਜਾਣਦੇ ਨੇ, ਨਾ ਨਚਾਉਣਾ। ਉੱਤੋਂ ਜਦੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਲਤ ਗੱਲ ਨੂੰ ਗਲਤ ਆਖੀਏ ਤਾਂ ਅੱਖਾਂ ਢੱਢਦੇ ਨੇ।

ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਇੱਕ ਕਲਾਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਕੈਸਿਟ ਸੁਣਾਈ। ਸੁਣਾਉਣ ਉਪਰੰਤ ਚਮਕਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਦਾਦ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਨ ਲੱਗਾ। ਸਾਡੇ ਮੂੰਹੋਂ ਨਿਕਲ ਗਿਆ, 'ਕੱਖ ਨਹੀਂ ਇਹਦੇ 'ਚ ਕੱਢਣ-ਪਾਉਣ ਨੂੰ... ਏਦਾਂ ਦਾ ਗਾਉਣਾ ਤਾਂ ਸਾਇਦ ਹੀ ਖਰਚੇ ਪੈਸਿਆਂ ਦਾ ਵਿਆਜ ਮੁੜ ਸਕੇ...।'

ਉਹਦੀ ਸੁਰ ਖੋੜੀ ਉਚੀ ਹੋ ਗਈ, ਬੋਲਿਆ, 'ਨੁਕਸ ਕੀ ਐ ਇਹਦੇ 'ਚ, ਸੰਗੀਤਕਾਰ ਨੇ ਆਖਿਆ ਤੂੰ ਬੜਾ ਵਧੀਆ ਗਾਇਮੈ, ਵੀਡੀਓ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਕਹਿੰਦਾ ਤੇਰੇ ਵਰਗਾ ਗਵੱਈਆ ਕੋਈ ਨਹੀਂ, ਕੰਪਨੀ ਵਾਲੇ ਕਹਿੰਦੇ ਆ, ਬਹਿਜਾ-ਬਹਿਜਾ ਕਰਾ ਛੱਡੀ ਤੇ ਥੋੜ੍ਹੀ ਕੀ ਮਾੜਾ ਲੱਗਾ?'

ਜਦੋਂ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ, 'ਸੰਗੀਤਕਾਰ, ਵੀਡੀਓ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਤੇ ਕੰਪਨੀ ਵਾਲਿਆਂ ਤੋਂ ਚੰਗਾ ਮਾਂਜਾ ਲਾਉਣਾ ਸੀ... ਤਿੰਨਾਂ ਨੇ ਪੰਜ-ਪੰਜ, ਸੱਤ-ਸੱਤ ਲੱਖ 'ਚ ਤੈਨੂੰ ਰਗੜਾ ਫੇਰਿਆ, ਏਸ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੇਰਾ ਗਾਉਣ ਚੰਗਾ ਲੱਗੈ। ਜੇ ਉਹ 'ਮਾੜਾ' ਕਹਿੰਦੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ 'ਸਾਮੀ ਭੱਜ ਜਾਣੀ ਸੀ। ਜਿੱਥੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰੋਟੀ-ਟੁੱਕ ਚੱਲਦੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਹੀ ਕੈਲਾਸ਼ ਖੇਰ ਲੱਗਦੈ ਪਰ ਅਸਲ 'ਚ ਤੇਰੇ ਪੱਲੇ ਨਾ ਗਾਇਕੀ ਏ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਗਾਉਣ, ਪੈਸੇ ਬਰਬਾਦ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਲਾਭ ਨਹੀਂ।'

ਮਸੇਸੇ ਜਿਹੇ ਮਨ ਨਾਲ ਉਹ ਚਲਾ ਗਿਆ, ਸਾਇਦ ਸੋਚਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਲਿਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਮਾੜਾ ਕਹਿਣ ਨਾਲ ਕਾਮਯਾਬੀ ਰੁਕ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਉਹਦੀ ਕੈਸਿਟ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਈ ਤਾਂ ਸੱਚੀ ਉਹਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਨਹੀਂ ਪੁੱਛਿਆ। ਉਹਨੇ ਵੀਹ ਕੁ ਲੱਖ ਖਰਚਿਆ ਪਰ ਦਾਅਵੇ ਨਾਲ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹੋ ਜਿਹੇ ਗਾਉਣ ਨਾਲ ਵੀਹ ਹਜ਼ਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਦਾ।

ਅਸੀਂ ਆਲੋਚਨਾ ਨੂੰ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰਨਾ ਭੁੱਲ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ। ਸਾਨੂੰ ਚਾਪਲੂਸੀ ਚੰਗੀ ਲੱਗਦੀ ਏ, ਨੁਕਸ ਕੱਢਣ ਵਾਲਾ ਜ਼ਹਿਰ ਵਰਗਾ ਲੱਗਦੈ ਪਰ ਹਕੀਕਤ ਤਾਂ ਹਕੀਕਤ ਹੁੰਦੀ ਏ।

ਇਨ੍ਹੀ ਦਿਨੀਂ ਟੀ.ਵੀ. ਚੈਨਲਾਂ 'ਤੇ ਬਾਗੀ ਬੈਸ ਨਾਂ ਦੇ ਕਲਾਕਾਰ ਦਾ 'ਦੁੱਗ ਦੁੱਗ ਤੇਰੀ ਗਲੀ 'ਚ ਕਰਾਉਣੀ, ਡੱਕ ਲਏ ਜੋ ਤੇਰੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਏ ਸੂਰਮਾ' ਗੀਤ ਚੱਲ ਰਿਹੈ। ਗੀਤ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬੁਲਟ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਏ ਤੇ ਸਾਰੰਸ ਹੈ ਕਿ ਮੁੰਡਾ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਲੈ ਕੇ 'ਸਹੇਲੀ' ਨੂੰ ਆਖਦਾ ਏ ਕਿ ਤੇਰੀ ਪਸੰਦ ਦਾ ਹੀ ਰੰਗ ਲਿਆ ਏ, ਪੂਰਾ ਇੱਕ ਲੱਖ ਖਰਚਿਆ ਇਹਦੇ 'ਤੇ, ਹੁਣ ਤੇਰੀ ਗਲੀ 'ਚ ਦੁੱਗ-ਦੁੱਗ ਕਰਾਉਣੀ ਏ ਤੇ ਤੇਰੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਜਿਹੜਾ ਸੂਰਮਾ ਏ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਰੋਕ ਕੇ ਦਿਖਾ ਦੇਵੇ।

ਕੈਸਿਟ 'ਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਅੱਠ ਗੀਤ ਹੁੰਦੇ ਨੇ ਤੇ ਦਰਮਿਆਨਾ ਸੰਗੀਤਕਾਰ ਵੀ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਤਿੰਨ ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਇੱਕ ਕੈਸਿਟ ਦੇ ਸੰਗੀਤ ਦਾ ਲੈਂਦੈ। ਸੋ 'ਕੱਲੇ 'ਦੁੱਗ ਦੁੱਗ' ਵਾਲੇ ਗਾਣੇ ਦਾ ਸੰਗੀਤ ਪੈਂਤੀ ਹਜ਼ਾਰ 'ਚ ਤਿਆਰ ਹੋਇਆ। ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਡੇਢ-ਦੇ ਲੱਖ ਦਾ ਵੀਡੀਓ ਬਣਿਆ ਤੇ ਇਸ ਵੀਡੀਓ ਨੂੰ ਚੈਨਲਾਂ 'ਤੇ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਤਿੰਨ-ਚਾਰ ਲੱਖ ਹੋਰ ਲੱਗੇਗਾ।

ਏਨੇ ਪੈਸੇ ਸਿਰਫ 'ਦੁੱਗ ਦੁੱਗ' ਵਰਗੇ ਹਾਸੇਹੀਣੇ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਕਿਉਂ ਖਰਚੇ ਜਾਂਦੇ ਨੇ, ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਲੱਗੀ। ਪੰਜਾਬੀ ਸੰਗੀਤ ਮੰਦੇ ਦੀ ਮਾਰ ਹੇਠ ਏਨਾ ਆ ਚੁੱਕੈ ਕਿ ਖਰਚਿਆ ਪੈਸਾ ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਦੀ ਇੱਕ ਫੀਸਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਨਹੀਂ। ਜੇ 'ਦੁੱਗ ਦੁੱਗ' ਗਾ ਕੇ ਖਰਚੇ ਪੈਸੇ ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਮੰਨੀਏ ਕਿ ਸਮਝੋਤੋਂ ਦੀ ਕੋਈ ਵਜ੍ਹਾ ਹੈ ਪਰ ਜਦੋਂ ਚਿੱਟੇ ਦਿਨ ਵਾਂਗ ਸਾਫ ਹੈ ਕਿ ਏਦਾਂ ਦੇ ਗਾਣਿਆਂ ਨਾਲ ਕੱਖ ਪੱਲੇ ਨਹੀਂ ਪੈਣਾ ਤਾਂ ਕਿਉਂ ਨਾ ਚੰਗੇ ਵੱਲ ਕਦਮ ਵਧਾਇਆ ਜਾਵੇ।

ਇਹ ਗੱਲ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਬਾਗੀ ਬੈਸ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਜੁੜੀ, ਸਗੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸੈਂਕੜੇ ਅਜਿਹੇ 'ਬਾਗੀ' ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਹਰ ਸਾਲ ਕੈਸਿਟ ਕਰਦੇ ਨੇ, ਲੱਖਾਂ ਲਾਉਂਦੇ ਨੇ ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਗੀਤ ਨਹੀਂ ਗਾਉਂਦੇ, ਜਿਸ ਦੀ ਚਰਚਾ ਪੰਜ-ਚਾਰ ਮਹੀਨੇ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋਵੇ। ਕੋਈ ਮੋਬਾਈਲ ਬਾਰੇ ਗਾ ਛੱਡਦੈ, ਕੋਈ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਬਾਰੇ, ਕੋਈ ਕਾਰ ਬਾਰੇ, ਕੋਈ ਫੇਸਬੁੱਕ ਬਾਰੇ। ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਗਵੱਈਆ ਚੈਨਲ 'ਤੇ ਦਿਸਦੈ, ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਹਦਾ ਗਾਣਾ ਚੇਤੇ ਰਹਿੰਦੈ। ਐਡ ਬੰਦ ਹੋਣ ਸਾਰ ਗਵੱਈਏ ਦੀ ਸਾਰੀ ਹਵਾ ਨਿਕਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਨਾਲਦਿਆਂ ਦੀ ਚੁੱਕ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਉਹ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਲਈ ਉਹੋ ਜਿਹੇ ਗੀਤ

ਮੁੜ ਲੱਭਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੰਦੈ।

ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਵੀ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਪਈ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਵੀ ਕਲਾਕਾਰ ਨੂੰ ਮਿਲੀਦਾ, ਉਹ ਕਹਿੰਦੈ, 'ਮਾੜੀ ਗਾਇਕੀ ਨੇ ਸੰਗੀਤ ਉਦਯੋਗ ਦਾ ਭੱਠਾ ਬਿਨਾ ਛੱਡਿਆ।' ਨਾਲ ਦੀ ਨਾਲ ਪੰਜ-ਚਾਰ ਹੋਰਾਂ ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੇ ਛੱਡਦੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿੱਦਾਂ ਦਾ ਗਾਉਂਦੇ ਨੇ, ਪਰ ਆਪਣੇ ਬਾਰੇ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਂ ਨੂੰ ਮਾੜੀ ਗਾਇਕੀ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛੀਏ ਤਾਂ ਉਹ ਹੋਰ ਪੰਜਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲੈ ਛੱਡਦੇ ਨੇ। ਕੋਈ ਮੰਨਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕਿ ਮੈਂ ਵੀ ਮਾੜਿਆਂ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਾਂ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰੀ ਕੈਸਿਟ ਫਲਾਪ ਹੋਈ, ਫਿਰ ਮੰਦੀ ਦਾ ਅਰਥ ਕੀ ਹੋਇਆ?

ਬਹੁਤੀ ਵਾਰ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੁੰਦੈ ਕਿ ਹੁਣ ਮੇਰੇ ਕੰਮ ਦੀ ਕੋਈ ਕਦਰ ਨਹੀਂ ਰਹੀ, ਪਰ ਪਛਾਣ ਜਿਉਂਦੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਉਹ ਨੂੰ ਉਹ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦੈ। ਜਿੰਨੀਆਂ ਪੰਜਾਬੀ ਕੈਸਿਟਾਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਨੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਅੱਧਿਓਂ ਵੱਧ ਕਲਾਕਾਰ ਖੁਦ ਨੂੰ ਜਿਉਂਦਾ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਗਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਗੀਤਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਮੁੱਲ ਨਹੀਂ, ਕਿਸੇ ਨੇ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰਨੇ ਪਰ ਉਹ

ਚੱਲਦੇ-ਚੱਲਦੇ

ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਇੱਕ ਸਟੇਜ ਸ਼ੋਅ ਮੌਕੇ ਮਿਸ ਪੂਜਾ ਤੇ ਰੋਸ਼ਨ ਪ੍ਰਿੰਸ ਦੀ ਹੋਈ 'ਤੁ-ਤੁ, ਮੈ-ਮੈ' ਨੇ ਕਈ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰ ਛੱਡੇ ਨੇ। ਸ਼ੋਅ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ, ਕਲਾਕਾਰ ਗਾ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ ਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਲਾਕਾਰ ਦੇ ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਆਉਣ ਮੌਕੇ ਪਹਿਲਾ ਭੁੱਖੇ ਬਘਿਆੜ ਵਾਂਗ ਮਾਈਕ ਵਿਚੋਂ ਵੀ ਅਵਾ-ਤਵਾ ਬੋਲਣ ਲੱਗ ਜਾਵੇ, ਇਹ ਗੱਲ ਸ਼ੋਭਦੀ ਨਹੀਂ।

ਬੈਰ, ਹੋਇਆ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿ ਮਿਸ ਪੂਜਾ ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ ਤੇ ਜਦੋਂ ਰੋਸ਼ਨ ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਆਇਆ ਤਾਂ ਉਹ ਭੜਕ ਉਠੀ। ਮਾਈਕ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਬੋਲੀ, 'ਮੇਰੀ ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਆਉਣ ਦਾ ਥੋੜਾ ਕੀ ਕੰਮ... ਮੈਂ ਥੋੜੀ ਇੱਜ਼ਤ ਕਰਦੀ ਹਾਂ, ਪਰ ਇਹਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮਰਜ਼ੀ ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਆ ਜਾਵੇ।'

ਰੋਸ਼ਨ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਵੀ ਮਾਈਕ ਸੀ ਤੇ ਉਹ ਵੀ ਪੈ ਤੁਰਿਆ। ਕਹਿੰਦਾ, 'ਮੈਨੂੰ ਰੋਮੀ ਟਾਹਲੀ ਨੇ ਭੇਜਿਆ, ਏਥੇ ਆਉਣ ਦਾ ਸੌਂਕ ਨਹੀਂ ਸੀ...।' ਦੋਹਾਂ ਦੇ ਲੜਨ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ ਇਉਂ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਬੀਅਰ ਬਾਰ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਗੱਲੋਂ ਸਰਾਬੀ ਲੜ ਪੈਣ, ਗਲਮਾ ਵੀ ਨਾ ਫੜਨ ਪਰ ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਵੱਲ ਉੱਗਲ ਕਰ-ਕਰ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹੋਣ ਕਿ

ਦੇਖ ਲਉ ਤੈਨੂੰ ਕਿਸੇ ਦਿਨ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਸਾਰਾ ਵਾਕਿਆ 'ਯੂ ਟਿਊਬ' 'ਤੇ ਚੜ੍ਹ ਗਿਆ ਤਾਂ ਪੂਜਾ ਦੀ ਮਿੱਟੀ ਰੋਸ਼ਨ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪੱਟੀ ਗਈ। ਲੋਕਾਂ ਏਨੀਆਂ ਗਾਲੂ ਲਿਖੀਆਂ ਕਿ ਪੜ੍ਹਨ ਲੱਗਿਆਂ ਸ਼ਰਮ ਜਿਹੀ ਆਉਣ ਲੱਗਦੀ ਏ। ਕੋਈ ਕਹਿ ਰਿਹੈ ਕਿ ਪੂਜਾ 'ਫਲਾਪ' ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਚਿਤਚਿਤੀ ਹੋ ਗਈ ਏ ਤੇ ਕੋਈ ਕਹਿ ਰਿਹੈ, ਇਹਨੂੰ ਬੋਲਣ ਦੀ ਅਕਲ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੋਹਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਕੈਸਿਟ 'ਪ੍ਰਿੰਸ ਐਂਡ ਪੂਜਾ

ਲਾਈਵ' ਵੀ ਆ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਥਾਈਂ ਦੋਵੇਂ 'ਕੱਠੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵੀ ਕਰਨ ਜਾਂਦੇ ਨੇ।

ਕਈ ਲੋਕ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿ ਰਹੇ ਨੇ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰਾ ਪਬਲੀਸਿਟੀ ਸਟੰਟ ਸੀ। ਪਰ ਜੇ ਇਹ ਪਬਲੀਸਿਟੀ ਸਟੰਟ ਸੀ ਤਾਂ ਏਨੇ ਹਲਕੇ ਪੱਧਰ ਦਾ ਸੀ ਕਿ ਮੁਫ਼ਤ ਵਿਚ ਹੀ ਦੋਹਾਂ ਦੀ ਮਿੱਟੀ ਪੱਟੀ ਗਈ। ਸਟੰਟ ਅਜਿਹਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦੈ, ਜੀਹਦੀ ਖ਼ਬਰ ਬਣ ਸਕੇ, ਨਾ ਕਿ ਧੀਆਂ-ਭੈਣਾਂ ਦੀਆਂ ਗਾਲੂ ਬਣਨ।

ਕੀ ਹੈ ਜੋਤਿਸ਼ ਦਾ ਸੱਚ?

ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਝੋਲਾ-ਛਪ ਜੋਤਿਸ਼ੀ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਦੀ ਜਨਮ ਕੁੰਡਲੀ ਦੇਖਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮੰਗਲੀਕ ਦੋਸ਼ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਡਰਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਵਹਿਮ ਵਿਚ ਪਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਹਾਡੀ ਕੁੰਡਲੀ ਵਿਚ ਤਾਂ ਮੰਗਲੀਕ ਦੋਸ਼ ਹੈ। ਪਤਨੀ ਨਾਲ ਤੁਹਾਡੀ ਨਹੀਂ ਬਣਨੀ ਜਾਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲੜਾਈ-ਝਗੜਾ ਅਤੇ ਘਰ ਕਲੋਸ਼ ਰਹਿਣਾ ਹੈ ਜਾਂ ਫਿਰ ਤੁਹਾਡੇ ਦੋਵਾਂ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਨੇ ਬੀਮਾਰ ਰਹਿਣਾ ਹੈ, ਤੁਹਾਡਾ ਤਲਾਕ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਮੰਗਲ ਗ੍ਰਹਿ ਦੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਲਈ ਪੂਜਾ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਦੇ ਇੰਨੇ ਡਾਲਰ ਲੱਗਣਗੇ। ਵਿਚਾਰਾ ਡਰਿਆ-ਸਹਿਮਿਆ ਬੰਦਾ ਇਸ ਗੱਲੋਂ ਡਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਕਦੇ ਕੋਈ ਮੁਸੀਬਤ ਨਾ ਆਵੇ, ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਧੌਖੇਬਾਜ਼ ਜੋਤਿਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮੰਗਲ ਸ਼ਾਂਤੀ ਲਈ ਪੂਜਾ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਮੋਟੀ ਰਕਮ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਅਸਲ ਵਿਚ ਮੰਗਲੀਕ ਦੋਸ਼ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਕੋਈ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦਾ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਉਮਰ ਅਠਾਈ ਸਾਲ ਲੰਘ ਗਈ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਮੰਗਲੀਕ ਦੋਸ਼ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਹੀ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਆਪਣੇ ਧੀ ਜਾਂ ਪੁੱਤ ਦਾ ਵਿਆਹ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਧੀ ਜਾਂ ਪੁੱਤ ਦੀ ਜਨਮ ਕੁੰਡਲੀ ਵਿਚ

ਮੰਗਲੀਕ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋਤਿਸ਼ ਵਿਗਿਆਨ ਵਿਚ ਕਈ ਤਰੀਕੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸ ਬੱਚੇ ਦੀ ਕੁੰਡਲੀ ਵਿਚ ਮੰਗਲੀਕ ਦੋਸ਼ ਕਰਕੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨੁਕਸਾਨ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਸ ਲੜਕੇ ਜਾਂ ਲੜਕੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾ ਰਹੇ ਦੂਸਰੇ ਸ਼ਖ਼ਸ ਦੀ ਕੁੰਡਲੀ ਵਿਚ ਵੀ ਮੰਗਲੀਕ ਦੋਸ਼ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੈ ਤਾਂ ਵੀ ਮੰਗਲੀਕ ਦੋਸ਼ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕੁੰਡਲੀ ਵਿਚ ਸ਼ਨੀ, ਸ਼ੁੱਕਰ, ਗੁਰੂ ਜਾਂ ਚੰਦਰਮਾ, ਮੰਗਲ ਨਾਲ ਸਥਿਤ ਹੋਣ ਅਤੇ ਬੋਸ਼ਕ ਉਸ ਬੰਦੇ ਦੀ ਕੁੰਡਲੀ ਵਿਚ ਮੰਗਲ 1, 4, 7, 8, 12 ਘਰ ਵਿਚ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਵੀ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਮੰਗਲ ਦੋਸ਼ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਮੰਗਲੀਕ ਮੁੰਡੇ ਜਾਂ ਕੁੜੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾ ਰਹੇ ਦੂਸਰੇ ਮੁੰਡੇ ਜਾਂ ਕੁੜੀ ਦੀ ਕੁੰਡਲੀ ਵਿਚ ਉਸੇ ਘਰ ਵਿਚ ਸ਼ਨੀ, ਸ਼ੁੱਕਰ, ਗੁਰੂ ਜਾਂ ਚੰਦਰਮਾ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੋਵੇ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਪਹਿਲੇ ਕੁੜੀ ਜਾਂ ਮੁੰਡੇ ਦੀ ਕੁੰਡਲੀ ਵਿਚ ਮੰਗਲ ਹੈ ਤਾਂ ਵੀ ਮੰਗਲੀਕ ਦੋਸ਼ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੋਰ ਵੀ ਕਈ ਤਰੀਕੇ ਹਨ ਜੋ ਮੰਗਲੀਕ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਖ਼ਤਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਜੋਤਿਸ਼ੀ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਮੰਗਲੀਕ ਦੋਸ਼ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਕੇ ਪੈਸਿਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪੂਜਾ ਕਰਵਾ ਕੇ ਮੰਗਲ ਦੋਸ਼ ਖ਼ਤਮ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ ਤਾਂ ਇਹ ਸਿਰਫ

ਉਸ ਦਾ ਵੋਹ ਜਾਂ ਲਾਲਚ ਹੈ।

ਹੁਣ ਕਾਲ ਸਰਪ ਦੋਸ਼ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਕਾਲ ਸਰਪ ਦੋਸ਼ ਕੀ ਹੈ? ਜਨਮ ਕੁੰਡਲੀ ਵਿਚ ਕਾਲ ਸਰਪ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ? ਕਾਲ ਸਰਪ ਦੋਸ਼ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਸਬੰਧ ਰਾਹੂ ਅਤੇ ਕੇਤੂ ਗ੍ਰਹਿਆਂ ਨਾਲ ਹੈ। ਜੋਤਿਸ਼ੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਜਦੋਂ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਗ੍ਰਹਿ ਜਨਮ ਕੁੰਡਲੀ ਵਿਚ ਰਾਹੂ ਅਤੇ ਕੇਤੂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਕੀ ਗ੍ਰਹਿਆਂ ਦੀ ਤਾਕਤ ਘੱਟ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਬੰਦੇ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਰੁਕ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਜਿਹੜੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਵੀ ਹੱਥ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਵਿਚ ਅਸਫਲਤਾ ਹੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਫ਼ਿਕਰ, ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀ, ਦੁੱਖ, ਗਰੀਬੀ ਅਤੇ ਨਾਕਾਮੀ ਵਿਚ ਗੁਜ਼ਰਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੋਤਿਸ਼ੀ ਕਾਲ ਸਰਪ ਦੋਸ਼ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਮੋਟੀ ਰਕਮ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਾਲ ਸਰਪ ਦੋਸ਼ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਦੱਸਦਾ ਹਾਂ। ਇਹ ਗੱਲ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਗ੍ਰਹਿ ਰਾਹੂ ਅਤੇ ਕੇਤੂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਕਾਲ ਸਰਪ ਦੋਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਕਾਲ ਸਰਪ ਦੋਸ਼ ਇੰਨਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖਤਰਨਾਕ ਜਾਂ ਮਾੜਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਜਿੰਨਾ ਇਸ ਦਾ ਹਉਆ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਜੋਤਿਸ਼ੀਆਂ ਨੇ ਬਣਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਜਨਮ ਕੁੰਡਲੀ ਵਿਚ ਇਹ ਕਦੇ ਵੀ ਇੰਨਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਜਿੰਨਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਠੱਗ ਜੋਤਿਸ਼ੀ ਇਸ ਦਾ ਨਾਂ ਲੈ ਕੇ ਲੋਕਾਂ

ਜੋਤਿਸ਼ ਵਿਗਿਆਨ

ਨੂੰ ਡਰਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਕਾਲ ਸਰਪ ਦੋਸ਼ ਦਾ ਨਾਂ ਸੁਣ ਕੇ, ਕਦੇ ਵੀ ਵਹਿਮ ਵਿਚ ਨਾ ਪਵੋ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਤੁਹਾਡੀ ਕੁੰਡਲੀ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਗ੍ਰਹਿ ਰਾਹੂ ਅਤੇ ਕੇਤੂ ਵਿਚਕਾਰ ਆ ਗਏ ਹਨ ਤਾਂ ਕਦੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਡਾਲਰ ਵੀ ਨਾ ਦਿਉ। ਇਸ ਦਾ ਬੜਾ ਸਿੱਧਾ ਅਤੇ ਸੌਖਾ ਹੱਲ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਵਲਿੰਗ 'ਤੇ ਹਰ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਕੱਚੀ ਲੱਸੀ ਚੜ੍ਹਾਓ ਅਤੇ 'ਓਮ ਨਮੋ ਸ਼ਿਵਾਏ' ਦਾ ਲਗਾਤਾਰ ਜਾਪ ਕਰੋ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੁੰਡਲੀ ਵਿਚ ਜੇ ਕਾਲ ਸਰਪ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਥੋੜ੍ਹੇ-ਬਹੁਤ ਨੁਕਸਾਨ ਤੋਂ ਬੜੀ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਮੁਕਤੀ ਮਿਲ ਜਾਵੇਗੀ।

ਅਸਲ ਵਿਚ ਕੁੰਡਲੀ ਵਿਚ ਨੌਂ ਗ੍ਰਹਿ ਅਤੇ ਬਾਰਾਂ ਘਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਪਸ ਵਿਚ ਸਬੰਧ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ੀਆਂ ਦਾ ਘਰਾਂ ਤੇ ਗ੍ਰਹਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਹੀ ਜੋਤਿਸ਼ ਕਹਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਹਰ ਗ੍ਰਹਿ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਰਾਸ਼ੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਮੇਧ ਰਾਸ਼ੀ ਅਤੇ ਬ੍ਰਿਸ਼ਚਿਕ ਰਾਸ਼ੀ ਦਾ ਸਬੰਧ ਮੰਗਲ ਗ੍ਰਹਿ ਨਾਲ ਹੈ। ਬ੍ਰਿਸ਼ ਅਤੇ ਤੁਲਾ ਦਾ ਸਵਾਮੀ ਸ਼ੁੱਕਰ ਹੈ। ਮਿਥੁਨ ਅਤੇ ਕੰਨਿਆ ਦਾ ਸਵਾਮੀ ਬੁੱਧ ਹੈ। ਕਰਕ ਰਾਸ਼ੀ ਦਾ ਸਵਾਮੀ ਚੰਦਰਮਾ ਅਤੇ ਸਿੰਘ ਦਾ ਸਵਾਮੀ ਸੂਰਜ ਹੈ। ਧਨ ਅਤੇ ਮੀਨ ਰਾਸ਼ੀ ਦਾ ਸਵਾਮੀ ਗੁਰੂ ਅਤੇ ਮਕਰ ਤੇ ਕੁੰਭ ਰਾਸ਼ੀ ਦਾ ਸਵਾਮੀ ਸ਼ਨੀ ਹੈ।

*ਫੋਨ: 604-961-6635

ਪੰਕਜ ਗੋਗਨਾ ਵੈਨਕੂਵਰ*

ਪਿਛਲੇ ਲੇਖ ਵਿਚ ਮੈਂ ਕੁੰਡਲੀ ਵਿਚ ਮੰਗਲੀਕ ਦੋਸ਼ ਅਤੇ ਕਾਲ ਸਰਪ ਦੋਸ਼ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ। ਮੰਗਲੀਕ ਦੋਸ਼ ਕੀ ਹੈ ਤੇ ਬੰਦੇ ਦੀ ਕੁੰਡਲੀ ਵਿਚ ਜੇ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਉਸ ਉਪਰ ਕੀ ਅਸਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ? ਜਨਮ ਕੁੰਡਲੀ ਵਿਚ ਬਾਰਾਂ ਘਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰਾਂ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਪੂਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਲੇਖ-ਜੋਖਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਵਾਪਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਸਿਰਫ ਉਹ ਬੰਦਾ ਹੀ ਲਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਘਰਾਂ ਬਾਰੇ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਾਕੀ ਗ੍ਰਹਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਦੀ ਪੂਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਵੇ। ਕੁੰਡਲੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਘਰ ਨੂੰ ਲਗਨ ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਨਮ ਕੁੰਡਲੀ ਵਿਚ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਨੰਬਰ ਲਿਖਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਖਾਨੇ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾ ਘਰ ਜਾਂ ਲਗਨ ਨਹੀਂ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਜਿਹੜੇ ਨੰਬਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਅਸਲ ਵਿਚ ਰਾਸ਼ੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਵਾਲੇ ਖਾਨੇ ਨੂੰ ਹੀ ਪਹਿਲਾ ਘਰ ਜਾਂ ਲਗਨ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਸ ਖਾਨੇ ਜਾਂ ਲਗਨ ਵਿਚ ਸੱਤ ਨੰਬਰ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਉਸ ਬੰਦੇ ਦਾ ਤੁਲਾ ਲਗਨ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਰ ਕੋਈ ਹੁਣ ਆਪਣੀ ਜਨਮ ਕੁੰਡਲੀ ਦੇਖ ਕੇ ਆਪਣਾ ਲਗਨ ਕੱਢ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਜੇਕਰ ਮੰਗਲ, ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਕੁੰਡਲੀ ਵਿਚ ਪਹਿਲੇ, ਚੌਥੇ, ਸੱਤਵੇਂ, ਅੱਠਵੇਂ ਜਾਂ ਬਾਰ੍ਹਵੇਂ ਘਰ ਵਿਚ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਮੰਗਲੀਕ ਦੋਸ਼ ਦਾ ਕਿਹਾ

ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਾਂ ਨਾਲ ਕਮੇਡੀ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ

ਸਫਲ ਫਿਲਮ ਲਈ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੀਤ-ਸੰਗੀਤ, ਮਸਾਲੇਦਾਰ ਕਹਾਣੀ, ਡਾਇਲਾਗ ਤੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਐਕਸ਼ਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਹਸਾਉਣ ਲਈ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਕਮੇਡੀ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਦਾ ਵੀ ਹੋਣਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਆਪਣੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਦੀਆਂ ਬਹੁਚਰਚਿਤ ਫਿਲਮਾਂ ਚਾਹੇ ਉਹ 'ਸ਼ੋਅਲੇ' ਹੋਵੇ ਜਾਂ 'ਹਮ ਆਪ ਕੇ ਹੈ ਕੌਣ', ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕਮੇਡੀਅਨਾਂ ਦਾ ਅਹਿਮ ਯੋਗਦਾਨ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਤਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਕੋਈ ਐਸੀ ਫਿਲਮ ਨਹੀਂ ਬਣੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਹਸਾਉਣ ਲਈ ਕਮੇਡੀ ਮਸਾਲਾ ਨਾ ਹੋਵੇ।

ਜੇ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਾਂ ਦੇ ਕਮੇਡੀ ਦੌਰ ਤੇ ਕਮੇਡੀਅਨਾਂ ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ, ਮਾਣ-ਸਤਿਕਾਰ ਨੂੰ ਜਾਣੀਏ ਤਾਂ ਮੁੱਢ ਕਦੀਮੋਂ ਹੀ ਕਮੇਡੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਫਿਲਮਾਂ ਦਾ ਅਹਿਮ ਹਿੱਸਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਤਕਰੀਬਨ 1928 ਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਾਂ ਬਣਨ ਲੱਗੀਆਂ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਮੁੰਬਈ ਦੀ ਥਾਂ ਲਾਹੌਰ ਮੁੱਖ ਧੁਰਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ।

ਬਹੁਤੀਆਂ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਾਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਕਹਾਣੀ, ਪਾਤਰ, ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪਿੱਠਭੂਮੀ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸੀ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਲੇ ਕਲਾਕਾਰ ਵੀ ਉਥੋਂ ਹੀ ਸਨ ਪਰ ਅੱਜ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਿਨੇਮੇ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵੰਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਈ।

ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ 'ਪਿੰਡ ਦੀ ਕੜੀ', 'ਚੌਧਰੀ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ', 'ਪਲੇਟਫਾਰਮ', 'ਦੁੱਲਾ-ਭੱਟੀ', 'ਭਾਈਆ ਜੀ', 'ਜੁਗਨੀ', 'ਭੰਗੜਾ', 'ਕੌਡੇ ਸ਼ਾਹ', 'ਨਿੱਕੀ', 'ਮਾਮਾ ਜੀ', 'ਲੱਛੀ', 'ਪੀਘਾਂ', 'ਮਦਾਰੀ', 'ਮਾਹੀ ਮੁੰਡਾ', 'ਹੀਰ ਸਿਆਲ', 'ਸੱਤ ਸਾਲੀਆਂ', 'ਕਿੱਕਲੀ', 'ਬੰਤੋ' ਆਦਿ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕੀਤਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਫਿਲਮਾਂ ਦੀ ਕਮੇਡੀ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਸਿੱਧੇ-ਸਾਦੇ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਹੋਇਆ ਕਰਦੀ ਸੀ।

ਬਹੁਤੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਕਮੇਡੀ ਸਮਾਜ ਸੁਧਾਰਕ ਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਟੁਨਟੁਨ ਵਰਗੀ ਅਦਾਕਾਰਾ ਆਪਣੇ ਮਾੜੇ ਜਿਹੇ ਪਤੀ ਨਾਲ 10-12 ਨਿਆਇਆਂ 'ਚ ਲੜਾਈ-ਝਗੜਾ ਕਰਦੀ ਕਮੇਡੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਵਿਖਾਈ ਗਈ ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ 'ਛੋਟਾ ਪਰਿਵਾਰ-ਸੁਖੀ ਪਰਿਵਾਰ' ਦਾ ਨਾਅਰਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁੰਦਰ, ਖਰੈਤੀ ਭੈਰਾ, ਗੋਪਾਲ ਸਹਿਗਲ, ਰਾਜਿੰਦਰ ਨਾਥ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਦੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਕਮੇਡੀ ਕਲਾਕਾਰ ਸਨ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਫਿਲਮਾਂ ਦੀ ਕਮੇਡੀ, ਫਿਲਮ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਚਲਦੀ ਸੀ ਤੇ ਸਾਧਾਰਨ ਪੇਂਡੂ ਮਾਹੌਲ ਦੀ ਹਲਕੀ-ਫੁਲਕੀ, ਬਿਨਾ ਲੱਚਰਤਾ, ਬਿਨਾ ਦੋ ਅਰਬੀ ਹੋਇਆ ਕਰਦੀ ਸੀ। ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਇਕ ਛੁੱਟਾ ਬੰਦਾ ਆਪਣੀ ਵਹੂਟੀ ਦੀ ਝਾਕ 'ਚ ਰੱਬ ਦੀਆਂ ਮਿੰਨਤਾਂ ਕਰਦਾ ਜਾਂ ਵਹੂਟੀ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਲੈਂਦਾ ਵਿਖਾਇਆ ਜਾਂਦਾ।

ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਖਰੈਤੀ ਲਾਲ ਦੀ ਕਮੇਡੀ ਬੇਹੱਦ ਪਸੰਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਉਸ ਕੋਲ ਗੱਲ ਕਹਿਣ ਦੀ ਕਲਾ ਤਾਂ ਹੈ ਹੀ ਸੀ ਪਰ ਕੁਦਰਤ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੀਆਂ ਚੰਗੀਆਂ-ਭਲੀਆਂ ਅੱਖਾਂ 'ਚ ਭੈਰਾਪਣ ਪਾਉਣ ਦੀ ਕਲਾ 'ਚ ਵੀ ਮੁਹਾਰਤ ਸੀ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਸਮਿਆਂ ਵਿਚ ਕਮੇਡੀ ਦਾ ਇਕ ਮੁੰਬਈ ਮਾਰਕਾ ਹੋਰ ਕਲਾਕਾਰ ਆਈ.ਐਸ. ਜੌਹਰ ਵੀ ਪਰਦੇ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਆਇਆ ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਪਛਾਣ ਧਾਰਮਿਕ ਫਿਲਮ 'ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਜਗਾਜ ਹੈ' ਵਿਚਲੇ 'ਸੁੱਕੇ' ਦੇ ਕਿਰਦਾਰ ਵਜੋਂ ਹੀ ਬਣ ਸਕੀ। ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ

ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੇ ਅਸਲ ਸਭਿਆਚਾਰ, ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜ, ਬੋਲਚਾਲ-ਪਹਿਰਾਵੇ ਨੂੰ ਹੂਬਹੂ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀਆਂ ਸਨ। ਭਾਵੇਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁੰਬਈ ਦੇ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਦੇ ਸਹੀ ਉਚਾਰਨ ਪੱਖੋਂ ਹੱਥ ਤੰਗ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਪਰ ਫਿਲਮਾਂ ਸਾਫ-ਸੁਬਰੀਆਂ, ਪਰਿਵਾਰਕ ਤੇ ਸੰਗੀਤਮਈ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ।

ਇਸ ਤੋਂ ਅਗਲੇ ਦੌਰ 'ਚ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚਲੀ ਕਮੇਡੀ ਦੀ ਝੰਡੀ ਮਿਹਰ ਮਿੱਤਲ ਦੇ ਹੱਥ ਆ ਗਈ। ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਾਂ ਦੇ ਇਸ ਕਮੇਡੀਅਨ ਨੇ ਤਕਰੀਬਨ 17-18 ਸਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਸਿਨੇਮਾ 'ਤੇ ਰਾਜ ਕੀਤਾ। ਭਾਵੇਂ ਮਿਹਰ ਮਿੱਤਲ ਦੀ ਮੰਗ ਹਰ ਫਿਲਮ 'ਚ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਪਰ ਬਹੁਤੇ ਲੋਕ ਉਸ ਨੂੰ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮਾਹੌਲ 'ਚ ਬੈਠ ਕੇ ਵੇਖਣਾ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰਦੇ। ਇਹ ਸਭ ਉਦੋਂ ਤਕ ਠੀਕ ਸੀ ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਾਂ ਦਾ ਸੁਮਾਰ ਮਨੋਰੰਜਕ ਸਿਨੇਮਿਆਂ 'ਚ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਪਰ ਜਦੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਫਿਲਮਾਂ ਨੂੰ ਵੀ.ਸੀ.ਆਰ. ਰਾਹੀਂ ਘਰ-ਘਰ ਵੇਖਿਆ ਜਾਣ ਲੱਗਾ ਤਾਂ

ਮਿਹਰ ਮਿੱਤਲ ਦੀ ਇਸ ਅਦਾਕਾਰੀ ਨੂੰ 'ਕਿੱਤੂ-ਪ੍ਰੰਤੂ' ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਪਰ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਮਿਹਰ ਮਿੱਤਲ ਦੀ ਜੋ ਪਛਾਣ ਬਣੀ ਹੈ, ਉਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਨਹੀਂ ਆਈ। ਇਕ ਸਮਾਂ ਇਹ ਵੀ ਰਿਹਾ ਜਦੋਂ ਡਿਸਟ੍ਰੀਬਿਊਟਰ ਮਿਹਰ ਮਿੱਤਲ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਬਣੀ ਫਿਲਮ ਨੂੰ ਖਰੀਦਣਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਰਿਸਕ ਸਮਝਦਾ ਸੀ। ਕਈ ਫਿਲਮਕਾਰਾਂ ਨੇ ਤਾਂ ਆਪਣੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਮਿੱਤਲ ਦੇ ਟ੍ਰਿੱਸ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਪਾ ਕੇ ਫਿਲਮਾਂ ਰਿਲੀਜ਼ ਕਰਵਾਈਆਂ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਮਿਹਰ ਮਿੱਤਲ ਦੀ ਖਿੱਚ ਅਤੇ ਮੰਗ ਏਨੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੀ ਕਿ ਕਈ ਹਿੰਦੀ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਲਿਆ ਗਿਆ।

ਮਿਹਰ ਮਿੱਤਲ ਨੇ ਕੁਝ ਫਿਲਮਾਂ (ਦੋ ਮਦਾਰੀ, ਵਲੈਤੀ ਬਾਬੂ) ਦਾ ਖੁਦ ਨਿਰਮਾਣ ਕੀਤਾ ਤੇ ਹੀਰੋ ਵਜੋਂ ਪਰਦੇ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ ਪਰ

ਦਰਸ਼ਕ ਉਸ ਨੂੰ ਇਕ ਕਮੇਡੀ ਕਲਾਕਾਰ ਵਜੋਂ ਹੀ ਪਸੰਦ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਫੇਰ ਵਰਿੰਦਰ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਈ ਸਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਾਂ ਬੰਦ ਰਹੀਆਂ। 1990-92 ਦੇ ਕਰੀਬ ਇਕ ਫਿਲਮ 'ਬਦਲਾ ਜੱਟੀ ਦਾ' ਬਣੀ। ਇਹ ਫਿਲਮ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਮਿਹਰ ਮਿੱਤਲ ਦੀ ਮੰਗ ਤੋਂ ਉਲਟ ਸੀ। ਫਿਲਮ ਐਕਸ਼ਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੀ ਤੇ ਇਸ ਨੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਮਿਹਰ ਮਿੱਤਲ ਦੀ ਘਾਟ ਮਹਿਸੂਸ ਹੀ ਨਾ ਹੋਣ ਦਿੱਤੀ। ਫਿਲਮ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਕੁਝ ਮਜਬੂਰੀਆਂ ਸਾਡੀਆਂ ਤੇ ਕੁਝ ਮਿੱਤਲ ਦੀਆਂ ਸਨ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਅਜਿਹਾ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਰਾਹੀਂ ਪਹਿਲੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ 'ਚ ਮਿੱਤਲ ਦਾ ਸਹਾਇਕ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸ਼ਰਮਾ (ਡਾ.) ਮੁੱਖ ਰੂਪ 'ਚ ਕਮੇਡੀ ਕਲਾਕਾਰ ਪਰਦੇ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਆਇਆ। ਖੈਰ, ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੇ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸ਼ਰਮਾ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਕੀਤਾ।

ਸੁਰਿੰਦਰ ਸ਼ਰਮਾ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹੀ ਕੈਮੇਟ ਕਲਚਰ ਤੋਂ ਉਠਿਆ ਕਮੇਡੀਅਨ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਾਂ ਵੱਲ ਆਇਆ। ਉਸ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਾਂ 'ਚ ਕਮੇਡੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਗੰਭੀਰ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਪਾਤਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਾਣਾ ਰਣਬੀਰ, ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਘੁੱਗੀ, ਗੋਪੀ ਭੱਲਾ, ਸੁਦੇਸ਼ ਲਹਿਰੀ, ਭਜਨਾ ਅਮਲੀ, ਪ੍ਰੇਮ ਪਨਾਗ, ਰੋਣਕੀ ਰਾਮ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਫਰਿਸ਼ਤਾ, ਜਸਵਿੰਦਰ ਭੱਲਾ, ਵਿਵੇਕ ਸ਼ੌਕ, ਨਾਜ਼ਰ ਜਰਗੀਆ, ਭੋਟੂ ਸਾਹ ਆਦਿ ਮੌਜੂਦਾ ਦੌਰ ਦੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ 'ਚ ਹਲਕੀ-ਫੁਲਕੀ ਕਮੇਡੀ ਕਰਦੇ ਨਜ਼ਰ ਆਏ।

ਇਕ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਫਿਲਮੀ ਸਫਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸਾਧਨਾ ਸ਼ਿਵਦਾਸਾਨੀ

ਸੱਤਰਵਿਆਂ 'ਚ ਸੁੰਦਰਤਾ ਤੇ ਅਭਿਨੈ ਦੇ ਦਮ 'ਤੇ ਫਿਲਮਨਗਰੀ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਹੀਰੋਇਨਾਂ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਸਾਧਨਾ ਸ਼ਿਵਦਾਸਾਨੀ ਦਾ ਜਨਮ ਕਰਾਚੀ (ਹੁਣ ਪਾਕਿਸਤਾਨ) 'ਚ ਹੋਇਆ। ਸਾਧਨਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਉਸ ਦਾ ਨਾਂ ਆਪਣੀ ਮਨਪਸੰਦ ਅਭਿਨੇਤਰੀ ਸਾਧਨਾ ਬੋਸ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਚਾਚਾ ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਅਭਿਨੇਤਾ ਹਰੀ ਸ਼ਿਵਦਾਸਾਨੀ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬੇਟੀ ਬਬੀਤਾ ਵੀ ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਦੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਅਭਿਨੇਤਰੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਅੱਠ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤਕ ਸਾਧਨਾ ਦੀ ਮਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਘਰ 'ਚ ਹੀ ਪੜ੍ਹਾਇਆ। ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੰਡ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਆ ਗਿਆ। ਅੱਲ੍ਹੜ ਉਮਰ 'ਚ ਹੀ ਸਾਧਨਾ ਦੀ ਖੂਬਸੂਰਤੀ ਨੇ ਕੁਝ ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਹੀ ਇਕ ਨੇ ਸਾਧਨਾ ਨੂੰ 1958 'ਚ ਸਿੰਧੀ ਫਿਲਮ 'ਅਬਾਨਾ' 'ਚ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਰੋਲ ਦਿੱਤਾ। ਫਿਲਮ 'ਚ ਹੀਰੋਇਨ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਲਈ ਉਦੋਂ ਸਾਧਨਾ ਨੂੰ ਇਕ ਰੁਪਿਆ ਮਿਲਿਆ ਸੀ। ਇਸੇ ਫਿਲਮ ਦੀ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਲਈ ਇਕ ਮੈਗਜ਼ੀਨ 'ਚ ਫੁਪੀ ਸਾਧਨਾ ਦੀ ਫੋਟੋ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਨਿਰਮਾਤਾ ਸੁਬੋਧ ਮੁਖਰਜੀ ਨੇ ਸਾਧਨਾ ਨੂੰ 'ਲਵ ਇਨ ਸ਼ਿਮਲਾ' (1959) ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਪਹਿਲੀ ਵੱਡੀ ਫਿਲਮ ਦਿੱਤੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਫਿਲਮਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਧਨਾ ਨੇ ਰਾਜ ਕਪੂਰ ਦੀ ਫਿਲਮ 'ਸ਼੍ਰੀ 420' 'ਚ ਬਤੌਰ ਐਕਟ੍ਰਿਸ ਕਲਾਕਾਰ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸਾਧਨਾ ਤੇ ਜੁਆਏ ਮੁਖਰਜੀ ਦੀ ਫਿਲਮ 'ਲਵ ਇਨ ਸ਼ਿਮਲਾ' ਸੁਪਰਹਿੱਟ ਰਹੀ ਤੇ ਸਾਧਨਾ ਦਾ ਫਿਲਮੀ ਕੈਰੀਅਰ ਚੱਲ ਪਿਆ।

ਇਸ ਫਿਲਮ ਨੂੰ ਨਿਊਕਮਰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਆਰ.ਕੇ. ਨਈਅਰ ਨੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਬਾਅਦ 'ਚ ਸਾਧਨਾ ਨੇ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ।

'ਲਵ ਇਨ ਸ਼ਿਮਲਾ' ਦੀ ਸ਼ੂਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਬਿਮਲ ਰਾਏ ਨੇ ਸਾਧਨਾ ਨੂੰ ਫਿਲਮ 'ਪਰਖ' ਲਈ ਸਾਈਨ ਕਰ ਲਿਆ। ਇਕ ਪਾਸੇ 'ਲਵ ਇਨ ਸ਼ਿਮਲਾ' ਦੀ ਗਲੈਮਰਸ ਰੋਮਾਂਟਿਕ ਭੂਮਿਕਾ ਤਾਂ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ 'ਪਰਖ' ਦੀ ਭੋਲੀ-ਭਾਲੀ ਪੇਂਡੂ ਲੜਕੀ ਪਰ ਸਾਧਨਾ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਫਿਲਮਾਂ 'ਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਰਦਾਰ ਬਤੀ ਖੂਬਸੂਰਤੀ ਤੇ ਕਲਾਤਮਕਤਾ ਨਾਲ ਨਿਭਾ ਕੇ ਸਿੱਧ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਸਿਰਫ ਸੁੰਦਰਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਹ ਅਭਿਨੈ ਦਾ ਖਜ਼ਾਨਾ ਵੀ ਖੁਦ 'ਚ ਸਮੇਟੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਤੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ 'ਚ ਉਸ ਦੀ ਲੋਕਪ੍ਰਿਅਤਾ ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਹਰ ਵੱਡੇ ਹੀਰੋ ਨਾਲ ਫਿਲਮਾਂ ਮਿਲੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਗੁਰੂਦੱਤ, ਦੇਵ ਆਨੰਦ, ਰਾਜ ਕਪੂਰ, ਰਾਜਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ, ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ, ਸੁਨੀਲ ਦੱਤ, ਸ਼ਸੀ ਕਪੂਰ ਤਕ ਸ਼ਾਮਿਲ ਰਹੇ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਬਲਾਕਬਸਟਰ ਫਿਲਮਾਂ 'ਚ 'ਮੇਰੇ ਮਹਿਬੂਬ', 'ਹਮ ਦੋਨੋ', 'ਏਕ ਮੁਸਾਫਿਰ ਏਕ ਹਸੀਨਾ', 'ਵਹ ਕੌਨ ਥੀ', 'ਮੇਰਾ ਸਾਇਆ', 'ਅਨੀਤਾ', 'ਵਕਤ', 'ਇਤਕਾਮ', 'ਏਕ ਫੂਲ ਦੋ ਮਾਲੀ', 'ਗੀਤਾ ਮੇਰਾ ਨਾਮ' ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। 'ਗੀਤਾ ਮੇਰਾ ਨਾਮ' ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ ਵੀ ਉਸ ਨੇ ਖੁਦ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਬਿਪਾਸਾ ਨੂੰ ਪਿੰਡਾਂ ਨਾਲ ਐਲਰਜੀ

ਬਿਪਾਸਾ ਬਸ ਖੁਦ ਨੂੰ ਕੋਈ ਛੋਟੀ-ਮੋਟੀ ਅਦਾਕਾਰਾ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਛੋਟੇ ਪਿੰਡਾਂ 'ਚ ਜਾਣਾ ਆਪਣੀ ਸ਼ਾਨ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਲੱਗਣ ਲੱਗਾ ਹੈ। ਉਹ ਗੱਲ ਅੱਜਕਲ ਉਸ ਦੇ ਨਖਰਿਆਂ ਤੋਂ ਸਾਫ ਪਤਾ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। ਹੁਣੇ ਜਿਹੇ ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਹਾਲੀਵੁੱਡ ਫਿਲਮ 'ਸਿੰਗਲੈਰਿਟੀ' ਦੀ ਸ਼ੂਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਬਿਪਾਸਾ ਬਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਖਤਮ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ। ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਓਰਫਾ 'ਚ ਇਸ ਫਿਲਮ ਦੀ ਸ਼ੂਟਿੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ। ਇਥੇ ਝਾਂਸੀ ਦੇ ਨੇੜੇ ਪਿੰਡ 'ਚ ਸ਼ੂਟਿੰਗ ਲਈ ਪਹੁੰਚਦਿਆਂ ਹੀ ਬਿਪਾਸਾ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੀ ਪਿਟਾਰੀ ਖੋਲ੍ਹਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਉਸ ਨੇ ਪਿੰਡ 'ਚ ਗੰਦਗੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਨੱਕ ਬੁੱਲ ਵੱਟਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਉਸ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਥੇ ਮੱਛਰ ਬਹੁਤ ਹਨ ਤੇ ਫਿਰ ਉਥੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਦਾ ਰੋਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਬਿਪਾਸਾ ਨਾਲ ਫਿਲਮ ਦੀ ਸ਼ੂਟਿੰਗ 'ਤੇ ਬੈਠੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕਰੂ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਜਿਥੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਾਂਤ ਮਾਹੌਲ ਤੇ ਸੁਆਦੀ ਭੋਜਨ ਦੇ ਮੁਰੀਦ ਹੋ ਗਏ, ਉਥੇ ਬਿਪਾਸਾ ਬਸ ਦੀਆਂ ਛੋਟੀਆਂ-ਛੋਟੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਜਾਰੀ ਰਹੀਆਂ।

ਇੰਡੀਅਨ ਨੈਸ਼ਨਲ ਓਵਰਸੀਜ਼ ਕਾਂਗਰਸ, ਯੂ ਐਸ ਏ

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ
ਪ੍ਰਧਾਨ, ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਕਾਂਗਰਸ ਕਮੇਟੀ

ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ
ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ, ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਕਾਂਗਰਸ ਕਮੇਟੀ

ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਲਚੈਨ ਸਿੰਘ ਚਰਕ
ਮੈਂਬਰ, ਕਾਂਗਰਸ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ
ਇੰਚਾਰਜ ਪੰਜਾਬ, ਬਿਹਾਰ ਤੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ

ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
ਪ੍ਰਧਾਨ, ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਕਮੇਟੀ

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰੇ ਅਤੇ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਆਗੂ ਸ. ਕੇਵਲ ਸਿੰਘ ਢਿਲੋਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਪਾਰਟੀ ਹਾਈ ਕਮਾਨ ਦਾ ਦਿੱਲੀ ਧੰਨਵਾਦ ਅਤੇ

ਸ. ਕੇਵਲ ਸਿੰਘ ਢਿਲੋਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਬਹੁਤ ਵਧਾਈ

ਉਮੀਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸ. ਢਿਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਇਕ ਨਵੀਂ ਰੂਹ ਫੂਕਣਗੇ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਅਗਲੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਜਿੱਤ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਦਿਨ-ਰਾਤ ਇਕ ਕਰ ਦੇਣਗੇ।

ਸ. ਕੇਵਲ ਸਿੰਘ ਢਿਲੋਂ

ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਕਾਂਗਰਸ

ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਲੱਖਣ, ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਡੀ ਸੀ, ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਂ, ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਸੀਹਰਾ, ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖੰਗੂੜਾ, ਸਤਨਾਮ ਮਿਨਹਾਸ, ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੁਸਾਣਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਗਿੱਲ, ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਯਸ਼ਪਾਲ ਮਾਇਰ, ਅਜਮੇਰ

ਸ਼੍ਰੀ ਕੇਵਲ ਢਿਲੋਂ ਨਾਲ ਇੰਡੀਅਨ ਨੈਸ਼ਨਲ ਓਵਰਸੀਜ਼ ਕਾਂਗਰਸ, ਯੂ ਐਸ ਏ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ਼੍ਰੀ ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਲੱਖਣ

ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ, ਨੀਲ ਕੰਠ ਸ਼ਰਮਾ, ਹੈਪੀ ਹੀਰ, ਲੱਕੀ ਸਹੋਤਾ, ਜੱਸੀ ਸਹੋਤਾ, ਲਵ ਕੁਮਾਰ ਮਿਨਹਾਸ, ਸੁਰਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ, ਸੰਜੀਵ ਸਿੰਘ ਬਿੱਲੂ, ਜਿੰਦਰ ਬੈਨੀਪਾਲ, ਪੀਟਾ ਸਹੋਤਾ, ਜਸਵਿੰਦਰ ਜੱਸੀ, ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਨਾਜ਼ਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਭੱਟੀ, ਪਰਮਜੀਤ ਖੰਗੂੜਾ, ਰਛਪਾਲ ਖੰਗੂੜਾ, ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਿਆਲ, ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਕਾਲਾ, ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਿੱਲਾ।

ਮਿਲਵਾਕੀ, ਵਿਸਕਾਨਸਿਨ ਕਾਂਗਰਸ

ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਢਿਲੋਂ (ਪ੍ਰਧਾਨ), ਹਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ (ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ), ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੰਧਰ, ਜਗਦੀਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਕਲੇਰ, ਸਤਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੌਪੀ, ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘ ਬੋਪਾਰਾਏ, ਹਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਚਾਹਲ, ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਿਲਕੁ, ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ।

ਇੰਡੀਆਨਾ ਕਾਂਗਰਸ

ਸਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨਿੱਜਰ, ਪ੍ਰਿਥਪਾਲ ਸਿੰਘ ਘੋਤੜਾ, ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ, ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨਿੱਜਰ, ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਾਗਰਾ, ਸੰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਲਾਡੀ, ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ, ਚਤਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ, ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਿੱਜਰ।

ਓਹਾਇਓ ਕਾਂਗਰਸ

ਚਮਕੌਰ ਸਿੰਘ (ਪ੍ਰਧਾਨ ਕਾਂਗਰਸ ਓਹਾਇਓ), ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ, ਗੁਰਜੰਟ ਸਿੰਘ ਢਿਲੋਂ, ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੁੱਖੀ, ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹੈਪੀ (ਡੇਅਟਨ), ਰੁਬੀ (ਡੇਅਟਨ), ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮਾਸਟਰ (ਡੇਅਟਨ), ਸੁਖਵੀਰ ਸੁੱਖੀ, ਹਰਬੰਸ ਗਿੱਲ, ਅਮਨਦੀਪ ਧਾਰਨੀ, ਸੁਖਦੇਵ ਰਕਬਾ, ਚਮਕੌਰ ਚੱਕਰ, ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿਨਸਿਨੈਟੀ, ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿਨਸਿਨੈਟੀ, ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਪਰਿੰਗਫੀਲਡ-ਸਕੱਤਰ।

ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਕਾਂਗਰਸ

ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਹੀ, ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ, ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੂਰ, ਜਗੀਰ ਸਿੰਘ ਸਬਜ਼ੀ ਮੰਡੀ, ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ, ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ।

ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਕਾਂਗਰਸ

ਲਾਲੀ ਧਾਲੀਵਾਲ ਅਤੇ ਪਾਲੀ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਕਰਨ ਗਿੱਲ, ਇੰਦਰਜੀਤ ਬਾਠ, ਪਲਵਿੰਦਰ ਬਾਠ, ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਹੋਅਰ, ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਚਾਹਲ ਤੇ ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਗਿੱਲ।

ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ

ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ, ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ ਭੰਡਾਲ।

ਸ਼ਿਅਾਟਲ

ਚੰਨਾ ਆਲਮਗੀਰ, ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਮੈਰੀਪੁਰ, ਡਾ. ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ, ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੱਟੀ, ਜਗਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ, ਜੱਸੀ ਸਪਰਾਏ, ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਧਾਲੀਵਾਲ ਝਲਵਾਣਾ, ਰਵਿੰਦਰ ਕੰਗ

ਮਿਸੀਸਿਪੀ ਕਾਂਗਰਸ

ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਆਦਰ ਮਾਨ, ਚੰਦਰਪਾਲ ਖੁਰਾਣਾ, ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ ਅਰੋੜਾ, ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜਿੰਦਾ, ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦ, ਨੀਲਮ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਅਤੇ ਕਮੇਟੀ।

ਅਰਕਨਸਾਸ ਕਾਂਗਰਸ

ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚਾਹਲ, ਚਰਨ ਸਿੰਘ ਸੋਮਲ, ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੰਗ, ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਰਾਜਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਚਾਹਲ ਅਤੇ ਕਮੇਟੀ।

ਸੇਂਟ ਲੂਇਸ (ਮਿਜ਼ੋਰੀ)

ਸੁਖਚੈਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਕਮੇਟੀ।